

Kommitté 7: Jämställdhet, Utbildning

Centerpartiets partistämma 23-26 september 2021

Centerpartiet

Kommitté 7: Jämställdhet, Utbildning

Jämställdhet

7.1: Jämställda löner

7.1.1 att jobba för att Sverige senast 2030 ska ha nått mål om lika lön för likvärdigt arbete.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären tar upp frågan om att det fortfarande råder oförklarliga löneskillnader mellan könen och föreslår att Sverige ska nå mål om lika lön senast 2030. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män minskar årligen och är på nationell nivå enligt Medlingsinstitutets senaste rapport från 2019 på 9,9 procent. Enligt medlingsinstitutet är en huvudförklaring till löneskillnaden mellan kvinnor och män att de arbetar i olika yrken och sektorer. Kvinnor återfinns oftare inom offentlig verksamhet och män inom den privata där det råder en annan lönesättning. Frånvaro från arbetsmarknaden under småbarnsåren påverkar såväl lön, karriärmöjligheter som livsinkomst. Kvinnor har högre sjukfrånvaro (64 procent), är mer föräldralediga (70 procent), vabbar oftare (61 procent) och vårdar i större utsträckning svårt sjuka närstående oftare (70 procent) än män gör.

I Sverige har arbetsmarknadens parter ansvar för lönebildningen vilket även omfattar lönesättningen på individnivå. På EU-nivå pågår arbete kring minimilön och lönetransparens vilket riskerar att kasta omkull den svenska arbetsmarknadsmodellen som gjort att löneskillnaderna mellan kvinnor och män succesivt minskat. Centerpartiet driver på för att förhindra och motverka de negativa konsekvenserna av direktivförslagen. Sverige är med och bidrar till internationell studie om jämställda löner som genomförs av den internationella organisationen OECD. Studien ska kartlägga de metoder som används i olika länder för att uppnå jämställda löner. Även kommissionen för jämställda livsinkomsters uppdrag kommer att ge ytterligare underlag för att främja ekonomisk jämställdhet.

Centerpartiet vill uppnå ett samhälle där kvinnor och män har lika möjlighet till makt och inflytande över sin egen situation. Ett samhälle som bidrar till att kvinnor och män ska kunna försörja sig själva och inte vara ekonomiskt beroende av en partner. Deltidsnormen är ett problem för många kvinnor och Centerpartiet vill därför att deltidsnormen för kvinnor på arbetsmarknaden bryts. Som en del i detta, tog Centerpartiet beslut vid stämman 2013 att verka för att ta bort den deltidsnorm som råder inom vård och omsorg och för en minskad användning av delade turer inom offentlig sektor. Vi följer också det arbete som pågår genom arbetsmarknadens parter och genom arbetet med en moderniserad arbetsrätt och parternas överenskommelse är numera heltidsfrågan även en del av (föreslagna) ändringarna i arbetsrätten.

En del i att det finns strukturella löneskillnader är att kvinnodominerade yrken värderas lägre än mansdominerade yrken. Centerpartiet vill att lönekartläggningar görs var tredje år men mer ordentligt och skarpare, som ett viktigt led i att synliggöra löneskillnader. Vi har även förslag för att exempelvis statliga myndigheter ska utjämna de oförklarliga löneskillnaderna, att all individbaserad statistik ska vara könsuppdelad och att fortsatta insatser för jämställdhetsintegrering görs som en del i detta.

Partistyrelsen instämmer därför i att målet om lika lön för likvärdigt arbete är viktigt och att vi ska fortsätta arbeta för att nå det. Partistyrelsen föreslår även ny att-sats för att ta nya steg, likt andra nordiska länder, för att minska lönegapet mellan kvinnor och män.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska verka för att hitta nya vägar för att minska lönegapet mellan kvinnor och män.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.1.1

[7.2](#), [7.3](#): Mensskydd

7.2.1 att kvinnor upp till och med 21 års ålder får gratis mensskydd.

7.2.2 att nästa steg i reformen blir att alla kvinnor får gratis mensskydd.

7.3.1 att införa gratis mensskydd för landets menstruerande invånare.

7.3.2 att tillgängliggöra gratis mensskydd för menstruerande elever i grundskola, gymnasieskola samt högskola/universitet.

7.3.3 att sänka momsen på mensskydd från 25% till 6 %.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna tar upp frågan om kostnaden för mensskydd och att Centerpartiet bör driva på för att utjämna kostnader för mensskydd som endast används av flickor och kvinnor, för att öka jämställdheten. Bland annat föreslås gratis mensskydd och sänkt moms för mensskydd.

Partistyrelsen menar att det är avgörande att arbeta för att stärka den ekonomiska jämställdheten men anser att det i första hand måste handla om att motverka den strukturella diskrimineringen och att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt. Därför föreslår partistyrelsen avslag på förslag om gratis mensskydd. I många grundskolor och gymnasium tillhandahålls gratis eller subventionerade mensskydd till flickor och kvinnor redan idag. Att kommuner eller regionerna utifrån ekonomiska förutsättningar subventionerar eller ger gratis mensskydd till flickor och kvinnor har partistyrelsen inget att invända emot. Partistyrelsen instämmer därför i intentionerna om att tillgängliggöra mensskydd.

Partistyrelsen menar att de differentierade momssatserna som finns idag är välmotiverade, men anser samtidigt att det finns problem förknippade med differentierade momssatser. Därför föreslår partistyrelsen avslag på förslag om sänkt moms på mensskydd.

90

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.3.2

91

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.2.1

7.2.2

7.3.1

7.3.3

92

Sofia Jarl, Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall på motionen 7.3.3

Motivering: Sverige har en av de högsta beskattningarna i världen på mensskydd, 25% moms. Det är ett naturligt och biologiskt faktum att kvinnor har mens. Kondomer har 6% moms. Män har betydligt högre inkomster jämfört med kvinnor. Det är orimligt att momsen för kvinnors sanitetsprodukter är så pass hög.

Christofer Bergenblock reserverar sig till förmån för bifall på motionen 7.3.3

Motivering: Eftersom behovet av mensskydd innebär en oundviklig kostnad för kvinnor i fertil ålder är det orimligt att momssatsen ligger på 25 procent, samtidigt som andra varor och tjänster har en betydligt lägre beskattning.

Rickard Nordin reserverar sig till förmån för bifall på motion 7.3.3.

93

94

95 7.4: Offentliga toaletter

96

97 7.4.1 att det vid renovering och nybyggnation ska byggas fler offentliga toaletter som har
98 handfat. Dessa bör även tydligt skyltas upp.

99

100

101 **Partistyrelsens yttrande:**

102

103 Motionären tar upp att möjligheten till handfat på offentliga toaletter är särskilt viktigt för
104 menstruerade kvinnor och föreslår att det vid renovering och nybyggnation ska byggas fler
105 toaletter med handfat.

106

Det finns idag inget lagkrav på att en publik lokal ska ha toaletter, men om en publik lokal har toaletter måste minst en vara tillgänglig och användbar och då med handfat. Partistyrelsen anser precis som motionären att det är viktigt att offentliga toaletter ska kunna nyttjas av både kvinnor och män. Handhygien är viktigt, vilket inte minst visat sig under pandemin. Centerpartiet vill att byggregler ska vara enkla och mindre detaljstyrda för att kunna tillämpas av såväl små som stora aktörer. Den principen vill vi fortsatt värna. Att det vid renoveringen eller nybyggnationer finns bättre vägledning från ansvariga myndigheter utifrån bland annat ett jämställdhetsperspektiv vore önskvärt och partistyrelsen instämmer därför i intentionerna.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.4.1

7.5: Försörjningsskyldighet

7.5.1 att Centerpartiet verkar för att underhållsskyldigheten upphävs vid samma tidpunkt som ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in till Tingsrätten oavsett om betänketid kommer att föreligga eller ej.

Partistyreless yttrande:

Motionären lyfter problematiska aspekter av den ömsesidiga försörjningsskyldigheten mellan makar som kan uppstå. Det faktum att försörjningsskyldigheten kvarstår under betänketiden inför en skilsmässa, kan medföra att man inte är berättigad till underhållsstöd, bostadsbidrag och dylikt. Detta gör enligt motionären, att personer som med låga inkomster kan få svårt att bryta upp från destruktiva relationer.

Den ömsesidiga försörjningsskyldigheten regleras i Äktenskapsbalken. Syftet är att makar ska leva på samma ekonomiska standard. För makar som inte lever ihop fullgörs denna skyldighet genom att maken med högre inkomst betalar underhållsbidrag till den andra maken. Man kan även bli skyldig att avstå bohem till den andra parten. I fall då makarna inte kommer överens eller den ena parten känner att maken inte lever upp till sin försörjningsskyldighet kan denne gå till domstol och driva frågan gentemot maken.

Partistyrelsen anser att varje människa har en självklar rätt att besluta över sitt liv. Varje typ av kontrollbeteende eller orättfärdiga påtryckningar mot en partner är oacceptabelt. I de fall det finns anledning att anta att lagstiftningen försvårar för en part att frigöra sig från en osund relation måste dessa signaler tas på allvar och utvärderas.

Vad gäller försörjningsskyldigheten mellan makar så är syftet att båda makarna i en relation ska ta sin del av ansvaret för familjens underhåll och kunna leva på samma ekonomiska standard. Partistyrelsen anser att det är rimligt och att ett sådant gemensamt ansvar kvarstår så länge äktenskapet är giltigt.

I relationer där det förekommer våld eller hot om våld har socialtjänsten ansvar att verka för att den som utsätts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. I socialtjänstlagen

uttrycks explicit, att Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. I förarbetena till lagen förtydligas att män som utsätts för våld i en relation är brottsoffer på samma sätt som våldsutsatta kvinnor.

Partistyrelsen menar att lagen ger goda möjligheter att kräva sin rätt och att säkerställa de ekonomiska förutsättningar som behövs för att för att kunna lämna en relation. Samtidigt är partistyrelsen medveten om de problem som motionären belyser och som i hög grad bygger på att myndigheter av olika skäl, ibland inte ger människor det stöd de behöver och har rätt till. Partistyrelsen ser att en översyn av försörjningsskyldigheten vid uppbrott i en relation där våld, kontroll och övergrepp förekommit behövs och föreslår därför en ny att-sats.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet verkar för en kraftsamling kring kompetenshöjande insatser riktade mot myndigheter och organisationer som möter människor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående för att fler ska få stöd och hjälp att förändra sin situation.

att Centerpartiet verkar för en översyn av försörjningsskyldigheten mellan makar då en separation föregåtts av våld i nära relation.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.5.1

Sofia Jarl, Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall på motion 7.5.1.

Motivering: Ekonomiskt våld är en mycket vanlig del av det vi kallar våld i nära relation och riskerna att utsättas för just detta ökar under betänketiden. För kvinnor som lever med en våldsutövande partner är just tillfället när kvinnan försöker bryta sig loss som farligast. Försörjningsskyldighet kan lätt förvandlas till ytterligare ett maktmedel till fördel för den våldsutövande parten.

Då de som försöker ta sig ur en destruktiv relation, och som saknar tillräcklig egen inkomst för att klara sig, kan uppleva att det inte finns någon möjlighet att lämna relationen. Ingen skall behöva vara beroende av en partner för sin försörjning i ett Sverige år 2021. Problemet med PS förslag är hur och vem som ska göra bedömningen av när våld i nära relation finns. Räcker det med en polisanmälan? Eller ska det finnas ett lagfört brott? Vi vet att allt för många inte vågar anmäla det våld man utsätts för på grund av risk för repressalier. PS har goda intentioner men det fungerar inte i verkligheten.

Utbildning

7.6: Plats i barnomsorg

7.6.1 att Centerpartiet driver och verkar för att lagändra kommuners skyldighet till att förse även yngre barn under ett år med dagvårdsplatser utifrån barns rätt till lärande utifrån behovet av att jämställa kvinnor och män i arbetslivet.

7.6.2 att Centerpartiet verkar för att kommuners skyldigheter till att förse barn med dagvårdsplats även ska omfatta barn som är yngre än dagens tillämpade åldersgräns.

7.6.3 att Centerpartiet driver och verkar för att en utredning görs på en lämplig oberoende instans om en lämplig undre åldersgräns hos barn som ska föras med dagvårdsplats utifrån kommuners skyldigheter. Vidare ska man utreda lämplig gruppstorlek för samma barn och lämpligt antal pedagoger till barngruppen. Utredningen ska ta in slutsatser från samlad oberoende internationell forskning som syftar till jämställdhet och en passion för barns lärande utveckling.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären vill se att kommuners skyldighet att förse barn med dagvårdsplats ska utökas till även yngre barn under ett år. Det motiveras med barns rätt till lärande och att det kan bidra till jämställdhet i arbetslivet.

Förskolan ska bedriva kvalitativ verksamhet och vara likvärdig. Centerpartiet värnar valfrihet och ser att all barnomsorg ska hålla en god kvalitet och vara en trygg och pedagogisk plats för barnen. Centerpartiet har sedan flera år drivit frågan om att det ska finnas alternativ i barnomsorgen. Idag har vi en väl utbyggd god pedagogisk omsorg för barn 1-5 år.

Forskning visar på att små barn behöver trygghet och närhet för en optimal utveckling. Hjärnan tar även skada av för mycket stimulans. Små barn kräver fler vuxna för att garantera en trygg miljö och måste kunna lita på att det finns vuxna som ser dem. Partistyrelsen ser en uppenbar risk i att en utökning av kommuners skyldighet till yngre barn under ett år skulle minska möjligheten till högre andel utbildad personal i verksamheten. Att utöka förskoleverksamheten får inte ske på bekostnad av kvalitet, därför föreslår partistyrelsen avslag på motionen. Partistyrelsen anser inte heller att det finns belägg för att det skulle bidra till jämställdhet i arbetslivet.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.6.1

7.6.2

7.6.3

Sofia Jarl, Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall på motion 7.6.1 och 7.6.2.

Motivering: Barns behov av dagbarnvårdsplats och förskola ska inte avgöras av ålder utan utgå från barnets och familjens individuella behov.

[7.7](#), [7.8](#), [7.9](#): Kompetens inom barnomsorgen

7.7.1 att barnskötare blir en skyddad titel på samma sätt som för undersköterskor.

7.7.2 att det tas fram en nationell standard för barnskötare.

7.8.1 att alla som arbetar med barns utveckling skall ha lämplig utbildning, alltså lägst barnskötarutbildning.

7.9.1 att införa en karriärreform med förste förskollärare i förskolan.

7.9.2 att verka för statsbidrag till karriärtjänster i förskolan.

7.9.3 att verka för en utredning av hur verksamhetsnära forskning i förskolan kan få bättre förutsättningar.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna föreslår flera åtgärder för att stärka utbildningsnivån för personal inom förskola och pedagogisk omsorg. Bland annat föreslås en karriärreform för förskolan, att det tas fram en nationell standard för barnskötare, att barnskötare får skyddad titel samt att all personal som arbetar med barn ska ha minst barnskötarutbildning.

Barnen måste kunna lita på att det finns vuxna som ser dem. En av utmaningarna för att säkra den pedagogiska verksamheten är barngruppernas storlek och bristen på utbildad personal. Personalens utbildning är väsentlig för kvaliteten i förskolan, men andelen utbildad personal inom förskolan har vuxit de senaste åren.

Centerpartiet värnar valfriheten och ser att all barnomsorg ska hålla en god kvalitet, vara en trygg och pedagogisk plats för barnen. Att det finns valfrihet inom barnomsorgen är en viktig fråga för Centerpartiet och att den kommunala barnomsorgen utökas med bland annat fritidshem och kooperativ som möjliggör fler alternativ för familjer. Inom pedagogisk omsorg ställs krav på att det ska finnas personal med utbildning eller erfarenhet så att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses, även om kraven är lägre än i förskolan.

För att utjämna livschanser och ge fler barn en bra start behöver vi en likvärdig förskola av hög kvalitet. För att kunna utöka förskolans verksamhet behövs fler förskollärare.

Centerpartiet vill att kompetensutvecklingsgarantin och karriärtjänster även ska gälla för pedagoger i förskolan. Centerpartiet har vid partistämman 2019 beslutat om att verka för en karriärreform för fler förskollärare i förskolan, statsbidrag till karriärtjänster i förskolan och

hur verksamhetsnära forskning kan bedrivas i förskolan. Partistyrelsen instämmer därför i denna del.

Precis som motionärerna skriver är barnskötare den största arbetsgruppen inom förskolan och det finns idag ingen nationell standard för barnskötarutbildningen. Centerpartiet har sedan tidigare tagit beslut om att underlätta för barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare under tiden de arbetar i förskolan. Under 2020 blev det även möjligt för barnskötare att studera upp till 90 högskolepoäng inom vidareutbildning för yrkesverksamma lärare och pedagogisk personal inom förskolan (VAL), för att nå förskollärarexamen.

För att stärka barnskötarrollen ytterligare vill Centerpartiet se ett barnskötarlyft och en standardisering av grundutbildning för barnskötare. Genom att skapa en nationell standard för barnskötare kan dessutom arbetsgivare få ett tydligare kvitto på vad en barnskötares utbildning innehåller. Partistyrelsen instämmer i motionens förslag om en skyddad titel av barnskötare, men det bör beaktas i nästa led och göras utifrån förskolans kontext.

Med tanke på den brist som råder på utbildad personal inom barnomsorgen redan idag, anser partistyrelsen att det inte är rimligt att ställa lika höga krav på pedagogisk omsorg som förskola. Däremot så är det viktigt att de som arbetar med barn har adekvat utbildning och erfarenhet och partistyrelsen instämmer därför i motionens intentioner i den delen.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska verka för ett barnskötarlyft.

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

7.7.2 att det tas fram en nationell standard för barnskötare.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.7.1

7.8.1

7.9.1

7.9.2

7.9.3

7.10: Granskning av fristående förskolor

7.10.1 att Centerpartiet driver att alla förskolor, oavsett huvudman, ska granskas av Skolinspektionen.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären tar upp frågan om att alla förskolor oavsett huvudman ska granskas av Skolinspektionen.

Förskolor där kommunen är huvudman inspekteras idag av Skolinspektionen, men fristående förskolor inspekteras i stället av kommunen. Centerpartiet har sedan tidigare beslut på att driva att även fristående förskolor ska inspekteras av Skolinspektionen för att öka likvärdigheten. Partistyrelsen föreslår därför att instämma i motionens intentioner.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.10.1

7.11: Översyn av pedagogisk omsorg

7.11.1 att främja småskaligheten i pedagogisk omsorg.

7.11.2 att verka för en översyn av ägarskap även för pedagogisk omsorg.

7.11.3 att verka för en översyn av huruvida barn med särskilda behov kan få sina behov tillgodosedda inom pedagogisk omsorg.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären tar upp frågan om att utveckla den pedagogiska omsorgen genom en översyn av ägarskap och stödet till barn med särskilda behov inom pedagogisk omsorg.

Pedagogisk omsorg är ett alternativ till förskola eller fritidshem. Verksamheten ska stimulera barns utveckling och lärande och utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande. Både kommuner och fristående huvudmän kan bedriva pedagogisk omsorg. Hur verksamheten bedrivs ser olika ut. Kommunen ska systematiskt följa upp och utvärdera verksamheten.

Centerpartiet värnar valfrihet och ser att all barnomsorg ska hålla en god kvalitet och vara en trygg och pedagogisk plats för barnen. Centerpartiet har sedan flera år drivit frågan om att det ska finnas alternativ i barnomsorgen. Idag har vi en väl utbyggd god pedagogisk omsorg för barn 1–5 år. Partistyrelsen instämmer i motionens förslag om att småskaligheten i pedagogisk omsorg ska värnas då pedagogisk omsorg är ett alternativ till förskola och fritidshem och inte

heller går under samma höga kvalitetskrav om förskolan. Däremot är det upp till kommunerna att göra bedömning om såväl etablering som utökning av verksamheten. Partistyrelsen anser att det därför heller inte är motiverbart att verka för en översyn av ägarskapet.

Enligt lag kan verksamheter ansöka om att få ekonomiskt bidrag för att anpassa verksamheten efter barn med särskilda behov. Det är upp till kommunen i sitt tillsynsansvar att säkerställa att verksamheten kan leva upp till de krav som finns på stöd och anpassning av verksamheten utifrån särskilda behov. Partistyrelsen instämmer med motionären om att det är viktigt att barn med särskilda behov kan få sina behov tillgodosedda.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.11.1

7.11.3

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.11.2

7.12: Ett nationellt läsmål

7.12.1 att sätta ett nationellt läsmål som säger att alla barn i årskurs 3 vid slutet på läsåret ska kunna läsa.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären lyfter vikten av att kunna läsa och föreslår att ett nationellt läsmål införs för elever i årskurs 3 och motiverar det med att det är skolans grundläggande uppdrag.

Att kunna läsa, skriva och räkna är grunden för det fortsatta lärandet. Det är också grunden för ett demokratiskt samhälle. Det har under de senaste åren genomförts flera insatser för att främja ett ökat läsande och förbättrad läsförmåga. Det har också skett vissa förbättringar vad gäller barns och ungas läsförståelse jämfört med tidigare internationella mätningar som PISA och PIRLS. Det finns dock fortsatt stora utmaningar och fortsatt stora skillnader i läsförståelse när det gäller kön och socioekonomisk bakgrund. I gruppen ungdomar i åldrarna 16–25 år syns också en tydlig minskning bland de som läser på sin fritid varje vecka.

För Centerpartiet är barns och ungas läsförmåga och läslust av särskild vikt och vi ser tidiga insatser som en viktig del i detta. Sedan 2019 gäller en läsa-skriva-räkna-garanti för tidiga stödinsatser. Syftet med garantin är att elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd ska få det så tidigt som möjligt och att stödet utformas efter varje elevs behov. Inom ramen för Januariavtalet har även en skrivelse tagits fram för insatser som kan främja barns och

ungas läsning. Skrivelsen rekommenderar att ett läsråd ska inrättas med uppdrag att samla aktörerna och samordna insatserna inom det läsfrämjande arbetet. Partistyrelsen instämmer med hänvisning till ovanstående i motionens intentioner.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.12.1

[7.13](#), [7.14](#), [7.15](#): Samverkan skolkommuner

7.13.1 att Centerpartiet arbetar för att ta fram en ekonomisk modell som gör att även våra mindre skolor kan finnas kvar och utvecklas.

7.13.2 att Centerpartiet arbetar för att lösa huvudmanfrågan så att mindre skolor, oavsett huvudman, kan köpa t.ex. b-språksundervisning av annan huvudman.

7.13.3 att Centerpartiet arbetar för en större flexibilitet då det kommer till hur man kan lösa tillgång till elevhälsa, skolbibliotek etc.

7.13.4 att Centerpartiet arbetar för att Skolverket tar fram särskilda stödmaterial och projekt kring landets små skolor.

7.14.1 att verka för en tydlig strategi för införandet av fjärr- och distansundervisning samt att placera frågan högt upp på dagordningen i skoldebatten.

7.14.2 att uppmuntra fler kommuner att starta skolor med distansundervisning alternativt lämna över på entreprenad.

7.14.3 att verka för att Skolverket ska uppdras att ta fram metodstöd och material för fjärr- och distansundervisning för alla årskurser med målet att få en mer jämlik skola för alla barn i Sverige.

7.14.4 att Centerpartiet ska verka för att läroplikt införs i Sverige istället för skolplikt.

7.15.1 att ändra Skollagen så att samverkansavtal gällande grundskola mellan kommuner kan underlättas utan att hemkommunsansvaret måste flyttas över.

7.15.2 att samverkansavtalet utgår från lagen om FN:s barnkonvention och möjliggör samarbete gällande eventuell skolskjuts.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna ger olika förslag för att förenkla huvudmanfrågan exempelvis genom ökad samverkan, större flexibilitet och bättre finansieringsmodell som även möjliggör för små skolor att utvecklas. En motionär föreslår också att läroplikt införs istället för skolplikt för att

tillgodose barns rätt till utbildning på andra sätt än obligatorisk närvaro i klassrummet.

Det är centralt för Centerpartiet att inom skolpolitiken skapa förutsättningar för en mångfald av skolhuvudmän och att även små skolor, ska kunna bedriva undervisning. Det är inte minst viktigt för en livskraftig landsbygd.

Att skolpengen sätts utifrån lokala förutsättningar och behov är i grunden bra, men skillnaderna mellan kommunerna kan idag anses vara alltför stora för att skapa likvärdiga förutsättningar i skolan. Bland annat behöver transparensen öka, systemet uppvisa en viss tröghet och kommuner ges tydligare nationella riktlinjer för att säkerställa beräkningen av skolpengen. Centerpartiet tog beslut vid partistämman 2019 att finansieringssystemet ska ses över för att ge alla elever möjlighet att nå målen. Partistyrelsen instämmer därför i motionen i denna del.

Den flora av riktade statsbidrag som finns är också ett problem inom skolområdet. Mindre huvudmän söker statsbidrag i lägre utsträckning. Inom ramen för Januariavtalet har arbete pågått för att minska antalet riktade statsbidrag. Centerpartiet har även varit drivande för en regionalisering av skolmyndigheter som syftar till ökad lokal myndighetsnärvaro vilket kommer att bidra till att stödet och förståelsen för kommuners olika utmaningar runt om i landet kommer att öka. Skolverket har redan idag visst stöd angående såväl små skolor som fjärrundervisning men partistyrelsen instämmer i att det måste utvecklas.

Idag är det tillåtet att bedriva fjärrundervisning i moderna språk, modersmål, samiska i sameskolan, teckenspråk samt studiehandledning på modersmålet och integrerad samisk undervisning i grundskolan. Sedan höstterminen 2016 har det förekommit försöksverksamhet i fjärrundervisning i fler ämnen än de som skollagen tillåter. Skolverket kom hösten 2018 med en positiv utvärdering av försöket och möjligheten till fjärrundervisning utökas.

Centerpartiet har sedan tidigare beslut på att fjärrundervisning ska tillåtas i alla relevanta ämnen och att kommunala och fristående skolor ska ha möjlighet att anordna fjärrundervisning på entreprenad under samma förutsättningar som statliga skolor. Genom fjärrundervisning kan kompetens delas över hela landet och lärare skulle kunna fördela sin tjänst på flera skolor utan att själva dagligen behöva åka mellan de olika skolorna. Fjärrundervisning stärker likvärdigheten, ökar kvalitén och tillgängligheten, därför instämmer partistyrelsen i motionens intentioner i denna del.

Skolan ska redan idag utgå från den enskilde eleven och dennes förutsättningar genom den individuella studieplanen. Partistyrelsen anser att läroplanen är tydlig. Skolan inte bara ska lära ut kunskaper utan även bidra till att utveckla demokratiska medborgare. Partistyrelsen anser det därför inte motiverat att avskaffa skolplikten till förmån för läroplikten.

Centerpartiet vill se en stärkt elevhälsa och inom Januariavtalet har minimikravet för elevhälsan och likaså skolbiblioteken utretts. I dessa delar har vi arbetat för att det ska finnas ventiler utifrån ett småskolsperspektiv och kommer fortsätta driva på för det framgent, varför partistyrelsen föreslår partistämman att instämma i intentionerna. För Centerpartiet är det uppenbart att vårt skolsystem behöver bli mer flexibelt för att små huvudmän och små skolor ska kunna etableras och utvecklas. Partistyrelsen instämmer i att regelverket behöver underlättas för att möjliggöra kommunal samverkan inom grundskola. Att små huvudmän kan samverka kring undervisning som exempelvis b-språkundervisning, skulle öka möjligheten för att fler ska verka på landsbygden.

452
453 Partistyrelsen instämmer i att huvudmannafrågan behöver lösas så att huvudmännen kan
454 samverka på ett enklare sätt, men ser att att-satsen behöver breddas något och föreslår därför
455 ny att-sats. Partistyrelsen instämmer i att regelverket för även skolskjutsansvaret bör kunna
456 lättas upp för ökad samverkan.
457

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet verkar för att underlätta samverkan mellan skolhuvudmän inom
grundskolan.

458

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.13.1

7.13.2

7.13.3

7.13.4

7.14.1

7.14.2

7.14.3

7.15.1

7.15.2

459

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.14.4

460

461

462 [7.16](#), [7.17](#), [7.18](#), [7.19](#), [7.20](#), [7.21](#), [7.22](#), [7.23](#), [7.24](#), [7.25](#), [7.26](#), [7.27](#), [7.28](#):
463 Skolval och skolpeng

464

465 7.16.1 att Centerpartiet omprövar sin skolpolitik.

466

467 7.16.2 att Centerpartiet arbetar för en jämlik skola.

468

469 7.16.3 att Centerpartiet avskaffar religiösa friskolor.

470
471 7.16.4 att Centerpartiet inte tillåter att svenska skattemedel utdelas till friskolornas ägare.
472
473 7.17.1 att Centerpartiet verkar för att kötid inte tillåts som urvalskriterium för antagning i
474 fristående grundskolor i syfte att skapa ett likvärdigt skolval som motverkar social segregation
475 och ger alla barn samma möjlighet att få en plats på de mer eftertraktade skolorna.
476
477 7.18.1 att Centerpartiet internt tydliggör vår politik kring negativa resultat av
478 friskolereformen.
479
480 7.18.2 att Centerpartiet verkar för en förändring av friskolereformen för att motverka de
481 negativa resultaten.
482
483 7.19.1 att vi skall utforma en ny företagsform för skolverksamhet, med tydliga regler om
484 ägande, överlåtelser, redovisning mm.
485
486 7.19.2 att företags- och organisationsformen även används för skolorna som ägs av
487 kommunen. Vi skall ha en enhetlig struktur i utformning, oavsett vem som är huvudman.
488
489 7.20.1 att arbeta för att offentlighetsprincipen skall gälla för alla privata företag som arbetar i
490 offentligt finansierad verksamhet.
491
492 7.20.2 att det nuvarande kösystemet till friskolor ersätts med ett annat lokalt i kommunerna
493 och där närhetsprincipen skall väga tungt.
494
495 7.21.1 att alla friskolor oavsett driftsform, existerande som nystartande skall drivas med
496 vinstutdelningsbegränsning.
497
498 7.22.1 att Centerpartiet verkar för ett nytt resurstilldelningssystem anpassat till olika skolors
499 storlek och behov införs inom en så snar framtid som möjligt.
500
501 7.22.2 att Centerpartiet verkar för att alternativet att ett diversifierat resurstilldelningssystem
502 anpassat till olika skolors behov undersöks och belyses.
503
504 7.22.3 att Centerpartiet verkar för att kommuner tillåts behandla sina skolor som en koncern,
505 där behoven tillåts styra var resurserna ska satsas.
506
507 7.22.4 att Centerpartiet stödjer förslaget att elever utan särskilda skäl endast får byta skola
508 inför terminsstart.
509
510 7.23.1 att utreda förutsättningarna för en välfärdsgaranti.
511
512 7.24.1 att Centerpartiet verkar för att de nationella proven inom en snar framtid ska
513 digitaliseras och till stor del bygga på en automatisk rättning. Övrig rättning ska fortsatt ske
514 på skolorna. Likaså behöver en översyn ske över i vilka ämnen nationella prov ska
515 genomföras och vilka delar som är väsentliga att testa.
516
517 7.24.2 att Centerpartiet verkar för att de nationella proven ska vara normerande för
518 betygssättningen på skolnivå snarare än på elevnivå och att en åtgärdsrappa införs för vilken
519 Skolinspektionen ska ansvara och att Skolverket ansvarar för att adekvat stöd finns att tillgå.

520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568

7.25.1 att Centerpartiet verkar för att i Skollagen skriva fram att huvudmannen ska säkerställa resursfördelningen på skolorna med stöd av lokala tvärkompetensråd. Råden ska bestå av alla skolans professioner som tillsammans ska utveckla bedömningen av respektive skolas resurstilldelning och resursanvändning. Detta för att säkerställa att rektor och dennes personal har förutsättningar att leva upp till krav och mål i de nationella styrdokumentet. Denna kunskap ska fungera som ett komplement till den kunskap om ekonomistyrning som finns på förvaltnings eller stabsnivå med målet att varje skola ska ha rätt budget.

7.25.2 att Centerpartiet verkar för att förändra statsbidragen så att de primärt går till skolor med låg måluppfyllelse där huvudmännen har en förbättringsplan och får äska pengar utifrån varje skolas behov.

7.25.3 att Centerpartiet verkar för att kommunerna förändrar det socioekonomiska bidraget och andra bidrag så att medlen riktas till skolor utifrån verkliga behov.

7.25.4 att Centerpartiet verkar för att Skolinspektionens inspektioner främst riktar sig mot skolor med låg måluppfyllelse och att de bidrar med stöd till skolor med svårigheter.

7.26.1 att Centerpartiet verkar för att öka enskildas och allmänhetens insyn i friskolor med mål att offentlighetsprincipen ska tillämpas i så hög grad som möjligt.

7.27.1 att Centerpartiet ska verka för att kostnader kopplade till kommunernas huvudmannaansvar ska kunna exkluderas från beräkningen av de bidrag som hemkommunen lämnar till fristående skolor i form av grundbelopp och i vissa fall tilläggsbelopp, på samma sätt som kostnader kopplade till kommunernas myndighetsansvar redan gör, i syfte att stärka likvärdigheten mellan kommunala och fristående skolor.

7.28.1 att ett obligatoriskt aktivt skolval införs i hela landet.

7.28.2 att kommuner avkrävs ansvar att tillhandahålla tydlig och tillgänglig information om hur skolvalet går till, vad valet innebär och aktivt erbjuder till rådgivning till de familjer som önskar.

7.28.3 att skolvalet görs gemensamt för alla skolor i en av kommunen samlad funktion. I systemet ska relevant information om respektive skola och deras kvalitet finnas.

7.28.4 att staten tillhandahåller en plattform där skolvalet kan göras, men att kommunerna själva väljer hur det implementeras.

7.28.5 att varje huvudman har likvärdig tillgång till information om de elever som har sökt till deras skola.

7.28.6 att relevant information från skolvalssystemet är tillgänglig för alla huvudmän och skolor i syfte att underlätta verksamhetsplanering.

7.28.7 att skolvalet görs under en tydlig ansökningsperiod i lagom tid innan skolstart, exempelvis ett år före skolstart.

569 7.28.8 att skolplatser i första hand fördelas efter hur den sökande har rankat dem under
570 ansökningsperioden samt de principer som används för att avgöra utfallet av familjernas
571 prioriteringar i skolvalet är överblickbara och begripliga.
572

573 7.28.9 att närhetsgarantin omformuleras så att elever har rätt att gå i någon av skolorna inom
574 rimligt avstånd, om hen inte valt och tilldelats någon annan skola.
575

576 7.28.10 att närhetsgarantin implementeras med hjälp av en mjuk kvot för närhetsprioritet.
577

578 7.28.11 att kommuner själva bestämmer vad som anses vara rimlig närhet.
579

580 7.28.12 att enbart syskonförtur och verksamhetsmässiga samband, så kallade skolspår,
581 bortsett från närhetsgarantin, tillåts ge prioritet för antagning.
582

583 7.28.13 att det fortsatt finns möjlighet att byta skola, men att nya val som huvudprincip sker i
584 samband med terminsstart och då genom ansökningsförfarande i linje med det ordinarie
585 skolvalet. Ytterligare skolval ska familjen anmäla till kommunen och ange anledning.
586

587 7.28.14 att byten under terminstid ska vara möjligt med anledning av särskilda skäl, som
588 exempelvis längre flytt, behov av särskilt stöd eller till följd av kränkande behandling eller
589 andra sociala skäl. Ansökan görs till skolpliktsansvarig kommun som då ska ge stöd i
590 processen.
591

592 7.28.15 att det införs en tydlig lagstiftning kring vilken information alla skolor måste dela till
593 offentliga register och hålla gripbar för allmänheten.
594

595 7.28.16 att alla skolor åläggs att dela relevant information om sin verksamhet med
596 myndigheterna. Bland annat bör antal elever, lärartäthet, betygsfördelning och resultat på
597 nationella proven delas.
598

599 7.28.17 att så mycket information som möjligt om skolor görs offentlig med utgångspunkt i
600 elevens rätt till god kvalitet i undervisningen.
601

602 7.28.18 att lämplig jämförande information om skolor även görs offentlig på samma plattform
603 som skolvalet sker.
604

605 7.28.19 att Skolverket åläggs att följa upp skolor utifrån elevernas kunskaper och progression,
606 samt hur väl de presterar utifrån sina socioekonomiska förutsättningar, prestation i nationella
607 prov, samt genom att beräkna och publicera mervärdesmått för alla skolor när sådana är
608 utvecklade.
609

610 7.28.20 att Skolinspektionens skol- och huvudmannarapporter utökas till att innehålla
611 standardiserade mått och frågor i syfte att stärka jämförbarheten över tid och mellan skolor.
612

613 7.28.21 att Skolinspektionen stärks i sin roll och ges faktisk möjlighet att påtvinga en
614 åtgärdsstrappa för att förbättra resultaten, föreskriva nationellt stöd och i sista hand ha
615 kapacitet och befogenhet att ta över verksamheter från huvudman i samverkan med andra
616 skolmyndigheter.
617

618 7.28.22 att central rättning av de nationella proven införs.

7.28.23 att den centrala rättningen så långt det är möjligt är digitaliserad för ökad effektivitet, underlättad uppföljning samt ge potential att med AI stödja utveckling av bättre undervisningsmetoder för en stärkt kvalitet i skolan.

7.28.24 att betygsfördelningen i en skola över tid inte får skilja sig markant från resultaten på de nationella proven.

7.28.25 att de nationella provens utformning utreds och uppdateras för att kunna få en tydligare normerande funktion för skolornas prestation.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna vill se flertal åtgärder som exempelvis ett förbättrat antagningssystem, ändrade urvalsprinciper och att information tillgängliggörs för att möjliggöra ett utvecklat och stärkt skolval. Motionärerna föreslår även hur Skolverket och Skolinspektionen roll kan stärkas för att följa upp skolor i högre utsträckning. Motionärerna anser även att de negativa effekterna av friskolereformen behöver stävjas. Några motioner berör frågan om nationella proven som verktyg för en mer likvärdig betygsättning och bedömning i skolan och föreslår att de nationella proven ska digitaliseras och bygga på automatisk rättning, samt att betygen inte får skilja sig så mycket från nationella proven utan att de nationella proven ska vara normerande för betygsättningen.

Motionärerna lyfter även behovet av ett utvecklat och tydligt resursfördelningssystem för skolan. Bland annat framförs att skolpengen behöver förändras för att i större utsträckning gå till elever utifrån behov och olika förslag framförs som gör att finansieringen, enligt motionärerna, på ett bättre sätt uppfyller detta.

Alla elever har rätt till en bra utbildning, oavsett var i landet en bor, vilken bakgrund en har eller om en är flicka eller pojke. En väl fungerande för-, grund- och gymnasieskola är grunden för en högre utbildning i världsklass och konkurrenskraftiga jobb. Alla ska ges förutsättningar att lyckas. Det är grundläggande för Centerpartiets skolpolitik. Centerpartiet vill ta ansvar för att utveckla skolan så väl nationellt som lokalt. Skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolan måste vara jämlik och valfriheten värnas och utvecklas. Elevernas kunskapsutveckling, trygghet och välmående ska vara i fokus.

I dagsläget är Centerpartiet det parti som är den tydligaste förespråkaren av det fria skolvalet. Föräldrar och elever ska själva få bestämma vilken skola de vill och inte vill gå på. Det fria skolvalet har ökat utbudet, stärkt kvalitén och gjort att fler kan välja skola oberoende av vad deras föräldrar tjänar eller har för utbildningsbakgrund. Dåliga skolor sällas bort. Det fria skolvalet behöver försvaras och utvecklas för att fungera än bättre.

De utmaningar vi ser med dagens system är främst två. Skollagen reglerar vad som krävs för att starta upp och fortsätta bedriva verksamhet. Oseriösa huvudmän som inte lever upp till dessa krav underminerar välfärdens legitimitet. Här måste vi fortsatt ställa tydliga och hårda krav på huvudmännen. Skolinspektionens granskning och befogenheter är centrala. Det andra problemet är likvärdigheten. Boendesegregationen är den primära orsaken till segregationen i skolan. Elever med samma bakgrund går idag oftare på samma skola. Till viss del kan segregationen också förklaras av det fria skolvalet. Elever med bättre förutsättningar väljer

oftare skola i grundskolan (IFAU Rapport 2014:25). Föräldrarnas utbildningsbakgrund är den avgörande faktorn för hur det går för eleverna i skolan och skolan har blivit mer segregerad vad gäller elevernas studieförutsättningar. Det fria skolvalet har dock haft en viktig roll i att möjliggöra för enskilda elever att söka sig bortom det egna bostadsområdet. För enskilda elever kan skolvalet bryta segregationen men när inte valfriheten fungerar fullt ut kan det samlat riskera att förstärka segregationen och gynna socioekonomiskt starka elever. Att tillgängliggöra och öppna upp valet för fler är avgörande om skolvalet ska svara mot dess syfte och ha den livschansutjämnande påverkan vi vill att det ska ha. En annan utmaning är att skillnaderna i resultat mellan huvudmän, skolor och även mellan elever är för stora. Likvärdigheten behöver stärkas och resursfördelningsmodellen behöver utredas och förtydligas. Genom att tydliggöra vår skolpolitik i dessa delar kan vi värna och utveckla det fria skolvalet. Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner i den delen.

Vi ser att skolvalet behöver värnas och utvecklas. För det första vill partistyrelsen se att ett obligatoriskt och aktivt skolval införs genom samordnad antagning. En samordnad antagning som kommunerna ansvarar för men som ger full insyn för huvudmännen. En viktig del i det är att Skolverket och skolhuvudmän erbjuder rådgivning och gör relevant information tillgänglig för att familjer ska kunna göra ett medvetet val av skola. Likväl är det viktigt att varje skolhuvudman har likvärdig tillgång till information om de elever som har sökt till deras skola och annan relevant information från skolvalssystemet för att huvudmannen ska få planeringsförutsättningar inför skolstart. Partistyrelsen föreslår därför bifall till motionens förslag i denna del.

Partistyrelsen anser att staten bör säkerställa att det tas fram gemensamma standarder för skoldata. Partistyrelsen ser samtidigt inte att staten ska ta fram ett heltäckande system då det ökar sårbarheten och riskerar att ta lång tid att implementera. Vi vill stärka valfriheten snabbare än så och föreslår därför avslag på förslaget om att staten ska tillhandahålla en heltäckande plattform. Partistyrelsen ser att ett första steg är ett gemensamt och samordnat system på kommunal nivå.

För att tillgängliggöra skolvalet för fler vill partistyrelsen att skolvalet ska göras under en tydlig ansökningsperiod. Det ökar tydligheten för föräldrar och elever. För att även skapa bättre planeringsförutsättningar för såväl kommunala som fristående huvudmän föreslår partistyrelsen att önskemål om val görs maximalt ett år före skolstart. Skolplatser ska i första hand fördelas efter hur den sökande har rangordnat dem under ansökningsperioden och att de principer som används för att avgöra utfallet av familjernas prioriteringar i skolvalet är överblickbara, enkla och begripliga. Partistyrelsen instämmer i förslag som stämmer överens med detta.

En grundprincip enligt skollagen idag är att varje elev har rätt till en skola nära hemmet, den så kallade närhetsprincipen. Det kan finnas flera skolor i kommunen som ligger nära hemmet, så närhetsprincipen innebär inte alltid att barnet blir placerat vid den skola som ligger närmast hemmet. Partistyrelsen anser att det är rimligt att den som gjort ett aktivt val ska placeras enligt en utvecklad närhetsgaranti men om aktivt val uteblir kan eleven tilldelas annan skola utifrån mån av plats. Däremot anser partistyrelsen att en mjukkvot med sociala bakgrundsfaktorer är ytterst tveksamt enligt diskrimineringsgrunder, och principerna för skolval inte får begränsas för individen beroende på dennes sociala bakgrundsfaktorer. Precis som påpekas i utredningen "En mer likvärdig skola" ska skolvalet inte konstrueras så att det förstärker segregationen, men skolhuvudmän kan heller inte ta ansvar för eller förändra de samhällsstrukturer som finns utifrån exempelvis bostadssegregationen. Därför föreslås avslag

719 på förslag om mjuk kvot. Eftersom Sveriges skolkommuner ser geografiskt väldigt olika ut,
720 anser partistyrelsen att det är rimligt att kommunerna själva får bestämma vad som kan anses
721 vara rimlig närhet utifrån lokala förutsättningar och instämmer i intentionen.

722
723 Rangordning av skolor ska vara den faktor som främst avgör vilken skola en elev hamnar på,
724 om fler elever söker en skola än det finns platser sker ett urval. Partistyrelsen instämmer i
725 motionärens förslag om att enbart syskonförtur och verksamhetsmässiga samband, så kallade
726 skolspår, bortsett från närhetsgarantin, ska tillåtas ge prioritet för antagning. Rimlig närhet är
727 förutsägbart och enkelt för föräldrar och elever. Närhetsprincipen riskerar dock att förstärka
728 boendesegregationen som är den främsta faktorn för skolsegregationen.

729
730 Partistyrelsen anser att fristående skolor även fortsatt ska kunna använda kö som urval. Det är
731 ett enkelt och tydligt system som även är förutsägbart för elever och föräldrar i likhet med
732 närhetsprincipen. Systemet kan göras transparent där föräldrar har inblick i hur skolan
733 hanterar systemet och kan följa hur antagningen hanteras. Med reformer kan även systemets
734 nackdelar överbryggas så att alla har möjlighet att komma in på den skolan en helst önskar,
735 oavsett kötid, plånbok eller bostadsadress. Partistyrelsen anser därför att fristående skolor ska
736 få använda kötid med begränsad tid att stå i kö tre år före skolstart, att det administreras i
737 skolvalssystemet och information går till samtliga föräldrar i angiven ålder inom kommunen
738 samt maximalt upptar 50% av platserna, varför vi föreslår ny att-sats. Partistyrelsen föreslår
739 därför avslag på förslag att förbjuda kö som urval.

740
741 På många platser bidrar fristående skolor med möjlighet att kunna tillhandahålla lediga
742 skolplatser inom rimlig närhet för elever som flyttar till en kommun. Partistyrelsen anser
743 därför att hemkommunens ansvar för att ordna grundskola till alla elever breddas för att
744 inkludera fristående skolor och föreslår ny att-sats. Det tillsammans med att extra anslag
745 beräknas och provas från år till år samt är neutralt i förhållande till huvudmannaskap, istället
746 för ett schablonavdrag, vore en effektivare och mer transparent lösning för att säkerställa att
747 elever som flyttar in i kommunen kan få en plats på en skola. Skolpliktsansvaret bör därutöver
748 bäras gemensamt och därför föreslår partistyrelsen en lagstadgad försäkring för fristående
749 skolor för att ta höjd för eventuell nedläggning av fristående skolor. När en skola lägger ned
750 kan idag betydande merkostnader för utomstående uppstå. En lösning vore att fristående
751 skolor betalar in till en försäkring utefter deras risk, och en kompensation kan betalas ut till de
752 skolor som tar över elever vid nedläggningar.

753
754 När det gäller tilldelning av medel till skolor är det kommunen som bestämmer hur mycket
755 verksamheterna ska få av kommunens budget och det är också kommunen som avgör hur
756 detaljerat resursfördelningssystemet till skolorna ska vara. Bidraget till enskilda huvudmän
757 ska enligt skollagen bestå av en grundersättning och i förekommande fall tilläggsbelopp. I
758 grundersättningen som ska utgå från kommunens genomsnittliga kostnad för den egna
759 verksamheten, ingår bland annat undervisning, lokalkostnader, elevhälsa, administration och
760 måltider. I tilläggsbelopp ingår kostnader för stödåtgärder, modersmålsundervisning och
761 lovskola till enskild elev.

762
763 Över lag ser skolpengssystemet som kommunen tillämpar olika ut och valet av
764 fördelningsmodell beror på lokala förutsättningar och behov. Partistyrelsen anser att det i
765 grunden är bra att skolpengen sätts utifrån lokala förutsättningar och behov, men skillnaderna
766 mellan kommunerna är alltför stora för att skapa likvärdiga förutsättningar i skolan. Och
767 tilldelning av ökade medel leder inte automatiskt till högre kunskapsresultat. För att ge alla
768 elever en likvärdig utbildning och möjlighet att nå målen behöver skolans finansieringssystem

ses över med utgångspunkt att principen om skolpeng kvarstår. Skolpengen är en förutsättning för det fria skolvalet men dagens utformning skapar ekonomisk osäkerhet hos skolorna eftersom skolpengen försvinner direkt om elever väljer att hoppa av utbildningen. Det gör att redan budgeterade pengar för utbildningen kan försvinna. Ytterligare problem är att skolpengen inte fördelas lika beroende på om eleven väljer en kommunal eller fristående skola. I snitt får elever på fristående skolor lägre ersättning per elev än elever som går på kommunala skolor. Det beror dels på socioekonomisk fördelning av resurser, vilket är bra eftersom resurser ska gå dit de behövs som mest. Samtidigt har kommunen idag ett särskilt ansvar för elevers skolplikt, vilket inte fristående huvudmän har.

Likhetsprincipen innebär också att om en kommun exempelvis skjuter till pengar till en kommunal skola som inte bär sina egna kostnader måste kommunen kompensera fristående aktörer i kommunen. Principen är viktig för likvärdigheten, annars finns risken att fristående aktörer fryses ute genom att kommunen sänker skolpengen till så pass låg nivå att det blir svårt att bedriva verksamhet. Samtidigt kan principen och skolpengens utformning skapa problem för kommunen. För att kunna planera långsiktigt och säkerställa att skolans verksamhet bär sig ekonomiskt kan kommuner känna sig tvungna att centralisera och skapa stora skolenheter. Hälften av Sveriges skolor har under 200 elever, en fjärdedel har under 100 elever. Men dagens regelverk förutsätter i praktiken ofta större enheter.

Centerpartiet står bakom skolpengen som princip, men att så väl fristående som kommunala huvudmän känner sig förfördelade tyder på behov av bredare utredning. Centerpartiet har vid stämman 2019 tagit beslut om att finansieringssystemet behöver ses över för att ge alla elever en likvärdig utbildning där alla ges möjlighet att nå målen. I stämmoprogrammet står även att kommuner behöver ges tydligare nationella riktlinjer för att säkerställa beräkningen av skolpengen, och partistytelsen anser fortfarande att det är angeläget. Partistytelsen är dock kritisk till förslag att sänka skolpeng på grund av huvudmannaskap då det frångår likhetsprincipen. Skolpengen måste ta utgångspunkt i elevernas behov och bör fördelas mer utifrån elevers behov. Partistytelsen föreslår därför avslag på de förslagen. En grundprincip måste även vara att resursfördelningen behöver vara transparent och förutsägbar, oavsett modell, så att det skapas planeringsförutsättningar för såväl kommunala som fristående huvudmän. Modellen behöver även ta hänsyn till skolors storlek och behov så att även små skolor, inte minst på landsbygden, ska kunna utvecklas. Kommuner behöver även kompenseras för de kostnader som kommunens övergripande skolansvar innebär. Partistytelsen instämmer i förslagen i denna del.

Utredningen för Likvärdig skola (SOU 2020:28) tar frågan upp om att skolbyte ska göras i samband med terminsstart och inte under pågående termin om det inte finns särskilda skäl för det. Utredningen föreslår att Skolverket ska besluta om vad särskilda skäl innebär. En motionär belyser detta utifrån ett småskoleperspektiv och menar att skolbyte under pågående termin blir extra kännbart ekonomiskt för små enheter. Utifrån ett elevperspektiv kan skolbyten under pågående termin påverka skolresultatet negativt, enligt flertal studier. Upprepade skolbyten kan också vara indikation på en otrygg hemmiljö. Därför är det viktigt att kommunen följer upp upprepade skolbyten. Partistytelsen instämmer i att huvudprincipen ska vara att skolbyten sker i samband med terminsstart men ser samtidigt fortsatt behov av att skolbyte ska kunna göras under pågående termin på grund av särskilda skäl. Det ska alltid vara möjligt att genomföra skolbyte exempelvis på grund av mobbing, utsatthet för brott eller flytt. Partistytelsen instämmer i att endast barn med särskilda skäl ska kunna byta skola under terminens gång men vill betona elevperspektivet i detta och föreslår därför ny att-sats. Partistytelsen anser att det måste vara upp till varje kommun att utifrån lokala förutsättningar

819 fatta beslut om vilka särskilda skäl som är rimliga för ett skolbyte under pågående termin.

820

821 Inom dagens finansieringssystem finns det relativt stora möjligheter att kompensera skolor
822 med särskilda behov (exempelvis glesbygdsskolor) genom omfördelning av medel eller
823 riktade tillskott. Kommunen kan i princip behandla kommunala skolor som en koncern genom
824 att till exempel ha ”utjämningsystem” mellan de kommunala skolorna och ge ett
825 glesbygdsbidrag till en kommunal skola som bekostas av att övriga kommunala skolor som då
826 får lite mindre än genomsnittet per elev. Det är också vanligt att kommuner omfördelar en del
827 av grundersättningen utifrån ett så kallat strukturbidrag som innebär att medlen till skolan
828 differentieras baseras på skolans elevsammansättning. Partistyrelsen anser dock att
829 regelverket behöver förtydligas och bli mer transparent genom tydligare krav på redovisning
830 av beräkningar samt kommunerna ges bättre stöd. Hur huvudmannen säkerställer att
831 resursfördelningen sker utifrån elevernas behov, om det sker med ett lokalt tvärkompetensråd,
832 dialog med andra huvudmän eller på annat sätt, är upp till huvudmannen själv att avgöra.
833 Partistyrelsen föreslår därför avslag på förslag om tvärkompetensråd.

834

835 Ytterligare en faktor för skolans ekonomiska förutsättningar den statliga styrningen som sker
836 genom en flora av riktade statsbidrag inom skolområdet och det medför problem. Mindre
837 huvudmän söker statsbidragen i lägre utsträckning och det kräver enorma resurser för
838 huvudmännen att söka ett stort antal bidrag för att få finansiering för sin verksamhet.
839 Centerpartiet tog beslut vid stämman 2019 att arbeta för att de riktade statsbidragen ska
840 minska och istället införa ett generellt bidrag öronmärkt för skolan där resurser är fördelade
841 efter behov. Inom ramen för Januariavtalet har arbete pågått för att minska antalet statsbidrag.
842 Skolor med låg måluppfyllelse får ofta ökade medel inom ramen för skolpengen på kommunal
843 nivå och det finns även särskilda statsbidrag. Inom ramen för den regelbundna tillsynen
844 prioriterar Skolinspektionen idag de skolor där risken är hög att elever inte får den utbildning
845 som de har rätt till. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en
846 trygg miljö där alla når minst godkänt i alla ämnen. Partistyrelsen instämmer i dessa delar av
847 motionen.

848

849 Nyligen ändrade Statistiska Centralbyrån sin syn på sekretessfrågor och beslutade att de inte
850 längre kunde dela viss skolstatistik öppet. För Centerpartiet är det självklart att skolhuvudmän
851 – oavsett om de är fristående eller kommunala – ska vara skyldiga att leverera
852 statistikuppgifter, all relevant information som funnits tillgänglig fram till nu, och att det ska
853 redovisas på skolenivå. Det är helt avgörande att information tillgängliggörs så att elever och
854 föräldrar kan välja skola och skolmyndigheter kan fullfölja sina uppdrag. Centerpartiet är
855 kritiska till att offentlighetsprincipen ska gälla fristående skolor eftersom det är ett juridisk
856 komplicerat system med stora administrativa kostnader som slår särskilt hårt mot små
857 friskolor utan stora administrativa resurser. Om någon vill begära ut en handling måste det
858 hanteras skyndsamt och kräver administrativa resurser, vilket i sin tur gör att resurser tas från
859 skolans kärnuppdrag. Det riskerar att i realiteten hota kvaliteten och valfriheten, därför
860 föreslår partistyrelsen avslag på förslagen om att införa offentlighetsprincipen. Centerpartiet
861 har drivit på för att både en tillfällig och permanent lösning ska komma till stånd som
862 säkerställer att alla skolor åläggs att dela relevant information om sin verksamhet. Information
863 som kan underlätta val av skola och stärka skolans kvalitetsutveckling ska redovisas och också
864 finnas öppen och tillgänglig för allmänheten. Partistyrelsen instämmer i motionens förslag i
865 denna del. Partistyrelsen vill även se att bland annat skolgårdars storlek blir tillgänglig
866 information, eftersom elevers tillgång till en skolgård är positivt för återhämtning mellan
867 lektioner och främjande av fysisk aktivitet under skoldagen, och föreslår därför ny att-sats.

868

Partistyrelsen föreslog vid partistämman 2019 att ålägga Skolverket att följa upp skolor utifrån elevernas kunskaper och progression, hur väl de presterar utifrån sina socioekonomiska förutsättningar, prestation i nationella prov, samt genom att beräkna och publicera mervärdesmått för alla skolor när sådana är utvecklade. Vi ser det som en viktig del i arbetet för att säkerställa en skola av hög kvalitet, och föreslår därför bifall på förslaget. Partistyrelsen vill betona att konkurrensen mellan skolor ska ske utifrån kvalitet. Betygsinflationen ska stävjas med centralt rättade nationella prov och bättre verktyg för Skolinspektionen att följa upp det. Det behövs förutom tillgänglig statistik, högre krav på huvudmännen att bidra till fler behöriga lärare och bättre verktyg för Skolinspektionen att agera mot skolor med många obehöriga. I arbetet med att skapa trygghet och studiero måste Skolinspektionen bättre följa upp de skolor där det brister och skolmyndigheterna ska tidigt agera för att stötta rektorer och lärare på dessa skolor. Inom ramen för Januariavtalet har arbete påbörjats för att stärka Skolinspektionens uppföljningsansvar för att stödja kvalitetsarbetet i skolor och kommuner genom så kallade nationella kvalitetsindikatorer, därför instämmer partistyrelsen i intentionerna i att Skolinspektionens skol- och huvudmannarapporter utökas. Partistyrelsen instämmer i motionärens förslag i att stärka Skolinspektionens roll och möjlighet att påtvinga åtgärdsstrappa för att förbättra resultat. Inom ramen för Januariavtalet har en utredning presenterats för att öka möjligheterna för Skolinspektionen att stänga skolor med stora brister så väl fristående som kommunala. Centerpartiet ser det som angeläget att det genomförs så att skolor med återkommande brister lättare kan stängas. Däremot kan inte staten ta över driften av privata företag enligt lag och partistyrelsen föreslår därför avslag på förslaget.

I grundskolan genomförs nationella prov i årskurs 3, 6 och 9. Nationella prov finns också i gymnasiet, Komvux på gymnasial nivå och svenska för invandrare, SFI. De nationella proven är ett stöd för en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning av en elevs kunskaper. Betygsinflationen är ett problem för skolväsendet idag. Att elevers betyg skiljer sig allt för mycket från resultatet på de nationella proven är problematiskt. Centerpartiet tog beslut vid stämman 2019 om att nationella prov görs digitala och rättas externt, som ett led i att stärka likvärdighet och rättssäkerhet samt lätta på lärarnas arbetsbörda. Det tillsammans med flera andra åtgärder ser Centerpartiet som viktigt för att stärka likvärdigheten och undvika betygsinflationen. Lärarna ska även ges det bedömningsstöd de behöver för att betygen ska vara rättvisa och likvärdiga i hela landet.

Att de nationella proven ska digitaliseras och automaträttas har Centerpartiet drivit på för, bland annat inom ramen för Januariavtalet, men vi vill även se att central rättning ska göras av andra provdelar i den mån det är möjligt. Det minskar administrationen för lärare. Partistyrelsen instämmer i att de nationella provens utformning behöver utredas, vilket Centerpartiet har drivit på för inom ramen för Januariavtalet. Centerpartiet vill även se nationella kunskapsmätningar, så att vi bättre kan följa utvecklingen i svensk skola över tid. Partistyrelsen anser även att de nationella proven ska vara normerande för betygssättning på skolnivå och att betygen inte får skilja sig markant från resultaten på de nationella proven på skolnivå, vilket vi föreslog vid partistämman 2019. Partistyrelsen instämmer i motionens förslag men vill förtydliga ytterligare och föreslår därför ny att-sats.

Sedan 1 januari 2019 ställs särskilda krav på ägar- och ledningskretsen samt på ekonomiska förutsättningar för en fristående skola. Bestämmelserna förtydligar kravet på att huvudmannen har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten, både vid tillståndsprövning samt att de fortlöpande är uppfyllda. Om huvudmannen ingår i en koncern beaktas även koncernens ekonomi. Ägar- och

ledningsprövningen innebär även att det ställs krav på erfarenhet av eller på annat sätt förvärvat insikt som gäller för skolverksamheten samt lämplighet att bedriva denna. Kraven omfattar ägare med ett väsentligt inflytande, ledning och även andra som har ett bestämmande inflytande i huvudmannens verksamhet. Skolinspektionen har i och med detta verktyg för att stänga skolor som inte anses lämpliga, vilket är en viktig del i att säkerställa seriösa aktörer. Partistyrelsen anser dock att det kan finnas skäl för att stärka ägar- och ledningsprövningen ytterligare för att exempelvis hindra påverkan från tredje part och föreslår därför ny att-sats.

Vinster i välfärden är en ständigt aktuell fråga. Centerpartiets ställning i vinstfrågan är tydlig. Att förbjuda vinster skulle kraftigt minska valfriheten av fristående skolor, som är öppna för alla elever att söka sig till. Men vinst ska inte ske på en enda elevs bekostnad. Skolans främsta syfte ska alltid vara att ge elever tillräckligt med kunskap. Om en förälder eller elev inte är nöjd, riskerar ägaren att de väljer en annan aktör. Konkurrensen, valfriheten och möjligheten till vinst - i kombination med hårda kvalitetskrav och ägar- och ledningsprövning - gör att den som driver en fristående skola måste leverera bra kvalitet för att behålla elever. Det är det som blir "välfärdsgarantin". Vinster möjliggör för fristående skolor att kunna återinvestera och utveckla verksamheten, anställa fler och skapa en buffert för framtiden. Vinst kan användas till återinvesteringar eller till att ersätta den eller de som investerat i företaget. Partistyrelsen föreslår därför avslag på förslagen om vinstförbud, vinstudelningsbegränsning och välfärdsgaranti.

Inom ramen för Januariavtalet har förslag om etableringsstopp för fristående grund- och gymnasieskolor med konfessionell inriktning utretts. Centerpartiets hållning har varit och är fortsatt att alla huvudmän ska leva upp till styrdokumentet och visa goda resultat för att få bedriva skolverksamhet, och att befintliga skolor som lever upp till höga kvalitetskrav ska kunna utvecklas. Därför föreslår partistyrelsen avslag på förslag om att avskaffa religiösa friskolor. För Centerpartiet är det oacceptabelt med skolor som vill radikaliserar elever. Vi måste vara tydliga med att skolan ska präglas av allas lika värde och vara en plats för inlärning och trygghet. För att säkerställa det är Skolinspektionens möjlighet att snabbt kunna stänga ner skolor, en viktig del.

Enligt skollagen får enskilda fysiska eller juridiska personer driva fristående skola. Det absolut vanligaste är ändå att en juridisk person gör det, det vill säga organisationer av olika slag, t.ex. de olika förenings- och företagsformer som finns som ekonomisk eller ideell förening, handelsbolag, aktiebolag eller stiftelse. En motionär föreslår ny företagsform för att bland annat säkerställa tydliga regler för ägande, överlåtelse och redovisning samt att en ny företagsform även ska vara möjlig för kommuner att äga. Partistyrelsen ser inte att en ny företagsform är nödvändig då det idag finns olika möjligheter att bedriva skola. Däremot finns det skäl att se över hur vi säkrar seriösa aktörer ytterligare inom ramen för bland annat ägar- och ledningsprövningen. Partistyrelsen föreslår därför avslag på förslaget om ny företagsform.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att enbart syskonförtur och verksamhetsmässiga samband, så kallade skolspår, bortsett från närhetsgarantin, tillåts ge prioritet för antagning till skolan. För fristående skolor får även kötid användas med begränsad tid att stå i kö tre år före skolstart, att information går till samtliga vårdnadshavare till barn i angiven ålder inom kommunen samt maximalt upptar 50% av platserna.

att skolor ska vara skyldiga att dela relevant information om sin verksamhet och att den ska finnas öppen och tillgänglig för alla. Bland annat bör antal elever, lärartäthet, betygsfördelning, skolgårdars storlek och resultat på nationella proven vara tillgängligt och jämförbart.

att stärka arbetet med att säkerställa seriösa aktörer inom skolan, bland annat genom att utvärdera ägar- och ledningsprövningen i syfte att stärka den.

att Centerpartiet ska verka för att skolbyte under terminstid endast sker med anledning av särskilda skäl för att inte påverka elevers studieresultat negativt.

att Centerpartiet ska verka för att hemkommunens ansvar för att ordna grundskola till alla elever breddas för att inkludera även fristående skolor.

att central rättning och sambedomning av prov ska göras så långt det är möjligt för att stärka likvärdig bedömning.

att Centerpartiet verkar för att de nationella proven ska vara normerande för betygssättning på skolenivå och att betygen inte får skilja sig markant från resultaten på de nationella proven på skolenivå.

960

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

7.24.2 att Centerpartiet verkar för att de nationella proven ska vara normerande för

betygssättningen på skolenivå snarare än på elevnivå och att en åtgärdsstrappa införs för vilken Skolinspektionen ska ansvara och att Skolverket ansvarar för att adekvat stöd finns att tillgå.

7.28.1 att ett obligatoriskt aktivt skolval införs i hela landet.

7.28.2 att kommuner avkrävs ansvar att tillhandahålla tydlig och tillgänglig information om hur skolvalet går till, vad valet innebär och aktivt erbjuder till rådgivning till de familjer som önskar.

7.28.3 att skolvalet görs gemensamt för alla skolor i en av kommunen samlad funktion. I systemet ska relevant information om respektive skola och deras kvalitet finnas.

7.28.5 att varje huvudman har likvärdig tillgång till information om de elever som har sökt till deras skola.

7.28.6 att relevant information från skolvalssystemet är tillgänglig för alla huvudmän och skolor i syfte att underlätta verksamhetsplanering.

7.28.9 att närhetsgarantin omformuleras så att elever har rätt att gå i någon av skolorna inom rimligt avstånd, om hen inte valt och tilldelats någon annan skola.

7.28.19 att Skolverket åläggs att följa upp skolor utifrån elevernas kunskaper och progression, samt hur väl de presterar utifrån sina socioekonomiska förutsättningar, prestation i nationella prov, samt genom att beräkna och publicera mervärdesmått för alla skolor när sådana är utvecklade.

961
962
963
964

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.16.2

7.18.1

7.18.2

7.22.1

7.22.2

7.22.3

7.22.4

7.23.1

7.25.3

7.25.4

7.28.7

7.28.8

7.28.11

7.28.12

7.28.13

7.28.14

7.28.15

7.28.16

7.28.17

7.28.18

7.28.20

7.28.22

7.28.23

7.28.24

7.28.25

965

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.16.1

7.16.3

7.16.4

7.17.1

7.19.1

7.19.2

7.20.1

7.20.2

7.21.1

7.24.1

7.25.1

7.25.2

7.26.1

7.27.1

7.28.4

7.28.10

7.28.21

[7.29](#), [7.30](#): Läroplikt

7.29.1 att Centerpartiet ska verka för att sekulära och religiösa livsåskådningar ska likabehandlas, såsom trosuppfattningar och övertygelser, när det gäller skolor, fritidshem och pedagogisk omsorg.

7.29.2 att Centerpartiet ska verka för att andlig utveckling och existentiell hälsa skrivs in i de första två kapitlen i läroplanen för grundskola, fritidshem och förskoleklass.

7.29.3 att Centerpartiet verkar för att ersätta skolplikt med läro- eller undervisningsplikt, inkluderande möjligheter till hemundervisning, åtminstone för elever med NPF.

7.29.4 att Centerpartiet ska verka för ett större innehållsligt frirum för huvudmän och profession när det gäller undervisning i grundskola och fritidshem.

7.29.5 att Centerpartiet ska verka för att familjers rätt till att välja skola utifrån religion eller annan trosuppfattning ska grundlagsfästas.

7.30.1 att Centerpartiet verkar för att utreda införandet av en läroplikt efter finländsk modell.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna vill att Centerpartiet verka för införande av läroplikt och motiverar det med att utbildningen i Sverige behöver bli mer anpassad utifrån individuell utveckling och föräldrars rätt att välja skola. En motionär tar även upp aspekten av regionsfriheten och föräldrars rätt att fostra sina barn utifrån religion och vill att Centerpartiet bör verka för att erkänna religion som något familjer får leva fullt ut efter.

Grundläggande för undervisningen i svensk skola är att den ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Enligt skollagen ska skolan ge elever kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

För Centerpartiet är det viktigt att det inte råder någon oklarhet såväl vid skolval om en skola har konfessionell inriktning, som för eleverna under skoldagen när religiösa inslag äger rum, för att värna frivilligheten att delta. Inom ramen för Januariavtalet har förslag om etableringsstopp för fristående grund- och gymnasieskolor med konfessionell inriktning utretts. Vi måste vara tydliga med att skolan ska präglas av allas lika värde och vara en plats för inlärning och trygghet. Centerpartiets hållning är att alla huvudmän ska leva upp till

styrdokumenten och visa goda resultat för att få bedriva skolverksamhet, och att befintliga skolor som lever upp till höga kvalitetskrav kan utvecklas. Därför föreslår partistyrelsen avslag på förslagen om utökad frihet för huvudmännen om innehåll i undervisning. Partistyrelsen instämmer i att sekulära och religiösa livsåskådningar ska likabehandlas, men principen om i skollagen om en utbildning utan religiösa inslag är en grundbult i svenskt utbildningsystem. Partistyrelsen föreslår avslag på förslaget om att andlig utveckling och existentiell hälsa skrivs in i Läroplanen och att val av skola utifrån religion ska grundlagsfästas.

Svensk skola har, jämfört med andra länder, genomgått en rad stora reformer de senaste åren för att stärka elevers möjlighet till en god och likvärdig utbildning. Inom ramen för Januariavtalet har reformer genomförts i syfte att förstärka undervisningen ytterligare utifrån elevernas olika förutsättningar. Det handlar till exempel både om insatser för att stärka och reformera lärarutbildningen och tidigare insatser för att öka kunskapsresultaten och ge stöd utifrån elevers behov. Här har steg tagits i rätt riktning men mer behövs och Centerpartiet kommer fortsätta driva på för att stärka det arbetet. Reformerna är nödvändiga men vi behöver även ge skolan tid att invänta effekterna av dessa reformer.

Partistyrelsen anser att läroplanen är tydlig. Skolan ska redan idag utgå från den enskilde eleven och dennes förutsättningar genom den individuella studieplanen. Skolan inte bara ska lära ut kunskaper utan även bidra till att utveckla demokratiska medborgare. Partistyrelsen anser det därför inte motiverat att avskaffa skolplikten till förmån för läroplikten.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.29.1

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.29.2

7.29.3

7.29.4

7.29.5

7.30.1

[7.31](#), [7.32](#): Konfessionella skolor

7.31.1 att inte tillåta några nya skolor med konfessionell inriktning.

7.31.2 att existerande skolor med konfessionell inriktning skall övergå till att bli sekulära inom ett år, för att under den tiden ha möjlighet att flytta ut sina konfessionella inslag till

andra verksamheter utanför skolan.

7.32.1 att Centerpartiet ska verka för att ta bort undantaget där fristående skolor, förskolor och fritidshem får ha konfessionell utbildning utanför lektionstid.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna vill se ett förbud mot såväl existerande som nyetableringar av konfessionella friskolor. De motiverar förbudet med att barns faktiska möjlighet till religionsfrihet idag inskränks. En av motionerna vill även att Centerpartiet ska ta bort undantaget om konfessionell utbildning utanför lektionstid för såväl fristående skolor som förskolor och fritidshem, då det enligt motionären kan leda till segregation.

Konfessionella skolor har en lång tradition av att bedriva utbildning i Sverige och har stöd i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Där ges föräldrarna rätt att försäkra sina barn en uppfostran och undervisning som överensstämmer med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse. Grundskolor med konfessionell inriktning skiljer sig mycket åt sinsemellan vad gäller både storlek, elevsammansättning, andelen behöriga lärare och elevernas skolresultat. Den stora majoriteten av Sveriges konfessionella skolor är kristna. Skolans ordinarie utbildning och undervisning ska vara icke-konfessionell. Det innebär att det inte får finnas religiösa inslag. Däremot är det tillåtet att inom ramen för religionsundervisningen besöka olika religiösa lokaler likt kyrka, moské eller synagoga och är även tillåtet att ha avslutning eller samling i kyrkan om tonvikten ligger på traditioner, högtidlighet och den gemensamma samvaron. För konfessionella fristående skolor med en religiös inriktning är det tillåtet med religiösa inslag i utbildningen. Det kan exempelvis handla om morgonbön, tackbön vid måltid eller religiösa symboler i skollokalerna. De religiösa inslagen får inte vara tvingande utan ska vara frivilliga för eleverna och får inte förekomma i den ordinarie undervisningen.

Den svenska läroplanen och dess värdegrund ska gälla och all utbildning och vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Demokratiska värderingar ska genomsyra våra skolor och vi har förståelse för den oro som kan finnas. Men i grunden handlar det om att elever och föräldrar ska kunna välja den skola som passar just dem. Vi är därför positiva till det fria skolvalet. Den ökade konkurrensen har lett till att kvaliteten överlag har höjts i skolan. Precis som med andra kommunala och fristående skolor finns det konfessionella skolor som presterar på topp och de som har problem och underpresterar. Dåliga skolor kan vi aldrig acceptera, oavsett huvudman. Vid de tillfällen skolan brister i sin kvalité ska det leda till tydliga konsekvenser. Lagar och ordningar ska följas och är det allvarliga brister ska skolan stänga.

För Centerpartiet är det viktigt att det inte råder någon oklarhet såväl vid skolval om en skola har konfessionell inriktning, som för eleverna under skoldagen när religiösa inslag äger rum, för att värna frivilligheten att delta. Vi måste vara tydliga med att skolan ska präglas av allas lika värde och vara en plats för inläring och trygghet. Inom ramen för Januariavtalet har förslag om etableringsstopp för fristående grund- och gymnasieskolor med konfessionell inriktning utretts.

Centerpartiets hållning har varit och är fortsatt att alla huvudmän ska leva upp till styrdokumentet och visa goda resultat för att få bedriva skolverksamhet, och att befintliga skolor som lever upp till höga kvalitetskrav ska kunna utvecklas. Utredningen om

1093 etableringsstopp visar tydligt att det fordrar ett legitimt syfte och måste beaktas med hänsyn
1094 till såväl religionsfriheten som Europakonventionens skydd för de mänskliga rättigheterna.
1095
1096 Enligt Europakonventionen får endast fri- och rättigheterna begränsas genom stöd i lag, om
1097 det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle och för att skydda de intressen som anges i varje
1098 artikel. En central del av näringsfriheten är likhetsprincipen. Den innebär att alla ska ha
1099 möjlighet att konkurrera på lika villkor under förutsättning att de i övrigt uppfyller de krav
1100 som kan ställas på t.ex. kompetens.
1101
1102 Centerpartiet tog beslut vid stämman 2019 för att verka för ett etableringsstopp och
1103 partistyrelsen instämmer därför i intentionerna. Partistyrelsen anser dock att befintliga skolor
1104 med konfessionell inriktning som lever upp till höga kvalitetskrav ska kunna utvecklas.
1105 Därför föreslår partistyrelsen att förslaget om att tvinga existerande skolor med konfessionell
1106 inriktning att övergå till sekulära skolor avslås.
1107
1108 Motionären föreslår även att vi ska verka för att förbjuda fristående förskolor, skolor och
1109 fritidshem att ha konfessionell utbildning även utanför lektionstid. Partistyrelsen anser att det
1110 skulle innebära ett alltför stort ingripande av religionsfriheten, varför partistyrelsen föreslår att
1111 förslaget avslås.
1112

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.31.1

1113

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.31.2

7.32.1

1114

1115

Aphram Melki reserverar sig till förmån för bifall på motion 7.31.1.

Motivering: Religiösa skolor ökar segregationen och förhindrar integrationen.

1116

1117

1118 [7.33: Hijab i skolan](#)

1119

1120 7.33.1 att inte hijab är ett plagg som får bäras i för- eller grundskola.

1121

1122 7.33.2 att inga stora/dominerande religiösa eller politiska symboler skall var tillåtna i
1123 kommunens skola.

1124

1125

Partistyrelsens yttrande:

Motionären anser att hijab är ett uttryck för ett flick- och kvinnoförtryckande verktyg som inte har någon plats i svenska skolor och vill därför att hijab förbjuds i för- och grundskola samt att inga religiösa eller politiska symboler ska vara tillåtna att bäras i kommunens skolor.

Centerpartiet vill att barn ska få vara barn, att de ska kunna leka obehindrat och följa skolplanen. Vi ser tendenser bland partier att vilja reglera kvinnors och flickors rätt att bära hijab, något vi tror är fel väg att gå, även om det görs med argumentet att det är ett sätt att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Det är förfärligt att det finns flickor som blir tvingade eller känner sig pressade att täcka sig, men vi vill inte hindra flickor som vill ha slöja från att ha det. Hijab är inte problemet i sig, utan förtrycket som eventuellt ligger bakom.

Barn och unga har rätt att leva ett tryggt och fritt liv utan tvång, våld och förtryck. Det är en av vår tids största frihetsfråga. Inom ramen för Januariavtalet har Centerpartiet tillsammans med regeringen och Liberalerna drivit på för både strängare straff och mer kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck. Att säkerställa kunskap och kompetens om hedersförtryck i till exempel skola och socialtjänst är en viktig del i detta, som även Centerpartiet driver sedan tidigare.

Såväl individens rätt till sin egen kropp som principen om en religiöst obunden stat, är viktiga principer som Centerpartiet värnar om. Historiskt sett har människor velat kontrollera flickors och kvinnors klädsel, men partistyrelsen tycker att flickor och kvinnor själva måste få bestämma hur de ska klä sig och föreslår därför avslag på motionen.

Det är dock viktigt att en hijab inte hindrar flickor att fullfölja läroplanen och att den inte hindrar dem från att vara med på exempelvis idrotten. Misstankar om att barn tvingas bära hijab och därigenom utsätts för förtryck ska hanteras inom ramen för skolans anmälningsplikt för orosanmälan.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.33.1

7.33.2

7.34, 7.35: Jämställdhetsarbete i skolan

7.34.1 att grundskolans sex- och relationskunskap införs som ett enskilt och obligatoriskt ämne och även ska beröra pornografi kopplat till jämställdhet, hälsa, normer och allas lika rätt och värde.

7.34.2 att förekomsten av sexuella övergrepp och sexuella trakasserier i skolan ska kartläggas.

7.34.3 att Skolinspektionen ska kunna ålägga vite och därefter stänga ned skolor som undergräver demokratiska principer, jämställdhet och mänskliga rättigheter samt skolor som underlåter att agera mot sexuella trakasserier.

7.34.4 att Skolinspektionen tar fram en handlingsplan för hur skolan ska agera mot sexuella trakasserier och övergrepp och en ”visselblåsarfunktion” som alla huvudmän i sin tur ska införa, samt årligen redovisar antalet anmälningar offentligt.

7.34.5 att det ska bli lättare att flytta elever som utsatt andra elever för sexuella trakasserier eller övergrepp.

7.34.6 att elev- och ungdomshälsan ska stärkas och att psykisk hälsa ska ingå i idrott-och hälsa samt sex- och relationsundervisningen.

7.34.7 att idrottsrörelsen ska skapa förutsättningar för en jämställd fysisk aktivitetsnivå bland elever.

7.34.8 att vikten av ett tydligt, förebyggande värdegrundsarbete i skolorna, i såväl offline- som onlinemiljöer, synliggörs.

7.35.1 att det införs ett normkritiskt förhållningssätt i skola (läroplan), förskola (läroplan) och idrottsföreningar (som krav för statliga medel/bidrag) kopplat till destruktiva maskulinitetsnormer och dess skadeverkningar.

7.35.2 att barn i Sverige ska ha en trygg internetmiljö med statligt finansierat porrfilter och utan risk för olika typer av övergrepp som grooming och sugardating.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna lyfter frågor om maskulinitetsnormer och behovet av ett normkritiskt förhållningssätt för att på ett tidigt stadium motverka bland annat våld i nära relation och sexuellt våld, inklusive sexköp. Motionärerna lyfter även hur skola och föreningsliv kan bidra till jämställd fysisk aktivitet.

Det är viktigt att på ett så tidigt stadium som möjligt arbeta för att motverka våld i nära relationer och sexuellt våld. Skolan har ett brett jämställdhetsuppdrag som återfinns såväl i skollagens inledande bestämmelser (1 kap. 5 § skollagen) som i läroplanerna för skolväsendets samtliga skolformer.

Centerpartiet har, från stämman 2017 beslut på att driva på för att en förbättrad, moderniserad och likvärdig sexualundervisning införs i skolan, med tydligare styrdokument som garanterar att samtal förs om normer, attityder, alla människors lika värde, aktuell lagstiftning samt pornografins påverkan. Centerpartiet har tillsammans med regeringen och Liberalerna stärkt läroplanen inom sex- och relationsundervisningen med fokus på samtycke, hedersrelaterat våld och förtryck och relationer. Centerpartiet har sedan tidigare stämmobeslut på att ämnet ska bli obligatoriskt på lärarutbildningen, vilket nu har genomförts i Januariavtalet. Det är dock ett stort ingrepp att utöka läroplanen, dagens innehåll är noga avvägt. Genom att införa sex- och relationer som enskilt ämne kan viktiga perspektiv gå förlorade och det finns en risk att skolor lägger mindre energi på att integrera ämnet i övrig skolverksamhet. Partistyrelsen anser därför att ämnet även fortsättningsvis ska vara integrerat, och föreslår avslag på den delen i motionen.

1219 Centerpartiet har sedan tidigare stämmobeslut på att elevhälsan ska stärkas. Likaså har vi
1220 stämmobeslut på att införa livskunskap i skolan inom ämnet idrott och hälsa för att fler så
1221 tidigt som möjligt ska få verktyg att hantera sitt psykiska mående. Vi vill även se att
1222 huvudmännen blir bättre på att arbeta förebyggande och att det arbetet följs upp bättre.
1223 Partistyrelsen instämmer i intentionerna i denna del.

1224
1225 Idrott är bra för både det fysiska och psykiska välbefinnandet och det är därför viktigt att
1226 bland annat ta reda på varför flickor slutar idrotta tidigare så att effektiva åtgärder kan sättas
1227 in. Centerpartiet vill att en utredning görs som tar fram förslag på lösningar för dessa
1228 utmaningar så att Riksidrottsförbundet kan få ett tydligare uppdrag för att uppnå jämställdhet
1229 inom svensk idrott. Då behöver bland annat fördelningen av bidrag och
1230 anläggningsinvesteringar ses över ur ett jämställdhetsperspektiv. Idrottsrörelsen har inte ett
1231 ansvar för elevers fysiska aktivitet men Centerpartiet står bakom vikten av jämställd fysisk
1232 aktivitet både i skolan och på fritiden för barn och unga. Partistyrelsen anser att det är
1233 önskvärt att exempelvis idrottsföreningar kan bidra till jämställdhet och instämmer därför i
1234 intentionerna i den delen.

1235
1236 Enligt Skollagen ska varje skolenhet ha ordningsregler som tas fram tillsammans med
1237 eleverna. Det lägger grunden för en trygg skolmiljö. Uppföljning sker bland annat inom
1238 ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Inom Januariavtalet har förslag beretts för en
1239 nationell plan för trygghet och studiero. Det syftar delvis till att förstärka det förebyggande
1240 arbetet ytterligare. Om riksdagen beslutar att godkänna förslaget innebär det bland annat att
1241 det ska bli lättare att flytta elever som stör ordningen eller utsätter andra elever för
1242 kränkningar. Även skolans förebyggande för tryggare offline- som onlinemiljöer stärks i och
1243 med planen. Ett arbete för att motverka kränkningar på nätet bör ske integrerat med skolans
1244 övriga arbete mot kränkningar. Partistyrelsen instämmer därför i den delen.

1245
1246 En trygg internetmiljö är en angelägen fråga. Centerpartiet har varit tydliga med att vi vill
1247 införa porrfilter i datorerna på landets samtliga förskolor och skolor. Det är nu många
1248 kommuner som också gjort så. Vid stämman 2017, tog Centerpartiet tydlig ställning för att
1249 konsumenter ska ha möjlighet att på ett enkelt sätt aktivt kunna välja att addera ett filter mot
1250 visst innehåll på internet, till exempel pornografiskt sådant. Det finns idag många leverantörer
1251 som erbjuder filter, men dessa kan vara både kostsamma och upplevs som krångliga. Det
1252 behöver därför bli enklare att begränsa tillgången till pornografiskt material i hemmet för den
1253 som så önskar och anser att det är det bästa för barnen i familjen. Det är dock viktigt att filter
1254 inte stänger ute barn och ungdomar från kunskap om sex och relationer. En av
1255 teleoperatörerna erbjuder numera ett gratis filter för sina kunder. Det är positivt att marknaden
1256 svarar mot vad som efterfrågas av konsumenterna.
1257 Partistyrelsen föreslår avslag på förslag om statligt finansierat filter, då teleoperatörerna
1258 ansvarar för att utforma sina tjänster. Däremot anser partistyrelsen att Centerpartiet ska verka
1259 för att skapa en så trygg internetmiljö som möjligt för barn och unga och föreslår därför en ny
1260 att-sats. Partistyrelsen vill även betona att filter inte är en heltäckande lösning utan såväl
1261 föräldrar som skola måste redan i tidig ålder börja tala med barn om sex, samtycke, relationer
1262 och om hur en trygg internetmiljö kan skapas.

1263
1264 Inom Nationell plan för trygghet och studiero har skolans ansvar att följa upp exempelvis
1265 kränkningar stärkts ytterligare, partistyrelsen instämmer även i denna del. Om en elev blir
1266 utsatt för kränkning eller mobbning kan hen vända sig till Barn- och elevombudet (BEO) som
1267 finns inom Skolinspektionen och det kan betraktas som en visselblåsarfunktion. I en del
1268 kommuner finns även lokala barnombudsmän som kan stötta barn och elever ytterligare.

1269 Partistyrelsen håller med motionären om att det är viktigt att huvudmän arbetar för att göra
1270 skolan till en så trygg plats som möjligt för elever. Det är däremot upp till varje
1271 skolhuvudman att utifrån Skollagen bestämma hur trygghet och studiero säkerställs och om en
1272 visselblåsarfunktion ska införas. Partistyrelsen instämmer därför i motionen i den delen.

1273
1274 Skolinspektionens möjligheter att ålägga vite och att stänga ner skolor som inte lever upp till
1275 uppsatta kvalitetskrav utifrån Skollagens bestämmelser, där demokratiska principer är tydligt
1276 reglerat, var en fråga inom ramen för Januariavtalet som Centerpartiet fortsatt kommer att
1277 verka för att få på plats så snart som möjligt. Skollagen är tydlig – utbildningen ska förmedla
1278 och förankra respekt för de mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska
1279 värderingar. Genom ägar- och ledningsprövning har Skolinspektionen fått verktyg att följa
1280 upp detta än mer. Partistyrelsen instämmer i motionens förslag om att skolor som undergräver
1281 demokratiska principer ska stängas.

1282

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska verka för att barn och unga i Sverige ska ha en trygg internetmiljö.

1283

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.34.2

7.34.3

7.34.4

7.34.5

7.34.6

7.34.7

7.34.8

7.35.1

1284

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.34.1

7.35.2

1285

Sofia Jarl, Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall på motion 7.34.1.

Motivering: Sexualundervisningen har stärkts genom JA-avtalet, vilket Centerkvinnorna välkomnar. Men mer behöver göras då en bristfällig sexualundervisning drabbar alla, både pojkar, flickor och ickebinära. Genom att diskutera normer, värderingar, genus, lag och rätt inom ämnet sex- och relationskunskap skulle ungas kunskap om såväl kroppen som relationer öka, men diskussionerna skulle också kunna fungera brottsförebyggande. För att ämnet ska ges den status som krävs så behöver detta bli ett eget ämne där lärarnas utbildning och kompetens säkerställs, betygskriterier utarbetas osv.

7.36: Skolans HBTQI-arbete

7.36.1 att Centerpartiet ska arbeta för att alla grundskolor ska bli HBTQI-certifierade.

7.36.2 att Centerpartiet ska arbeta för att alla gymnasieskolor ska bli HBTQI- certifierade.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären vill att Centerpartiet ska verka för en HBTQI-certifiering av grund- och gymnasieskolor för att öka kunskap om HBTQI-frågor i skolan. Det motiveras med att genom en certifiering får skolan ytterligare verktyg för likabehandling och normer kopplat till diskrimineringsgrunderna.

Skolan har en viktig uppgift i att bidra till att motverka begränsande könsmonster. Det är ofta den plats i samhället där unga HBTQI-personer är som mest utsatta. Skolan har ett brett uppdrag för att motverka diskriminering som återfinns såväl i skollagens inledande bestämmelser (1 kap skollagen) som i läroplanerna för skolväsendets samtliga skolformer. Skolan ska bl.a. verka för och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla människor, oberoende av könstillhörighet.

De senaste åren har arbetet med att stärka HBTQI-personers rättigheter förstärkts generellt men i skolan i synnerhet. Skolverket är sedan 2018 en av flera strategiska myndigheter med uppdrag att främja HBTQI-personers lika rättigheter och möjligheter. Nu har även regeringen tagit ytterligare steg för en tryggare skolmiljö för unga HBTQI-personer, genom en handlingsplan för HBTQI-personers lika rättigheter och möjligheter. Handlingsplanen innehåller konkreta åtgärder för att stärka HBTQI-personers lika rättigheter och möjligheter. Utöver handlingsplanen har även Barnombudsmannen fått i uppdrag att undersöka vilka utvecklingsbehov och insatser som behövs för att göra skolan till en trygg och inkluderande plats för unga transpersoner och icke-binära.

Centerpartiet har sedan länge drivit att HBTQI-frågor ska ingå i lärarutbildningen samt att det även ska ingå i sex- och relationsundervisningen. Inom ramen för Januariavtalet har Läroplanen kraftigt förstärkts gällande sex- och relationsundervisningen med fokus på bland annat samtycke, hedersrelaterat våld och förtryck och relationer. Och även inom Lärarutbildningen har förstärkts så att samtliga lärarutbildningar innehåller kunskap om sexualitet och relationer. Det är viktiga steg för att stärka skolans uppdrag om likabehandling kopplat till normer och diskriminering. Enligt det förslag som nu är ute på remiss om en

1328 nationell plan för trygghet och studiero kan det förebyggande arbetet i skolan förstärkas
1329 ytterligare, med bland annat utgångspunkt i att HBTQI-personer och sexuella minoriteter är
1330 särskilt utsatta.

1331
1332 HBTQI-certifiering skulle kunna öka kunskaperna kring HBTQI inom skolan, men
1333 partistyrelsens uppfattning är att det redan idag genomförs förstärkning av skolans arbete med
1334 HBTQI-frågor, på flera nivåer. Partistyrelsen föreslår därför avslag.

1335

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.36.1

7.36.2

1336

1337

1338 7.37: Hem - och konsumentkunskap

1339

1340 7.37.1 att Centerpartiet i riksdagen och dess utskott arbetar för att ämnet Hem och
1341 konsumentkunskap stärks i svenska grundskolan.

1342

1343

1344 **Partistyrelsens yttrande:**

1345

1346 Motionären anser att hem- och konsumentkunskapen måste stärkas i grundskolan och
1347 motiverar det med att ämnet förmedlar viktig livskunskap och har endast hälften så många
1348 timmar som ämnena exempelvis Bild och Musik.

1349

1350 Kunskaper om konsumentfrågor och arbetet i hemmet ger viktiga verktyg för att skapa en
1351 fungerande vardag och kunna göra medvetna val som konsumenter med hänsyn till hälsa,
1352 ekonomi och miljö. Skolinspektionens granskning från 2019 visar dock att hem- och
1353 konsumentkunskapsundervisningen behöver utvecklas, och att det finns brister särskilt i
1354 delarna kring privatekonomi och jämställdhet i hemmet. Skolverkets förslag om utökad
1355 timplan inom hem- och konsumentkunskapen fick som motionären poängterar kritik och
1356 förslaget blev slutligen 130 timmar.

1357

1358 Att ändra i läroplanen är ett stort ingrepp och dagens innehåll är noga avvägt. Den nyligen
1359 ändrade timplanen behöver implementeras innan ytterligare justeringar görs. Men precis som
1360 motionären påpekar och Skolinspektionen rekommenderar, behöver undervisningen av hem-
1361 och konsumentkunskap stärkas, vilket partistyrelsen anser kan göras inom befintlig timplan.
1362 Skolor kan därutöver genom lokala skolplaner, utöka eller styra utbildningen på det sätt som
1363 passar just den skolan. Centerpartiet driver också sedan tidigare att livskunskapen ska stärkas
1364 inom ramen för idrott och hälsa.

1365

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.37.1

[7.38](#), [7.39](#), [7.40](#), [7.41](#), [7.42](#): Elevhälsa

- 7.38.1 att på webbsidorna som beskriver online-program och kurser läggs självbedömningsverktyg ut för elever för att utvärdera deras beredskap för online-program. Fokus här ligger på de personliga egenskaper och arbetsvanor som krävs för att lyckas online och kan hjälpa till att förebygga problem efter det att kursen startat – Föranmälningstjänster.
- 7.38.2 att ge länkar till artiklar om frågor som är gemensamma för elever (t.ex. stress, trötthet, depression, ångest, åtstörningar, missbruk) - Utbildning i mental hälsa.
- 7.38.3 att visa framträdande onlinetjänster och telefonnummer för kris- och / eller självmordshotline – Kristjänster.
- 7.38.4 att ge tillgång till verktyg för självutvärdering, med tillhörande artiklar om strategier för att hantera vanliga psykiska problem – Självhjälptjänster.
- 7.38.5 att ge länkar till var elever med funktionsnedsättning ska vända sig. Online-elever som är nya kan ha tidigare oadresserade funktionsnedsättningar som uppmärksamhetsstörning eller inlärningssvårigheter - Hänvisning till funktionsnedsättning-tjänster.
- 7.38.6 att ge länkar till ett rådgivningscenter och ange tydligt vilka tjänster som är / inte är tillgängliga för online-elever. Återkopplingskanaler måste finnas på plats för att försäkra att elever eller lärare som gör förfrågningar om tjänster får ett personligt svar – Rådgivning.
- 7.39.1 att obligatorisk hälsoundervisning enligt modell från Finland och Danmark införs inom förskola och grundskola.
- 7.40.1 att arbeta för att landets regioner/landsting blir huvudmän för elevhälsan.
- 7.41.1 att utveckla och stärka elevhälsan på den kommunala vuxenutbildningen.
- 7.41.2 att utreda införandet, samt att en kostnadsberäkning tas fram vad elevhälsan (med samma förutsättningar som i grundskolan) skulle innebära ekonomiskt.
- 7.42.1 att ge förutsättningar och verktyg för att hantera psykisk stress till skolbarnen inom befintliga ämnen.

Partistyrelsens yttrande:

- Motionärerna tar upp frågan om en stärkt elevhälsa genom bland annat obligatorisk hälsoundervisning, digitala tjänster samt förutsättningar för elever att hantera psykisk stress. En motion vill även se elevhälsa inom den kommunala vuxenutbildningen.
- Det finns starka samband mellan en god psykisk hälsa och möjligheten att ta till sig kunskap och nå utbildningsmål. Därför är elevhälsan förebyggande arbetet en viktig del i skolan, Dessvärre är det allt fler barn och unga lider av psykisk ohälsa och det har kommit att bli ett av samhällets stora problem. Situationen med pandemi och distansstudier har inneburit ytterligare försämring av det psykiska måendet för många elever.

1415
1416 Enligt Skollagen ska elevhälsa finnas för elever i förskoleklass, grundskola, grundsärskola,
1417 sameskola och specialskola samt gymnasieskola och gymnasiesärskola. Men det är inget krav
1418 på elevhälsa för elever inom kommunal vuxenutbildning.

1419
1420 Centerpartiet har sedan tidigare ett flertal förslag på hur psykisk ohälsa ska stävjas. Vid
1421 partistämman 2019 togs beslut för en stärkt och utbyggd elevhälsa. Vi vill även att en
1422 screening av den psykiska hälsan görs vid den vanliga hälsokontrollen hos elevhälsan och vill
1423 införa livskunskap i skolan inom ämnet idrott och hälsa för att fler tidigt ska få verktyg att
1424 hantera sitt psykiska mående. Det kan också göra att färre behöver söka vård. Centerpartiet
1425 vill också införa en bestämmelse i skollagen om att även skolor ska kunna kalla för
1426 samordnad individuell plan (SIP) och se att huvudmännen bör bli bättre på att arbeta
1427 förebyggande och det arbetet bättre följs upp.

1428
1429 Inom ramen för Januariavtalet har en acceptabel lägstanivå för elevhälsan utretts. Och en
1430 utredning har klarlagt förutsättningarna för en sammanhållen god och nära vård för barn och
1431 unga i hela landet. Utredningen visar att såväl det förebyggande som hälsofrämjande arbetet
1432 behöver stärkas och att samverkan mellan olika aktörer behöver stärkas för att barn och unga
1433 ska få rätt vård och stöd. Vid partistämman 2019 tog Centerpartiet beslut om en inriktning för
1434 att skolan ska ta ett utökat ansvar för frågan om barn och ungas psykiska hälsa, och
1435 partistyrelsen föreslår därför avslag på förslaget om att regionerna blir huvudmän för
1436 elevhälsan. Centerpartiet har även beslut om screening av den psykiska hälsan, därför
1437 instämmer partistyrelsen i motionens intentioner i den delen.

1438
1439 Som nämns ovan driver Centerpartiet förslag om att införa livskunskap inom idrott och hälsa,
1440 och partistyrelsen föreslår därför avslag på motionen. Centerpartiet driver sedan länge på för
1441 digitalisering inom skolan. Under pandemin finns det exempel på kommuner som inom ramen
1442 för elevhälsan har tagit hjälp av digitala tjänster för att nå elever. Partistyrelsen bedömer att
1443 digitala tjänster kan vara ett utmärkt verktyg för att nå ut till elever och stävja psykisk ohälsa,
1444 men förslagen är allt för styrande och det är upp till varje huvudman att utifrån Skollagen
1445 anordna elevhälsa, varför partistyrelsen föreslår avslag och ny att-sats.

1446
1447 Att hälsa påverkar kunskapsresultaten är väl befast i forskning. Partistyrelsen instämmer i
1448 intentionerna om att hälsan behöver stärkas för studenter inom kommunal vuxenutbildning,
1449 men ser samtidigt att förslaget behöver breddas till all offentligt finansierad eftergymnasial
1450 utbildning och föreslår därför ny att-sats.

1451

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att utreda hur studenters hälsa kan stärkas under offentligt finansierad eftergymnasial utbildning.

att Centerpartiet verkar för att digitala verktyg ska kunna användas för att nå ut till elever inom ramen för elevhälsan.

1452

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.39.1

7.41.1

1453

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.38.1

7.38.2

7.38.3

7.38.4

7.38.5

7.38.6

7.40.1

7.41.2

7.42.1

1454

1455

1456 **7.43, 7.44, 7.45, 7.46: Stöd till elever med särskilda behov**

1457

1458 7.43.1 att vid varje nybyggnation och renovering av skolor ska ett underlag till planlösning tas
1459 fram med hjälp av speciallärare och skolhälsovården (skolsyster/läkare) för att anpassa den till
1460 alla elevers förutsättningar.

1461

1462 7.44.1 att se över rutiner på diagnoser och förskrivningen av mediciner så att det blir en sista
1463 väg för att komma till rätta med vad barnet/ungdomen behöver.

1464

1465 7.44.2 att se över rutiner och normer i skolan så att alla barn känner sig hemma och får den
1466 hjälp som barnet/ungdomen behöver efter sina villkor som det står i skollagen.

1467

1468 7.45.1 att Centerpartiet ska verka för att det tas fram en nationell strategi med mål att anpassa
1469 och förbättra skolgången för barn och ungdomar med NPF.

1470

1471 7.45.2 att Centerpartiet ska verka för att staten tar sitt ansvar och bidrar med ökade resurser.

1472

1473 7.45.3 att det för varje barn ska upprättas och uppdateras en individuellt anpassad
1474 läroplan som dokumenterat barnets utmaningar, styrkor, behov, anpassningar samt
1475 vad lärare, elev och föräldrar behöver tänka på och göra för att nå bästa resultat.

1476

1477 7.46.1 att alla barn ska erbjudas en tidig analys/screening för att förstå barnets styrkor och
1478 svagheter.

1479
1480 7.46.2 att alla barn ska ha ett dokument som följer genom hela skoltiden, med föräldrarnas
1481 godkännande.

1482
1483 7.46.3 att alla lärare som arbetar med ett barn ska veta barnets inlärningsförmågor.
1484

1485
1486 **Partistyrelsens yttrande:**

1487
1488 Motionärerna vill se en mer inkluderande skolmiljö för elever med neuropsykiatriska
1489 funktionsnedsättningar (NPF), tidig analys, ökad dokumentation och ökad kunskap för lärare
1490 som arbetar med barn med särskilda behov. Motionärerna menar att det skulle leda till en
1491 skola som bättre passar alla elevers behov.

1492
1493 Det är viktigt att skapa inkluderande miljöer för att fler elever ska kunna nå målen i skolan.
1494 Skollagen är tydlig, alla elever i behov av särskilt stöd ska få det och huvudmannen ska
1495 fördela resurser efter behov. Huvudmän ska även anpassa undervisningen så att den passar
1496 elevernas förutsättningar och behov. Olika undervisningsmetoder ska också vila på evidens
1497 och beprövad erfarenhet. Samtidigt ser förutsättningarna olika ut på olika skolor.

1498
1499 Genom att följa lagen och se till varje enskild elev kan man forma verksamheten efter den
1500 egna skolans förutsättningar. Vid nybyggnation och renovering av skolor är det upp till
1501 huvudmannen att anpassa verksamheten utifrån lagkrav och verksamhetens behov. Att det
1502 sker utifrån lokala förutsättningar och behov är bra, därför föreslår partistyrelsen avslag i den
1503 delen. Däremot anser partistyrelsen att det behövs bättre stöd nationellt för utformning av
1504 skolbyggnader och lärmiljöer och föreslår därför ny att-sats.

1505
1506 Vård och stöd som är anpassade efter individens tillstånd är viktigt och utgör en grundprincip
1507 för vården. Att kunna ställa en korrekt diagnos är en förutsättning för att tillhandahålla det
1508 stöd och den medicinering som enligt vetenskap och beprövad erfarenhet visat sig mest
1509 effektivt. Huruvida det är lämpligt att ställa neuropsykiatriska diagnoser på barn och unga och
1510 förskrivning av läkemedel är ytterst en fråga för professionen och är inte något som politiken
1511 ska fatta beslut om. Oavsett om en elev har en diagnos eller ej, ska skolan enligt lag ge stöd
1512 till elever utifrån behov. Partistyrelsen föreslår därför avslag till förslaget om att se över
1513 rutiner för diagnoser och förskrivning av mediciner.

1514
1515 Inom ramen för Januariavtalet har en utredning klarlagt förutsättningarna för en
1516 sammanhållen god och nära vård för barn och unga i hela landet. Utredningen visar att såväl
1517 det förebyggande som det hälsofrämjande arbetet behöver stärkas och att samverkan behöver
1518 stärkas för att barn och unga ska få rätt vård och stöd. Att skolor anpassar verksamheten
1519 utifrån behov är viktigt och partistyrelsen instämmer i att det är en förutsättning för att barn
1520 ska känna sig trygga i skolan. Centerpartiet ser att det är viktigt att staten tar sitt ansvar och
1521 skolmyndigheterna ska stödja skolorna för att förbättra skolgången för elever med särskilda
1522 behov. Centerpartiet och kommer fortsätta driva på för en regionalisering av skolmyndigheter
1523 som är ett sätt att stödet ska komma närmre skolorna och kunna anpassas efter lokala behov.
1524 Partistyrelsen instämmer därför i förslagen i denna del och föreslår en ny att-sats.

1525
1526 För att säkerställa likvärdigheten och därmed kvalitén i undervisningen är det viktigt att det

1527 utförs nationellt utformade kartläggningar av elevers kunskaper. Att byta skola ska inte
1528 innebära att elever ges sämre förutsättningar att nå målen. Det är också viktigt att alla elevers
1529 kunskapsprogressioner dokumenteras och åtföljs på likartat sätt. Vid partistämman 2019 togs
1530 beslut för en stärkt och utbyggd elevhälsa. Vi vill även att en screening görs vid den vanliga
1531 hälsokontrollen hos elevhälsan och partistyrelsen instämmer i intentionerna i den delen.
1532 Skolans finansiering har under en längre tid diskuterats utifrån hur resurser ska hamna där de
1533 behövs som mest. I dag lägger kommuner olika mycket resurser på skolan, vilket i slutändan
1534 påverkar likvärdigheten för eleverna. För att säkerställa en likvärdig skola i hela landet och att
1535 resurser går dit de behövs har vi inom ramen för Januariavtalet minskat de riktade
1536 statsbidragen till förmån för ett generellt bidrag för skolan. Centerpartiet har sedan tidigare
1537 beslut på att se över finansieringen i skolan och instämmer därför i motionen i den delen.
1538

1539 Genom att följa lagen och se till varje enskild elev kan man forma verksamheten efter den
1540 egna skolans förutsättningar. Partistyrelsen menar därför att en kombination av tydliga
1541 styrdokument, en god och stöttande uppföljning av huvudmännens arbete och en undervisning
1542 som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet ger en skola som bättre kan anpassas efter
1543 elevens och skolans lokala förutsättningar.
1544

1545 Alla elever har rätt till ledning och stimulans i skolan för att nå så långt som möjligt i sin
1546 kunskapsutveckling utifrån sina förutsättningar. För vissa elever kan det innebära extra
1547 anpassningar eller särskilt stöd. Om en elev får stöd i form av extra anpassningar ska detta
1548 dokumenteras i elevens skriftliga individuella utvecklingsplan (IUP) i de årskurser där en
1549 sådan ska upprättas. En ökad dokumentation måste vägas mot lärarnas administrationsbörda.
1550 För Centerpartiet är det viktigt att frigöra tid för lärarna till förmån för undervisningen. Vi ser
1551 även att huvudmännen bör ta ett utökat ansvar för att minska lärarnas administration för att ge
1552 lärarna goda förutsättningar att genomföra sin undervisning.
1553

1554 Inom ramen för Januariavtalet har möjligheter att stärka stödet till elever med särskilda behov
1555 utretts. För Centerpartiet är det tydligt att det måste bli lättare att få särskilt stöd i mindre
1556 undervisningsgrupp, att resursskolor behöver utvecklas, att insatser behöver göras för att
1557 stärka särskolan och skolans kunskaper och stöd till barn med neuropsykiatriska svårigheter
1558 måste öka. Utöver detta är det också viktigt att specialpedagogik för lärande byggs ut. Som
1559 motionären lyfter är lärarnas kunskaper avgörande för att säkra eleverna en god skolgång
1560 utifrån förutsättningar och behov. Att alla lärare som arbetar med ett barn ska ha kunskap om
1561 barnets inlärningsförmågor är en förutsättning för lärandet och partistyrelsen instämmer i
1562 intentionerna i denna del.
1563

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska stärka det nationella stödet till skolor för barn med särskilda behov.

att Centerpartiet ska verka för att stärka forskning och rådgivning kring skolbyggnader och lärmiljöer.

1564

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.44.2

7.45.1

7.45.2

7.46.1

7.46.3

1565

Partistytelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.43.1

7.44.1

7.45.3

7.46.2

1566

1567

1568 [7.47](#), [7.48](#): Kunskap om NPF

1569

1570 7.47.1 att tillse ökade anslag till forskning om Neuropsykiatriska Funktionsnedsättningar.

1571

1572 7.47.2 att tillse inrättandet av en grundkurs i TBA och IBT vid lärarprogrammet.

1573

1574 7.48.1 att verka för ett uppdrag till Skolverket att genomföra ett NPF-lyft för förskola,
1575 grundskola, gymnasium och vuxenutbildning.

1576

1577 7.48.2 att verka för ett NPF-lyft för svenskt föreningsliv, med tillgänglig fortbildning för
1578 ledare och andra engagerade i idrottsföreningar och andra delar av föreningslivet.

1579

1580 7.48.3 att verka för att genom regleringsbreven till högre utbildning ställa krav på tillgängliga
1581 lärmiljöer även i högre utbildning.

1582

1583 7.48.4 att verka för en granskning av hur högskolor och universitet klarar sitt uppdrag mot
1584 studenter med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

1585

1586

1587 **Partistytelsens yttrande:**

1588

1589 Motionärerna vill se mer forskning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF, och
1590 föreslår bland annat ett NPF-lyft från förskola till vuxenutbildning och föreningsliv.

1591 Motionären motiverar förslaget med att en bättre organisation kräver ytterligare forskning för

1592 förbättrade resultat. Motionärerna vill även se att Centerpartiet ska verka för att högre

1593 utbildning skapar bättre förutsättningar för studenter med neuropsykiatriska

1594 funktionsnedsättningar.

1595
1596 Inom ramen för Januariavtalet har arbetet med att stärka stödet till elever med särskilda behov
1597 påbörjats. Det handlar dels om att det ska bli lättare att få särskilt stöd i mindre
1598 undervisningsgrupp, att resursskolor behöver utvecklas, att insatser görs för att stärka
1599 särskolan och skolans kunskaper och ett ökat stöd till barn med neuropsykiatriska svårigheter.
1600 Specialpedagogik för lärande behöver också byggas ut och elevhälsan behöver förstärkas.
1601 Partistyrelsen ser att detta svarar delvis mot det behov som motionären pekar på i samband
1602 med förslaget om ett NPF-lyft från förskola till vuxenutbildning och instämmer därför i
1603 motionen i den delen. Kunskap om NPF behöver även komma befintliga lärare till del som
1604 kompetensutvecklingsinsatser. Partistyrelsen instämmer i att det finns ett stort behov av
1605 kunskap och forskning kring Neuropsykiatriska Funktionsnedsättningar och föreslår ny att-
1606 sats.

1607
1608 Pedagogik som är grunden för lärarutbildningen, är ett brett ämnesområde som ger fördjupad
1609 förståelse för hur barn och vuxna lär sig och påverkas i vardagsliv, utbildning samt hur våra
1610 förmågor kan utveckla och främjas. Inom Januariavtalet har en reformering av
1611 lärarutbildningen påbörjats och som en del i det ska lärare få mer kunskap om
1612 neuropsykiatriska diagnoser. Det förändrade kravet på förskolläro- och lärarutbildningarna
1613 syftar till att stärka lärarnas förmåga att identifiera elevers behov av specialpedagogiska
1614 insatser. Detta kommer att svara mot behovet av ökad kunskap för elevers särskilda behov och
1615 partistyrelsen anser därför att förslaget om att inrätta en grundkurs i IBT (Intensiv Beteende
1616 Träning) och TBA (Tillämpad Beteende Analys) på lärarutbildningen inte är befogad.
1617 Partistyrelsen föreslår avslag i den delen av motionen.

1618
1619 Civilsamhälle och föreningsliv spelar en viktig roll för livskvalitet. Alla människor ska ha
1620 möjlighet att delta i kulturliv och föreningsliv. Det är bra för både det fysiska och psykiska
1621 välbefinnandet. Genom bidrag såväl nationellt som lokalt bidrar Centerpartiet till ett
1622 livskraftigt föreningsliv. Partistyrelsen anser inte att det är lämpligt att vi från politiken ska
1623 verka för ett NPF-lyft av föreningslivet, men det står ideella föreningar fritt att arbeta för ökad
1624 kompetens om NPF-diagnoser.

1625
1626 Det är viktigt att skapa inkluderande miljöer för att fler studenter ska kunna tillgodose sig
1627 högre utbildning. Såväl grundskola, gymnasium som högre utbildning kan behöva stöd i att
1628 skapa tillgängliga lärmiljöer. Motionären föreslår att högskolor och universitet ska granskas
1629 utifrån hur de klarar sitt uppdrag för studenter med NPT-diagnoser. Även om riksdag och
1630 regering har det övergripande ansvaret för högre utbildning och forskning, så är lärosätena i
1631 hög grad autonoma. Lärosätena bestämmer över den interna fördelningen av resurser,
1632 utbildningsutbud, utbildningens innehåll och utformning. Partistyrelsen instämmer i att
1633 inkluderande lärmiljöer är viktigt men att ställa högre krav i regleringsbrevens om tillgängliga
1634 lärmiljöer är att frånga principen om styrning. Hur högskolor och universitet arbetar för att
1635 skapa inkluderande lärmiljöer behöver kartläggas och partistyrelsen instämmer därför i
1636 motionen i den delen och föreslår en ny att-sats.

1637

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att verka för en kartläggning av lärosätens arbete för att skapa inkluderande lärmiljöer.

att verka för mer forskning om Neuropsykiatriska Funktionsnedsättningar.

1638

Partistyrelsen föreslår partistämman instämman i intentionerna i följande motioner:

7.47.1

7.48.1

7.48.3

7.48.4

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.47.2

7.48.2

7.49: Kompetensförsörjning i skolan

7.49.1 att Centerpartiet verkar för att Skollagen 2 kap 8 b § ska innehålla en skrivning om att huvudmannen ska säkerställa resursfördelningen med stöd av lokala tvärkompetensråd bestående av alla skolans professioner som tillsammans ska utveckla bedömningen av respektive skolas resurstilldelning och resursanvändning för att säkerställa att rektor och dennes personal har förutsättningar att leva upp till krav och mål i de nationella styrdokumenterna. Denna kunskap ska fungera som ett komplement till den kunskap om ekonomistyrning som finns på förvaltnings eller stabsnivå.

7.49.2 att Centerpartiet verkar för att varje skola är rätt budgeterad så att skolor med stora elevutmaningar kan anställa lärare på tjänster som ger förutsättningar i relation till utmaningarna som t ex 2-lärarsystem.

7.49.3 att Centerpartiet verkar för olika former av arbetscirkulation, utbytesmöjligheter och anställningssamverkan mellan skolor för att öka kunskapsutbytet och bidra till stärkt kompetens i såväl undervisning som bedömning av enheters förutsättningar och möjligheter.

7.49.4 att Centerpartiet verkar för att 50 % av Skolverkets och Skolinspektionens tjänster som ex vis undervisningsråd som tillsätts framöver ska vara deltidstjänster där uppdraget på myndigheten kombineras med undervisning eller skolledning i verksamhet.

7.49.5 att Centerpartiet verkar för att Skolinspektionens inspektioner främst riktar sig mot skolor med låg måluppfyllelse och att de bidrar med stöd till skolor med svårigheter.

7.49.6 att Centerpartiet ska verka för att öka utbildningsplatserna på ledarutbildningen för blivande skolledare med fokus på att skapa skickliga pedagogiska ledare. Detta bör göras i kombination med att utveckla nuvarande befattningsutbildning till en kraftfull

kompetensutvecklingsinsats.

7.49.7 att Centerpartiet tillser att lärarutbildningen undervisar studenterna i att utveckla ett språk och kunskapsutvecklande arbetssätt genom hela utbildningen.

7.49.8 att Centerpartiet tillser att lärarstuderande som i inledningen av lärarutbildningen bedöms ha kunskaper i svenska som är undermåliga sett till såväl studier som kommande yrkesutövning får möjlighet att kombinera lärarutbildningen med utbildning i yrkessvenska.

7.49.9 att Centerpartiet tillser att obehöriga lärare som studerar till lärare ska kunna anställas under säkrare anställningsformer och lönekompenseras under studietiden.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären lyfter frågan om kompetensförsörjning i skolan och hur det kan stärkas genom en bättre anpassad resursfördelning, samverkan mellan kommuner och förändring av lärarutbildningen.

Den enskilt viktigaste faktorn för elevernas skolframgång är lärarna. En viktig del i arbetet med att stärka kunskapsresultaten och likvärdigheten i svensk skola är att ge alla verksamma lärare kontinuerlig och relevant utbildning och fortbildning. Här ser vi ett stort behov av ett tydligt och utökat statligt ansvar. Centerpartiet har därför sen tidigare beslut på en kompetensutvecklingsgaranti vilket innebär att lärare, förskollärare och skolledare återkommande ska ges adekvat kompetensutveckling under sin karriär för att utvecklas och fortbildas.

Partistyrelsen instämmer i att samverkan mellan skolor är positivt för det kollegiala lärandet och vi vill se fler kombinationstjänster, där lärare kan arbeta halva tiden med undervisning i skolan och andra halvan av tiden på högskola och universitet med forskning. Partistyrelsen anser däremot inte att det är lämpligt att styra så att hälften av Skolverkets och Skolinspektionens nytillsatta tjänster ska vara deltid. Alla lärare måste också få återkommande kompetensutveckling, större inslag av kollegialt lärande samt mindre detaljstyrning. Den praktisknära undervisningsforskningen behöver även utvecklas och stärkas. Forskningen måste knytas närmare lärarutbildningen. Fristående lärarutbildningar bör etableras med målsättning att vara ledande för såväl lärarutbildning som skolforskning, för att driva på utvecklingen ytterligare. Det behövs även tydliga karriärvägar, skolledare som leder det pedagogiska utvecklingsarbetet. Precis som motionären anför har skolledare en nyckelroll i att leda det pedagogiska arbetet på skolan. Vid partistämman 2019 beslutades att vi ska arbeta för en rekryteringsutbildning för rektorer. Det arbetet har påbörjats inom ramen för Januariavtalet som en del i de framtida professionsprogrammen som även ska innefatta en mentorsutbildning för en kvalitativ introduktionsperiod och kompetensutveckling för rektorer i praktisk organisation och arbetsmiljö. Partistyrelsen instämmer därför i motionens förslag i den delen.

Svensk skola riskerar att om 15 år sakna runt 45 000 behöriga lärare och förskollärare. Det är en stor samhällsutmaning. Centerpartiet har sedan tidigare beslut på att lärarutbildningen ska ses över och det arbetet har påbörjats inom Januariavtalet. En del i att motverka lärarbristen är att göra läraryrket mer attraktivt genom stärkt lärarutbildning och professionsprogram som möjliggör kontinuerlig kompetensutveckling och fler karriärtjänster. Satsningar på fler platser

1720 har genomförts, men utan intresse blir det inte fler lärare. Partistyrelsen ser att
1721 lärarutbildningen är central för yrkets attraktivitet och menar att en del i att locka fler till
1722 läraryrket är att säkerställa en bra lärarutbildning, som är utmanande och som grundas i
1723 forskning. Partistyrelsen föreslår därför avslag på förslaget om att tumma på kravet om
1724 lärarstudenters kunskaper i svenska, då språket dessutom är nyckel för lärande. Hur
1725 undervisningen inom Lärarutbildningen utformas är ytterst en fråga för Lärosätena att hantera
1726 och partistyrelsen föreslår därför avslag på motionen även i den delen.
1727

1728 Partistyrelsen instämmer i att lärarnas anställningsvillkor bör ge läraren möjlighet att
1729 kombinera lärartjänsten med en annan anställning, även i det privata näringslivet. En sådan
1730 lösning kan innebära att undervisningen berikas med nya perspektiv. Detta är särskilt
1731 angeläget för lärare inom gymnasieskolornas yrkesprogram och högskolornas
1732 yrkesutbildningar för att de ska bibehålla och uppdatera sitt kunnande inom sitt
1733 undervisningsområde. Centerpartiet tog beslut vid partistämman 2019 om att lärarstudenter
1734 ska kunna kombinera studier med lärararbete, vilket har genomförts inom ramen för
1735 Januariavtalet. Kravet om lärarlegitimation för tillsvidareanställning anser partistyrelsen
1736 fortsatt bör vara kvar, för att uppnå mål om fler behöriga personal i skolan och föreslår därför
1737 avslag. En lärarstudent har genom kombinerat arbete under studier goda möjlighet för
1738 tillsvidareanställning, då efterfrågan på legitimerade lärare är stor.
1739

1740 Partistyrelsen anser att resursfördelningsmodellen i skolan behöver ses över för att säkerställa
1741 en tydlig modell som ökar transparensen och likvärdigheten, värnar valfriheten och som
1742 främjar en mångfald av skolformer med olika huvudmän. När det gäller tilldelning av medel
1743 till skolor är det kommunen som bestämmer hur mycket verksamheterna ska få av
1744 kommunens budget och det är också kommunen som avgör hur detaljerat
1745 resursfördelningssystemet till skolorna ska vara. Det är huvudmannens ansvar att fördela
1746 resurser inom verksamheten för att uppnå lagkraven. Partistyrelsen föreslår därför avslag på
1747 motionen i den delen.
1748

1749 Att stärka Skolinspektionens befogenheter att agera mot och stänga skolor som inte lever upp
1750 till målen är ett viktigt verktyg för att stärka skolor av god kvalitet. Inom Januariavtalet har
1751 arbetet påbörjat för att Skolinspektionen ska få utökade verktyg att stödja skolorna i det
1752 systematiska kvalitetsarbetet. Centerpartiet har och kommer fortsatt driva på för att skolor
1753 med låg måluppfyllelse ska prioriteras. Partistyrelsen instämmer därför i motionen i den
1754 delen. För att försäkra sig om att huvudmännen, fristående så väl som kommunala lever upp
1755 till styrdokumentet bör skolor i större utsträckning än idag utsättas för oanmälda
1756 granskningar av Skolinspektionen.
1757

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.49.3

7.49.5

7.49.6

1758
1759
1760

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.49.1

7.49.2

7.49.4

7.49.7

7.49.8

7.49.9

1761

1762

1763 [7.50](#): Andra professioner i skolan

1764

1765 7.50.1 att fler professioner systematiskt lyfts in i skolan

1766

1767

1768 **Partistyrrelsens yttrande:**

1769

1770 Motionären lyfter frågan om att möjliggöra för andra professioner att arbeta i skolan för att
1771 avlasta lärare.

1772

1773 Partistyrelsen håller med motionären om att fler yrkesgrupper borde finnas i skolan för att
1774 stärka stödet till eleverna, ge dem möjlighet till utveckling och renodla lärarrollen.

1775 Centerpartiet har sedan tidigare förslag på att införa lärarassistenter. Genom att avlasta läraren
1776 så att denna kan fokusera på sitt undervisningsuppdrag och genom att möjliggöra
1777 undervisning i mindre grupper kan undervisningen bättre utgå från den enskilde elevens
1778 behov och förutsättningar. Förslaget infördes 2019 som en del av Januariavtalet.

1779

1780 För att motverka psykisk ohälsa och förbättra elevers välmående behöver elevhälsan stärkas
1781 upp. En del handlar om att ta in fler yrkesgrupper i syfte att ge elevhälsan möjlighet att
1782 fokusera på det förebyggande arbetet. Det kan bland annat göras genom att anställa
1783 socialpedagoger och beteendevetare som exempelvis agerar samtalsstöd och studiestöd, och
1784 därmed vara steget före en kontakt med elevhälsan. Vi ser också ett behov av att bättre möta
1785 elever utifrån deras behov och förutsättningar. Elever som fort når kunskapsmålen ska
1786 utmanas för att kunna fortsätta sin kunskapsutveckling. En del handlar om att koppla grund-
1787 och gymnasieskola närmare högre utbildning och forskning. Bland annat vill Centerpartiet se
1788 kombinationstjänster, där lärare kan arbeta halva tiden med undervisning i skolan och andra
1789 halvan av tiden på högskola och universitet med forskning. En annan del handlar om att se till
1790 så att elever som tidigt når kunskapskraven för sin årskurs ges förhöjd studietakt men även
1791 möjlighet till kurser på högskolan. Det arbetet har påbörjats inom ramen för Januariavtalet
1792 varför partistyrelsen instämmer i motionens intentioner.

1793

--

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.50.1

7.51: Fortbildningsprogram för lärare

7.51.1 att arbeta för att införa ett nationellt fortbildningsprogram för lärare.

Partistyrrelsens yttrande:

Motionären understryker vikten av att stärka likvärdigheten i svensk skola och ge alla verksamma lärare rätt till adekvat fortbildning i hela landet.

Partistyrelsen instämmer i motionärens resonemang. Svenska lärare får enligt OECD:s statistik mindre kompetensutveckling än lärare i andra länder. En viktig del i arbetet med att stärka kunskapsresultaten och likvärdigheten i svensk skola är att ge alla verksamma lärare kontinuerlig och relevant fortbildning. Här ser vi ett stort behov av ett tydligt och utökat statligt ansvar. Centerpartiet har därför sen tidigare beslut på en kompetensutvecklingsgaranti vilket innebär att lärare, förskollärare och skolledare återkommande ska ges adekvat kompetensutveckling under sin karriär för att utvecklas och fortbildas.

Förslaget om kompetensutvecklingsgarantin har verkställts inom ramen för professionsprogrammet. Partistyrelsen instämmer därför i motionens intentioner.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.51.1

[7.52](#): Legitimation för SYV

7.52.1 att arbeta för att införa ett liknande legitimationskrav för studie- och yrkesvägledaryrket som för läraryrket.

Partistyrrelsens yttrande:

Motionären tar upp frågan om ett legitimationskrav för studie- och yrkesvägledare i skolan. Det motiveras bland annat med att det idag krävs lärarlegitimation för att bli tillsvidareanställd.

Alltför många elever ångrar sina studieval och den dåliga matchningen på svensk arbetsmarknad är bland den största i OECD. Skolinspektionen pekar på stora brister i skolornas studie- och yrkesvägledning, SYV. Vi behöver svara på arbetsmarknadens efterfrågan på kompetent arbetskraft. Studier visar att de yngre barnens undervisning i högre

1835 grad innehåller studie- och yrkesvägledande inslag, men att detta avtar i de högre årskurserna.
1836 Här fyller SYV en stor och viktig roll.

1837
1838 Centerpartiet har sedan tidigare beslut på karriärutvecklingsinsatser för studie- och
1839 yrkesvägledare. Vi vill även att studie- och yrkesvägledarna, i högre grad bör vara en länk
1840 mellan skola och arbetsliv och vara integrerade i hela skolans verksamhet. Med en mer aktiv
1841 studie- och yrkesvägledning genom hela utbildningsväsendet än idag kan våra unga lättare
1842 bryta könsnormer vid studie- och yrkesval. Partistyrelsen anser att studie- och
1843 yrkesvägledningen i skolan är viktig, och att alla som arbetar i skolan ska ha med sig detta
1844 perspektiv i sitt arbete.

1845
1846 Då det redan i dag råder brist på utbildade vägledare och ett legitimationskrav förutsätter
1847 tillgång till vägledare med utbildning och kompetens, är det svårt att skärpa kraven för
1848 anställning. Utbildningen till vägledare har byggts ut och det finns planer på ytterligare
1849 förstärkning. Dessa initiativ kommer direkt från lärosätena själva utan statlig påtryckning,
1850 vilket var anledningen till att utredningen ”Framtidsval– karriärvägledning för individ och
1851 samhälle”, SOU 2019:4 inte heller föreslog legitimationskrav för SYV.
1852 Partistyrelsen föreslår därför avslag på motionen.

1853

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.52.1

1854

1855

1856 [7.53](#): Treterminssystem

1857

1858 7.53.1 att införa treterminssystem genom hela utbildningskedjan från förskoleklass till
1859 universitet & högskolor.

1860

1861

1862 **Partisturelsens yttrande:**

1863

1864 Motionären tar upp frågan om ett nytt terminssystem med tre terminer från förskoleklass till
1865 högre utbildning. Motionären menar att ett förändrat terminssystem skulle bidra till både ökad
1866 kunskap och välmående.

1867

1868 Centerpartiet har sedan tidigare beslut på att driva frågan om ett treterminssystem. De svenska
1869 eleverna tillbringar i snitt kortare tid i skolan än elever i andra europeiska länder, detta
1870 samtidigt som kraven höjs. Att ge eleverna mer tid i skolan skulle kunna leda till att fler klarar
1871 målen och möjliggöra att andra delar som tidigare inte fått plats inom ramen för skolans
1872 ordinarie undervisning, så som utökad praktik och samarbete med arbetsmarknaden skulle
1873 kunna ges tid. Det skulle också kunna lätta på den stress som många elever känner över
1874 tidsbristen i skolan. Ytterligare leder det till att mindre skolarbete behöver genomföras
1875 hemma, vilket påverkar likvärdigheten i skolan. Långa sommarlov kan leda till ökat
1876 kunskapsstapp särskilt för barn med socioekonomisk bakgrund. Det finns samtidigt inga
1877 entydiga bevis på de positiva effekterna för kunskapsresultaten, varvid en försöksverksamhet
1878 samt följdforskning vore ett lämpligt första steg.

1879

1880 Inom den högre utbildningen är Sverige en del av Bologna-processen, som syftar till att
1881 främja rörlighet och jämförbarhet av studier. SOU 2015:70 bedömde att Sverige på grund av
1882 överenskommelser inom Bologna-processen inte ensidigt kan förlänga det akademiska året
1883 genom att använda sommaren som utbildningstid. Fler relevanta sommarkurser kan dock
1884 bidra till att fler studenter får möjlighet att korta studietiden. Centerpartiet arbetar därför för
1885 fler sommarkurser och inom ramen för Januariavtalet har särskilda satsningar på
1886 sommarkurser genomförts.

1887
1888 Med tanke på Bologna-processen kan vi inte förlänga det akademiska året för högskolor eller
1889 universitet men Centerpartiet tog redan år 2013 beslut att möjligheten till en förändrad
1890 terminsindelning i grund- och gymnasieskolan ska utredas. Partistyrelsen instämmer därför i
1891 motionens intention.

1892

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.53.1

1893

1894

1895 [7.54](#), [7.55](#): Privatekonomi och företagande i skolan

1896

1897 7.54.1 att verka för en förstärkning av privatekonomi som ämnesområde i ämnet
1898 Samhällskunskap i gymnasieskolan.

1899

1900 7.54.2 att det på längre sikt införs privatekonomi som ett obligatoriskt fristående ämne i
1901 gymnasieskolan.

1902

1903 7.55.1 att ge samma utbildning för kooperativa och ömsesidiga företag som andra
1904 företagsverksamheter inom grund- och gymnasieskolor samt på universitet och högskolor.

1905

1906

1907 **Partistyrelsens yttrande:**

1908

1909 Motionären föreslår att privatekonomi förstärks inom gymnasieskolan och att det på sikt blir
1910 ett enskilt och obligatoriskt ämne. En annan motionär föreslår att utbildning ska ges i
1911 kooperativ företagsform i grund- och gymnasieskolor och högre utbildning. Motionären
1912 motiverar förslaget med att kooperativa och ömsesidiga företag ska lyftas i utbildningen i
1913 samma utsträckning som andra företagsformer.

1914

1915 Precis som motionären lyfter är den kooperativa företagsformen starkt förknippad med
1916 centerrörelsen och vår bakgrund, liksom den är med arbetarrörelsen. Centerpartiet vill stärka
1917 kunskapen om kooperativt företagande i utbildningsväsendet. Partistyrelsen instämmer därför
1918 i motionen i denna del.

1919

1920 Under gymnasietiden läggs grunden för stora delar av vuxenlivet. Enligt läroplanen ska
1921 eleverna få möjlighet att utveckla sina kunskaper om konsumtionens villkor, om sparande,
1922 krediter och lån. Partistyrelsen anser precis som motionären att det är viktigt att unga vuxna
1923 får lära sig om privatekonomi, lån och skulder. Kunskaper om privatekonomi behöver stärkas,
1924 även utifrån ett jämställdhetsperspektiv om självförsörjning och ekonomisk egenmakt.

1925 Partistyrelsen instämmer därför i förslaget att stärka kunskaperna om privatekonomi inom
1926 gymnasieskolan, men vi anser samtidigt att hänsyn måste tas för stofffrängsel i ämnen och tas
1927 i en bredare översyn. Skolorna är däremot själva fria att inom ramen för de styrdokument som
1928 finns utöka eller styra in utbildningen på det sätt som passar just den skolan i den lokala
1929 skolplanen.

1930
1931 Inom ramen för Betygsutredningens (SOU 2020:43) kommer program och inriktningar som
1932 examensmål och programmål att ses över i syfte att stödja ämnesutformning på bästa sätt.
1933 Utbildningarna kommer att bli ämnesutformade, i stället för kursutformade som i dag. Detta
1934 innebär en stor förändring för gymnasieskolan. Att ändra i läroplanen är ett stort ingrepp och
1935 vi bedömer inte att det är motiverat att tillföra nya obligatoriska ämnen i gymnasieskolan.
1936 Partistyrelsen föreslår därför avslag på den delen av motionen. Skolorna är själva fria att inom
1937 ramen för de styrdokument som finns utöka eller styra in utbildningen på det sätt som passar
1938 just den skolan i den lokala skolplanen.

1939

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.54.1

7.55.1

1940

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.54.2

1941

1942

1943 [7.56](#): Information om myndig elev

1944

1945 7.56.1 att skapa förutsättningar för gymnasieskolan och föräldrar att hitta samarbete och
1946 informationsutbyte trots myndighetsgränsen, i de fall ungdomar mår dåligt, använder droger
1947 och/eller är självdestruktiva på något sätt, är över 18 och bor hemma hos någon
1948 vårdnadshavare.

1949

1950

1951 **Partistyrelsens yttrande:**

1952

1953 Motionären tar upp frågan om möjligheten för föräldrar att få information från
1954 gymnasieskolan efter myndighetsgränsen vid exempelvis psykisk ohälsa om vårdnadshavaren
1955 bor hemma hos vårdnadshavare.

1956

1957 Partistyrelsen instämmer i att gällande lagstiftning är problematisk. Förutom att föräldrar, på
1958 grund av dålig inblick i sina myndiga barns skolgång, inte ges möjlighet att stötta och hjälpa
1959 kan det få ekonomiska konsekvenser för familjen. Föräldern/vårdnadshavaren har
1960 försörjningsansvar tills gymnasieutbildningen är avslutad eller ungdomen fyllt 21 år.

1961 Samtidigt är Skollagen är mycket restriktiv gällande skolans möjlighet att delge föräldrar

1962 information om myndiga elever. För detta krävs ett godkännande från den myndiga eleven.

1963 Gymnasiestudier är i teorin frivilliga men i praktiken obligatoriska. Utan en gymnasieexamen
1964 är inte högre studie möjliga och chansen till jobb liten. För att i tid fånga upp elever som av
1965 olika anledningar kommit på glid, det kan handla om exempelvis psykisk ohälsa eller
1966 missbruk, behöver föräldrar ges ökade möjligheter till inblick i sina myndiga barns skolgång.
1967 Centerpartiet har vid stämman 2017 fattat beslut om att myndig elev ska ges möjlighet att via
1968 fullmakt ge skolan rätt att kontakta vårdnadshavare eller annan närstående. Partistyrelsen
1969 instämmer därför i intentionerna.
1970

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.56.1

1971
1972

1973 [7.57: Skolutflykter](#)

1974
1975 7.57.1 att Skolutflykter med privatbilar måste göras tillåtna.
1976

1977 **Partistyrelsens yttrande:**

1978
1979 Motionären tar upp fråga om att möjliggöra för att privatbilar ska kunna användas vid
1980 skolutflykter. Det motiveras med att det vore mindre kostsamt för skolor att kunna använda
1981 egna privata bilar än att exempelvis hyr buss eller liknande.
1982

1983 Det råder delade meningar kring användandet av privatbilar av personal eller vårdnadshavare
1984 i samban med skolutflykter. Olika kommuner har tolkat regelverk på olika sätt. En del
1985 kommuner har infört förbud för användning av privatbilar vid skolutflykter, men det finns
1986 inget generellt förbud för det. Andra kommuner har löst det med att vårdnadshavare eller
1987 personal får skriva under ansvarsförsäkring. Det som komplicerar frågan är vems ansvar det
1988 är om det skulle inträffa en olycka under skolutflykten om den görs med privatbil.
1989

1990 Partistyrelsen förstår att det kan orsaka problem med ett generellt förbud mot användning av
1991 privatbilar, särskilt i mindre kommuner med mer knappa resurser. Det finns dock inget
1992 generellt juridiskt hinder för detta. Partistyrelsen anser att det bör vara den enskilda
1993 kommunen som fattar beslut om hur skolutflykter kan anordnas på lämpligast sätt och att
1994 detta inte bör regleras i enlighet med motionärens förslag.
1995

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.57.1

1996
1997

1998 [7.58: Studiemedel YH-utbildningar](#)

1999
2000 7.58.1 att öka antal CSN-veckor (både bidrag- och lånedelen) för YH-utbildningar.
2001

2002 7.58.2 att utreda införandet, inklusive ekonomisk kostnad, för att öka antal CSN-veckor (både
2003 bidrags- och lånedelen) för YH-utbildningar.

2004

2005

2006 **Partistyrelsens yttrande:**

2007

2008 Motionären tar upp frågan om att möjligheten till studiemedel behöver öka för
2009 yrkesutbildningar och motiverar det med att yrkesutbildningar är en möjlighet till snabb
2010 yrkesväxling, som leder till egen försörjning.

2011

2012 Det måste finnas möjlighet för fler att studera mitt i livet. För ökad genomströmning och fler i
2013 arbete vill Centerpartiet ha ett mer flexibelt studiemedelssystem. Det ger fler möjligheten till
2014 en utbildning som leder till jobb.

2015

2016 Idag kan du bara bli beviljad ett års extra studiemedel när du nått taket på 6 år, vilket inte är
2017 tillräckligt för att läsa en yrkesutbildning på två år eller ett mastersprogram. Centerpartiet
2018 driver därför på för att utöka möjligheten till extra studiemedel från ett år till två år. Det skulle
2019 göra att fler få möjlighet att senare i livet läsa en tvåårig yrkesutbildning eller ett
2020 mastersprogram. Partistyrelsen instämmer i motionen.

2021

2022 Centerpartiet sedan tidigare på för att höja åldersgränserna för rätt till studiemedel och
2023 studiestartsstöd. Vårt förslag är att den övre åldersgränsen för studiemedel ska höjas från 56
2024 till 60 år, vilket nu har genomförts inom ramen för Januariavtalet. Nedtrappningen i rätten att
2025 låna inom studiemedelssystemet, flyttas fram och ska börja vid 51 år och sluta vid 60 år. Även
2026 den övre åldersgränsen för rätt till studiestartsstöd höjs från 56 till 60 år. Det ska förbättra
2027 möjligheterna att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna, som är en viktig del
2028 i en förändrad arbetsmarknad.

2029

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.58.1

7.58.2

2030

2031

2032 **7.59: Högre studier och familjeliv**

2033

2034 7.59.1 att Centerpartiet verkar för att inom ramen för det befintliga studielånet införa
2035 möjligheten till ett semesterlån för ensamstående föräldrar.

2036

2037

2038 **Partistyrelsens yttrande:**

2039

2040 Motionären anför att den som studerar inte har någon finansiering under sommar månaderna,
2041 skapar trösklar för omställning mitt i livet för föräldrar och i synnerhet för ensamstående
2042 föräldrar.

2043

2044 Den som har barn kan idag få ett extra bidrag för studier med studiemedel vid högskola,
2045 komvux, basår, folkhögskola eller yrkeshögskola. Det kallas för tilläggsbidrag. Bidragets
2046 storlek beror på studietakt och hur många barn studenten har. Tilläggsbidraget kan idag endast
2047 betalas ut till en vårdnadshavare som studerar. Om det finns två kan detta skapa ekonomisk
2048 obalans. Partistyrelsen föreslår därför en ny att-sats för att utreda möjligheter till jämställd
2049 utbetalning.

2050
2051 Partistyrelsen delar uppfattningen om att dagens utbildningssystem behöver fungera även för
2052 den väljer att utbilda sig mitt i livet. Tillgången till ett livslångt lärande och möjlighet att byta
2053 karriärspår måste vara tillgängligt även när en har bildat familj eller investerat i ett eget
2054 boende.

2055
2056 Centerpartiet har drivit på för reformer av utbildningssystemet på bred front. Centerpartiet har
2057 inom ramen för Januariavtalet fått igenom höjningar av åldersgränserna för studiemedel så att
2058 fler kan studera längre upp i åldrarna. Vi har lyft förslag om förbättrade förutsättningar för
2059 kompetensutveckling och vidareutbildning vid sidan av arbetet genom ett kompetensavdrag
2060 för arbetsgivare som investerar i anställdas vidareutbildning, bättre och mer långsiktiga
2061 förutsättningar för Yrkeshögskolan för att fler ska få plats och fler relevanta sommarkurser på
2062 högskolan för att minska tiden för en utbildning och mycket mer.

2063
2064 Sverige har ett generöst studiemedelssystem. Att studiemedelssystemet är kopplat till tiden
2065 när en bedriver aktiva studier är en viktig princip. För tiden däremellan anser inte
2066 partistyrelsen att det är rimligt att staten tar på sig människors försörjningsansvar. Det finns
2067 flera risker med att utvidga studiemedelssystemet såsom motionären föreslår. Det skulle
2068 innebära att studieskulder ökar samtidigt som många människor tappar kontakten med
2069 arbetsmarknaden under en längre tid. Partistyrelsen är samtidigt medveten om att
2070 ensamstående föräldrar är en utsatt grupp ekonomiskt, och dessutom är de som endast hade en
2071 gymnasieutbildning i klar majoritet bland ensamstående mammor. Heltidsstudier är alltid och
2072 måste gå att förena med familjeliv. Det ger skäl för att stärka studiemedlet. Därför föreslår
2073 partistyrelsen en ny att-sats för att bemöta problematiken bredare.

2074

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att utreda möjligheterna för jämställd utbetalning av tilläggsbidrag för föräldrar som studerar.

att Centerpartiet verkar för att studerande med barn bättre ska kunna förena studier med familjeliv.

2075

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.59.1

2076

2077

2078

7.60: Teckenspråkstolk eftergymnasial utbildning

7.60.1 att Centerpartiet ska arbeta för att döva medborgare ska ha samma rättigheter och möjligheter som övriga medborgare att utbilda sig, omskola sig eller byta yrkesbana.

7.60.2 att Centerpartiet ska verka för att tolkkostnader på Komvux/yrkesutbildningar ska bekostas av staten för att skapa lika förutsättningar för alla medborgare, på samma sätt som det gör med teckenspråkstolkningar på högskola, och universitet.

7.60.3 att bevaka en pågående tolkutredning (S 2020:11 Förstärkt tolktjänst för jämlikhet och delaktighet) som ska bli klar senast 15 januari 2022 att det även ingår utbildningstolkning på gymnasial nivå (Komvux och yrkesutbildningar).

Partistyrelsens yttrande:

Motionären lyfter frågan om teckenspråkstolk och att det idag inte ges vid Komvux och yrkesutbildningar i tillräckligt stor utsträckning, vilket hindrar döva personer från att utbilda sig.

Tolktjänst är en samhällsservice för barndomsdöva, vuxendöva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Tillgången till en väl fungerande tolktjänst möjliggör för delaktighet och inflytande i samhället. Precis som motionären påpekar, är behoven av tolktjänst inte tillgodosedda, vilket flera utredningar visar. För studier på universitet, högskolor och folkhögskolor finns särskilda medel avsatta för teckenspråkstolk. Inom övriga utbildningsformer som till exempel kommunal vuxenutbildning är det upp till varje kommun att bekosta tolktjänst. Precis som motionären anför saknas kostnadstäckning för privata yrkesutbildningar och teckenspråkstolkning ska därför bekostas av respektive utbildningsanordnare.

Att döva medborgare ska ha samma möjligheter som övriga medborgare att utbilda sig, omskola sig eller byta yrkesbana och att kunna delta i samhället fullt ut är viktigt inte minst ur ett demokratiskt perspektiv. Partistyrelsen föreslår därför bifall i den delen. Att kommunerna har ansvar för teckenspråkstolkning på gymnasial nivå, även vid kommunal vuxenutbildning anser partistyrelsen är rimligt utifrån det kommunala självstyret. Att det råder stora skillnader både i ansvar och finansiering av tolktjänst för eftergymnasial utbildning är dock problematiskt. För att stärka möjligheten för personer att utbilda sig, bedömer partistyrelsen att statens ansvar för att tillgodose en jämlik tolktjänst bör utredas och föreslår därför ny attsats.

Centerpartiet strävar ständigt efter att utveckla vår politik för att kunna möta dagens och morgondagens utmaningar. Partistyrelsen avser att, precis om vid andra statliga utredningar, bevaka den nyligen tillsatta utredningen som ska göra en fördjupad analys av tolktjänst, och instämmer därför i motionen i den delen.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att statens ansvar för att tillgodose en jämlik tolktjänst inom eftergymnasial utbildning utreds.

2124

Partistytelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

7.60.1 att Centerpartiet ska arbeta för att döva medborgare ska ha samma rättigheter och möjligheter som övriga medborgare att utbilda sig, omskola sig eller byta yrkesbana.

2125

Partistytelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

7.60.2

7.60.3

2126

2127

2128 [7.61](#): Anpassad högskola

2129

2130 7.61.1 att yrkeshögskolorna blir SEQF 6.

2131

2132 7.61.2 att det ska vara en mer jämställd eftergymnasial utbildning.

2133

2134 7.61.3 att skapa en särhögskola för funktionsnedsatta.

2135

2136

2137 **Partistytelsens yttrande:**

2138

2139 Motionären tar upp frågan om att det saknas utbildningsvägar för de personer som utbildats i
2140 särskolan och efterfrågar en mer jämställd eftergymnasial utbildning och en särhögskola för
2141 funktionsnedsatta.

2142

2143 För de personer som utbildats i särskolan saknas alternativ till eftergymnasial utbildning.

2144 Utbildningsplatserna har blivit färre på folkhögskolorna samtidigt som universitet och

2145 högskolor i dagsläget inte alls erbjuder några anpassade utbildningar. En del av problematiken

2146 är ersättningen. Särskoleelever som går vidare till högskola har inte rätt till studiemedel

2147 eftersom studietakten är långsammare än på andra utbildningar och de därför inte skulle ta det

2148 antal poäng som krävs. Samtidigt förlorar den som studerar på högskola rätten till

2149 aktivitetserättning. Dessa elever hamnar i ett moment 22 som är oacceptabelt.

2150

2151 Centerpartiet ser att det kvarstår en hel del arbete för att elever med intellektuell

2152 funktionsnedsättning ska kunna ta del av eftergymnasial utbildning. Partistytelsen instämmer

2153 med motionären om en mer jämlik och jämställd eftergymnasial utbildning. Att förbättra

2154 förutsättningarna för särskoleelever att uppnå högskolebehörighet men även fler möjligheter

2155 till eftergymnasial utbildning för den som gått i särskola, är en del. För att förbättra tillgången

2156 krävs också att hänsyn tas till studiefinansiering, utbildningens utformning och möjligheten

2157 att studera på annan ort. Centerpartiet vill att studiemedelssystemet anpassas och blir mer

2158 flexibelt. En annan del av problemet är att utbildningarna inte är anpassade efter studenternas

2159 förutsättningar utan är utformade efter studenter som utbildats inom gymnasieskolan. Vi har
2160 drivit på i frågan om utökade möjligheter att läsa på högre SEQF-nivåer inom yrkeshögskolan
2161 och kommer fortsatt göra för att regeringen ska prioritera frågan. Partistyrelsen är positiv till
2162 motionärens förslag om att läsa kurser inom YH på högre SEQF-nivåer, men menar samtidigt
2163 att det inte handlar om att alla YH-utbildningar ska vara på en högre nivå.

2164
2165 Centerpartiet har sedan tidigare beslut på att införa en särhögskola, för att elever som gått
2166 särskola också kan läsa vidare och kommer fortsatt att driva den frågan. Partistyrelsen anser
2167 att det bör benämnas som ”anpassad högskola”, likt den förändring av namn som sker inom
2168 anpassad grund- och gymnasieskola och föreslår därför ny att-sats. Att det inte finns någon
2169 utbildningsform på SeQF nivå 3 eller en eftergymnasial nivå för den som gått i anpassad
2170 skola, på nivå 4 inom SeQF, är bekymmersamt och något som en anpassad högskola skulle
2171 kunna överbygga. Partistyrelsen instämmer i motionen.

2172

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet verkar för att införa en anpassad högskola.

2173

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.61.1

7.61.2

7.61.3

2174

2175

2176 [7.62](#): Lärcentrum

2177

2178 7.62.1 att verka för att svenska universitet etablerar campus i närliggande orter, för att sprida
2179 högre utbildning till fler och göra akademiska studier möjliga även utanför
2180 universitetsorterna.

2181

2182 **Partistyrelsens yttrande:**

2183

2184 Motionären vill se att Centerpartiet ska verka för att universitet etablera fler campus i
2185 närliggande orter. Det motiveras med att den högre utbildningen ska komma fler till del och
2186 möjliggöra för högre studier i även mindre orter.

2187

2188 Sverige har ett väl utbyggt system för högre utbildning, med universitet och högskolor spridda
2189 över landet. Utbildning berikar både samhälle och individer. Tillgång till högre utbildning av
2190 god kvalitet i hela landet ökar människors möjligheter till jobb och trygghet, samtidigt som
2191 det gynnar näringslivet och vår gemensamma välfärd. Att satsa på högre utbildning och
2192 forskning är dessutom viktigare än någonsin nu när den svenska ekonomin ska byggas upp
2193 efter ett tufft år med rekordstora varsel och företag i kris. En situation som lett till att fler
2194 söker sig till högskolorna. Fler platser har också tillkommit men det är samtidigt viktigt att

2195 kvalitén inte bara upprätthålls utan även förstärks samt att det svarar till arbetsmarknadens
2196 behov. En samverkan och en nära koppling mellan den högre utbildningen och omgivande
2197 samhälle är därför av största vikt.

2198
2199 Centerpartiet verkar för att lärosätena ska bli mer autonoma, finnas i hela landet och ges
2200 ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Den nya
2201 tekniken och digitaliseringen öppnar också upp för fler distansutbildningar som i kombination
2202 med kommunala lärcentra gör högre utbildning tillgänglig för fler, oavsett geografi. Vi är
2203 positiva till att universitet etablerar fler campus i närliggande orter, men hur universitet väljer
2204 att organisera sin verksamhet är upp till lärosätena själva. Däremot har Centerpartiet inom
2205 ramen för Januariavtalet drivit på för satsningar att stärka kvalitén i distansutbildningar och
2206 för att öka anslagen för kommunala lärcentra. Det är viktiga reformer för att utbildningar av
2207 god kvalité ska finnas närmare människor även utanför orter med lärosäten. Behovet är
2208 fortsatt stort att satsa på högre utbildning av god kvalité. Centerpartiet kommer därför verka
2209 för stärkta förutsättningar för lärcenter och ökade satsningar på distansutbildningar.

2210

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att verka för att stärka förutsättningar för lärcenter och ökade satsningar på
distansutbildningar.

2211

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.62.1

2212

2213

2214 [7.63](#): Nordisk högskola

2215

2216 7.63.1 att Centerpartiet ska arbeta för att en verksamhet motsvarande Nordiska Högskolan för
2217 Folkhälsovetenskap återupprättas, i nära samarbete med andra nordiska länder.

2218

2219 7.63.2 att Centerpartiet ska verka för att den återupprättade högskolan också får ett särskilt
2220 uppdrag att bidra till forskningen kring långtidssjukdomar och konsekvenser för rehabilitering
2221 m.m., t.ex. långtids-covid och ME (myalgisk encefalomyelit).

2222

2223 7.63.3 att en högre statlig omsorgsutbildning för äldreomsorgens chefer inrättas liksom ett
2224 särskilt Kompetenscenter för äldreomsorg.

2225

2226

2227 **Partistyrelsens yttrande:**

2228

2229 Motionären föreslår att den Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap återupprättas och att
2230 denne får i uppdrag att bland annat bedriva forskning kring långtidssjukdomar. Motionären
2231 vill även se en högre statlig omsorgsutbildning för chefer inom äldreomsorgen.

2232

2233 Nordic School of Public Health NHV (NHV) var under åren 1953-2014 en föregångare inom
2234 nordisk folkhälsovetenskaplig utbildning och forskning. NHV, var en institution under
2235 Göteborgs universitet men högskolan ägdes av de nordiska länderna gemensamt genom
2236 Nordiska ministerrådet. På det viset låg den utanför den övriga svenska högskolesektorn, och
2237 hade en överstatlig huvudman. År 2013 fattade nordiska ministerrådet beslut om att avveckla
2238 högskolan bland annat utifrån att utbildningar inom folkhälsovetenskap fanns vid universitet i
2239 hela Norden. Centerpartiet satt i alliansregeringen och var delaktiga i beslutet. Partistyrelsen
2240 avser inte att Nordiska Högskolan ska återupprättas, och föreslår därför avslag på motionen.
2241 Centerpartiet har alltid varit starka förespråkare för det nordiska samarbetet och vi kommer
2242 fortsatt arbeta för att stärka samarbetet mellan de nordiska länderna, inte minst inom högre
2243 utbildning.

2244
2245 Partistyrelsen anser precis som motionären att mer kunskap om folkhälsa och omsorg av äldre
2246 är viktigt, särskilt i en tid då vi lever allt längre. I stämmoprogrammet för vård och omsorg
2247 föreslås åtgärder för att stärka forskning och utbildning ytterligare inom vård- och
2248 omsorgssektorn. Bland annat föreslås en spetsutbildning i offentligt ledarskap på masternivå
2249 vid universitet runtom i landet. Partistyrelsen instämmer därför i intentionerna i denna del.
2250

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.63.3

2251

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.63.1

7.63.2

2252

2253

2254 [7.64:](#) Tullhögskola

2255

2256 7.64.1 att Sverige inrättar en Tullhögskola som förbereder elever för arbete i Tullverket.

2257

2258

2259 **Partistyrelsens yttrande:**

2260

2261 Motionären tar upp frågan om att inrätta en Tullhögskola som bättre ska förbereda människor
2262 för arbete i Tullverket.

2263 Tullverket har ett brett och viktigt samhällsuppdrag som inkluderar att fastställa och ta ut
2264 tullar, skatter och avgifter samt övervaka in- och utförsel av varor. Därutöver ska bland annat
2265 myndigheten även arbeta förebyggande och motverka brottslighet i samband med in- och
2266 utförsel av varor.

2267

2268 Det är idag attraktivt att söka till Tullverket. Tullverkets grundutbildning för tulltjänstemän är
2269 ungefär ett år och därefter kan en bygga på med vidareutbildning som till exempel
2270 underrättelsetjänst, brottsutredning, hundförarutbildning m.m. Utbildningen är relativt kort,

men ändå ändamålsenlig för den arbetsuppgift som den blivande tulltjänstepersonen ska utföra. Under utbildningstiden utgår lön och det finns en relativt bra löneutveckling efter genomgången grundutbildning. Dagens system med anställning under utbildning möjliggör även för lite äldre att söka sig till Tullverket för ett karriärbyte, som till exempel varit officerare inom Försvarsmakten, kriminalvårdare och sjukvårdspersonal med flera. Tullverket har även låg personalomsättning vilket indikerar att medarbetarna trivs med sitt yrkesval.

Nuvarande system med utbildning under anställning är väldigt förmånligt och väl anpassad utifrån myndighetens föränderliga samhällsuppdrag. Det finns inget som talar för att en särskild högskola varken skulle bli effektivare eller bättre utifrån det uppdraget, varför partistyrelsen föreslår avslag på motionen.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.64.1

[7.65](#), [7.66](#): Åldersdiskriminering

7.65.1 att Centerpartiet arbetar för att påverka beteendet genom att samla och sprida kunskap om den skeva synen på äldre.

7.66.1 att inför valet 2022 lyfta och prioritera frågor som kan motverka åldersdiskrimineringen genom upplysning och utbildning på olika nivåer i samhället.

7.66.2 att det inrättas Seniorskolor som ett led i att motverka åldersdiskrimineringen.

7.66.3 att Seniorskolor erbjuder Seniorer ett välkomnande till den Seniora tiden, som något att se fram emot.

7.66.4 att det inrättas Seniorskolor, som blir stolta institutioner där Seniorer också kan ge erfarenhetsåterföring till de yngre.

7.66.5 att seniorskolor i sin undervisning har bl.a. digital utbildning, motions- och kostråd.

7.66.6 att hälsokontroll och tandvårdskontroll erbjuds kostnadsfritt.

Partistyrelsens yttrande:

Motionärerna lyfter frågor om åldersdiskriminering och att Centerpartiet aktivt ska arbeta för att motverka och sprida kunskap om den skeva synen på äldre. Motionärerna föreslår även att det inrättas en seniorskola som bland annat förbereder inför pensionärliv och att hälsokontroll och tandvård ska erbjudas kostnadsfritt.

Sverige är ett av världens bästa länder att åldras i. På många sätt är dagens seniorer lyckligt lottade jämfört med tidigare generationer. Dagens pensionärer är mer sällan fysiskt utslitna,

2316 de känner sig friskare och är mer aktiva än förr. Att äldre diskrimineras på grund av ålder är
2317 negativ för tillväxt och välfärd. Det skapas inlåsnings effekter, människor vågar inte söka nytt
2318 jobb, vilket också för den enskilde ger känslan av att inte vara behövd. Företag går miste om
2319 arbetskraft och människor blir arbetslösa. Vi behöver arbeta längre för att klara vår välfärd. Vi
2320 har inte råd att låta fullt arbetsföra människor med erfarenhet och kompetens och dessutom en
2321 vilja och ork att arbeta inte får den möjligheten. Det är slöseri på alla sätt för vårt samhälle.
2322 Centerpartiet startade under våren 2017 ett seniornätverk för att extra belysa äldre frågor. Både
2323 seniornätverket och Centerpartiet i stort arbetar för att påverka beteendet genom att samla och
2324 sprida kunskap om den skeva synen på äldre. Partistyrelsen delar uppfattningen att
2325 åldersdiskriminering ska motverkas och instämmer i intentionerna i den delen.

2326
2327 Vilka frågor som ska lyftas fram i valet 2022 anser partistyrelsen inte lämpar sig för beslut av
2328 partistämman. Det bör ses i en helhet av alla Centerpartiets prioriterade frågor och inte
2329 beslutas i svar på enskilda motioner, därtill bör det beslutas närmare valet. Självklart kommer
2330 ett sånt beslut av partistyrelsen bygga på den av Förtroenderådet antagna Framtidsagendan.
2331 Partistyrelsen anser precis som motionären att det seniora livet inte ska likställas med ett
2332 sysslolöst pensionärliv.

2333
2334 För Centerpartiet är det viktigt med det livslånga lärandet och för att alla under olika perioder
2335 i livet ska kunna läsa in en högskolebehörighet, komplettera sina studier eller satsa på en mer
2336 yrkesinriktad utbildning. Det finns exempelvis ingen åldersgräns för att läsa högskolestudier
2337 och så ska det fortsatt vara. Staten, eller kommunerna, ger årligen ramarna och budgetmedel
2338 för vuxenutbildningarna. Men det är utbildningsanordnarna själva som styr hur de prioriterar
2339 sin verksamhet. Partistyrelsen ser inte att seniorskola är en fråga för staten att styra utan ser
2340 det mer rimligt för studieförbunden att hantera. Partistyrelsen föreslår därför avslag på
2341 motionen i den delen.

2342
2343 Partistyrelsen vill se ett nationellt program för äldres hälsa. En viktig byggsten i programmet
2344 är att alla över 70 år erbjuds ett hälsosamtal som utmynnar i en återkommande och
2345 uppföljande hälsoplan. Vad gäller en årlig tandvårds kontroll för äldre anser partistyrelsen det
2346 lämpligt att invänta beredningen av den gedigna utredningen När behovet får styra – ett
2347 tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa, som presenterades våren 2021.
2348 Bland utredningens förslag är en modell för individuell tandhälsoplan och stöd till basal
2349 tandvård för äldre över 85 år. Partistyrelsen föreslår inte bifall till motionerna i dessa delar i
2350 nuläget, men vill se en stärkt förebyggande tandvård för äldre och föreslår stämman att
2351 besluta detta.

2352

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.65.1

7.66.1

2353

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.66.2

7.66.3

7.66.4

7.66.5

7.66.6

2354

2355

2356 [7.67](#): Regionalt tillväxtarbete

2357

2358 7.67.1 att Sveriges tillväxt- och innovationsfrämjande insatser utformas utifrån regionala
2359 förutsättningar i storstadsregioner och landsbygdsregioner genom skilda strategier för regional
2360 tillväxt och innovation.

2361

2362 7.67.2 att Statliga myndigheter (tillväxtverket, Vinnova, Sektorsmyndigheter) och FoU-
2363 resurser Universiteten och RI.SE tilldela uppdrag och resurser för att aktivt skapa
2364 förutsättningar för tillväxt i hela landet.

2365

2366 7.67.3 att Universiteten tilldelas regleringsbrev som tydligt säger att Universitetens
2367 samverkansplattformar och Holdingbolag tillåts och uppmuntras att aktivt medverka till
2368 samarbete med regionalt tillväxtansvariga och regionalt/lokalt näringsliv med syfte att
2369 medverka till ökade investeringar i kompetens, produkter och tjänster i hela Sverige.

2370

2371 7.67.4 att Universitet och högskolor som är verksamma på små arbetsmarknader tilldelas
2372 resurser för forskning och utbildning, med anpassning av studentpeng till de förutsättningar
2373 som studentgruppernas storlek motsvarar, samt en tilldelning av forskningsmedel som
2374 möjliggör forskningsanknytning för lärare i prioriterade yrkesutbildningar.

2375

2376

2377 **Partistyrelsens yttrande:**

2378

2379 Motionären lyfter frågan om regional tillväxt och hur såväl myndigheter som universitet och
2380 högskolor kan bidra till utveckling för hela landet.

2381

2382 En likadan motion behandlades under partistämman 2019 och stämman valde då att bifalla det
2383 första förslaget och att instämma i intentionerna i det andra och tredje förslaget. Partistyrelsen
2384 anser att det i grunden inte finns skäl att ändra de besluten. När det gäller frågan om skilda
2385 strategier så skrev partistyrelsen i sitt yttrande att mer behöver göras för att stärka det
2386 regionala tillväxtarbetet, inklusive tillväxtarbete i samverkan mellan regioner. För att
2387 tillvarata regionernas unika förutsättningar är det viktigt att tillväxt- och innovationsfrämjande
2388 insatser möjliggörs genom skilda strategier för landets regioner. Nuvarande partistyreelse vill
2389 understryka att även om lokala och regionala förutsättningar ska beaktas tydligare i den
2390 regionala utvecklingspolitikens nationella strategiarbetet, så får det inte leda till alltför
2391 förenklade uppdelningar mellan stad och land, utan utgångspunkten måste fortsatt vara att det
2392 finns ett nära beroende dem emellan.

2393

2394 När det gäller de övriga förslagen så kan partistyrelsen konstatera att målet för den regionala
2395 utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en

2396 hållbar utveckling i alla delar av landet. De regionala högskolorna och universiteten har
2397 fortsatt en nyckelroll i den regionala utvecklingen. Samspelet mellan högskola och det
2398 regionala näringslivet är mycket aktivt.

2399
2400 Centerpartiet verkar för att högre utbildning ska finnas i hela landet och för att lärosätena blir
2401 mer autonoma och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala
2402 förutsättningar. Den utbyggnad av den högre utbildningen i hela landet som Centerpartiet
2403 aktivt medverkat till är en viktig motor i regionernas utveckling. En förutsättning i arbetet för
2404 regional tillväxt är samverkan såväl geografiskt som mellan olika sektorer och
2405 samhällsnivåer. Att behoven och förutsättningarna skiljer sig mellan regionerna är också en
2406 styrka för Sverige gemensamt.

2407
2408 Flera myndigheter och FOI-institutioner ska bidra till genomförande av den regionala
2409 utvecklingspolitiken. Exempelvis har RISE uppdrag att stärka näringslivets konkurrenskraft
2410 och förnyelse samt uppdrag och mål att jobba med bolag i hela landet och en av
2411 Tillväxtverkets huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar regional utveckling.

2412
2413 Statliga myndigheters deltagande i det regionala utvecklingsarbetet framgår i första hand av
2414 lagen om regionalt utvecklingsansvar och förordningen om regionalt tillväxtarbete. Statliga
2415 myndigheter som bedriver verksamhet i länet ska beakta den strategi som fastställts för länets
2416 utveckling och inom sina verksamhetsområden verka för att målet för den regionala
2417 utvecklingspolitiken uppnås. Partistyrelsen instämmer i motionens förslag i den delen.

2418
2419 Inom ramen för Januariavtalet har det gjorts stora satsningar på forskarskolor inom vård och
2420 läraryrken. Utöver det, har också lärosätenas anslag till basanslag ökat vilket bidrar till att
2421 stärka forskningsanknytningen på professionsutbildningar.

2422

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.67.1

7.67.2

7.67.3

7.67.4

2423

2424

2425 [7.68](#), [7.69](#): Digital vägledningstjänst

2426

2427 7.68.1 att Centerpartiet tar initiativ till att sätta samman en grupp (eller låter ett befintligt
2428 nätverk) som kan vidareutveckla idén om personliga kunskapskonton eller digitala
2429 kompetenstvillingar.

2430

2431 7.68.2 att Centerpartiet har som mål att senast våren 2021 kunna presentera ett förslag på detta
2432 för riksdag eller regering.

2433

2434 7.69.1 att Centerpartiet tar initiativ till att sätta samman en grupp (eller ta hjälp av ett

2435 befintligt nätverk) som kan utveckla idén om ett ”datakörkortet 2.0 – ett kunskapslyft inom AI
2436 och digitalisering”.

2437
2438 7.69.2 att Centerpartiet har som mål att senast under 2021 kunna presentera ett förslag på
2439 detta för riksdag eller regering.

2440

2441

2442 **Partistyrelsens yttrande:**

2443

2444 Motionären tar upp frågan om digital tekniks möjligheter genom att använda så kallade
2445 kompetensvillingar eller kunskapskonton som visar olika vägar för personer att
2446 kompetensutveckla sig baserat på existerande kunskap/utbildning och att de förslag som ges
2447 baseras på exempelvis förväntade jobbmöjligheter.

2448

2449 Samhället är idag avsevärt mer digitaliserat än för bara ett år sedan. Stora delar av
2450 digitaliseringen som ägt rum i expressfart, är positiv och bidrar på olika sätt till ett mer
2451 hållbart samhälle. Effekterna behöver gå från tillfälliga till permanenta, säkra och robusta
2452 lösningar. När vi lyckas med det får vi ett mer hållbart och starkare Sverige.

2453

2454 Partistyrelsen anser precis som motionären att det måste bli enklare att överskåda
2455 möjligheterna i utbildningssystemet digitalt. En del i det är att data standardiseras, ett arbete
2456 som staten måste ta ökat ansvar för. Centerpartiets ingång är att staten ska säkra att data finns
2457 strukturerat och öppen samt att infrastrukturen för digitala tjänster är på plats. Genom EU:s
2458 direktiv om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn som
2459 blir till svensk lag närmaste året kommer värdefulla datamängder bli mer tillgängliga.

2460 Centerpartiet vill även att Sverige i samband med implementeringen går ett steg vidare och
2461 börjar ha öppen data som utgångspunkt. Det skulle skapa bättre förutsättningar för att även
2462 skoldata blir öppen i den mån integriteten tillåter det. När data är tillgängligt är den beskrivna
2463 tjänsten ett exempel på något som marknaden kan leverera och förmodligen även mer
2464 marknadsanpassat. Partistyrelsen anser att tjänster såsom motionärens förslag överlag bör
2465 överlämnas till marknaden att leverera.

2466

2467 Inom Centerpartiets digitaliseringsnätverk kan tankarna omkring hur en sådan tjänst skulle se
2468 ut och vad den bör erbjuda vidareutvecklas och lägga till grund för opinionsskapande insatser
2469 för att lyfta behovet. Partistyrelsen instämmer i motionen i den delen, men menar samtidigt att
2470 partiets process för att presentera förslag i riksdagen inte bör beslutas av stämman utan följa
2471 vanlig beslutsordning och föreslår därför avslag till det förslaget.

2472

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

7.68.1

7.69.1

2473

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

7.68.2

7.69.2

2474

2475

2476 **Jämställdhet**

2477

2478 7.1: JÄMSTÄLLDA LÖNER

2479 *Håkan Andersson, Skellefteå, Västerbotten*

2480

2481 De flesta politiker säger sig vara för jämställda löner mellan kvinnor och män. Trots vår gemensamma
2482 strävan går utvecklingen långsammare än vi skulle önska. Många politiker inser inte att vi politiker har
2483 en stor del av skulden. Många kvinnodominerade yrken inom offentlig sektor har lägre lönenivå än
2484 likvärdigt arbete inom mansdominerade yrken. Politiker hänvisar ofta till arbetsmarknadens parter att
2485 lösa dessa problem. Vi måste INSE att inom offentlig sektor så är det vi som är arbetsgivarparten!

2486 FN:s 17 globala mål adresserar frågan om jämställda löner. Delmål 8.5 säger: *"Senast 2030 uppnå full*
2487 *och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive*
2488 *ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete."*

2489 Centerpartiet bejakar FN:s globala mål. Självklart ska vi jobba för att mål 8.5 blir uppfyllt i Sverige.
2490 Målet gäller hela arbetsmarknaden, men vi politiker har som arbetsgivare ett särskilt ansvar för
2491 offentlig sektor. Nära 40 % av kvinnorna jobbar inom kommuner och regioner.

2492 Högre löner för underbetalda yrken ger högre inkomstskatter, och finansierar en del av
2493 kommunsektors ökade lönekostnader. Även staten kommer att få högre skatteintäkter, till exempel via
2494 moms. Vi måste jobba för ökad statlig finansiering av kommunsektorn så det blir möjligt att betala
2495 jämställda löner.

2496 För de yrken som uppvärderas kommer arbetsgivarna att bli mer angelägna om att deras arbetsinsatser
2497 används på bästa möjliga sätt. Det kan bidra till en snabbare digitalisering med bibehållen kvalitet.
2498 Exempel på detta kan vara kommuner som använder sig av trygghetskameror för tillsyn av äldres
2499 nattsömn. Det kan även handla om att göra IT-system mer användarvänliga.

2500 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2501

2502 att jobba för att Sverige senast 2030 ska ha nått mål om lika lön för likvärdigt arbete

2503

2504

2505 **Distriktets yttrande:**

2506 Det här är en prioriterad fråga för Centerpartiet och har varit det länge så vi håller med motionären.

2507

2508 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifalla motionen.

2509

2510 Distriktsstämmans behandling av motionen:

- 2511 • Maria Kristoffersson, Vilhelmina, stödjer distriktsstyrelsens förslag till beslut om att bifalla
- 2512 motionen.

2513

2514 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

2515

2516

2517

2518

2519

2520 7.2: Mensskydd

2521 *Joakim Jarnryd, Lidingö, Stockholms län*

2522

2523 En kvinna får sin första mens runt 12-årsåldern. Mensen pågår 3-5 dagar per månad, fram
2524 till klimakteriet som vanligtvis uppstår i femtioårsåldern. Under sin livstid går kvinnorigenom i
2525 genomsnitt omkring 450 menscykler.

2526 En kvinna betalar 500 - 1500 kronor för mensskydd i form avbindor och tamponger per år. Dessutom
2527 tillkommer kostnader för värktabletter, värmekuddar och andra produkter.

2528 Skottlands parlament antog förslag om gratis mensskydd för alla kvinnor den 25/2 i år. Redan 2018
2529 började Skottland erbjuda gratis mensskydd till studenter på skolor och universitet. Bakgrunden var en
2530 undersökning som visade att en av fyra studenter hade bristande tillgång till mensskydd. Övriga delar
2531 av Storbritannien följer nu efter och erbjudergratis mensskydd för grundskoleelever från och med
2532 2020.Andra liknande exempel finner vi i New York och Österåkers kommun har man också infört
2533 kostnadsfria mensskydd för vissa grupper.

2534 Mensen medför en oönskad kostnad för kvinnor och därför bör vi i Centern vara förespråkare för att
2535 utjämna dessa kostnader, i vår strävan mot ett jämlikare samhälle. Jag föreslår därför att
2536 reformen kostnadsfri mens införs i två steg. Först för ungdomar upp to m 21 år. Satsningen utvärderas
2537 efter ett år och efter ev justeringar införs reformen för alla kvinnor.

2538 Hur ska det gå till?

2539 Bindor och tamponger ska göras tillgängliga på apotek och kvinnor som registrerar sig för gratis
2540 mensskydd får ett kort (som även tas fram för digitalt bruk) som berättigar till att hämta ut produkten
2541 gratis.

2542 Kostnader för reformen

2543 En reform för ungdomar upp till 21 år kostar ca 200 miljoner/år. En reform för samtliga kvinnor kostar
2544 ca 800 miljoner/år. Beräkningarna bygger på uppskattad genomsnittlig
2545 förbrukning, SCBs befolkningsstatistik och ett administrativt påslag på 30 procent. Jämförelser har
2546 även gjorts med kostnadsberäkningar i det skotska förslaget.

2547 Yrkande

2548 Jag yrkar att Centerpartiet på riksnivå verkar för:

2549 1. att kvinnor upp till och med 21 års ålder får gratis mensskydd.

2550 2. att nästa steg i reformen blir att alla kvinnor får gratis mensskydd

2551

2552 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2553

2554 att kvinnor upp till och med 21 års ålder får gratis mensskydd.

2555

2556 att nästa steg i reformen blir att alla kvinnor får gratis mensskydd

2557

2558

2559 **Distriktets yttrande:**

2560 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.

2561

2562

2563 7.3: Mensskydd

2564 *Jenny Håkansson, Halmstad, Halland*

2565

2566 SVT har utifrån uppgifter ifrån gjort följande uträkning:

2567 Kostnaden för mens beror på flera faktorer: När den startar, när den slutar, hur många år man har
2568 mens, hur mycket man blöder och vilka mensskydd som finns tillgängliga.

2569 I ett exempel med en flicka som får sin första mens när hon är 12, vilket är vanligt idag och sedan har
2570 mens i 40 år framöver håller man sig till ett genomsnitt enligt .se.

2571 ”Ett paket bindor som går att köpa i en vanlig mataffär innehåller ca 10–16 bindor och kostar ca 25
2572 kronor. Lägg sedan till ett paket tamponger för samma summa och samma innehåll.

2573 Vi räknar med ett styckpris på 2 kr. Vi räknar också med att mensen pågår i 4 dagar och kräver 5 byten
2574 per dygn: $4 \times 4 \times 5 = 80$ kronor/månad eller $80 \times 12 \times 40 = 38\,400$ på en livstid

2575 Till detta får man lägga kostnader för att tvätta extra, värktabletter, eventuell frånvaro från arbete och
2576 skola och för att ha olika mensskydd hemma för olika faser av mensen. Och än en gång – det är stor
2577 variation i både priser i butik och hur ofta man får mens eller behöver byta skydd. Det finns
2578 uträkningar på att den som hamnar i taket slutar på 70 000 kronor på en livstid.”

2579 En menskopp är ett alternativ som inte finns med i SVT:s uträkning. En menskopp kostar ca 200 kr
2580 och är miljövänligare, men möjligtvis inte så bekväm för alla.

2581 2019 infördes i Storbritannien gratis mensskydd i grundskolan. Man hade sett tillgången till
2582 mensskydd påverkade deltagande i undervisning. Har familjen inte råd att köpa mensskydd är det
2583 smidigare att låta flickan/kvinnan vara hemma under blödningsperioden. Det innebär alltså ca en
2584 veckas frånvaro från undervisning i månaden under hela skoltiden.

2585 Genom att tillgängliggöra mensskydd i skolan avdramatiserar man mens, ger utrymme till en
2586 diskussion om mens och medverkar till att minska stigma som kan finnas kring mens. Samma uppnås
2587 genom att tillgängliggöra mensskydd för alla menstruerande kvinnor. 2020 införde Skottland gratis
2588 mensskydd till alla kvinnliga medborgare.

2589 Sverige har en av de högsta beskattningarna i världen på mensskydd, 25% moms, kondomer har 6%
2590 moms. Att sänka momsen till 6% skulle främja samhällets inställning till mens.

2591 Mens är under ca 40 år en naturlig del för 50 % av landets befolkning. Att det inte pratas mer om det,
2592 finns mer stöd och forskning kring det ger en bild av ett ojämnt och icke inkluderande samhälle.
2593 Det är naturligt och ett biologiskt faktum att kvinnor har mens. Utan mens finns det inte möjlighet till
2594 reproduktion.

2595 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2596

2597 att införa gratis mensskydd för landets menstruerande invånare

2598

2599 att tillgängliggöra gratis mensskydd för menstruerande elever i grundskola, gymnasieskola samt

2600 högskola/universitet
2601
2602 att sänka momsen på mensskydd från 25% till 6 %
2603
2604
2605 **Distriktets yttrande:**
2606 Distriktsstyrelsens yttrande
2607
2608 En motion om detta ämne 2021 känns märkligt. Märkligt att det inte redan är en självklarhet med
2609 gratis mensskydd. Ännu märkligare är att det är lägre moms på kondom än bindor. Distriktsstyrelsen
2610 är övertygad om att motionärens förslag redan hade varit genomdrivet om det varit mannen som varit
2611 den som haft behov av mensskydd. Med det sagt är det en självklarhet att mensskydd ska bli gratis.
2612
2613 DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA
2614
2615 att avslå motionens första att-sats
2616
2617 att bifalla motionens andra och tredje att-sats
2618
2619 Distriktsstämmans beslut
2620
2621 BESLUTAS
2622 att avslå motionens första att-sats
2623 att bifalla motionens andra och tredje att-sats
2624
2625
2626
2627 [7.4: Offentliga toaletter](#)
2628 *Petra Eriksson, Falkenberg, Halland*
2629
2630 *Ann-Margret Kristensson*
2631
2632 *Mari-Louise Wernersson*
2633
2634 *Siv Nyman*
2635
2636 *Maria Larsson*

2637 Om du uppsöker en toalett på exempelvis en idrottsarena, flygplats, konferensanläggning eller
2638 nattklubb är risken idag stor att du får uträtta dina behov i ett s.k. toalettås. Inne i åset finns bara en
2639 toastol – handfatet är placerat i ett rum utanför.

2640 Positivt med toalettåsen är att många toaletter får plats på ytan och på så vis kan köer minskas.
2641 Negativt med toalettåsen är att många personer, i synnerhet kvinnor, får problem när man inte har
2642 tillgång till rinnande vatten vid sitt toalettbesök.

2643 Kvinnor har mens i ungefär 2 400 dagar av sitt liv. Många kvinnor, framförallt yngre tjejer, använder
2644 menskopp när de menstruerar. Det är ett hygieniskt, ekonomiskt och miljövänligt mensskydd (en
2645 menskopp kan användas i ca 5 år vilket resulterar i att mängden avfall reduceras drastiskt jämfört med
2646 bindor och tamponger). När man tömt sin menskopp i toastolen bör man av hygieniska skäl skölja av
2647 den innan den sätts tillbaks igen. Detta blir problematiskt i ett toalettås eftersom man saknar ett

2648 handfat med rinnande vatten. Även vid byte av andra mensskydd som tampong och binda vill man
2649 omedelbart kunna tvätta händerna.

2650 Det är i och för sig inte enbart menstruerande kvinnor som är i behov av rinnande vatten vid sitt
2651 toalettbesök. Om man exempelvis behöver byta inkontinensskydd, tömma sin stomipåse eller ostört ta
2652 sin medicin behöver man också ett handfat nära tillgängligt. I dagsläget får berörda personer söka sig
2653 till en handikapptoalett som enligt lag måste ha handfat. Handikapptoaletter har många krav på
2654 tillgänglighet men en standardtoalett har oss veterligen inga krav på att vara varken användarvänlig
2655 eller anpassad efter kvinnor och deras vardagliga behov.

2656 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2657
2658 att det vid renovering och nybyggnation ska byggas fler offentliga toaletter som har handfat. Dessa bör
2659 även tydligt skyltas upp.

2660

2661

2662 **Distriktets yttrande:**

2663 Distriktsstyrelsens yttrande

2664

2665 God hygien har aldrig varit så aktuellt som nu i och med pandemin. Att kunna tvätta sig noga om
2666 händerna är högprioriterat. Motionärerna lyfter andra perspektiv och då framförallt kvinnors. Det
2667 framgår med all tydlighet att behovet är stort och därför är motionärernas förslag välgrundat.

2668

2669 DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA

2670

2671 att bifalla motionen

2672

2673 Distriktsstämmans beslut

2674

2675 BESLUTAS

2676 att bifalla motionen

2677

2678

2679

2680 [7.5: Försörjningsskyldighet](#)

2681 *Tina Fingal Swens, Örebro, Örebro*

2682

2683 Dagens familjelagstiftning är, trots omarbetningar, fortfarande inte i linje med det moderna samhällets
2684 strukturer. Centerpartiet är ett parti som tydligt framhåller alla människors lika värde, rättigheter samt
2685 skyldigheter. Detta innefattar att få välja med vem, hur länge och på vilket sätt vi vill dela våra liv –
2686 det innefattar även att få uppleva tryggheten i att förfoga över sin egen ekonomi.

2687 Jag önskar belysa den jämställdhetsfälla försörjningsskyldigheten mellan makar kan innebära under
2688 betänketiden vid äktenskapsskillnad. Betänketid är tillämpligt för parter som lever med barn under 16
2689 år eller i fall då en av parterna motsätter sig äktenskapsskillnad och begär betänketid. Centerpartiet är
2690 ett frihetligt parti som tror på individens egen förmåga att fatta beslut och ta ansvar över sitt liv, sina
2691 relationer och för sin ekonomi. En sådan utgångspunkt anser jag inte passar ihop med regelverk som
2692 förespråkar försörjningsskyldighet för parter som inte längre önskar leva tillsammans. Jag vill påstå att
2693 försörjningsskyldighet inte bör vara gällande för någon annan än för den eller de som en person är
2694 vårdnadshavare för.

2695 Betänketiden är i sig en regel som har en god intention, men just försörjningsskyldigheten under
2696 nämnda tid skapar bekymmer i praktiken. Parterna är försörjningsskyldiga gentemot varandra fram
2697 tills dess att äktenskapsskillnad vunnit laga kraft. Bekymret kan uppstå då relationer, som inte varit

2698 jämbördiga, upphör och den part som förväntas sörja för den andres uppehälle inte gör detta. I dessa
2699 fall blir det svårt för den andre att få det erforderliga stöd som kan behövas initialt för att skapa sig ett
2700 nytt och självständigt liv (de jag mött i arbetet har varit kvinnor).
2701 Då det finns minderåriga barn i familjen kan den förälder som i praktiken lever med barnen få svårt att
2702 beviljas underhållsbidrag/underhållsstöd, bostadsbidrag eller liknande under denna tid på grund utav
2703 nämnda försörjningsskyldighet. I de fall då denne part saknar egen försörjning kommer det bli svårt att
2704 få beviljat försörjningsstöd på grund av detsamma (vilket tydligt framgår av Försörjningsstöds
2705 handbok för handläggning).
2706 Detta innebär således att en part som på något vis befinner sig i ett underläge gentemot den andra
2707 parten hamnar i ett än mer utsatt läge. Om en av parterna motsätter sig äktenskapsskillnad kommer en
2708 betänketid att föreligga oavsett om det finns minderåriga barn i familjen eller ej. Det är inte svårt att
2709 tänka sig att i fall då det förekommer någon form av våldsutövande eller manipulativ relation mellan
2710 parterna så kan denna försörjningsskyldighet lätt förvandlas till ytterligare ett maktmedel till fördel för
2711 den våldsutövande parten. Ekonomiskt våld är en mycket vanlig del av det vi kallar våld i nära relation
2712 och riskerna att utsättas för just detta ökar under denna betänketid. För personer (de jag mött i mitt
2713 arbete har varit kvinnor) som försöker ta sig ur en destruktiv relation och som saknar tillräcklig egen
2714 inkomst för att klara sig, kan på grund utav denna regel uppleva att det inte finns någon möjlighet att
2715 lämna relationen. I fråga om Försörjningsstöd så skall det göras en individuell bedömning där hänsyn
2716 kan tas till sådant som våldsutsatthet, men jag har tyvärr mött många utsatta kvinnor som fått avslag
2717 med hänvisning till just försörjningsskyldigheten under betänketiden. Ingen skall behöva vara
2718 beroende av en partner för sin försörjning i ett Sverige år 2021.

2719 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2720
2721 att Centerpartiet verkar för att underhållsskyldigheten upphävs vid samma tidpunkt som ansökan om
2722 äktenskapsskillnad lämnas in till Tingsrätten oavsett om betänketid kommer att föreligga eller ej
2723

2724
2725 **Distriktets yttrande:**

2726 Distriktsstyrelsen anser att motionens intentioner är goda. Det är problematiskt att
2727 underhållsskyldigheten kan nyttjas av makar som ett påtryckningsmedel, och vålla en fara och
2728 otrygghet för den andra maken. Distriktsstyrelsen anser dock att förslaget inte löser problematiken.
2729 Distriktsstyrelsen ställningstagande bygger på följande överväganden.

2730
2731 Inledningsvis bör framhållas att makar under betänketiden fortfarande betraktas som gifta. Det innebär
2732 att regeln i 6 kap. § 1 äktenskapsbalk (ÄktB) fortfarande är tillämplig. Den stadgar att makarna, var
2733 och en, efter sin förmåga, ska bidra till det underhåll som behövs för att deras gemensamma och
2734 personliga behov tillgodoses. I 6 kap. § 2 ÄktB framgår att en make är skyldig att skjuta till de pengar
2735 som behövs om pengarna inte räcker till den andre makens personliga behov eller familjens behov.
2736 Syftet med denna bestämmelse är att makarna ska leva på samma ekonomiska standard oavsett
2737 inkomster. Om en make inte iakttar sina skyldigheter kan domstolen ålägga denne att betala
2738 underhållsbidrag till den andra maken. Det framgår av 8 kap. 4 § ÄktB.

2739
2740 Motionären gör gällande att den ena maken medvetet kan nyttja sina skyldigheter för att manipulera
2741 den andra maken. Att maken genom detta skulle kunna omvandla sin försörjningsskyldighet till ett
2742 maktmedel. Makens agerande leder i sin tur, enligt motionären, till att den andra maken kan få svårt att
2743 erhålla stöd från andra social- och försäkringsrättsliga institutioner.

2744
2745 Givetvis instämmer distriktet med att Centerpartiet är ett parti som tydligt framhåller alla människors
2746 lika värde, rättigheter samt skyldigheter. Att undanröja den underhållsskyldighet som åläggs makarna
2747 även vid betänketiden vore emellertid att frångå grundtankarna bakom äktenskapsbalken och därtill
2748 även syftet med betänketiden som sådan.

2749
2750 Betänketiden, med den tillhöra underhållsskyldigheten, ämnar skydda den make som skulle ha det
2751 sämst ställt vid en skilsmässa. Utan underhållsskyldigheten skulle makar riskera förlora sina

möjligheter till ett värdigt leverne och en möjlighet att successivt skapa sig en egen ekonomisk självständighet. Underhållsskyldigheten ämnar alltså fungera som ett skyddsnät. Att en make väljer att inte iaktta sina skyldigheter borde inte föranleda att underhållsskyldigheten under betänketiden som sådan betraktas som ofungerande. Som nämnt kan domstolen ålägga en make att utge underhållsbidraget och genom att maken ges rättsligt stöd kan hen således denna väg utkräva sin rätt. Om några lagstiftningsändringar skulle ske, borde istället makens möjlighet att utkräva sin rätt ses över och förenklas. Exempelvis kan förtur till prövning eller utökade möjligheter till rättsligt stöd genom rättshjälpslagen (1996:1619) förenkla för den svagare maken att utkräva sin rätt.

Därtill bör barnrättsperspektivet framhållas. Flera av skälen bakom betänketiden och dess struktur bygger på skyddet för barnet och dennes intresse av ett sammanhållet familjeliv. Det handlar om att ge barnet en möjlighet till att bygga en god relation med båda föräldrarna vilket i svensk rätt anses utgöra barnets bästa. Att ta bort underhållsskyldigheten under betänketiden skulle innebära att barnets möjligheter till ett sammanhängande familjeliv inskränks. Det är exempelvis tänkbart att den make som inte har möjlighet att utkräva underhållsbidraget får sämre möjligheter att upprätthålla en god och sund kontakt med sitt barn. Det är även möjligt att övergången från en samlad familjebild till ett liv med skilda föräldrar skulle gå för fort om betänketiden skulle förlora sin underhållsskyldighet. Det skulle inte längre, utöver barnet, finnas något som binder samman föräldrarna.

Distriktet instämmer med motionären om att underhållsskyldigheten visserligen skulle kunna få negativa effekter och skapa en risk för att den ena maken utsätts för våldsutövande eller manipulation av den andra maken. Det är förkastligt och ska inte få förekomma i ett frihetligt samhälle där alla människors lika värde, rättigheter samt skyldigheter ska beaktas. Övervägande skäl talar dock för att ett avreglerande av underhållsskyldigheten i samband med skilsmässa skulle få andra oönskade konsekvenser och stå i strid med syftena bakom det äktenskapsrättsliga regleringen om att skapa jämlika ekonomiska villkor mellan makarna.

Vidare föreligger det en risk att äktenskapsskillnaden som sådan används som ett påtryckningsmedel mot den andra maken ifall underhållsskyldigheten skulle upphävas i samma stund den påtryckande maken inlämnar ansökan om äktenskapsskillnad. Det är exempelvis tänkbart att en make påtvingar den andra maken att utföra eller göra vissa handlingar med hotet att ansökan om äktenskapsskillnad annars ska lämnas in till tingsrätten och således upphäva alla skyldigheter att bistå den andra maken med försörjning och underhåll.

För det fall en betänketid inte föreligger gäller regleringen i 6 kap. 7 § 2-3 st. ÄktB. Denna reglering medför att den ena maken kan bli underhållsskyldig till den andra maken om denne behöver underhåll under en övergångstid och med vad som är skäligt sett till dennes förmåga och andra omständigheter. Bestämmelsen innebär att en individuell bedömning måste göras. Här krävs det också ett domstolsbeslut för att maken ska ha möjlighet att utkräva sin rätt på samma villkor som underhållsskyldigheten under betänketiden. Samma skäl som anförts ovan talar övervägande för att även denna skyldighet måste bestå. Underhållsskyldigheten utgör i dessa fall ett viktigt skyddsnät för den svagare maken.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta
- Att avslå motionen
Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma.

Stämmans behandling:

Helena Vilhelmsson med flera yrkar på

Att bifalla motionen

Att Centerpartiet ska verka för en översyn av äktenskapsbalken, med jämställdhet i fokus.

Xerxes Åkerfeldt med flera yrkar på

Att avslå motionen

2807 Att Centerpartiet ska verka för en översyn av äktenskapsbalken, med jämställdhet i fokus.

2808

2809

2810

2811

2812 **Utbildning**

2813

2814 7.6: Plats i barnomsorg

2815 *Denise Rydholm, Lomma, Skåne*

2816

2817 Folkhälsomyndigheten i Sverige tog fram en rapport i samverkan med Centrum för
2818 epidemiologi och samhällsmedicin år 2017. Rapporten togs fram i arbetet med att undersöka
2819 hur våra förskolor i Sverige påverkar våra barns hälsa.

2820 Rapportens slutsatser består i att barn som gått i förskola påverkats positivt med avseende
2821 på barnets kognitiva förmåga och psykiska hälsa. Barn som gått på förskola fick färre
2822 infektioner och blev bättre på språk, matematik och teknik.

2823 Det konstateras också att de citat - "i vuxen ålder har en högre utbildningsnivå och en högre
2824 inkomst jämfört med barn som inte gått i förskola".

2825 I Norden kan Sverige se sig omsprungna av flera grannländer i frågan om vilket land som har
2826 bäst skolor. Finland, Estland, Danmark och Norge hamnar högt på listan. Ett av dessa
2827 länder, Finland, har dessutom tidigare inskolning av små barn i sina förskolor. Samtidigt
2828 konstaterar Förenade Nationerna att Finland har världens lyckligaste folk. Att gå i förskola
2829 gynnar folkhälsan.

2830 Finland har normaliserat en tidigare inskolning av små barn än Sverige genom att föreskriva
2831 om barns rätt till småbarnspedagogik. Lagen om småbarnspedagogik sträcker sig tillbaka till
2832 1973 och tillämpas på småbarnspedagogik som ordnas av kommunerna.

2833 En bakgrund till varför Finland föreskrev om barns rätt till småbarnspedagogik ligger i en
2834 passion för små barns rätt att lära genom lek. Barnträdgårdar i Finland etablerades av
2835 driftiga kvinnor inspirerade av Frøbels pedagogik. Finlandssvenska kvinnor vid namn Hanna
2836 Rothman, Elisabeth Alander eller Elsa Borenus är inte kända för gemene man. Men de är
2837 kända inom sitt område. I Finland fick barnträdgårdarna framgång mycket på grund av att
2838 idéerna lades fram av kvinnor.

2839 Lagen om den lagstadgade dagvården från 1973 gjorde kommunerna skyldiga att ordna
2840 dagvårdsplatser för att förse ett växande behov som framför allt kvinnornas inträde i
2841 arbetslivet förde med sig. Dagvårdsplatserna mångdubblades under en kort tidsperiod och
2842 fick en helt ny målbild. Dagvården blev en tjänst som kom att erbjuda de bästa och tryggaste
2843 skolorna samtidigt som den skapade förutsättningar att jämställa kvinnor och män i
2844 arbetslivet. Inga kvinnor skulle få sämre förutsättningar i arbetslivet bara för att de var
2845 gravida och fick barn. Det mest naturliga som kan hända men som samhället ännu idag
2846 brister i sitt bemötande av.

2847 Sverige behöver lära från sina grannar och den samlade oberoende internationella
2848 forskningen istället för att praktisera en egen tradition som helt bortser från det utan säger att
2849 förskolan är dålig för små barn och skambelägga föräldrar till att stanna hemma längre vilket
2850 resulterar i mer frånvaro från arbetsmarknaden och mindre stöd till våra barn i sin utveckling.

2851 "Det krävs en hel by för att uppfostra ett barn" lyder ett afrikanskt ordspråk. Ingen enskild
2852 människa kan bära på all kunskap ett barn behöver. Ingen enskild människa kan heller vara
2853 det enda stöd och den enda barnet speglar sig mot. Förskolor är bra, det säger den samlade
2854 forskningen. De är bra för våra barn och pedagogerna där utgör en stor del av den "by" som
2855 våra barn och vi föräldrar behöver.

2856 Många länder i västvärlden anpassar skolgång och föräldraförsäkring utifrån vad
2857 utbildningsbehov, folkhälsobehov och arbetsmarknadsbehov säger. Det har vi ännu inte gjort
2858 trots att omfattande oberoende forskning manar på att barn behöver mer stöd i sin utveckling

2859 och fler människor att spegla.
2860 Folkhälsoinstitutet kom fram till den övergripande slutsatsen att förskolan befrämjade barns
2861 kognitiva utveckling. Kognitiva förmågor är det som är avgörande för att må bra i skolan, få
2862 goda betyg som sedan möjliggör inträde i arbetslivet.
2863 Förskolan är därför essentiell för en utveckling av trygga, förnuftiga och fungerande
2864 människor.
2865 Mot bakgrund av detta yrkar vi på att:

2866 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2867
2868 att Centerpartiet driver och verkar för att lagändra kommuners skyldighet till att förse även yngre barn
2869 under ett år med dagvårdsplatser utifrån barns rätt till lärande utifrån behovet av att jämställa kvinnor
2870 och män i arbetslivet.

2871
2872 att Centerpartiet verkar för att kommuners skyldigheter till att förse barn med dagvårdsplats även ska
2873 omfatta barn som är yngre än dagens tillämpade åldersgräns.

2874
2875 att Centerpartiet driver och verkar för att en utredning görs på en lämplig oberoende instans om en
2876 lämplig undre åldersgräns hos barn som ska föras med dagvårdsplats utifrån kommuners
2877 skyldigheter. Vidare ska man utreda lämplig gruppstorlek för samma barn och lämpligt antal
2878 pedagoger till barngruppen. Utredningen ska ta in slutsatser från samlad oberoende internationell
2879 forskning som syftar till jämställdhet och en passion för barns lärande utveckling.

2880

2881

2882 **Distriktets yttrande:**

2883 I Sverige har vi en tradition av god förskoleverksamhet. En verksamhet som idag räknas till en av
2884 världens bästa. Detta märks, precis som motionären påpekar, i senare skolresultat. Just därför har
2885 rätten att gå på förskolan utökats de senaste decennierna, och idag har man även arbetslösa rätt att ha
2886 sina barn i verksamheten, något som Centerpartiet ser positivt på att utöka och förstärka.

2887 Idag har ett barn rätt till förskola från det att man fyller ett år. Man kan se detta som ett bra val av
2888 datum. Sverige har en av världens mest generösa föräldraförsäkringar, och föräldrar har rätt att vara
2889 hemma med sina barn upp till 1,5 år. Därför ser inte distriktsstyrelsen en nödvändighet att utöka rätten
2890 till förskola för de yngsta barnen. Om man därtill lägger att det är först i ca 2 årsåldern som barn kan
2891 utvecklas tillsammans med andra barn, finns det inget stöd för att barnens utveckling skulle bli mer
2892 positiv med en tidigare start i förskolan.

2893 Motionären lyfter också ett jämställdhetsperspektiv i frågan. Det är ett känt faktum att kvinnor
2894 fortfarande generellt tar ut fler föräldradagar än män, och att detta kan ha negativ effekt på deras
2895 karriär. Centerpartiet står bakom en stabil familjepolitik där familjen ska kunna ta ansvar för sin egen
2896 situation så långt som möjligt. Vi vill också att man ska kunna kombinera familjeliv med yrkesliv.

2897 Distriktsstyrelsen tror dock inte att en utökning av rätten till förskola för barn under ett år skulle få
2898 önskad effekt. Centerpartiet företräder istället en mer flexibel föräldraförsäkring, som är anpassad för
2899 den moderna familjen och företagaren.

2900

2901 Distriktsstämman beslutade:

- 2902 - att avslå att-sats ett och två
- 2903 - att instämma i intentionen i att-sats tre.

2904

2905

2906

2907 7.7: Kompetens inom barnomsorgen

2908 *Joanna Strid, Rättvik, Dalarna*

2909 Barnskötare är idag den största yrkesgruppen inom förskolan och för att bli anställd som barnskötare
2910 inom förskolan krävs ingen speciell utbildning. Trots att det finns utbildningar både inom
2911 gymnasieskolan, vuxenutbildningen och folkhögskolan som syftar till att man ska kunna arbeta inom
2912 förskolan som barnskötare. I dag kan man alltså studera på gymnasiets barn- och fritidsprogram under
2913 3 år eller inom vuxenutbildningen till barnskötare, 1300 poäng med en studietid på ca 60 veckor, utan
2914 att få någon skyddad titel som barnskötare. Trots att man genomfört dessa utbildningar likställs man
2915 idag med en helt utbildad kollega.

2916 Jämför detta förhållande med vården, där har vi sjuksköterskor, undersköterskor och vårdbiträden som
2917 yrkeskategorier. Både sjuksköterska och undersköterska är skyddade titlar med nationellt fastställda
2918 behörighetskrav. Det finns alltså redan idag flera utbildningar för barnskötare, så det finns goda
2919 möjligheter att ta fram en nationell standard för en skyddad titel genom att införa en särskild
2920 yrkesutgång för barnskötare på barn- och fritidsprogrammet samt inom den kommunala
2921 vuxenutbildningen.

2922 **Att utbilda sig bör alltid löna sig och det gör det inte i det här fallet!**

2923 Det skulle även kunna vara en ny möjlighet att få fler att vidareutbilda sig till förskolelärare som idag
2924 är ett bristyrke. Då legitimerade barnskötare med några års yrkeserfarenhet skulle kunna få
2925 tillgodoräkna sig sina kunskaper och genomföra förskollärarytbildningen på kortare tid eventuellt
2926 samtidigt som de arbetar för att kunna tillgodoräkna sig praktiktid.

2927 Införandet av en skyddad titel skulle vara ett stort steg på vägen för att:

- 2928 · säkerställa att vi har mer utbildad personal inom förskolan
- 2929 · ta till vara på kompetensen hos de som utbildat sig till barnskötare
- 2930 · uppmuntra fler som vill arbeta i förskolan att utbilda sig

2931 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2932
2933 att barnskötare blir en skyddad titel på samma sätt som för undersköterskor.

2934
2935 att det tas fram en nationell standard för barnskötare

2936
2937
2938 **Distriktets yttrande:**

2939 Det är idag en stor brist på barnskötare i många kommuner, trots att det finns ett nationellt
2940 gymnasieprogram för det yrket. Ett införande av en skyddad titel skulle höja statusen och bidra till nya
2941 karriärmöjligheter inom barnomsorgen och förskoleverksamheten.

2942
2943 Centerpartiet Dalarnas distriktsstämma beslöt

2944
2945 att bifalla motionen

2946
2947
2948
2949

2950 7.8: Kompetens inom barnomsorgen

2951 *Lotta Morger, Lidingö, Stockholms län*

2952 *Caroline von Seth, caroline.von.seth@centerpartiet.se 0704611336*

2953

2954 Centerpartiet är ett parti som främjar valfrihet och lika förutsättningar. Så önskar vi att det är för alla
2955 barn mellan 1-5 år. Vi har ju olika omsorgsformer med förskolor i kommunal eller privat regi. Det
2956 finns också pedagogisk omsorg, som också kan kallas familjedaghem.

2957 På förskolor så krävs det idag att personalen har barnskötarutbildning eller är förskollärare.

2958 Förskolan styrs av skollagen och läroplan.

2959 Samma krav finns inte inom pedagogiska omsorg.

2960 Barns rätt till likvärdig utbildning bör vara det som är i fokus!

2961 Alla barn som skall börja förskoleklass bör få samma förutsättningar att tillgodogöra sig den så viktiga
2962 starten på sin skoltid då behöver vi stärka kvalitet och likvärdighet.

2963 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2964

2965 att alla som arbetar med barns utveckling skall ha lämplig utbildning alltså lägst barnskötarutbildning.

2966

2967

2968 **Distriktets yttrande:**

2969 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.

2970

2971

2972 7.9: Kompetens inom barnomsorgen

2973 *Tomas Selin, Huddinge, Stockholms län*

2974

2975 Förskolan har fått en reviderad läroplan som tydliggör förskollärares ansvar, därtill har cheferna i
2976 förskolan sedan länge gått samma utbildning som rektorerna i grundskolan och gymnasiet, och har nu
2977 också fått titeln rektor. Samtidigt har Sverige en stor brist på förskollärare och en alltför stor del
2978 hoppar av innan de fullgjort utbildningen. I Stockholmsregionen är enbart 30 procent av de anställda i
2979 förskolan förskollärare. En del är så klart yrkets status, och att trots att förskolan formellt fick sitt
2980 namn förskola redan på 1970-talet så fortsätter många att se det som endast en
2981 dagbarnomsorgsverksamhet och kalla det för dagis. Då förskolan under decennier präglats av en
2982 otydlighet av vad som skiljer förskollärares och barnskötares uppdragsbeskrivningar så är det
2983 välkommet att förskollärares uppdrag förtydligats något i den reviderade läroplanen.

2984 Trots det har förskollärare inte samma möjligheter som lärare i grund- och gymnasieskolan att göra
2985 karriär. För den som vill utvecklas handlar det om att lämna undervisningen och söka sig till tjänster
2986 som rektor eller biträdande.

2987 För att låta förskolan bli en plats där varje barn får ny kunskap, utvecklas och upptäcka världen så
2988 måste förskollärare få utrymme att studera, dokumentera och forska på de lärande- och lekprocesser
2989 som förekommer i förskolan. Så dokumentation och forskning kan ge grund andra lärare, barnskötare
2990 och annan personalkunskap och verktyg att stötta barns lärande och utveckling.

2991 För att få fler att söka sig till yrket och fler att stanna kvar är det dags att införa en karriärreform som
2992 möjliggör för förskollärare att bli förste förskollärare, en reform som skulle möjliggöra att kunna leda
2993 kollegor i kompetensutveckling, leda utvecklingsarbete, eller andra arbetsuppgifter, samtidigt som
2994 förskollärarna kan stanna kvar i barngrupp. Att införa en sådan karriärtjänst skulle också skapa ett
2995 viktigt incitament för barnskötare att utbilda sig till förskollärare, och kunna ytterligare stärka
2996 professionen i svensk förskola.

2997 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2998
2999 att införa en karriärreform med förste förskollärare i förskolan.

3000
3001 att verka för statsbidrag till karriärtjänster i förskolan.

3002
3003 att verka för en utredning av hur verksamhetsnära forskning i förskolan kan få bättre förutsättningar.

3004
3005
3006 **Distriktets yttrande:**
3007 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå att-satserna 1 och 2, och att
3008 bifalla att-sats 3.

3009
3010

3011 7.10: Granskning av fristående förskolor

3012 *Madelaine Jakobsson, Nordmaling, Västerbotten*

3013 *Katarina Larsson, Västerbotten*

3014 En kommun har, som ni alla vet, väldigt många olika uppgifter och ansvarsområden. De förskolor som
3015 bedrivs i kommunens regi inspekteras och granskas av Skolinspektionen. Skolinspektionen är en
3016 myndighet med tjänstepersoner som har stor erfarenhet av att granska förskolor. De fristående
3017 förskolorna ska i nuläget granskas av kommunen. En uppgift som inte borde ligga hos kommunen, då
3018 kommunens tjänstepersoner inte har den erfarenheten. Vi tror att granskningen blir mer rättvis om det
3019 är samma instans som gör alla granskningar.

3020 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3021
3022 att Centerpartiet driver att alla förskolor, oavsett huvudman, ska granskas av Skolinspektionen.

3023
3024
3025 **Distriktets yttrande:**

3026 Det borde vara självklart att förskolor, oavsett huvudman, granskas av Skolinspektionen. Detta för att
3027 säkerställa att alla förskolor blir granskade på likvärdigt sätt.

3028
3029 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifalla motionen.

3030
3031
3032 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

3033
3034

3035 7.11: Översyn av pedagogisk omsorg

3036 *Tomas Selin, Huddinge, Stockholms län*

3037 Pedagogisk omsorg är ett viktigt komplement till förskolan inom svensk barnomsorg. Småskaligheten
3038 i pedagogisk omsorg ger föräldrar valfrihet, att välja ett barnomsorgsalternativ som innebär mindre

3039 sammanhang för barnen. Det är också en möjlighet för en förskollärare eller barnskötare som önskar
3040 arbeta i ett mindre sammanhang att starta ett eget företag och erbjuda den typen av verksamhet.
3041 Utifrån det perspektivet är det viktigt att värna att pedagogisk omsorg innebär småskalighet, och att
3042 det är den kvalitetsaspekt som är unik för denna typ av verksamhet.

3043 När nya regler infördes för förskolors och skolors ägare/styrelser inkluderades inte pedagogisk
3044 omsorg. Vill vi värna småskaligheten är det troligen klokt att inte ställa samma krav på den typen av
3045 verksamhet som ofta är enmansföretag, eller ett litet företag med mycket få anställda. Däremot kan det
3046 inte vara förenligt med avsikten i den förändrade ägarskapsprövning som införts för förskola och skola
3047 att aktörer som tidigare drivit förskola nu kan ändra verksamhetsform för att undgå granskning och de
3048 högra krav som ställs på förskoleverksamhet. Därför borde vi få till stånd en översyn/utredning som
3049 ser över huruvida regelverket för pedagogisk omsorg-verksamhet bör skärpas för att säkerställa att den
3050 inte bedrivs i en omfattning som är förskoleliknande men där kraven inte är samma på innehåll eller på
3051 ägarskapet. Detta för att värna karaktären av pedagogisk omsorg och värna dess plats inom svensk
3052 barnomsorg.

3053 Eftersom kraven på pedagogisk omsorg är andra än för förskolor, exempelvis att verksamheten inte
3054 måste ledas av en förskollärare, så kan kompetens och kvalitet variera. Då vi vet att det är avgörande
3055 för barn och unga att få stöd tidigt för att lyckas i sin skolgång, och då vi får alltmer kännedom om
3056 neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och särskild begåvning, är det viktigt att vi jobbar för
3057 att barns behov tidigt ska identifieras. Det skulle behövas en översyn/utredning gällande huruvida
3058 pedagogisk omsorg har förutsättningar att ge barn med särskilda behov det stöd de behöver, eller om
3059 det behövs ett förändrat regelverk för att barnen ska kunna få rätt stöd.

3060 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3061
3062 att främja småskaligheten i pedagogisk omsorg.

3063
3064 att verka för en översyn av ägarskap även för pedagogisk omsorg.

3065
3066 att verka för en översyn av huruvida barn med särskilda behov kan få sina behov tillgodosedda inom
3067 pedagogisk omsorg.

3068
3069
3070 **Distriktets yttrande:**

3071 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

3072
3073

3074 [7.12: Ett nationellt läsmål](#)

3075 *Julie Tran, Linköping, Östergötland*

3076 Likvärdiga förutsättningar ger varje barn en rättvis språngbräda till en ljusare framtid. Att kunna läsa
3077 innebär att man kan hänga med i skolan och börja lösa uppgifter och analysera texter snarare än att
3078 kämpa med läsningen.

3079 Att inte kunna läsa och halka efter i skolan bidrar till flera negativa effekter. Får man inte den hjälp
3080 som behövs riskerar svårigheterna att ackumulera och barnet riskerar hoppa av skolan. Brist på
3081 pedagogiskt stöd i skolan hör till en av de vanligaste orsakerna till skolavhopp, enligt Skolverket.

3082 Hälsa är starkt kopplat till utbildningsnivån. Vill vi på riktigt förbereda våra barn in i ett hälsosamt liv
3083 behöver vi börja med det grundläggande, att barn går ut grundskolan. Att ha en utbildning ökar
3084 chanserna till ett jobb, vilket bidrar till lön som i sin tur innebär att personen får möjlighet att försörja
3085 sig. Detta ökar även chansen till en bättre kost, vilket minskar risken för ohälsa.

3086 Kan vi därför börja med att säkerställa att våra 3:e klassare vid läsårets slut kan läsa har vi ändå
3087 kommit en bra bit på vägen. Det är samhällets ansvar att vi rustar våra barn inför framtiden.

3088 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3089
3090 att sätta ett nationellt läsmål som säger att alla barn i årskurs 3 vid slutet på läsåret ska kunna läsa
3091

3092

3093 **Distriktets yttrande:**

3094 Sedan den 1 juli 2019 gäller bestämmelser i skollagen om en garanti för tidiga stödinsatser, "Läsa,
3095 skriva, räkna-garantin". Garantin är ett tydliggörande av de mål som redan finns i läroplanen om vad
3096 en elev ska ha för förmågor i årskurs 3 avseende läsning- och skrivning. Det är en markering om att
3097 skolhuvudmän behöver bli bättre på att arbeta med tidiga insatser och individuellt anpassat stöd till de
3098 elever som behöver det. Skolverket har i relation till detta tagit fram olika stödmaterial för att detta ska
3099 vara möjligt.

3100

3101 Distriktsstyrelsens bedömning är att det bör innebära att elever i hela Sverige får bättre förutsättningar,
3102 men inte att man kan garantera att alla elever kommer att ha nått så långt som garantin beskriver.

3103 Distriktsstyrelsen anser att trots garantin så är det många barn som ej når upp till målen. Det är av stor
3104 vikt att åtgärder vidtas för att öka barnens möjligheter att nå de uppsatta målen.

3105

3106 Distriktsstämman föreslår partistämman att instämma i motionens intentioner.

3107

3108

3109

3110 **7.13: Samverkan skolkommuner**

3111 *Madelaine Jakobsson, Nordmaling, Västerbotten*

3112 *Martina Hallström, Sörmland*

3113 Skolutredningar och skolomorganisationer står som spön i backen runt om i landet. Resultatet av dessa
3114 blir ofta att små skolor föreslås läggas ner. Flera olika skäl till det lyfts fram, den vanligaste orsaken är
3115 ekonomi, i övrigt lyfts ofta kvalitetsaspekten och likvärdigheten upp som skäl för att lägga ner små
3116 skolor.

3117 Generaldirektören för Skolverket har i flera olika sammanhang lyft fram att för att en skola ska klara
3118 av att följa alla lagar och regleringar som ligger på skolan så behöver en skola ha 500 elever. Skulle en
3119 skola behöva ha 500 elever så skulle vissa kommuner inte ens kunna ha en skola. 7% av alla skolor har
3120 500 elever eller fler. 50% av alla skolor har 200 elever eller färre och 25% av alla skolor har 100
3121 elever eller färre.

3122 Det finns inget som säger att små skolor har sämre kvalitet än större skolor, det man kan se är att
3123 mindre skolor har lägre meritvärden, men det säger inget om kvalitén. Ej heller upplever vi att barnets
3124 bästa alltid tas i beaktande när det kommer till barnets hela dag. Föräldrars/familjers livspussel är
3125 också en viktig del i ekvationen, särskilt på de platser där de små skolorna ofta förekommer. Vi vill ju
3126 se en tillväxt på mindre orter och landsbygd, då förutsätts oftast att där finns en skola inom rimligt
3127 avstånd.

3128 Nu diskuteras ett förstatligande av skolan, vi tror att det är en dålig lösning över huvudtaget och vi tror
3129 att det skulle innebära att ännu fler små skolor skulle läggas ner. Vi anser att vi måste hitta sätt för att
3130 möjliggöra för små skolor att finnas kvar och utvecklas. Självklart ska alla elever få en bra och
3131 kvalitativ utbildning, det vill vi inte tumma på men vi måste hitta vägarna framåt. Här måste
3132 Centerpartiet ta ansvaret för frågan, inget annat parti är intresserade. Motioner kring landets små
3133 skolor har varit uppe på många av våra partistämmor de senaste åren och beslut har tagits i rätt

3134 riktning. En arbetsgrupp arbetar ju just nu med att titta på hur vi kan skapa bättre förutsättningar för
3135 landets små skolor och det är jättebra, men vi måste också driva på för konkret förbättring. Det finns
3136 ett stort intresse bland centerpartister då det gäller dessa frågor och bland våra väljare ligger
3137 utbildningsfrågorna i topp fem bland de viktigaste frågorna.

3138 Hur ska vi då skapa bättre förutsättningar för landet små skolor? Dels behöver vi arbeta för att hitta en
3139 ekonomisk modell som innebär att dessa skolor kan vara kvar och dels behöver vi en större flexibilitet
3140 då det gäller att lösa t.ex elevhälsa, skolbibliotek etc. Vi behöver också lösa huvudmanfrågan så att
3141 en huvudman kan köpa t.ex b-språksundervisning av en annan. Normen kan inte fortsätta vara den
3142 stora skolan, kom ihåg att bara 7% av alla skolor har 500 elever eller fler, då kan inte det vara
3143 måttstocken för landets alla skolor.

3144 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3145

3146 att - Centerpartiet arbetar för att ta fram en ekonomisk modell som gör att även våra mindre
3147 skolor kan finnas kvar och utvecklas

3148

3149 att - Centerpartiet arbetar för att lösa huvudmanfrågan så att mindre skolor, oavsett
3150 huvudman, kan köpa t.ex b-språksundervisning av annan huvudman.

3151

3152 att - Centerpartiet arbetar för en större flexibilitet då det kommer till hur man kan lösa
3153 tillgång till elevhälsa, skolbibliotek etc.

3154

3155 att - Centerpartiet arbetar för att Skolverket tar fram särskilda stödmaterial och projekt kring
3156 landets små skolor

3157

3158

3159 **Distriktets yttrande:**

3160 Kvalitet och likvärdighet lyfts många gånger fram som argument för att lägga ner små skolor, trots att
3161 det inte finns något som säger att små skolor har sämre kvalitet än större skolor.

3162 Små skolor kan ha fördelar när det gäller barnens hela dag och för att föräldrars/familjers livspussel
3163 går ihop, särskilt på de platser där de små skolorna ofta förekommer.

3164 Skolan ska finnas så nära eleven som möjligt oavsett var man bor och förutsättningarna för de små
3165 skolorna bör förbättras så att även den lilla skolan kan finnas kvar där elever bor.

3166 Men för att skapa bättre förutsättningar för landets små skolor behövs en ny ekonomisk modell, större
3167 flexibilitet för att lösa elevhälsa, skolbibliotek mm, och nya sätt att lösa huvudmanfrågan så att en
3168 huvudman kan köpa undervisning av en annan huvudman.

3169 Distriktsstyrelserna i Västerbotten och Södermanland föreslår respektive distriktsstämma att bifalla
3170 motionen.

3171

3172 Distriktsstämmorna i Västerbotten och Södermanland beslutar enligt distriktsstyrelsernas förslag.

3173

3174

3175

3176 7.14: Samverkan skolkommuner

3177 *Malin Dohlwitz-Strindlund, Värmdö, Stockholms län*

3178

3179 *Miranda Ahlers*

3180 *Kristina Lång*

3181 *Linda Jacobsson*

3182 *Centerpartiet Värmdö*

3183

3184 Covid -19 har på många sätt varit en katastrof för världen med nedstängningar och social distansering.
3185 Inom vissa områden har dock utvecklingen medfört positiva konsekvenser på mycket kort tid. Fjärr-
3186 och distansundervisning är områden som på många håll har bidragit till en ökad närvaro i skolan,
3187 framför allt bland hemmasittare, samt att fler elever har gått ut gymnasiet med godkända betyg.

3188 Trots alla fördelar har distans- och fjärrundervisning fram till våren 2020 varit helt uteslutet i Sverige
3189 på grund av skolplikten. Även när alternativet har varit att en elev riskerar icke godkända betyg har
3190 skolorna inte kunnat godkänna distansundervisning.

3191 Sverige har under decennier satt likhetstecken mellan en likvärdig skola och att alla elever ska tryckas
3192 in i samma form. I Centerpartiet tror vi inte på "one size fits all", utan vi har istället drivit på för att
3193 eleven ska vara i centrum, att vi ska se till elevens potential och unika kompetens. Skolan blir inte
3194 rättvis och likvärdig om vi inte ser till den enskilda elevens behov. Ett barns rätt till utbildning kan
3195 tillgodoses på andra sätt än obligatorisk närvaro i klassrummet. I Finland har detta lösts genom
3196 läroplikt, där kunskapsprov avläggs för att följa upp att eleven tillskansat sig den kunskap som krävs
3197 för att uppnå kunskapsmålen.

3198 Därför är den nya lagstiftningen om utökade möjligheter till fjärr- och distansundervisning [1] som
3199 trädde i kraft 1 augusti 2020 mycket välkommen. För elever som inte passar in i skolans fyrkantiga
3200 ramar och för barn på landsbygden och i skärgården kan den vara nyckeln till en likvärdig utbildning -
3201 på riktigt.

3202 För att de utökade möjligheterna till fjärr- och distansundervisning ska kunna bli verklighet krävs det
3203 dock att frågan hamnar högt upp på den politiska dagordningen och att huvudmännen får det stöd de
3204 behöver i att utveckla fjärr- och distansundervisningen.

3205 **Bakgrund**

3206 Det finns av naturliga skäl ännu ingen forskning på hur distansundervisning under Covid 19 har
3207 påverkat skolelevs resultat och i gymnasiet har antalet elever som tar examen inom tre år varit en
3208 uppåtgående trend under flera år. Uppgången från 2019 till 2020 var dock större än föregående år.

3209 Under våren 2020 rapporterade flera skolor och kommuner att "hemmasittare", det vill säga elever
3210 som inte går till skolan alls, ökade sin närvaro markant när de fick sitta hemma och logga in på
3211 lektionerna.

3212 Våren 2020 tog totalt 78,2% av gymnasieeleverna i Sverige examen inom tre år. 2019 var
3213 motsvarande andel 76,6% vilket är en ökning med 1,6%.

3214 Våren 2020 var totalt 85,6% av eleverna i åk 9 behöriga till något av gymnasieskolornas nationella
3215 program, vilket är en ökning med 1,3% jämfört med 2019. Andelen behöriga pojkar ökade med 1,5%
3216 och andelen behöriga flickor ökade med 1,1%. Behörigheten ökade i alla grupper oavsett
3217 migrationsbakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå.

3218 **En mer likvärdig skola med fjärr- och distansundervisning**

3219 Fördelarna med fjärr- och distansundervisning är många. Inte minst är det ett verktyg som kan
3220 underlätta för skolor på landsbygden och i skärgården att bedriva fortsatt undervisning. Det kan till
3221 och med vara en fråga om landsbygdsskolornas överlevnad. Där skulle undervisning med behöriga
3222 lärare i teoretiska ämnen kunna bedrivas på distans, medan undervisning i praktiska ämnen ges på
3223 närmaste skola en eller två dagar i veckan.

3224 Med distansundervisning kan även lärarbristen generellt hanteras. Till exempel skulle Skolverket i
3225 framtiden kunna ta fram videolektioner samt material för distansundervisning till alla skolor. Det
3226 skulle kunna leda till en likvärdig skola där alla elever får samma undervisning, oavsett om man har en
3227 bra eller mindre bra lärare på plats.

3228 Det finns idag ett distansgymnasium i Sverige som majoriteten av kommunerna godkänner,
3229 Korrenspendensgymnasiet i Torsås kommun i Småland. Socialdemokraterna och utbildningsminister
3230 Anna Ekström är dock negativt inställda till distansundervisning då de anser att barn och ungdomar
3231 riskerar att tappa den sociala kontakten. Gymnasiet i Torsås antar dock många ”hemmasittare” som
3232 utan distansundervisning inte skulle gå ut gymnasiet alls. Dessa elever har blivit ”hemmasittare” för
3233 att de inte klarar av social kontakt och för att de inte passar in i skolans fyrkantiga ramar.

3234 **Ny lagstiftning om utökad fjärr- och distansundervisning**

3235 Från och med den 1 juli 2021 får skolor använda fjärr- och distansundervisning inom fler ämnen än
3236 tidigare. Fjärr- och distansundervisning får bland annat användas om det inte finns någon behörig
3237 lärare för en viss typ av undervisning eller om det är för få elever i skolan.

3238 Regler om distansundervisning införs i skollagen. Distansundervisning får användas för en elev som
3239 inte kan vara i skolan på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik. En
3240 elev i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan kan även ha andra skäl för att inte behöva delta i
3241 undervisningen i skolans lokaler.

3242 Både fjärrundervisning och distansundervisning ska kunna lämnas över på entreprenad. Den kommun
3243 eller enskilda huvudman som beställer entreprenaden har ansvar för att utbildningen genomförs enligt
3244 bestämmelserna i skollagen.

3245 De nya reglerna i skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2020 och kan tillämpas på utbildning som
3246 påbörjas från och med den 1 juli 2021.

3247 Den nya lagen ger stora möjligheter för fjärr- och distansundervisning för elever som inte passar in i
3248 skolans fyrkantiga ramar samt för barn på landsbygden och i skärgården. Den ger också större
3249 möjligheter till undervisning med behöriga lärare på distans vilket ökar chanserna till en jämlik
3250 undervisning för alla elever.

3251 [1] Prop 2019/20:127 [https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2020/03/prop.-](https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2020/03/prop.-201920127/)
3252 [201920127/](https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2020/03/prop.-201920127/)

3253 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3254
3255 att verka för en tydlig strategi för införandet av fjärr- och distansundervisning samt att placera frågan
3256 högt upp på dagordningen i skoldebatten.

3257
3258 att uppmuntra fler kommuner att starta skolor med distansundervisning alternativt lämna över på
3259 entreprenad.

3260

3261 att verka för att Skolverket ska uppdras att ta fram metodstöd och material för fjärr- och
3262 distansundervisning för alla årskurser med målet att få en mer jämlik skola för alla barn i Sverige.

3263

3264 att Centerpartiet ska verka för att läroplikt införs i Sverige istället för skolplikt.

3265

3266

3267 **Distriktets yttrande:**

3268 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla att-satserna 1 och 3, och
3269 att avslå att-satserna 2 och 4.

3270

3271

3272 7.15: Samverkan skolkommuner

3273 *Viktoria Skure-Eriksson, Västerås, Västmanland*

3274

3275 Dagens skollag utgår ifrån att elever främst går i grundskolan inom den egna kommunen. I mindre
3276 orter på landsbygden kan ibland kommungränsen innebära att elever får mycket lång skolväg till en
3277 skola inom kommunen, men väsentligt kortare väg till en skola på andra sidan kommungränsen.

3278 I Västerås har vi en situation i orten Kvicksund, där halva orten ligger i Västerås kommun och andra
3279 halvan ligger i Eskilstuna kommun, endast avdelat med en bro över Mälaren. För drygt 20 år sedan
3280 kom kommunerna överens om att en ny skola skulle byggas på Eskilstuna-sidan och Västerås
3281 garanterade att ett visst antal elever skulle gå där för att skolan skulle kunna byggas. Samarbetet har
3282 fungerat väl hittills. Västerås har kunnat placera elever där och bekostat skolskjuts till elever som har
3283 rätt till det.

3284 Nu har det dock uppdragats att ett sådant avtal inte går att teckna.

3285 I dagsläget kan ett samverkansavtal med en annan kommun gällande grundskola enbart ske om
3286 kommunen överlåter sitt hemkommunsansvar för planering av skola till en annan kommun. Det blir ett
3287 väldigt stelbent system som riskerar att kommunerna inte kan komma överens på ett smidigt sätt och
3288 till syvende och sist blir det till nackdel för eleverna och deras familjer. Liknande förhållanden kan
3289 finnas på andra orter och mellan andra kommuner i Sverige.

3290 För oss i Centerpartiet är det viktigt att utgå från människors behov ur ett barn- och
3291 landsbygdsperspektiv. Därför borde skollagen möjliggöra samarbeten över kommungränserna med
3292 hänsyn tagen till FN:s barnkonvention som nu är lag.

3293

3294 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3295

3296 att ändra Skollagen så att samverkansavtal gällande grundskola mellan kommuner kan underlättas utan
3297 att hemkommunsansvaret måste flyttas över.

3298

3299 att samverkansavtalet utgår från lagen om FN:s barnkonvention och möjliggör samarbete gällande
3300 eventuell skolskjuts.

3301

3302

3303

3304 **Distriktets yttrande:**

3305 Distriktsstämman beslutade att instämma i motionens intentioner i enlighet med följande yttrande.

3306

3307 Vicki Skure Eriksson föreslår i en motion att:
3308
3309 ändra Skollagen så att samverkansavtal gällande grundskola mellan kommuner kan underlättas utan att
3310 hemkommunsansvaret måste flyttas över.
3311 samverkansavtalet utgår från lagen om FN:s barnkonvention och möjliggör samarbete gällande
3312 eventuell skolskjuts.
3313 Centerpartiets viktigaste grundstenar i sin politik är att alla ska kunna bestämma över sitt liv genom
3314 egna och fria val. Du ska kunna skapa din egen framtid, oavsett var i landet du väljer att bo. Det gäller
3315 inte minst valet till vilken skola ett barn ska gå på. Möjligheten att välja ska finnas med genom hela
3316 skoltiden, från förskola till högre utbildning.
3317
3318 Det fria valet kan även gälla geografiska anledningar. Det fria skolvalet och skolpengen som följer
3319 med varje elev är ett viktigt verktyg i detta. Det ger eleven makt över sin egen skolgång. Där måste
3320 även vi ha en skollag som speglar detta att kommunerna med enkelhet kan samverka över
3321 kommungränserna och på enkelt sätt lösa hemkommunsansvaret samt samverka med skolskjuts. Om
3322 samverkan över kommungränserna blir ett hinder så ska politiska incitament och förslag tillföras och
3323 arbetas fram på nationell nivå för att underlätta för samverkan mellan kommunerna. Om en lagändring
3324 behövs i Skollagen, så borde lagen rimligtvis ändras.
3325
3326 Det som ska understrykas i motionärens första attsats är att partistämman inte kan ändra skollagen. Det
3327 kan endast riksdagen göra.
3328
3329

3330 [7.16: Skolval och skolpeng](#)
3331 *Ulla Rickardsson, Falkenberg, Halland*

3332 Centerpartiets honnörsparagraf är ALLA MÄNNISKORS LIKA VÄRDE.

3333 Ser man till den skolpolitik Centerpartiet för, frångår vi denna paragraf.

3334 Centerpartiet har medverkat till, drivit på en skolpolitik som lämnar efter sig en mycket segregerad
3335 skola. Elever och lärare lämnas i sticket samtidigt som våra skattemedel utdelas till ägare, i form av
3336 stora bolag och koncerner som också finns utanför vårt lands gränser.

3337 Sverige är enda landet i världen som utdelar vinster på det här sättet.

3338 Centerpartiet måste ta sitt ansvar för vårt uppväxande släkte, genom att arbeta för att den samhälleliga
3339 uppgiften att ge barnen sin mycket viktiga grundutbildning åter ges som en kommunalt driven
3340 utbildning.

3341 De religiösa skolornas etablering har genom vår invandring, gett fritt spelrum för att sprida sina
3342 religiösa uppfattningar, som i stor utsträckning påverkar integrationen.

3343 När svaret i dessa fall blir att tillsynen måste bli bättre, vet vi att det oftast inte fungerar för att komma
3344 åt dessa problem.

3345 Det som började med att friskolor startade när kommuner lagt ner små skolor, oftast på landsbygden,
3346 har utvecklats till storstädernas friskoleprojekt med stora koncerner som ägare. Dessa kan kamma hem
3347 miljontals kronor till ägare och välbetalda Vd:ar och skattemedel rinner ut landet.

3348 Centerpartiet skulle vinna mycket sympati om vi såg till alla barns bästa, samtalen ute i samhället
3349 handlar ofta om vår ojämlika skola.

3350 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3351
3352 att Centerpartiet omprövar sin skolpolitik
3353
3354 att Centerpartiet arbetar för en jämlik skola
3355
3356 att Centerpartiet avskaffar religiösa friskolor
3357
3358 att Centerpartiet inte tillåter att svenska skattemedel utdelas till friskolornas ägare
3359
3360

3361 **Distriktets yttrande:**

3362 Distriktsstyrelsens yttrande
3363

3364 Skolan är en av de viktigaste komponenterna i ett bra och fungerande demokratiskt samhälle. I
3365 skollagen framgår det tydligt att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig, något som
3366 Centerpartiet idag står bakom och arbetar för.
3367

3368 Gällande religiösa friskolor så är Centerpartiet för det fria skolvalet och för att det finns fristående
3369 skolor. Det är viktigt att de religiösa friskolorna är satta under god tillsyn och granskning, precis som
3370 andra friskolor. Skolan ska inte tala om för barn vad de ska tro på då det i Sverige råder religionsfrihet.
3371 Det finns dock ett värde i att exempelvis judiska skolor finns tillgängliga, både av kulturella skäl, men
3372 även av trygghets skäl för barnen, då dessa skolor oftast har fler säkerhetsåtgärder. Sverige måste också
3373 följa EU-förordningen om nationella minoriteter att föräldrar ska ha rätt att uppfostra och låta utbilda
3374 sina barn i enlighet med sin kultur och tradition.
3375

3376 Centerpartiet värnar det fria skolvalet, där vi anser att det är viktigt att människor själva ska kunna
3377 välja skola genom hela skoltiden. Men de måste kunna göra informerade val när de ska välja skola.
3378 Informationen måste vara tillgänglig så att människor kan få en bra insyn i skolornas verksamhet för
3379 att därefter kunna fatta sitt beslut. Idag arbetar Centerpartiet bland annat för att införa aktiva och
3380 informerade skolval så att det blir obligatoriskt att välja skola, att Skolinspektionen ska få kraftfullare
3381 verktyg att vidta åtgärder mot skolor som inte håller måttet och att samma villkor ska gälla för
3382 fristående och kommunala skolor.
3383

3384 Det primära fokuset ska vara en god och kvalitativ utbildning, där sedan vinsten kan fungera som
3385 kvittot på att det fokuset har uppnåtts. Där skulle Skolinspektionen kunna granska och pröva om det
3386 finns ett överskott som skolans ägare kan dela ut som vinst.
3387

3388 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**
3389

3390 att avslå första att-satsen
3391
3392 att instämma i andra att-satsens intentioner
3393
3394 att avslå tredje att-satsen
3395
3396 att avslå fjärde att-satsen
3397

3398 Distriktsstämmans beslut
3399

3400 **BESLUTAS**

3401 att avslå första att-satsen
3402 att instämma i andra att-satsens intentioner
3403 att avslå tredje att-satsen
3404 att avslå fjärde att-satsen

3405 7.17: Skolval och skolpeng

3406 *Anna Ekström, Örebro, Örebro*

3407 *Elin Vimefall,*

3408 Sedan 1990-talet finns ett fritt skolval i Sverige som genom skolpengen gör det möjligt att välja skola
3409 oavsett plånbok. Det är en populär valfrihetsreform och ett bra system men det kan förbättras. Denna
3410 motion handlar om att justera urvalsgrunderna i syfte att skapa ett mer likvärdigt skolval.

3411 Idag har friskolorna en unik möjlighet som inte kommunala skolor har. De får skapa köer till sina
3412 skolor och låta föräldrar ställa sina barn i kö långt innan planerad skolstart. En extrem effekt av
3413 kösystemet är att det på vissa friskolor krävs en väldigt tidig anmälan för att ha en chans att bli
3414 antagen. Ibland så tidig att det blir avgörande hur tidigt på året barnet är fött. De som exempelvis
3415 flyttar från en kommun till en annan med sina barn eller flyttar till Sverige från ett annat land strax
3416 innan barnen ska börja skolan, har ofta inte någon chans att ta sig in på dessa skolor.

3417 Att platserna på friskolorna idag kan reserveras via tidig köanmälan gör även att alla barn inte har
3418 samma möjlighet att få en plats och det minskar således valfriheten för flertalet familjer. Barnets
3419 möjlighet att komma in på en specifik skola blir i stället beroende på vilka föräldrar man har. För att få
3420 plats på vissa skolor krävs att man har föräldrar som flera år innan skolstart har planerat för var man
3421 önskar ha en plats. De barn vars föräldrar inte är tillräckligt insatta i systemet eller har en lika lång
3422 planeringshorisont har i stället mycket små chanser att få plats på de mer eftertraktade skolorna.

3423 Dessutom förändrar familjers behov över åren och det är därför bättre att urvalet sker efter de
3424 förhållanden som råder när det är dags för skolplacering. En gemensam antagning gör det också
3425 möjligt att nå alla familjer med samlad och aktuell information innan intresse anmäls och urval sker.

3426 Förra året tydliggjorde partiledningen hur valfriheten i skolan ska utvecklas. Vad gäller kötid som
3427 urvalskriterium så är förslaget från partiledningen att det tidigast ska gå att ställa sig i kö tre år före
3428 skolstart och det ska finnas en inflyttarkvot på förslagsvis 10 procent. Detta löser dock inte problemet
3429 då det fortfarande kräver att man i årskurs ett har bestämt var man vill gå i årskurs fyra. En stor del av
3430 den växande skolsegregationen beror på att föräldrar kan paxa plats på en viss skola genom en tidig
3431 anmälan och det gäller oavsett om det är 6 år eller 3 år före skolstart. De barn vars föräldrar inte
3432 planerar så långt i förväg kommer således fortfarande hamna utanför. I den här motionen föreslår vi
3433 därför att man går längre och ger alla barn samma chans att komma in på de mer eftertraktade skolorna
3434 oberoende av föräldrarnas bakgrund och förutsättningar.

3435 För att motverka segregation så bör partiet verka för att kötid som urvalskriterium tas bort helt.

3436 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3437
3438 att Centerpartiet verkar för att kötid inte tillåts som urvalskriterium för antagning i fristående
3439 grundskolor i syfte att skapa ett likvärdigt skolval som motverkar social segregation och ger alla barn
3440 samma möjlighet att få en plats på de mer eftertraktade skolorna

3441

3442

3443 **Distriktets yttrande:**

3444 Idag har friskolorna en unik möjlighet som inte kommunala skolor har. De får skapa köer till sina
3445 skolor och låta föräldrar ställa sina barn i kö långt innan planerad skolstart. En stor del av den växande
3446 skolsegregationen beror på att föräldrar kan paxa plats på en viss skola genom en tidig anmälan och
3447 det gäller oavsett om det är 6 år eller 3 år före skolstart, 3 år är vad partiledningen föreslår idag. De
3448 barn vars föräldrar inte planerar så långt i förväg kommer således fortfarande hamna utanför. De barn
3449 vars föräldrar inte planerar så långt i förväg kommer således fortfarande hamna utanför.

3450

3451 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta

3452
3453 - Att bifalla motionen för att motverka skolsegregation bör sökvillkoren vara likvärdiga, oberoende
3454 av föräldrarnas bakgrund eller förutsättningar. Informationen om möjlighet att välja skola ska vara
3455 måste bli bättre. Valet av skola måste därför förenklas och göras mer tillgängligt för alla.

3456
3457 - Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämman.

3458
3459
3460 Stämman beslutar:

3461 Att Bifalla motionen
3462 Att för att motverka skolsegregation bör sökvillkoren vara likvärdiga, oberoende av
3463 föräldrarnas bakgrund eller förutsättningar. Informationen om möjlighet att välja skola ska vara måste
3464 bli bättre. Valet av skola måste därför förenklas och göras mer tillgängligt för alla.
3465 Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämman.

3466
3467
3468
3469

3470 7.18: Skolval och skolpeng

3471 *Mikaëla Thorén, Åmål, Fyrbodal*
3472

3473 **Motion angående friskolereformen**

3474 Sverige framställs av många som det mest avreglerade skollandet i världen. När Bildtregeringen 1992
3475 genomförde friskolereformen var det med målet att öka variationen av skolor och skapa god
3476 konkurrens mellan skolor. Syftet var även att öka antalet skolor med särskild pedagogik, med
3477 konfessionell inriktning och att nedläggningshotade glesbygdsskolor kunde få en andra chans med nytt
3478 privat huvudmannaskap. Allt gott så långt och helt i linje med Centerpartiets politik.

3479 En del av dessa mål har givetvis uppfyllts men 2021 ser tyvärr inte verkligheten ut som målet.
3480 Friskolereformen har resulterat i en ökad segregation, en betygsinflation och kommuner som utarmats
3481 och kämpar med årliga ekonomiska neddragningar samtidigt som behoven och kraven i skolan ökar.
3482 Det finns även positiva resultat av reformen då forskning visar på att den i vissa fall även bidragit till
3483 bättre arbetsmiljö.

3484 Förutsättningarna har lockat fram företag att starta skolor mer med syftet att tjäna pengar än syftet att
3485 skapa en bra utbildning. De plockar/lockar russinen ur kakan, dvs självgående, studiemotiverade
3486 elever från hem med föräldrar med högre utbildningsnivå. De kommunala skolorna står då kvar med
3487 mer resurskrävande elever, samma lokal- och personalkostnader men lägre intäkter. En ökad valfrihet
3488 innebär ett visst pris, men till vilket pris.

3489 Det finns även statistik som visar att andelen obehöriga lärare är lägre på friskolorna. Studiestarka
3490 elever kräver inte lika hög kvalitet på lärare och obehöriga lärare är i hög grad billigare att anställa än
3491 behöriga. Trots att det finns en konstaterad lärarbrist i landet så skrevs det i DN så sent som 9 februari
3492 om att över 3.000 behöriga lärare ändå är arbetslösa i Sverige.

3493 I Åmål har vi tack och lov än så länge varit ganska lyckligt förskonade från de värsta konsekvenserna
3494 och har två bra friskolor i kommunen.

3495 Diskussionen i media blir allt hårdare och tyvärr framstår Centerpartiet ofta som friskolereformens
3496 största försvarare. Som centerpartist i kommunens barn- och utbildningsnämnd känner jag att jag får
3497 svårare och svårare att försvara vår politik i denna fråga. Jag önskar därför se en ökad intern

3498 diskussion kring hur vi kan arbeta mot de negativa konsekvenserna och komma med bra förslag inför
3499 valrörelsen 2022.

3500 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3501
3502 att Centerpartiet internt tydliggör vår politik kring negativa resultat av friskolereformen

3503
3504 att Centerpartiet verkar för en förändring av friskolereformen för att motverka de negativa resultaten

3505
3506
3507 **Distriktets yttrande:**

3508 Distriktets utlåtande:

3509
3510 Det motionären tar upp är en viktig fråga om det ska fungera fullt ut med friskolereformen. Som
3511 motionären säger är det allt som oftast Centerpartiet som får stå till svars för de negativa
3512 konsekvenserna.

3513
3514 Med friskolereformen har elever fått större möjlighet att utvecklas efter sina önskningar och sin
3515 förmåga. Det har gett och ger möjlighet till skolor i alla delar av landsbygdens kommuner och
3516 tillvaratar olika sorters pedagogik. Det har gett möjligheten till ett bredare utbud och en ökad valfrihet.

3517
3518 Men de goda syftena försvinner när de negativa konsekvenserna tar över varför det är viktigt att
3519 konkret tydliggöra de negativa effekterna och hitta lösningar på dessa.

3520
3521 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta
3522 att bifalla motionen i sin helhet

3523
3524 Camilla Johansson med flera yrkade bifall till styrelsen förslag till beslut. Sofia Lindholm med flera
3525 yrkade avslag på motionen.

3526
3527 Votering begärdes och genomfördes enligt propositionsordning bifall kontra avslag. Omröstningen
3528 utföll med 26 röster för bifall, 46 röster för avslag. 2 avstod från att rösta.

3529
3530 Beslöts att
3531 i enlighet med Sofia Lindholms med fleras förslag avslå motionen.

3532
3533
3534

3535 7.19: Skolval och skolpeng

3536 *Per-Henrik Petersson, Linköping, Östergötland*

3537
3538 För att hitta en hållbar utvecklingsväg för svensk skola måste företags- och organisationsformen ses
3539 över. Det är ett stort misstag att vi tillåtit friskolor att organiseras som aktiebolag. I denna företagsform
3540 har vi mycket liten kontroll över vem som egentligen äger och då styr skolan. Vilka personer som
3541 ligger bakom blir lätt anonymt. Men även i den kommunalt organiserade skolan anser jag att
3542 utvecklingen tyvärr har lett till att den ansvariga ledningen lätt blir avpersonifierad i det politiska
3543 systemet.

3544 För företag i näringslivet är aktiebolag (AB) som regel en utmärkt företagsform. Men passar den i
3545 skolsammanhang? Ett aktiebolag ägs av de som äger aktierna. Aktier kan som regel säljas till vem som
3546 helst. På en dag kan ett bolags ägarmajoritet bytas som genast kan tillsätta en ny styrelse. En skolas
3547 styrelse kan plötsligt tillsättas av personer i New York, Moskva eller Riyadh.

3548 Den heta diskussionen om vinster och vinstutdelning har till stor del sin grund i bolagsformen
3549 Aktiebolag. Det är en utmärkt företagsform när flera går samman och sätter in eget riskkapital för att
3550 starta en verksamhet. En duktig företagare som säljer ett vinstdrivande bolag får ut en ersättning för
3551 det som han åstadkommit. Detta är naturligt och bra. Men utan att gå in på detaljer: i skolsammanhang
3552 tror jag detta leder till fel focus. Nästa ägare måste skruva upp vinsten ytterligare för få tillbaka det
3553 man betalat för förvärvet. Dessutom är behovet av riskkapital inte en stor fråga i skolverksamheten.
3554 Verksamhetens intäkter är i stort sett helt säkra.

3555 Skolan är en idé- och värderings-styrd verksamhet. Personerna i verksamheten måste själva vara
3556 bärare av dessa värderingar. Det kan inte byggas upp genom detaljerade instruktioner för hur man
3557 skall "producera" kunskap, färdigheter och personlig utveckling hos barn och ungdomar. Ledarskapets
3558 huvuduppgift är att utveckla en "företagskultur" som är genomsyrad av de grundläggande
3559 värderingarna.

3560 Som jag uppfattar det var ett viktigt syfte med friskolereformen att ta tillvara engagemang och
3561 kreativitet bland lärare och föräldrar för att hitta en större mångfald i arbetssätt och på så sätt utveckla
3562 skolan. Och det skall vi fortsätta med! Men jag anser att aktiebolagsformen, med rätt att sälja vidare
3563 ägandet till vem som helst, är mycket olycklig.

3564 Vem som är ägare till ett företag eller organisation är av stor betydelse för ett företags kultur och
3565 styrning. Detta gäller även företag i näringslivet. Värderingar och kultur utformas och utvecklas av
3566 människor. En lagtext eller bolagsordning kan bara i viss mån återspegla en levande värdering som tar
3567 sig uttryck i mötet mellan människor. Och i den långsiktiga strategiska utvecklingen har alltid ägarna
3568 ett avgörande inflytande. Det är därför angeläget att vi vet vem som är ägare och ytterst ansvarig för
3569 skolan. I ett aktiebolag är det den som äger aktierna som väljer bolagets styrelse. Styrelsen tillsätter
3570 den verksamma ledningen. Med dagens utformning är det fullt möjligt att ett internationellt
3571 riskkapitalbolag köper en friskola och att styrelsen inte finns i Sverige.

3572 En företags- och organisationsform för skolan anser jag skall kännetecknas av följande:

3573 - Det skall vara helt tydligt och öppet vilka människor som är ägare till verksamheten.

3574 - Man skall inte kunna vara ägare utan tillstånd från kommunen.

3575 - Man kan bara överlåta verksamhet till nya ägare som fått detta tillstånd.

3576 - Om verksamheten inte sköts enligt gällande regler och värderingar skall ägandet gå tillbaks till
3577 kommunen.

3578 - Vilka personer som sitter i verksamhetens styrelse skall var helt öppet för allmänheten.

3579 - Det skall utformas särskilda regler för hur en årsredovisning skall se ut för ett sådant skolföretag.

3580 - All personal är anställd av organisationen. Skolpersonal är alltså inte anställd av kommunen utan
3581 av rektorn som är ledare för respektive skola.

3582 - Varje rektor har en kompetent styrelse som uppbackning i sin verksamhet.

3583

3584

3585 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3586
3587 att vi skall utforma en ny företagsform för skolverksamhet, med tydliga regler om ägande, överlåtelse,
3588 redovisning mm.
3589

3590 att företags- och organisationsformen även används för skolorna som ägs av kommunen. Vi skall ha en
3591 enhetlig struktur i utformning, oavsett vem som är huvudman.
3592

3593
3594 **Distriktets yttrande:**

3595 Idag finns i huvudsak fem olika bolagsformer i Sverige AB, HB, KB, Enskild firma och Ekonomisk
3596 förening. Sen finns det varianter av dessa för speciella ändamål som Idrottsaktiebolag och Lagerbolag
3597 som är varianter av AB.

3598 Och för att komma tillrätta med alla olika varianter av bolag som idag driver våra friskolor så kanske
3599 de skulle vara på sin plats med en egen bolagsform för skolor som styr vilka regler det är som gäller
3600 om man driver skolverksamhet.

3601 Vi ser dock att detta gäller för fristående aktörer och där inte kommun/region är huvudman.
3602 Givetvis skall samma förutsättningar gälla om man driver skolan fristående eller som kommunal
3603 huvudman vad gäller lärande men att kommuner/regioner skulle skapa bolag för all sin
3604 skolverksamhet är inte ett måste för att uppnå detta. I kommunal verksamhet är rektorn idag redan
3605 ansvarig chef för sin personal på skolan i de allra flesta fall även om man har sin anställning i
3606 kommunen som helhet.
3607

3608 Distriktsstämman föreslår partistämman att instämma i motionens intentioner.
3609

3610
3611

3612 7.20: Skolval och skolpeng

3613 *Torsten Sandberg, Kalix, Norrbotten*

3614 Jag klipper i tidningar. Högen om skolpolitik i allmänhet och friskolereformen i synnerhet är mycket
3615 stor. Kanske den största utom om jag hade klippt allt om Donald Trump och givetvis om covid19
3616 under det senaste året.

3617 2014 listade jag 19 punkter om problem knutna till aktiebolagsdrivna skolor. Det var inte PK på den
3618 tiden men nu är det. Liberala tidningar och skribenter har vaknat till. Listan från 2014 kan nu göras
3619 mycket längre. Men få kommer att läsa denna motion om jag redovisar allt!

3620 Några rubriker ändå från det senaste året. Jag skulle kunna tillföra minst 10 till!

3621 - Skolan förlorade i resultat när den blev en marknad (OECD:s utbildningschef)

3622 - Friskolorna gör vinst genom minskade kostnader för lärare. Personal och lärare har lägre pedagogisk
3623 utbildning än i den kommunala skolan. Lärartätheten är mindre och lönerna lägre (riksdagens
3624 utredningstjänst)

3625 - Behöriga lärare får inte arbete, man väljer obehöriga

3626 - Elever som gått i en kommunal gymnasieskola klarar sig bättre på högskolan än elever från friskolor
3627 (Skolverket)

3628 - 3 av 4 friskolor har i storstäderna inga nyanlända elever

3629 Det var ett misstag

3630 Skolan är inte vilken verksamhet som helst. Den hör till välfärdens kärna. Den lägger grunden för
3631 barnens och samhällets framtid. Den är sällsynt olämplig att överlåta skolan till marknaden. Inte ens
3632 Margret Thatcher på sin tid eller Donald Trump har gjort som Sverige gör. Inte något annat land i
3633 världen. Det borde leda till eftertanke!

3634 Lockelserna från början var frestande. Att släppa fram eldsjälar som kunde driva skolor bättre och
3635 billigare än kommunerna. Tanken som lockade många var idéburna skolor (stiftelser, föreningar,
3636 studieförbund, föräldrakooperativ...). I verkligheten slumpades kommunala skolor bort till aktiebolag
3637 som snabbt utvecklades till större skolkoncerner.

3638 Företagens mål är att göra vinst, självklart. Men man blundade för att det kan leda till problem när det
3639 tillämpas i välfärdssektorn. Vinsterna måste tas någonstans ifrån. Det är en anledning till att denna typ
3640 av friskolor inte vill öppna för insyn. Det är inget fritt val när en huvudman gynnas.

3641 Att göra skolan till en marknadsplats har fokus på de större städerna. Det har inte varit någon tillgång
3642 för det glesare Sverige, snarare tvärt om. När en friskola startar i centralorten minskar underlaget för
3643 den kommunala skolan där. För att fylla den åter och klara ekonomin har landsbygdsskolor lagts ned.
3644 ”Katten på rätten... osv”. När man tappar högstadielklasser i småorter urholkas möjligheten att ha
3645 skolorna kvar. Några har kunnat räddas genom kooperativ.

3646 Tillskyndarna till aktiebolagsdrivna skolor är nu på defensiven. Det finns inga belegg för att dessa
3647 friskolor har höjt utbildningsnivån. Rapporter pekar i motsatt riktning. Det går inte att förneka
3648 rapporter och vetenskap hur länge som helst. Det lämnas många förslag för att komma tillrätta med de
3649 negativa effekterna av vinstdrivna skolor. Nu senast om att ta bort det kösystem som används av
3650 friskolorna och att öppna för insyn.

3651 Aktiebolagsdrivna skolor borde inte få finnas. De inte levererar bättre utbildning utan istället
3652 skolsegregation och höga vinster som försvinner ut från skolan. Det är dock inte dessa skolors fel utan
3653 politikernas som sjösat modellen. Det är ett ideologiskt haveri att sätta valfrihet överst på agendan
3654 oavsett konsekvenser. Men tiden är ännu inte mogen för att radikalt ändra den unika svenska
3655 modellen. Vi får tills vidare arbeta med lösningar för att komma tillrätta med de största bristerna.

3656 Offentlighetsprincipen

3657 När skattefinansierad offentlig verksamhet överförs till aktiebolag dras insynen undan och människors
3658 inflytande över verksamheten begränsas kraftigt. Efter motstånd från friskolor och deras tillskyndare
3659 beslutades 2017 att meddelarfrihet skulle råda för privatanställda som arbetar i offentligt finansierad
3660 verksamhet. Det var ett första steg. Förslag om att jämställa olika huvudmän genom att i motsvarande
3661 fall öppna för offentlighetsprincipen stoppades av ett av regeringens samverkanspartier. Resultatet har
3662 blivit en kompromiss. Ett litet steg åt rätt håll.

3663 Offentlighetsprincipen bör gälla. Annars är huvudmännen inte jämställda. Först då kommer
3664 förhållanden, t. ex de som berörts i punkter ovan, att komma upp till ytan. Då kan ändringar komma
3665 till stånd utan medverkan från en centraliserad och kostsam kontrollapparat. En del bolag kommer inte
3666 att vara tillräckligt lönsamma att driva. Andra blir kvar. Föräldrar får full insyn i de skolor som deras
3667 barns och ungdomar går i.

3668 Vi skulle kunna slippa mycket av den byråkrati som nu frodas kring skolan. Vi har det redan när det
3669 gäller betygen. När de används för att konkurrera mellan skolor har vi fått centrala prov och det finns
3670 förslag att de skall rättas centralt. En allvarlig bieffekt har blivit att lärarnas profession urholkas.
3671 Läraryrket tappar i intresse.

3672 Kösystemet

3673 Det finns ett stort underlag som visar att systemet med kötid till friskolor bidrar till segregationen med
3674 de följer det får för individer och för samhället. Kösystemet bidrar till social klyvning. Kötid som
3675 urvalsgrund måste tas bort. Men inte som den liggande utredningen föreslår med ökat centralt
3676 ansvarstagande. När skolvalet skall skötas av Skolverket och verket starta en regional organisation.

3677 Lösningen måste sökas lokalt. Kommunerna tillsammans med rektorerna bör kunna komma överens
3678 med olika huvudmän om en bättre ordning. Med involverade föräldrar. Utgångspunkten måste vara att
3679 alla skall erbjudas tillgång till hela skolutbudet. Inget kompromissande på den punkten!
3680 Närhetsprincipen bör väga tungt av flera olika skäl.

3681 Vår värdegrund

3682 Centerpartiets värdegrund är att knyta så mycket verksamhet som möjligt nära människorna. Social
3683 och regional klyvning skall motverkas. Med insyn och inflytande över skattefinansierad
3684 välfärdsverksamhet. Maktkoncentration skall motverkas. Denna liberala grundidé avser inte bara
3685 offentlig verksamhet utan också privat. Valfrihet är bra men måste hela tid vägas mot andra hänsyn. På
3686 skolområdet har det lett till segregation, centralisering, kostnader för kontrollfunktioner och byråkrati.
3687 Förvirring skulle jag vilja säga, utan ände och slut.

3688 Systemet med aktiebolagsdrivna skolor stämmer inte med den politik som i varje fall tidigare varit
3689 Centerpartiets. Däremot gör idéburna sekulära skolor det.

3690 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3691
3692 att arbeta för att offentlighetsprincipen skall gälla för alla privata företag som arbetar i offentligt
3693 finansierad verksamhet

3694
3695 att det nuvarande kösystemet till friskolor ersätts med ett annat lokalt i kommunerna och där
3696 närhetsprincipen skall väga tungt

3697

3698

3699 **Distriktets yttrande:**

3700

3701 Distriktsstyrelsen föreslår stämman att avslå motionen.

3702

3703 Distriktsstämman beslutar att Centerpartiet i Norrbotten föreslår partistämman:

3704 att utveckla kösystemet till friskolor nationellt så att kösystemet bidrar till minskad segregation

3705 att arbeta för att offentlighetsprincipen ska gälla för alla privata företag inom skolområdet som arbetar
3706 i offentligt finansierad verksamhet.

3707

3708

3709

3710 [7.21: Skolval och skolpeng](#)

3711 *Andreas Bill, Lidköping, Skaraborg*

3712

3713 Som skolpolitiker och stark förkämpe för valfrihet kan jag med bedrövelse se hur ett gammalt beslut
3714 om en friskolereform som inte längre fungerar som den är tänkt. När jag pratar med partikamrater som
3715 en gång var med och stöttade reformen så känner man inte igen sig i konsekvenserna.

3716 Som centerpartist ville man öka valfriheten, se chansen att byaskolor kunde finnas kvar, stötta
3717 kooperativ som ville ha en annan sorts skola och värna om att små skolor skulle finnas kvar.

3718
3719 2019 så gjorde de noterade friskoleföretagen en sammanlagd vinst om 639 miljoner kronor. Vinster
3720 som kan uppstå genom enkla besparingar som att anställa icke-behöriga lärare eller att ha ett enklare
3721 elevunderlag. Det är inte som på en fungerande marknad där vinster är en konsekvens av bättre
3722 kvalitet eller bättre leverans. Här sänks kvaliteten och leveransen för att uppnå enkla vinster på en
3723 marknad där intäkten är mer eller mindre garanterat.

3724 Våra ungdomsförbund över hela linjen vittnar om att de i praktiken har fått erfara en skola som inte
3725 fungerar som den var tänkt. Centerpartiets förslag för de strukturella utmaningarna om att folk ställer
3726 sina barn i kö från BB och en inflyttarkvot i form av en fast procent är positiva. Men mer behövs för
3727 att skapa en hållbar skolpolitik i Sverige. Och att sätta gränser för bolagsskolornas aggressiva
3728 expansion och möjlighet till vinster på enkla besparingar och kvalitetssänkningar är ett måste.
3729 Att som centerpartist år 2021 inte ta ansvar för våra skattefinanser på ett bättre sätt än att bolag skall få
3730 göra vilken vinst de vill på våra barn och ungdomar är något man får höra ofta ute i Sverige som
3731 kommunpolitiker. Vi är många aktiva som ställer oss samma fråga och det är dags att vi får ett slut på
3732 detta och ser till att fristående huvudmän begränsas i sina vinstuttag.
3733 Vi alla värnar om valfriheten. För att säkra valfriheten måste vi säkra att den bidrar till en bättre skola
3734 för de många framför bättre vinster för de få.

3735 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3736
3737 att alla friskolor oavsett driftsform, existerande som nystartande skall drivas med
3738 vinstutdelningsbegränsning.
3739

3740
3741 **Distriktets yttrande:**
3742 Distriktsstyrelsen instämmer med motionärens intentioner att vinstutdelning är en kontroversiell fråga
3743 och bör ses över. Samtidigt så ser vi att det blir konstigt om vi bara ska införa vinstbegränsning för den
3744 som utför skolverksamheten när det är helt fritt för den som bygger skolan eller utför tjänster i
3745 skolverksamheten tex. städning att ta ut hur stora vinster som helst.
3746 Centerpartiet anser att nationella kvalitetskrav ska fastställs både för fristående som nationella
3747 (kommunala) huvudmän. Det måste vara kvaliteten på skolverksamheten som är viktigast att fokusera
3748 på.
3749 En annan aspekt som är viktig är öppenhet och transparens så att föräldrar ska känna sig säkra på att
3750 skolan de väljer åt sitt barn håller god kvalitet.
3751 För att komma till rätta med kvalitetsbrister så behöver dagens sanktioner skärpas och förstärkas.
3752 Dessa sanktioner ska gälla både för fristående som offentliga huvudmän.
3753 Det innebär att det finns många delar att arbeta med och inte bara att se över vinstutdelningen. Vi i
3754 Centerpartiet värnar ju om människors valfrihet och den ska vi fortsätta stå upp för.

3755
3756 Med ovanstående föreslår Distriktsstyrelsen distriktsstämman besluta att
3757 - avslå motionen
3758

3759 Distriktsstämman behandlar motionen
3760

3761 Andreas Bill yrkar bifall till motionen
3762 Omröstning genomförs
3763

3764 DS yrkande 29 röster Andreas Bills yrkande 35 röster 6 avstår
3765

3766 Beslutar att bifalla motionen.
3767

3768 Reservation från: Karola Svensson, Anders Karlsson, Frida Nilsson, Micael Algotsson, Ulrica
3769 Johansson samt Andreas Svensson till förmån för DS förslag om avslag till motionen
3770

3771 7.22: Skolval och skolpeng

3772 *Anna Lasses, Solna, Stockholms län*

3773

3774 Som Centerpartister är vi måna om att värna de mindre, lokala skolorna runt om i landet. Samtidigt
3775 vill vi värna valfriheten och möjligheten för fristående aktörer att erbjuda utbildning för våra barn. För
3776 att detta ska fungera är det avgörande att det finns ett resurstilldelningssystem som är både rättssäkert
3777 och likvärdigt och som framför allt kan garantera att våra barn får den utbildning de har rätt till och de
3778 stöd som krävs för att de ska nå sin fulla potential.

3779 Dessvärre ser vi i dag en utveckling åt motsatt håll, där såväl kommunala skolor som mindre
3780 fristående aktörer systematiskt missgynnas av det resurstilldelningssystem som finns. Det går snabbt
3781 och trots att både kommuner och många inom skolvärlden vrålar allt högre och stängningar sker i allt
3782 högre takt och i allt fler kommuner händer det väldigt lite för att ta tag i problemet.

3783 I betänkandet En mer likvärdig skola - minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU
3784 2020:28) tas problematiken upp på ett tydligt sätt, men de förslag som tagits fram för att lösa detta kan
3785 i bästa fall benämnas som bristfälliga.

3786 Problematiken bekräftas även av generaldirektören för Skolverket, som tydligt slår fast att det krävs
3787 minst 500 elever på en skola för att ekonomin ska vara hållbar i längden. Detta i ett land där endast 7%
3788 av skolorna har fler än 500 elever och 50% har färre än 200.

3789 För kommunernas del är det grundläggande problemet att det inte går att fördela resurserna mellan
3790 kommunala enheter utifrån de behov som finns på respektive enhet. Att en kommun har skolor som
3791 behöver olika mycket resurser är mer regel än undantag. Det kan handla om att vissa enheter är väldigt
3792 små, att de ligger i utsatta områden där eleverna behöver olika former av stöd eller att eleverna är
3793 rörliga och många helt plötsligt väljer att byta skola. Om kommunen väljer att stötta en av sina enheter
3794 så måste samtliga fristående aktörer kompenseras med motsvarande. Detta innebär i förlängningen att
3795 de skolor som behöver stöd aldrig har möjligheten att komma i kapp och klyftorna mellan
3796 skolor/områden där många elever behöver stöd och skolor som klarar sig väl ökar. I sammanhanget
3797 bör nämnas att de olika strukturtillägg som tillåts är både ett krångligt sätt att lösa problematiken på
3798 och långt från tillräckligt. Det bör snarare ses som ett uttryck för ett system som inte fungerar.

3799 För små enheter, fristående som kommunala, gör elevers möjlighet att på dagen byta skola och ta med
3800 resurserna att det är omöjligt för skolan att göra en långsiktig budget. I SOU 2020:28 finns ett förslag
3801 att elever som inte har särskilda skäl (exempelvis flytt eller mobbing) endast ska kunna byta inför en
3802 ny termin. Detta är ett bra och viktigt förslag som skulle öka små skolors möjlighet till ekonomisk
3803 stabilitet. En invändning är att det begränsar det fria skolvalet, vilket bör vägas mot bland annat de
3804 risker som det innebär för övriga elevers skolgång (och val). Att planera för sitt barns skolgång med en
3805 termins varsel måste ändå ses som rimligt. Det går inte att jämföra barns utbildning med vilken sorts
3806 filmjolk vi för tillfälligt väljer i affären när vi handlar mat.

3807 Detta är inte ett landsbygdsproblem. Det är inte heller ett storstadsproblem. Det är ett Sverigeproblem.
3808 De riktigt små skolorna på landsbygden tvingas stänga i allt högre takt och i storstäderna organiseras
3809 allt fler skolor i jätteenheter för att kunna klara de strömmar av elever som sker när eleverna väljer att
3810 byta skola, ofta med mycket kort varsel. Det är alltså precis tvärsen mot den mångfald och valfrihet som
3811 vi i Centerpartiet eftersträvar.

3812 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3813

3814 Att Centerpartiet verkar för ett nytt resurstilldelningssystem anpassat till olika skolors storlek och
3815 behov införs inom en så snar framtid som möjligt.

3816 Att Centerpartiet verkar för att alternativet att ett diversifierat resurstilldelningssystem anpassat till
3817 olika skolors behov undersöks och belyses.

3818

3819 Att Centerpartiet verkar för att kommuner tillåts behandla sina skolor som en koncern, där behoven
3820 tillåts styra var resurserna ska satsas

3821

3822 Att Centerpartiet stödjer förslaget att elever utan särskilda skäl endast får byta skola inför terminsstart.

3823

3824

3825 **Distriktets yttrande:**

3826 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

3827

3828

3829 [7.23: Skolval och skolpeng](#)

3830 *Reinhold Hedenblad, Orust, Fyrbodal*

3831

3832 **Välfärdsgaranti**

3833 Företagsamhet inom skola och vård, som är tillgänglig för alla, inte bara för en välavlönad elit som i
3834 många andra länder, kan betyda mycket för utvecklingen av Sverige. Det skapas bättre verksamheter
3835 med olika angreppssätt, det ger många användare alternativ.

3836 Samtidigt har vinster i välfärden problematiserats. En person som satsar kapital för att starta och
3837 utveckla en verksamhet hoppas få en kapitalavkastning. Detta behöver inte vara dåligt, det kan vara
3838 drivande, företagare accepterar att under några år till exempel arbeta väldigt mycket. Men för att se
3839 till att brukare i skola, vård och omsorg inte missgynnas är mitt förslag att företag inom dessa områden
3840 ska bygga upp en garanti som fonderas.

3841 Välfärdsgarantin skulle kunna byggas upp av vinstmedel innan utdelning sker. Ju större företagen blir
3842 desto större skulle de fonderade medlen bli. Medlen skall bli så stora att det tex inom skolan täcker att
3843 eleven går klart till exempel stadiet eller året.

3844 Det går kanske att jämföra med att det en gång i tiden infördes en resegaranti vid charterresor.

3845 Förslaget är att utreda förutsättningar för en välfärdsgaranti.

3846 Reinhold Hedenblad

3847 Orust

3848 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3849

3850 att utreda förutsättningarna för en välfärdsgaranti

3851

3852

3853 **Distriktets yttrande:**

3854 Distriktets utlåtande:

3855

3856 Det som distriktsstyrelsen antar att motionens mening är – är att utreda förutsättningar för att garantera
3857 välfärd för de elever, vårdtagare och brukare som genom aktivt val sökt sig till ett företag för den
3858 service som efterfrågats, snarare än till kommun, region eller stat. Ekonomisk garant för de

3859 efterfrågade välfärdstjänsterna föreslås vara en fond som entreprenören i fråga avsätter egna
3860 vinstmedel till före eventuell vinstutdelning till medfinansiärer eller aktieägare.

3861
3862 Motionären avser därmed att begränsa eventuella vinster en entreprenör inom skola, vård eller omsorg
3863 kan göra utan att först avsätta medel till en fond.

3864
3865 Resegaranti vid charterresor anges som ett föregångsexempel.

3866
3867 SKOLA
3868 I Skollag (2010:800) 7. kap 3 § beskrivs det som redan finns upptaget i Regeringsformens 2 kap. 18 §;
3869 att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till grundläggande utbildning i allmän
3870 skola. Vidare beskriver skollagens 2 kap. vilka aktörer i samhället som kan vara huvudmän för skola
3871 och vilka krav som skall uppfyllas för att godkännas som huvudman. Generellt kan sägas att
3872 kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola,
3873 gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och fritidshem, men det finns undantag för detta i lagen
3874 som medger enskilda att vara huvudmän efter att ansökan om sådant huvudmannaskap godkänts av
3875 statens skolinspektion eller av kommun.

3876
3877 Ekonomiska medel för utbildning av elever utgår från den kommun i vilken eleven är folkbokförd.
3878 Alltså är den ursprungliga huvudmannen, tillika den som avsätter ekonomiska medel – kommunen –
3879 den garant som motionären efterfrågar.

3880
3881 VÅRD och OMSORG
3882 Enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) 3 kap. 1 § är målet med hälso- och sjukvården en god hälsa
3883 och en vård på lika villkor för hela befolkningen.
3884 Vidare i samma lag, 2 kap. 2 § framgår det att; ”Med huvudman avses i denna lag den region eller den
3885 kommun som enligt lagen ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård. Inom en huvudmans
3886 geografiska område kan en eller flera vårdgivare bedriva verksamhet. Lag (2019:973).” Dessa
3887 huvudmäns specifika ansvar beskrivs i avdelning III respektive IV i Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

3888
3889 Region eller kommun, huvudmannen, är den ekonomiska garant som enligt lag tillser att kvalitet,
3890 tillgänglighet och resurseffektivitet upprätthålls. Även vad det gäller denna aspekt av välfärden finns
3891 det alltså också redan en garant.

3892
3893 RESEGARANTI som ett exempel
3894 Resegarantilag (2018:1218) 2 § säger:
3895 ”Med resegaranti avses i denna lag ett skydd mot ekonomisk skada som kan drabba resenärer till följd
3896 av insolvens hos arrangörer av paketresor eller näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt
3897 underlättat uppkomsten av sammanlänkade researrangemang.”

3898
3899 Resegarantilagen syftar alltså till att skydda resenärer mot ekonomisk skada till följd av insolvens hos
3900 arrangör eller näringsidkare. En liknande lag för välfärdsgaranti behövs inte eftersom en huvudman
3901 som inte längre kan nyttja sig av en upphandlad tjänst hos en välfärdsentreprenör fortfarande har
3902 huvudmannaskapet och ansvaret. Det förefaller inte finnas någon ekonomisk risk för medborgaren vid
3903 en sådan transaktion eller om en sådan transaktion förfaller.

3904
3905 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman
3906 att avslå motionen.

3907
3908 Beslöts att
3909 avslå motionen.

3910
3911
3912
3913

3914 7.24: Skolval och skolpeng

3915 *Michaela Zankl, Stockholm, Stockholms stad*

3916 *Eva Nilsson*

3917

3918 De nationella proven har blivit fler och allt fler framför åsikter om att provens roll ska stärkas, knytas
3919 tätare till elevernas betyg och röster höjs för att de ska rättas och bedömas centralt. En av
3920 anledningarna som framförs är den s.k. betygsinflationen. Vi menar att det är ett repressivt sätt att
3921 tänka som dessutom inte kommer åt rotorsaken och riskerar att försvaga den lokala
3922 bedömningskompetensen. Vi har inte heller sett ett konkret förslag på vilka lärare det är som ska
3923 arbeta med den centrala rättningen och bedömningen samt konsekvenserna av ett sådant arbetssätt. Ur
3924 ett centerpartistiskt perspektiv är starkt lokalt fokus viktigare än centralstyrning och i liberalismen är
3925 förtroende för enskilda professioner och medarbetare centralt. Det skulle vara mycket bekymmersamt
3926 att göra avkall på dessa delar för att undvika att hantera kärnan i problematiken. Centerpartiet måste i
3927 egenskap av förespråkare för skolval och marknadsliberala lösningar bidra till progressiva lösningar
3928 som motverkar att det som inte fungerar fortgår.

3929 Centralprov och standardprov hade i tidigare betygssystem en tydlig normerande funktion vilket vi
3930 menar bör vara det främsta syftet med nationella prov. Genom att stärka det normativa fokuset ska
3931 provens resultat primärt användas på en övergripande nivå där de kan ge en bild av kunskapsläget på
3932 en enskild skola över tid snarare än att primärt bedöma enskilda elever. Såväl den lokala som
3933 nationella bilden av elevers kunskapsutveckling synliggörs. Det ska inte vara tillåtet att i
3934 betygssättningen avvika från skolans resultat på de nationella proven utan en åtgärdsstrappa aktiveras. I
3935 första hand ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa en analys av avvikelserna och vilka
3936 åtgärder som ska vidtas. I de fall huvudmannen själv eller Skolinspektionen anser att det behövs
3937 externt stöd ska Skolverket gå in med detta. Om en väsentlig ökning av kopplingen mellan betyg och
3938 resultat på nationella proven inte kan ses efter första årets arbete ska Skolinspektionen gå in och
3939 tillfälligt ta över ansvaret för arbete med betyg under en lämplig period.

3940 Det finns idag stora möjligheter att digitalisera de nationella proven och göra dem i hög grad
3941 självvärderande. Detta är arbetssätt som redan nu fungerar som bedömningsunderlag i högre utbildning
3942 och som kan omfatta såväl faktakunskaper som resonemang och analys. Det finns och goda
3943 möjligheter att öka fokus på de delar som har effekt på elevens hela kunskapsutveckling som
3944 ordkunskap, läsförståelse, problemlösning och väsentliga faktakunskaper. Ett sådant fokus minskar
3945 dessutom risken för att proven styr undervisningen på ett negativt sätt. Genom väl utvecklade digitala
3946 prov kan antalet provversioner öka till en relativt låg kostnad och den idag kostsamma hanteringen för
3947 att minska fusk kan förenklas. Möjligheten att på aggregerad nivå analysera enskilda frågor eller
3948 tematiska områden ökar och omfattande mängder data kan hanteras till en relativt låg kostnad. Vi
3949 menar att kunskapsunderlaget om elevers kunskaper inte är så väl utvecklat som det skulle kunna vara.
3950 Ett sådant underlag kan verka stödjande för skolmyndigheternas beslut om stöd och insatser. I sista
3951 hand kan sanktioner behöva vidtas. Generellt sett är vite en vanlig metod som vi dock menar behöver
3952 utredas noga för att tillse att inte de skolor som redan har ett ekonomiskt utsatt läge drabbas för hårt.

3953 De nationella proven är viktiga och behöver reformeras men inte på det sätt som ofta framförs i
3954 debatten.

3955 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3956

3957 att Centerpartiet verkar för att de nationella proven inom en snar framtid ska digitaliseras och till stor
3958 del bygga på en automatisk rättning. Övrig rättning ska fortsatt ske på skolorna. Likaså behöver en
3959 översyn ske över i vilka ämnen nationella prov ska genomföras och vilka delar som är väsentliga att
3960 testa.

3961

3962 att Centerpartiet verkar för att de nationella proven ska vara normerande för betygssättningen på

3963 skollnivå snarare än på elevnivå och att en åtgärdsstrappa införs för vilken Skolinspektionen ska ansvara
3964 och att Skolverket ansvarar för att adekvat stöd finns att tillgå.
3965

3966

3967 **Distriktets yttrande:**

3968 Distriktsstyrelsens svar:

3969

3970 Distriktsstyrelsen delar motionärernas bedömning att de nationella proven för att ge de effekter som
3971 önskas behöver digitaliseras och så långt det är möjligt rättas automatiskt. Det är viktigt för
3972 trovärdigheten och stärker också en likvärdig bedömning av hur skolorna presterar över tid. Dessutom
3973 minskar det risken för fusk.
3974

3975 Däremot ser vi att målet ska vara att även de delar som inte kunnat digitaliseras ska göras centralt, och
3976 föreslår därför en något justerad skrivning.
3977

3978 I ett sådant arbete är det också som motionärerna anför naturligt att se över vilka ämnen och delar som
3979 ger det underlag som beskriver kunskapsnivån och på ett trovärdigt sätt kan ligga till grund för ramar
3980 för betygsnormeringen.
3981

3982 Att normeringen sker för skolor som helhet gör också att lärarna lättare kan ta sitt ansvar att inom
3983 ramen för sitt uppdrag om betyg och bedömning genomföra den helhetsbedömning som ska göras av
3984 eleven kunskapsnivå.
3985

3986 Vi delar också motionärens inriktning att den skola som inte klarar av att agera inom ramen för
3987 normeringen ska avkrävas såväl motiveringar samt åtgärder, för att därefter få acceptera att staten
3988 ingriper för att normeringen ska fungera.
3989

3990 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:
3991

- 3992 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
3993 - Att bifalla motionens att-sats 2
3994 - Att Centerpartiet verkar för att de nationella proven inom en snar framtid ska digitaliseras och i
3995 huvudsak bygga på automatisk rättning. Målet ska vara att eventuell övrig rättning sker centralt.
3996 Likaså behöver en översyn ske av i vilka ämnen nationella prov ska genomföras och vilka delar som är
3997 väsentliga att testa.
3998
3999

4000 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:
4001

- 4002 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
4003 - Att bifalla motionens att-sats 2
4004 - Att Centerpartiet verkar för att de nationella proven inom en snar framtid ska digitaliseras och i
4005 huvudsak bygga på automatisk rättning. Målet ska vara att eventuell övrig rättning sker centralt.
4006 Likaså behöver en översyn ske av i vilka ämnen nationella prov ska genomföras och vilka delar som är
4007 väsentliga att testa.
4008
4009

4010

7.25: Skolval och skolpeng

4011 *Michaela Zankl, Stockholm, Stockholms stad*

4012 *Eva Nilsson*

4013

4014 Utbildningen inom skolväsendet ska enligt skollagen vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i
4015 landet den anordnas. Likvärdig betyder att alla elever ska ges möjlighet att nå sin fulla potential,

4016 oavsett vilka skolor de går i och inte att alla skolor ska vara likadana eller drivas på samma sätt.
4017 Centerpartiets grupp för skolutveckling i Stockholm har återkommande diskuterat frågan om nivåer på
4018 resurser, vad de används till och vilka resultat som kan kopplas till dem. Den hänsyn som i dag tas till
4019 skolors olika förutsättningar i resursfördelningen är för låg och grundar sig inte i verkliga behov.
4020 Magasinet Kvartal[1] illustrerade i en artikel med tre exempel hur resurserna varierar mellan skolor
4021 och det framkommer tydligt att det inte alltid finns en given och direkt koppling mellan behov,
4022 resursmängd och resultat. Vi menar att detta inte utgör undantag.

4023 Enligt skollagen ska huvudmännen tilldela skolorna resurser efter elevernas behov. I nästa steg ska
4024 skolornas rektorer använda resurserna på den egna skolan efter elevernas behov. Det finns ett behov av
4025 att skapa resursfördelningsmodeller med större effektivitet och träffsäkerhet och som utgår från
4026 elevers reella behov. Huvudmännen måste utveckla bedömningen av respektive skolas
4027 resurstilldelning och resursanvändning för att säkerställa att rektor och dennes personal har
4028 förutsättningar att utföra ett kvalitativt arbete, dvs leva upp till krav och mål i de nationella
4029 styrdokument. I linje med Skollagens skrivningar om systematiskt kvalitetsarbete ska synpunkter
4030 från såväl chefer som medarbetare beaktas. Detta sker vanligen idag genom hierarkiska strukturer där
4031 informationen flyttas uppåt i systemet och där de som arbetar direkt i verksamheterna inte blir hörda i
4032 tillräcklig omfattning. Lärare, förskollärare och lärare i fritidshem med flera funktioner arbetar
4033 dagligen närmast barn och elever och kan bidra till en korrekt bild av verksamheternas förutsättningar
4034 och behov.

4035 För ett parti som Centerpartiet där aktsamhet om varje skattekrona ska vara en självklarhet behöver
4036 ekonomistyrningen inom skolan förbättras. Den ska verka nära de som arbetar i verksamheterna och ta
4037 hänsyn till lokala omständigheter och olikheter.

4038 [1] Kvartal. *Del 2: Skolornas stora resultatskillnader väcker förvåning.*

4039 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4040
4041 att Centerpartiet verkar för att i Skollagen skriva fram att huvudmannen ska säkerställa
4042 resursfördelningen på skolorna med stöd av lokala tvärkompetensråd. Råden ska bestå av alla skolans
4043 professioner som tillsammans ska utveckla bedömningen av respektive skolas resurstilldelning och
4044 resursanvändning. Detta för att säkerställa att rektor och dennes personal har förutsättningar att leva
4045 upp till krav och mål i de nationella styrdokument. Denna kunskap ska fungera som ett komplement
4046 till den kunskap om ekonomistyrning som finns på förvaltnings eller stabsnivå med målet att varje
4047 skola ska ha rätt budget.

4048
4049 att Centerpartiet verkar för att förändra statsbidragen så att de primärt går till skolor med låg
4050 måluppfyllelse där huvudmännen har en förbättringsplan och får äska pengar utifrån varje skolas
4051 behov.

4052
4053 att Centerpartiet verkar för att kommunerna förändrar det socioekonomiska bidraget och andra bidrag
4054 så att medlen riktas till skolor utifrån verkliga behov.

4055
4056 att Centerpartiet verkar för att Skolinspektionens inspektioner främst riktar sig mot skolor med låg
4057 måluppfyllelse och att de bidrar med stöd till skolor med svårigheter.

4058
4059
4060 **Distriktets yttrande:**

4061 Distriktsstyrelsens svar:

4062
4063 Distriktsstyrelsen instämmer i stor med motionärernas förslag. Det är viktigt att säkerställa att skolans
4064 resurser användas rätt och får önskvärda effekter och resultat. Alla elever har rätt till en bra skola och
4065 till det stöd och hjälp den behöver för att klara skola.

Distriktsstyrelsen tolkar motionärernas förslag som att analysen av hur mycket resurser en skola behöver ska komma nedifrån och upp, genom lokala och individuella analyser på varje enskild skola och att samma sätt att analysera ska gälla alla skolor, oavsett kommun. Distriktsstyrelsen instämmer i syftet, som i grunden handlar om att skapa likvärdighet mellan skolor i hela landet. Samtidigt menar vi att det är viktigt att kunna göra olika analyser och olika politiska bedömningar beroende på var i landet man befinner sig. Stockholms resurstilldelningssystem innebär att skolor i utsatta områden får mycket mer pengar per elev än skolor i mer välbärgade områden. Sedan har varje rektor själv mandat att besluta hur medlen ska användas på den enskilda skolan. Det är i grunden ett system som distriktsstyrelsen ställer sig bakom, även om det finns skäl att analysera och utvärdera om systemet får rätt effekter.

När det gäller frågan om statsbidrag är Centerpartiets uppfattning att statsbidrag så långt som möjligt ska vara generella istället för riktade. Då får kommuner själva avgöra hur medlen ska fördelas, och där ska Centerpartiet fortsätta vara en stark röst på att medel ska ges till de skolor som behöver dem mest.

Distriktsstyrelsen instämmer i förslaget att Skolinspektionens inspektioner främst ska riktar sig mot skolor med låg måluppfyllelse. Ingen elev ska riskera att gå i en skola som inte håller god kvalitet, vilket Skolinspektionen bör fokusera på.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
- Att avslå motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4

Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
- Att avslå motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4

7.26: Skolval och skolpeng

Fredrik Mossmark, Härryda, Västra Götaland Västra

Det har i många år pågått en politisk diskussion om friskolors verksamhet i Sverige. Denna diskussion har till stor del handlat om finansiering, bolagsformer och vinst. I en del fall med en varierande dold agenda om att minska föräldrars valfrihet. Centerpartiet står för en ganska lång tradition av att vara för familjers möjlighet att välja skola till sina barn. Vidare har vårt parti en lång tradition av att vara för fri företagsamhet. Vänstern bortser i sin fokuserade kritik av vinstdrivande skolor att en ganska stor del av vår skattefinansierade service ges av kommersiella bolag, bl.a. planering och byggande av transportinfrastruktur, teknisk kompetens inom kommunal verksamhet m.m.. Det som däremot gör skolan annorlunda är att den står för en viktig del av våra barns uppväxt och lärande. I dagsläget bedrivs tillsyn av friskolor av Skolinspektionen, men det kan i vissa fall vara svårt att som förälder eller samhällsmedborgare få insyn i enskilda huvudmäns verksamhet och beslut. Den nuvarande slutenheten har inneburit att statistik om bl.a. resultat och andel behöriga lärare från skolor inte längre får publiceras.

4117 Det finns dock fler uppenbara tillfällen då ökad insyn hade varit till fördel för allmänna intressen. Det
4118 finns exempelvis rapporter om att en del fristående skolor, ofta mindre sådana, ej tillämpar en linjär kö
4119 till antagning. Fall där föräldrar lyckas övertyga skolan om att anta just deras barn istället för att följa
4120 antagningskön. I samband med pandemin ansåg en del skolor, både kommunala och fristående, att
4121 information om smittoläget skulle vara sekretessbelagd information och föräldrar inte skulle
4122 informeras. I en sådan situation har föräldrar till barn i kommunala skolor bättre förutsättningar att
4123 kräva vetskap jämfört med föräldrar till barn i fristående verksamhet.

4124 Motionären är övertygad om att ökad öppenhet inom friskolan är till fördel för barn och föräldrar, men
4125 också för samhället i stort. Skolföretagens behov av att kommersiellt planera sin verksamhet kan inte
4126 tillåtas gå före det bästa för barn och föräldrar. Vidare är en ökad öppenhet till fördel för att bevara och
4127 utveckla barns och föräldrars valfrihet genom att tilltron till friskolesystemet stärks.

4128 Landvetter, 2021-02-27

4129 Fredrik Mossmark

4130 Motionen bifölls vid Centerpartiet i Härrydas årsstämma.

4131 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4132

4133 att Centerpartiet verkar för att öka enskildas och allmänhetens insyn i friskolor med mål att
4134 offentlighetsprincipen ska tillämpas i så hög grad som möjligt.

4135

4136

4137 **Distriktets yttrande:**

4138 Distriktsstämman beslutade att bifalla motionen.

4139

4140 Det är centralt för trovärdigheten, likvärdigheten och kvaliteten att transparensen inom skolområdet är
4141 så hög som möjligt. Det gäller inte minst för friskolesystemet. Distriktsstyrelsen noterar att fullt ut
4142 införa offentlighetsprincipen kan försvåra särskilt mindre aktörers möjligheter. Ett ökat krångel och
4143 dyrare administration måste klokt vägas av mot transparensens fördelar. Därför är det rimligt att i att-
4144 satsen tillföra orden ”i så hög grad som möjligt”. Hur långt ”i så hög grad som möjligt” är måste
4145 vidare utredas.

4146

4147

4148 7.27: Skolval och skolpeng

4149 *Effie Kourlos, Östersund, Jämtland*

4150

4151 ”Utbildningen inom skolväsendet ska enligt skollagen vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i
4152 landet den anordnas. Kvaliteten i verksamheten ska alltid vara så hög att målen kan uppnås oavsett var
4153 verksamheten bedrivs och oavsett vilken huvudman som bedriver den. Likvärdighet betyder inte
4154 likformighet eller lika mycket resurser utan hänsyn ska tas till elevers olika förutsättningar och behov
4155 – skolan har ett kompensatoriskt uppdrag. I grunden handlar skolans likvärdighet om att en elevs
4156 möjlighet att lyckas i skolan inte på ett systematiskt sätt ska bero på elevens familjebakgrund, var i
4157 landet eleven bor eller vid vilken skola eleven går.”[1]

4158 Så inleds betänkandet av Utredningen om en mer likvärdig skola (SOU 2020:28)[2] som presenterades
4159 våren 2020. Vad gäller begreppet likvärdighet, utgår utredningen från eleven och skollagens utfästelse
4160 om att främja alla elevers utveckling och lärande så att elever utvecklas så långt som möjligt
4161 oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden.[3] Det handlar kortfattat
4162 om är att ge alla människor lika goda livschanser.

4163 Utredningen slår fast att likvärdigheten, sett ur ett nationellt perspektiv, över tid inte positiv. I stället
4164 för att bli allt mer likvärdig verkar utvecklingen t.o.m. vara negativ. Sedan början på 1990-talet syns
4165 en kraftigt ökad spridning av skolornas kunskapsresultat vilket i hög grad enligt utredningen beror på
4166 ökad skolsegregation. En viktig förklaring till den ökade skolsegregationen, menar utredningen, är den
4167 allt större boendesegregationen men skolvalet och den ökade andelen elever i fristående skolor har
4168 också bidragit till utvecklingen.[4]

4169 När det gäller elevers skolresultat, konstaterar utredningen att resurser är viktiga. Detta kan tyckas
4170 självklart, men en äldre amerikansk studie pekade på att det inte gick att se några positiva effekter av
4171 mer resurser i skolan. Denna uppfattning är nu avfärdad och utredningen hänvisar till nyare studier
4172 som istället visar motsatsen - att resurser påverkar elevers resultat positivt. Detta gäller både direkta
4173 skolresultat och framtida studiedeltagande, löner och fattigdom.[5] Resurser ger alltså effekter både på
4174 kort och lång sikt.

4175 I fråga om hur resursfördelningen idag ser ut mellan kommunala och enskilda huvudmän (fristående
4176 skolor), konstaterar utredningen att den totala finansieringen av fristående skolor, över tid, är något
4177 mer generös än den av den kommunala skolan när skillnader i förutsättningar beaktas.[6] Ett av
4178 utredningens uppdrag har också varit just att kartlägga och analysera de bakomliggande orsakerna till
4179 skillnaderna i avsatta resurser för undervisning och elevhälsa inom förskoleklass och grundskola
4180 mellan kommunerna och mellan de enskilda huvudmännen.

4181 Den skolpeng som varje elev har, kan finansiera skolgång i antingen en kommunal eller en fristående
4182 skola. Skolpengen utgörs av det så kallade grundbeloppet vilket enligt Skollagen ska täcka kostnader
4183 för undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt, och lokalkostnader.
4184 Utöver skolpengen kan ett tilläggsbelopp lämnas för vissa barn. Kommunerna betalar ut detta
4185 grundbelopp, för varje elev som är inskriven på skolan, till friskolorna. Idag går cirka 15 procent av
4186 grundskoleeleverna i Sverige i fristående skolor.

4187 Såsom framgår av utredningen har kommuner kostnader kopplade till sitt i skollagen fastställda
4188 generella myndighetsansvar och till sitt huvudmannaansvar som enskilda huvudmän inte har.

4189 Kostnader kopplade till det generella myndighetsansvaret kan till exempel gälla kostnader för att fatta
4190 beslut om mottagande i grundsärskola, för den informationsskyldighet om utbildning man bär eller
4191 kostnader för skolskjuts. Kostnader kopplade till myndighetsansvaret ingår inte i beräkningen av de
4192 bidrag som hemkommunen lämnar till fristående skolor i form av grundbelopp och i vissa fall
4193 tilläggsbelopp.

4194 Huvudmannaansvaret handlar exempelvis om ett övergripande ansvar för skolväsendet, både i fråga
4195 om planering och att kunna ta emot samtliga skolpliktiga elever hemmahörande i kommunen.
4196 Kommuner behöver alltså alltid ha vakanta platser vid vissa av sina skolenheter, alternativt vara
4197 beredda att acceptera överbeläggning, för att kunna ta emot elever som flyttar till kommunen, som vill
4198 byta från en fristående till en kommunal skola eller för att ta emot elever från en fristående
4199 skola som stänger. I bägge fallen uppstår merkostnader jämfört med huvudmän som inte har samma
4200 ansvar (vid överbeläggning uppstår ingen ekonomisk merkostnad, däremot uppstår en merkostnad i
4201 form av en kvalitetsbrist).

4202 Därutöver så har kommuner det yttersta ansvaret för att erbjuda alla barn i kommunen plats i en skola
4203 nära hemmet, oavsett antal elever i kommunen respektive år. Kommuner måste alltså kunna garantera
4204 täckning vad gäller skolplatser över hela kommunen. Utredningen uppskattar att huvudmannaansvaret
4205 medför betydande merkostnader för kommunala jämfört med enskilda huvudmäns verksamhet, i
4206 genomsnitt över tid och mellan kommuner 8,4 procent av verksamhetens kostnad. Dessa merkostnader
4207 kan inte sägas vara kopplade till kommunernas myndighetsansvar utan hör snarare till kommunens
4208 huvudmannaansvar.

4209 Vidare varierar antalet barn i skolåldern kraftigt över tid. Vissa resurser går inte att anpassa fullt ut
4210 efter sådana förändringar i verksamhetsvolym. Lokalkostnader är det tydligaste exemplet, men även
4211 poster som undervisning och elevhälsa karakteriseras av en viss tröghet vad gäller anpassning till olika
4212 behov över tid. Dessa kostnader är sådana som kommunen ska ersätta enskilda huvudmän för genom
4213 grundbeloppet, vilket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av
4214 resurser till sin egen verksamhet. Detta trots att kostnaderna kopplade till huvudmannaansvaret alltså
4215 är kostnader som fristående skolor inte har.

4216 Det har tidigare funnits möjligheter att göra avdrag för dessa kostnader som den kommunala
4217 huvudmannen har. Avdragsmöjligheten var maximalt 15 procent när rätten till bidrag för alla
4218 godkända fristående skolor infördes 1991 och 25 procent under en kort period i mitten av 1990-talet.
4219 Den fastställda procentandelen försvann dock 1996 när reglerna ändrades till att bidrag ska ges enligt
4220 samma grunder som tillämpas för kommunens egna grundskolor, utifrån skolans åtagande och
4221 elevernas behov. Enligt nu gällande lagstiftning har fristående skolor alltså rätt till 100 % av den
4222 grundpeng kommunen ger de egna skolorna.

4223 Utredningen föreslår därför att avdrag för sådana merkostnader som hemkommunen bedömer sig ha
4224 ska göras när bidrag till enskilda huvudmän beräknas. Kommunen ska tydligt redovisa hur
4225 beräkningen av avdraget har gjorts och motivera varför avdraget är skäligt.[7] Förslaget innebär också
4226 vissa svårigheter vilka framgår av utredningen, exempelvis att avdraget måste grundas på
4227 merkostnader som uppstår vid en långsiktigt hållbar kapacitetsplanering. Detta för att en kommun med
4228 långsiktigt vikande elevunderlag inte ska komma undan med att inte gör någon anpassning alls av
4229 personal och andra resurser i verksamheten, och istället ta ut den fulla merkostnaden för det i stora
4230 avdrag från bidragen till enskilda huvudmän.[8]

4231 Centerpartiet har, bland annat i en debattartikel daterad den 26 januari 2021[9], presenterat flera
4232 förslag i syfte att "alla skolor ska vara bra skolor". Centerpartiet vill bland annat reformera och
4233 tillgängliggöra skolvalet, erbjuda stöd i skolornas kvalitetsarbete och minska de riktade statsbidragen
4234 till förmån för ett sektorsbidrag. Detta är mycket bra, men en fråga som Centerpartiet hittills inte har
4235 presenterat några förslag kring, är just behovet av att se över resursfördelningen mellan kommunala
4236 och enskilda huvudmän givet att, som framgår ovan, de kommunala huvudmännen har kostnader
4237 kopplade till huvudmannaansvaret som enskilda huvudmän inte har.

4238 Som tidigare ledamot av barn- och utbildningsnämnden i Östersunds kommun har jag egna
4239 erfarenheter av konsekvenserna av att kostnaderna kopplade till huvudmannaansvaret idag räknas in i
4240 det grundbelopp som kommunerna ska ersätta de enskilda huvudmännen för och hur detta riskerar
4241 bidra till att minska likvärdigheten mellan kommunala och enskilda huvudmän. Då det är viktigt att
4242 framåt värna och utveckla valfriheten i skolan, är det med tanke på likvärdigheten också viktigt att
4243 säkerställa att kommunala och enskilda huvudmän får rätt resurstilldelning utifrån de skillnader i
4244 ansvar som finns och som redovisats ovan.

4245 _____

4246 Effie Kourlos

4247 Centerpartiet Östersund

4248

4249 Fotnoter:

4250 [1] SOU 2020:28, sid. 15

4251 [2][https://www.regeringen.se/498b68/contentassets/fcf0e59defe04870a7.7.619f5bda331f4/en-mer-](https://www.regeringen.se/498b68/contentassets/fcf0e59defe04870a7.7.619f5bda331f4/en-mer-likvardig-skola--minskad-skolsegregation-och-forbattrad-resurstilldelning-sou-202028)
4252 [likvardig-skola--minskad-skolsegregation-och-forbattrad-resurstilldelning-sou-202028](https://www.regeringen.se/498b68/contentassets/fcf0e59defe04870a7.7.619f5bda331f4/en-mer-likvardig-skola--minskad-skolsegregation-och-forbattrad-resurstilldelning-sou-202028)

4253 [3][3] SOU 2020:28, sid. 162

4254 [4] SOU 2020:28, sid. 15

4255 [5] SOU 2020:28, sid. 394-7.26

4256 [6] SOU 2020:28, sid. 518

4257 [7] SOU 2020:28, sid. 529-530

4258 [8] SOU 2020:28, sid 530-531

4259 [9] [https://www.dn.se/debatt/sa-har-vill-centerpartiet-utveckla-valfriheten-i-](https://www.dn.se/debatt/sa-har-vill-centerpartiet-utveckla-valfriheten-i-skolan/?fbclid=IwAR2uiXTKP7LCRQz41Oq3R4wZM27o8U1B2MCGBgzfQxMumQjSj27aDYAk8v0)
4260 [skolan/?fbclid=IwAR2uiXTKP7LCRQz41Oq3R4wZM27o8U1B2MCGBgzfQxMumQjSj27aDYAk8v](https://www.dn.se/debatt/sa-har-vill-centerpartiet-utveckla-valfriheten-i-skolan/?fbclid=IwAR2uiXTKP7LCRQz41Oq3R4wZM27o8U1B2MCGBgzfQxMumQjSj27aDYAk8v0)
4261 0

4262 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4263
4264 att Centerpartiet ska verka för att kostnader kopplade till kommunernas huvudmannaansvar ska kunna
4265 exkluderas från beräkningen av de bidrag som hemkommunen lämnar till fristående skolor i form av
4266 grundbelopp och i vissa fall tilläggsbelopp, på samma sätt som kostnader kopplade till kommunernas
4267 myndighetsansvar redan gör, i syfte att stärka likvärdigheten mellan kommunala och fristående skolor.
4268
4269

4270 **Distriktets yttrande:**
4271 Vi behöver ha en resursfördelning som kompenserar kommunerna för deras verkliga kostnader - vilka
4272 är större än friskolornas pga kommunernas huvudmannaansvar. När kommunerna inte får göra avdrag
4273 för dessa kostnader blir konkurrensen ojämn och mellan kommuner och friskolor. Centerpartiet värnar
4274 ju bl.a. skolor på landsbygden och dessa är generellt dyrare pga färre elever etc. Om kommunerna inte
4275 kompenseras för att tex ha skolor på icke strategiska platser, hålla överkapacitet etc så kommer det
4276 påverka kvaliteten.
4277 Om vi vill att kommunala skolor ska kunna mäta sig med friskolor måste de kompenseras för det
4278 större ansvaret. Annars urholkas skolbudgetarna och det kommer att påverka kvaliteten.
4279 Sammanfattningsvis: Det handlar om att Centerpartiet som värnar det fria skolvalet måste ge
4280 kommunerna förutsättningar att hålla med skolor över hela kommunerna och av bra kvalitet!
4281
4282 Distriktsstämman bifaller motionen.
4283
4284
4285

4286 7.28: Skolval och skolpeng

4287 *Karin Ernlund, Stockholm, Stockholms stad*

4288 *Karin Ernlund, distriktsordförande Stockholms stad*

4289 *Martin Ådahl, riksdagsledamot Stockholms stad, martin.adahl@centerpartiet.se*

4290 *Claes Nyberg, gruppleddare i Utbildningsnämnden Stockholms stad, claes.nyberg@centerpartiet.se*

4291 *Réka Tolnai, ordförande CUF Storstockholm, reka.tolnai@centerpartiet.se*

4292 *Erik Johnsson, ordförande Centerstudenter Stockholm, erik.johnsson@centerpartiet.se*

4293 *Gabriel Bergin, distriktsstyrelsen Stockholms stad, gabriel.bergin@centerpartiet.se*

4294

4295

4296 Skolan är den viktigaste grunden för varje människas möjligheter att förverkliga sina drömmar och
4297 bygga ett självständigt liv. Därför måste varje skola ge varje elev de bästa förutsättningarna för att
4298 inhämta och utveckla kunskaper och värden. Ingen elev får lämnas efter, det är en grundbult i
4299 samhällets uppdrag att se till att alla elever oavsett bakgrund och bostadsområde ska få bästa möjliga
4300 utbildning.

4301 Sveriges skolor håller i många fall mycket hög kvalitet, men tyvärr kantas det svenska skolsystemet av
4302 stora skillnader mellan skolor, mellan bostadsområden och mellan elever från olika
4303 bakgrund. Bostadssegregationen är idag den viktigaste faktorn till att också skolan är väldigt
4304 segregerad. Allt för många elever lämnar skolan utan behörighet till vidare studier eller fullständiga
4305 kunskapsresultat. Särskilt i områden med socioekonomiskt svaga förhållanden lämnar går för många
4306 elever idag i skolor som inte håller tillräckligt hög kvalitet.

4307 *Skolvalet*

4308 Principen bakom det fria skolvalet är att alla familjer ska ha samma möjlighet att välja skola, inte bara
4309 de som har möjlighet att betala privat för skolgång, och att familjernas val bidrar till att stärka skolans
4310 utveckling och anpassning till elevernas behov, och till att höja alla skolors nivå. Det är dit
4311 utformningen av skolvalet bör sträva, så långt det är möjligt.

4312 Valfriheten är särskilt viktig för möjligheten att göra ett aktivt val när familjen har särskilda behov
4313 eller önskemål, såväl som för möjligheten att aktivt välja bort närmaste skola om det behovet finns
4314 eller den pedagogiska modellen inte passar eleven. Elever som behöver kan även få ett nytt
4315 sammanhang genom att välja en skola i ett annat område.

4316 För att så långt som möjligt nå dit behöver skolvalet kontinuerligt utvecklas. Dagens modell kan på
4317 flera punkter förbättras. Särskilt i storstäder med en stor boendesegregation bidrar dagens utformning
4318 av skolvalet till ett stort stressmoment för många familjer. I några familjer ställs barn i kö till vissa
4319 skolor redan innan barnet lämnat BB, i andra familjer har barnen då ingen chans att komma in på de
4320 skolor de önskar eftersom många står i kö redan innan de flyttade dit de nu bor.

4321 Att välja skola är i sig svårt för många då den tillgängliga informationen ofta är bristfällig eller svår att
4322 jämföra. Om valet måste göras många år innan skolstart är ännu svårare då både livssituation,
4323 boendeort och skolor kan förändras mycket på den tiden. Skolvalet görs då dessutom innan elevens
4324 vårdnadshavare rimligtvis kan ha mer kunskap om barnets behov än att de vill ha en bra skola. Som en
4325 konsekvens ställs barn ofta i väldigt många köer utan inbördes ordning då det inte finns någon
4326 begränsning av antalet de kan stå i. Detta påverkar även alla skolors, både kommunala och fristående,
4327 möjlighet att göra en realistisk planering för sin verksamhet.

4328 För de familjer som inte ställt sina barn i kö tidigt så innebär dagens system att de stängs ute från de
4329 mest attraktiva skolorna. Det slår hårdast mot de familjer som antingen kommit till kommunen

4330 nyligen, eller som av olika anledningar inte förmått att planera så långt i förväg. I praktiken är det
4331 oftare socioekonomiskt mer utsatta familjer där barnen redan innan har sämre förutsättningar att lyckas
4332 i skolan som missgynnas. Det gör det svårare för skolan att uppfylla sitt kompensatoriska uppdrag att
4333 utjämna livschanser.

4334 En tydlig förändring av skolvalets utformning behövs, för att säkra alla elevers rätt att utöva sitt aktiva
4335 skolval, öka transparensen och stärka förtroendet för alla skolor. För att uppnå det grundläggande
4336 syftet med det fria skolvalet.

4337 *Transparens och uppföljning*

4338 Med dagens skolval krävs att familjer och elever ställer sig i flera olika köer i olika system för att göra
4339 aktiva val bland alla de skolor som finns i det svenska skolsystemet och som finansieras av
4340 kommunernas skolpeng. Det är inte ett transparent eller överblickbart system vare sig för familjer eller
4341 skolhuvudmän.

4342 Därför föreslår vi ett gemensamt antagningssystem för alla skolor, oavsett huvudman i en kommun.
4343 Frivilliga regionala samarbeten mellan flera kommuner ska följa samma princip. Detta innebär att inga
4344 separata köer kan förekomma till offentligt finansierade skolor. I ett gemensamt antagningssystem ska
4345 också all relevant information finnas om alla skolor i kommunen. Huvudmännen ska på likvärdigt sätt
4346 kunna se och hämta information om hur många som har sökt till deras skolor och nå uppgift om
4347 eleverna för att kunna sända relevant information till dem under ansökningsperioden.

4348 Vi föreslår också att möjligheten att ställa barn i kö till skolstart i grundskolan från låga åldrar tas bort.
4349 I stället ersätts det av ett ansökningsförfarande som öppnar i rimlig tid, inom ett år, innan skolstart, då
4350 alla elever gör ett aktivt val under samma fastställda tidsperiod. Vid valet anger den sökande en
4351 turordning mellan sina önskemål, där matchning sedan görs i denna turordning. Endast syskonförtur,
4352 en utvecklad närhetsprincip och förtur till skolspår får vara urvalsgrunder. I praktiken innebär det att
4353 om det är fler sökande till kvarvarande platser när övriga urvalsgrunder har använts får lotten slutligt
4354 avgöra.

4355 I valet av skola har kommunen ett särskilt ansvar för att föräldrar och elever kan göra ett informerat
4356 val, där även de utan starka lokala kontaktnät kan ta ställning till en skolas styrkor inom olika
4357 grundläggande områden. De algoritmer och urvalsprinciper som används måste vara överblickbara så
4358 att de prioriteringar föräldrarna gör i skolvalet blir meningsfulla.

4359 Rätten att byta skola när det inte fungerar är viktig att värna. Samtidigt kan många täta byten av skola
4360 under ett läsår vara negativt för elevens lärande med ständiga omtag kring var planeringen av ämnena
4361 är på den nya skolan och nya relationer med både nya elever och lärare. Många täta byten ger också
4362 dåliga planeringsförutsättningar för skolorna både för ekonomi och planering. Det finns även fall där
4363 täta byten används av familjer som vill undvika insyn i missförhållanden eller där hot om byten
4364 används som påtryckning för att få sin vilja igenom, exempelvis för betyg. Därför ser vi att det är
4365 rimligt att ha en huvudinriktning om att ett eventuellt nytt skolval görs vid terminsstart så kursmoment
4366 hinner bli klara och förberedelser både för elev och skola hinns med. Dessutom kan skolpliktig
4367 kommun då ge stöd via det gemensamma systemet för skolval. Vid tätare byten ska familjen meddela
4368 kommunen detta och anledning för att kunna få en bild av om något inte stämmer på en viss skola.
4369 Givetvis ska det finnas en ventil när en elev har särskilda skäl att byta mitt i en termin. Det kan röra
4370 sig om sociala skäl, mobbning, en längre flytt som gör det svårt för familjen att klara vardagen eller att
4371 eleven behöver byta kontext för att kunna klara skolan. Exempelvis om det finns risk att skolmiljön
4372 och umgänge där kan höja risken för en elev att debutera i kriminalitet.

4373 Offentlighetsprincipen som lag är inte fullt ut applicerbar på andra än offentliga institutioner och
4374 myndigheter, varken fristående skolor, vårdföretag eller civila organisationer som tar emot offentliga
4375 medel för att bedriva verksamhet omfattas av lagen. Det praktiska förutsättningarna att verka under

4376 offentlighetsprincipen saknas för, särskilt små, fristående aktörer, och skulle innebära orimlig
4377 administration och juridisk expertis. Däremot ska principen vara att det ska finnas insyn och
4378 transparens kring fristående verksamheter som tar emot offentliga medel. Därför ska all information
4379 som är av vikt för kommunen, kommunens medborgare, myndigheter, SCB och allmänhet finnas
4380 tillgänglig. Informationen ska lämnas på samma sätt för alla skolor oavsett huvudmannaskap. Det
4381 handlar bland annat om antal barn, lärartäthet, betygsfördelning, resultat på nationella proven, hur
4382 skolpengen och olika ekonomiska tillägg används och fördelas samt annan information som är av vikt
4383 för transparens och ett informerat val.

4384 *Betyg och nationella prov*

4385 Dagens skolsystem kan innebära en risk för betygsinflation. När skolor konkurrerar om elever finns en
4386 risk att sätta överbetyg för att resultaten på skolan ska se så bra ut som möjligt. Till viss del avhjälpas
4387 detta av transparens och uppföljning, men ytterligare åtgärder är viktiga.

4388 Vi ifrågasätter inte lärarens professionella kompetens i betyg och bedömning. Lärarkåren tar redan
4389 idag denna uppgift på stort allvar och vi vill inte heller frånta dem detta ansvar då det ger eleverna
4390 större möjligheter att visa hela sitt lärande. Men det bör inte finnas ett inbyggt tryck på lärare att sätta
4391 högre betyg än elevernas kunskapsresultat har täckning för riskerar att urholka förtroendet för
4392 skolsystemet och rättvisan i skolvalet. För att motverka både bilden av och risken för betygsinflation
4393 vill vi att nationell rättning införs av de nationella proven och att metoder utvecklas för att det ska
4394 kunna ske självriktande och digitalt. Skolinspektionen får sedan i uppdrag att följa utvecklingen och
4395 säkerställa att betygsnivån och resultaten på de nationella proven för en skola inte markant avviker
4396 från varandra över tid.

4397 Förutom att säkerställa att mätningen av kunskap och betygssättningen är mer rättvis mellan skolor
4398 föreslår vi att det tas fram indikatorer och metoder för att utvärdera elevers kunskaper och progression.
4399 Att mäta hur elever som grupp höjer sin kunskap från ett givet utgångsläge kan säga betydligt mer om
4400 skolans kvalitet än vad meritvärden i genomsnitt kan göra. Att höja elever från F till E än från B till A
4401 kan vara en mycket större bedrift av skolan beroende på vad eleven hade för förutsättningar.

4402 *Kvalitativ och rätt skolgång för alla*

4403 Samtliga av våra förslag handlar om att stärka rätten till en kvalitativ och rättvis skolgång för alla
4404 elever. Ingen elev ska riskera att gå i en skola som inte klarar sitt uppdrag eller på grund av externa
4405 omständigheter inte få möjlighet att söka sig till den skola eleven önskar. En viktig del i detta är att
4406 alla skolor behandlas lika, har samma krav på sig och mäts utifrån samma mått. Attraktiva skolor med
4407 många sökande och med goda resultat måste också få större möjlighet att växa för att skolvalet ska bli
4408 reellt för fler.

4409 Skolinspektionens uppdrag kring uppföljning, granskning och åtgärder för att säkerställa kvaliteten
4410 behöver stärkas. Vi vill att Skolinspektionen ges utökade befogenheter och möjligheter att överta och
4411 överlåta drift och styrning av hela eller delar av en skolas verksamhet om den uppvisar en inte
4412 tillräcklig kvalitet efter att åtgärder som föreslagits och stödinsatser inte har givit resultat eller om
4413 situationen är särskilt allvarig. Detta ska gälla och genomföras likvärdigt för fristående och
4414 kommunala skolor. Skolorna ska då kunna tvingas överlåta drift och styrning till ny ledning och till
4415 antingen kommunala, privata eller idéburna huvudmän så länge det finns tydligt satta mål för
4416 förbättrade resultat under en angiven tidsperiod.

4417 Sammanfattningsvis föreslår vi därför här nedan ett antal reformer riktade mot att skapa ett mer
4418 transparent och sammanhållet skolval för elever och familjer i kombination med åtgärder för bättre
4419 uppföljning av skolornas verksamhet.

4420

4421 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4422
4423 Att ett obligatoriskt aktivt skolval införs i hela landet.
4424
4425 att kommuner avkrävs ansvar att tillhandahålla tydlig och tillgänglig information om hur skolvalet går
4426 till, vad valet innebär och aktivt erbjuder till rådgivning till de familjer som önskar.
4427
4428 att skolvalet görs gemensamt för alla skolor i en av kommunen samlad funktion. I systemet ska
4429 relevant information om respektive skola och deras kvalitet finnas.
4430
4431 att staten tillhandahåller en plattform där skolvalet kan göras, men att kommunerna själva väljer hur
4432 det implementeras.
4433
4434 att varje huvudman har likvärdig tillgång till information om de elever som har sökt till deras skola
4435
4436 att relevant information från skolvalssystemet är tillgänglig för alla huvudmän och skolor i syfte att
4437 underlätta verksamhetsplanering
4438
4439 att skolvalet görs under en tydlig ansökningsperiod i lagom tid innan skolstart, exempelvis ett år före
4440 skolstart.
4441
4442 att skolplatser i första hand fördelas efter hur den sökande har rankat dem under ansökningsperioden
4443 samt de principer som används för att avgöra utfallet av familjernas prioriteringar i skolvalet är
4444 överblickbara och begripliga.
4445
4446 att närhetsgarantin omformuleras så att elever har rätt att gå i någon av skolorna inom rimligt avstånd,
4447 om hen inte valt och tilldelats någon annan skola.
4448
4449 att närhetsgarantin implementeras med hjälp av en mjuk kvot för närhetsprioritet
4450
4451 att kommuner själva bestämmer vad som anses vara rimlig närhet.
4452
4453 att enbart syskonförtur och verksamhetsmässiga samband, så kallade skolspår, bortsett från
4454 närhetsgarantin, tillåts ge prioritet för antagning
4455
4456 att det fortsatt finns möjlighet att byta skola, men att nya val som huvudprincip sker i samband med
4457 terminsstart och då genom ansökningsförfarande i linje med det ordinarie skolvalet. Ytterligare skolval
4458 ska familjen anmäla till kommunen och ange anledning.
4459
4460 att byten under terminstid ska vara möjligt med anledning av särskilda skäl, som exempelvis längre
4461 flytt, behov av särskilt stöd eller till följd av kränkande behandling eller andra sociala skäl. Ansökan
4462 görs till skolpliktsansvarig kommun som då ska ge stöd i processen.
4463
4464 att det införs en tydlig lagstiftning kring vilken information alla skolor måste dela till offentliga
4465 register och hålla gripbar för allmänheten.
4466
4467 att alla skolor åläggs att dela relevant information om sin verksamhet med myndigheterna. Bland annat
4468 bör antal elever, lärartäthet, betygsfördelning och resultat på nationella proven delas.
4469
4470 att så mycket information som möjligt om skolor görs offentlig med utgångspunkt i elevens rätt till
4471 god kvalitet i undervisningen
4472
4473 att lämplig jämförande information om skolor även görs offentlig på samma plattform som skolvalet
4474 sker.
4475

4476 att Skolverket åläggs att följa upp skolor utifrån elevernas kunskaper och progression, samt hur väl de
4477 presterar utifrån sina socioekonomiska förutsättningar, prestation i nationella prov, samt genom att
4478 beräkna och publicera mervärdesmått för alla skolor när sådana är utvecklade.

4479
4480 att Skolinspektionens skol- och huvudmannarapporter utökas till att innehålla standardiserade mått och
4481 frågor i syfte att stärka jämförbarheten över tid och mellan skolor.

4482
4483 att Skolinspektionen stärks i sin roll och ges faktisk möjlighet att påtvinga en åtgärdstrappa för att
4484 förbättra resultaten, föreskriva nationellt stöd och i sista hand ha kapacitet och befogenhet att ta över
4485 verksamheter från huvudman i samverkan med andra skolmyndigheter.

4486
4487 att central rättning av de nationella proven införs.

4488
4489 att den centrala rättningen så långt det är möjligt är digitaliserad för ökad effektivitet, underlättad
4490 uppföljning samt ge potential att med AI stödja utveckling av bättre undervisningsmetoder för en
4491 starkt kvalitet i skolan

4492
4493 att betygsfördelningen i en skola över tid inte får skilja sig markant från resultaten på de nationella
4494 proven.

4495
4496 att de nationella provens utformning utreds och uppdateras för att kunna få en tydligare normerande
4497 funktion för skolornas prestation.

4498
4499

4500 **Distriktets yttrande:**

4501 Distriktsstyrelsens svar:

4502

4503 Distriktsstyrelsen vill börja med att tacka motionärerna för en välskriven och bra motion. Skolan är
4504 grunden för att barn och unga ska få en god start i livet, en stabil grund att stå på och de kunskaper
4505 som de behöver för att förverkliga sig själva och sina drömmar.

4506

4507 Att alla ska få en god och likvärdig utbildning oavsett vilken skola de går i är något som Centerpartiet
4508 ofta betonar. Vilken bakgrund eller socioekonomiska förutsättningar barnet kommer ifrån ska inte få
4509 avgöra vilken utbildning som eleven får. Genom att unga personer får en god utbildning utjämnas
4510 deras chanser att förverkliga sig själva, studera vidare och kompensera för andra faktorer som annars
4511 hade kunnat påverka elevernas framtid redan från start.

4512

4513 Dagens modell för skolval har en del oönskade effekter för dagens elever och deras familjer. De elever
4514 vars föräldrar är aktiva i att tidigt skriva in sitt barn i skol-köer kan få ett försprång och göra att elever
4515 vars föräldrar inte varit lika proaktiva eller att familjer som flyttat in sent ges en nackdel från start. Att
4516 det finns skolor med olika inriktning och pedagogik är positivt då alla elever har olika förutsättningar.
4517 Att möjligheten att gå i dessa skolor inte är lika är dock beklagligt. Ett rättvist system med ett aktivt
4518 och informerat skolval är därför rätt väg att gå. Information om alla skolor måste finnas lättillgängligt
4519 så att föräldrar kan jämföra skolor och göra ett aktivt och informerat val.

4520

4521 Att alla skolor ska omfattas av samma system av granskning är en självklarhet för oss. En skola som
4522 inte uppfyller kraven ska därför inte få drivas vidare på samma sätt utan åtgärder måste skyndsamt
4523 sättas in för att försäkra eleverna en god utbildning.

4524

4525 En gemensam rättning av nationella prov för att undvika betygsinflation är positivt för att stärka
4526 likvärdigheten och rättsäkerheten för vidare studier.

4527

4528 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

4529

4530 - Att bifalla motionen

4531 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

4532

4533 - Att bifalla motionen

4534

4535

4536 7.29: Läroplikt

4537 *Nicklas Sundberg, Göteborg, Göteborg*

4538

4539 Centerpartiet bör som ett liberalt parti värna människors såväl positiva som negativa religionsfrihet,
4540 vilket ibland kommer till svåra avvägningar och spänningar. Det finns sådant i religions namn som ska
4541 vara förbjudet i vårt land, såsom våld och tvång mot barn. Det finns uppenbara fall där detta är enkelt
4542 och tydligt, men det finns också, såsom bland andra humanister som Paul-Michael Foucault eller Bert
4543 Ås visat, mindre tydliga situationer av makt. Våra liv, särskilt som barn, är inbäddade av diskurser,
4544 narrativ och institutioner som vi behöver för att leva tillsammans. Detta kan ses som en del av barns
4545 andliga, ibland rentav religiösa, utveckling. Jag menar här religiös i en vid funktionell mening såsom
4546 sådana idéer som hålls för heliga och som sätter ramar och riktning för samhällslivet. Redan
4547 Augustinus talade om normer och filosofier såsom gudar och andar. Många i Sverige är inte bara
4548 troende på något, ber i krissituationer eller vill fortsätta vara medlemmar i trossamfund, utan själva
4549 människovärdet och idé om sekularism är svårt att på djupet förstå utan det judisk-kristna idéarvet. Det
4550 finns något ofrånkomligt transcendent över både nationalism och mänskliga rättigheter, även om det
4551 sedan behöver bli immanenta i specifika regler, institutioner och riter. Inom rimliga gränser så är det
4552 min bedömning att det är nödvändigt med ett visst mått av både nationalism och universalism, men att
4553 både ock behöver balanseras mot utrymme för olika religioners konkretioner. Att en liberal,
4554 pluralistisk demokrati kräver rätten att i viss mening få kränka andra genom att tänka och göra på sätt
4555 som andra upplever går emot deras identitet eller övertygelse. Det handlar om tolerans. Något jag
4556 menar är hotat i Sverige, inte minst inom utbildningsområdet.

4557 Barn i Sverige har sedan länge ur internationellt perspektiv relativt långtgående inskränkning av sin
4558 religionsfrihet genom den långa skolplikten kombinerad med omfattande reglering av skolans innehåll,
4559 ofta legitimerade av det socialistiska slagordet jämlikhet. Sverige tillåter till skillnad från andra länder
4560 i världen inte hemundervisning. Min bedömning är att hemundervisning vore särskilt bra i olika
4561 utsträckning för barn med NPF, där idag lärare får lägga mycket tid på administration runt dem istället
4562 för att lägga krut på undervisa dem. Det finns fördelar med detta ur ett jämlikhetsperspektiv, men det
4563 finns också problem ur religionsfrihetsperspektiv. Att säga att den svenska skolan ska vara neutral och
4564 allsidig är att hävda att det finns en sanning som går att ge barn tillgång till ur alla perspektiv. Nog
4565 finns det sådana fakta som vi kan ha stor konsensus kring är viktiga, men när det gäller
4566 humanioraämnen såsom religionskunskap eller historia är det svårare. Staten bör säga vissa saker som
4567 alla bör ha med sig även i dessa ämnen, däribland kunskap om vad som är centralt i västerländsk
4568 idéhistoria, viktigt för att förstå svenskars generella självförståelse och förintelsen i såväl Tredje riket
4569 som i Sovjetunionen. Det finns dock problem med såväl religions- som historieundervisningen när den
4570 inte tillåts fördjupas ordentligt utifrån kulturella minoriteters egna rötter och gör dessa levande. Det
4571 har funnits en allt för stark tradition i Sverige av att religion beskrivs på ett allt för objektiviserande och
4572 teoretiskt sätt, men det finns också en tendens i svensk utbildningspolitik under senaste årtionden mot
4573 alltmer centralt bestämda skrivningar om innehållet och begränsa utrymmet för minoriteter. Det mest
4574 tydliga är när Centerpartiet ingick överenskommelse om att börja diskriminera religiösa friskolor. Här
4575 har partiet slagit in på en väg där man går emot minoriteters rätt inte bara till den typ av levande
4576 fördjupning som jag hittills nämnt, utan också till att få välja att leva ett religiöst skolliv lika naturligt
4577 som ett sekulärt. Här har Svenska kyrkan väckt frågor om barns rätt till andlig utveckling och
4578 existentiell hälsa, såsom i internationell rätt garanterade positiva friheter. Konfessionella friskolor är
4579 konstitutionellt skyddade i en stor del av västvärldens demokratier. Socialistiska ministrars hänvisar
4580 sin beslutade förföljelse av religiösa skolor till att religionen får ske fritt på barnens fritid. Men idag
4581 sprider sig en oroande diskriminering också av religiösa barn- och ungdomsföreningar när det gäller
4582 offentliga bidrag. Något som är förståeligt utifrån socialistisk ideologi, men som är bekymmersamt

4583 utifrån familjers rätt, och plikt, som första och naturliga gemenskap att fostra och välja
4584 utbildningsfilosofi åt sina barn. Att inskränka denna möjlighet för familjen är ett sätt inskränka
4585 demokratin på ett mycket fundamentalt sätt och förknippas historiskt med totalitära regimer. Alla
4586 familjer, lika lite som alla offentliga institutioner, är per definition goda. Det är denna dubbla
4587 riskmedvetenhet som bör föranleda att en balans eftersträvas och hålls i levande diskussion mellan
4588 dessa samhällsinstitutioner. Ett samtida exempel är det gäller det statliga kravet på digitalisering av
4589 förskolorna som en del föräldrar och förskollärare viljat hävda en viss försiktighetsprincip utifrån det
4590 framförallt hittills ungt utforskade, men också delvis kritiska, vetenskapliga läget när det gäller
4591 långtidseffekter av digitala medier i de allra yngsta åldrarna. Ett mer både demokratiskt och
4592 vetenskapligt förhållningssätt vore att ge utrymme för de som av religiös, filosofisk eller pedagogisk
4593 övertygelse vill vänta med digitala medier till senare år. Detta är bara ett exempel på hur Waldorfs
4594 utrymme för att tänka annorlunda beskurets i Sverige. Mångfald är idag ofta enbart utrymme att hitta
4595 mer effektiva sätt att lära ut samma sak som alla andra, men allt mer sällan att ge familjer alternativa
4596 dispositioner över barn- och ungdomstiden när det gäller lärande av kunskaper och värden, eller andra
4597 tonvikter än majoritetssamhällets. Det finns risker med att som i början av 1990-talet decentralisera
4598 makt till lärare och skolor. Det är också jobbigt för lärare och föräldrar att ta ett större ansvar över
4599 urval av innehåll. Det finns gott om lärare som också kräver mer jämlikhet i betydelsen mer likriktning
4600 av innehåll på ett sätt som gör skolan mindre kreativ och fri, men det handlar på djupet om att bli
4601 vuxna människor och medborgerliga subjekt på allvar. Det är särskilt oroande hur diagnoser
4602 medikaliserar barns andar och specialpedagogiska anpassningsmanualer teknokratiserar
4603 grundskoleenheters andar. Här tappas lätt bort det vi ser av mirakel på både BB, talangtävlingar och
4604 entreprenörskapsmässor.

4605 Vi borde lära av Englands läroplan och ta in andlig utveckling i den svenska läroplanen. Redan idag
4606 finns australiensisk forskning om relationen mellan exempelvis hemkunskap och andligt
4607 välmående. Vi behöver ett tänkande som ser religion på ett mer dynamiskt och pluralistiskt sätt, där vi
4608 inkluderar alla livsåskådningar oavsett syn på gudar. Det är problematiskt att SOU2019:64 föreslår en
4609 diskriminerande definition av konfessionellt till "viss religion" i strid med den sedan 1980-talet
4610 gällande skrivningen i svenska läroplaner om att föräldrar ska vara trygga oavsett livsåskådning att det
4611 inte ska ske fostran enligt viss övertygelse. Utredningen missar att denna definition också att
4612 sekularism inom Europadomstolens jurisdiktion är erkänt som likvärdigt med religion i
4613 utbildningsrätten. Som liberaler, likt John Rawls, bör vi erkänna familjen tydligare som en politisk
4614 enhet, inte bara när vi talar om familjeföretagares rätt till beslut vid köksbordet. Vi bör erkänna
4615 tydligare att familjer har rätt att välja skolor och fritidshem med en lika naturlig religiositet som det
4616 idag är med sekularism. Det är att gå mot ett på riktigt postsekulärt och mångreligiöst Sverige.

4617 Den positiva och negativa religionsfriheten kan inte samtidigt vara norm i varje enskild situation och
4618 skola, om vi börjar erkänna religion som något familjer får leva fullt ut efter. På sikt bör det här, likt i
4619 Tyskland, bli tillåtet med offentliga skolor som kan välja mellan att vara konfessionella eller sekulära i
4620 sin undervisning och fostra, och ses som en viktig aspekt av att befrämja ungas demokratifostran med
4621 utrymme för konfession i skolan. På sikt bör vi också närma oss våra nordiska grannländer att, utifrån
4622 riskfyllt ökat bemyndigande av familjers interna demokrati, ersätta skolplikt med läro- eller
4623 undervisningsplikt, och friheten att få välja hemundervisning. Man ska inte behöva flytta till Åland för
4624 att få ha hemundervisning för sina barn. På kortare sikt så hoppas att jag Centerpartiet gör motstånd
4625 mot etableringsstopp både när det gäller pedagogisk omsorg och konfessionella friskolor.
4626 SOU2020:34 visar att pedagogisk omsorg generellt kan ge lite sämre kunskaper i svenska till när
4627 barnen börjar skolan, men samtidigt skrivs fram att de barnen blir generellt bättre på att leka. Även om
4628 det är viktigt att kunna läsa, räkna och skriva, så är det inte självklart att leka är mindre viktigt för ett
4629 gott samhälle.

4630 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4631
4632 att Centerpartiet ska verka för att sekulära och religiösa livsåskådningar ska likabehandlas, såsom
4633 trosuppfattningar och övertygelser, när det gäller skolor, fritidshem och pedagogisk omsorg,
4634

4635 att Centerpartiet ska verka för att andlig utveckling och existentiell hälsa skrivs in i de första två
4636 kapitlen i läroplanen för grundskola, fritidshem och förskoleklass,
4637
4638 att Centerpartiet verkar för att ersätta skolplikt med läro- eller undervisningsplikt, inkluderande
4639 möjligheter till hemundervisning, åtminstone för elever med NPF,
4640
4641 att Centerpartiet ska verka för ett större innehållsligt frirum för huvudmän och profession när det gäller
4642 undervisning i grundskola och fritidshem,
4643
4644 att Centerpartiet ska verka för att familjers rätt till att välja skola utifrån religion eller annan
4645 trosuppfattning ska grundlagsfästas
4646

4647 **Distriktets yttrande:**

4648 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

4649 Att anse första att-satsen besvarad

4650 Att avslå andra att-satsen Att bifalla tredje att-satsen Att avslå fjärde att-satsen Att avslå femte att-
4651 satsen
4652

4653
4654 Yrkanden

4655 Maria Andersson och Tomas Karlsson yrkar avslag på tredje att-satsen
4656

4657 Propositionsordning

4658 Mötesordföranden ställer propositioner på yrkandena gällande tredje att-satsen och finner att
4659 distriktsstyrelsens förslag till beslut har bifallits.
4660

4661 Votering begärs.
4662

4663 Votering

4664 Voteringen utfaller med 11 för distriktsstyrelsens förslag mot 24 för Maria Anderssons förslag. 1
4665 avstår.
4666

4667 Beslut

4668 Stämman tillstyrker Maria Anderssons förslag till beslut om att avslå tredje-attsatsen i övrigt bifalles
4669 distriktsstyrelsens förslag till beslut.
4670
4671

4672 7.30: Läroplikt

4673 *Linus Karlén, Smedjebacken, Dalarna*

4674 *Johanna Eriksson*
4675

4676 En god utbildning där alla elever får chans att lära och utvecklas är grundläggande för varje enskild
4677 individs utveckling. Skolan och dess utformning är därför på många vis avgörande om alla elever ska
4678 få möjlighet att utvecklas och nå sin fulla potential. Alla elever är unika. Alla lär sig olika snabbt och
4679 på olika vis. Skolan behöver därför ha ett större fokus på kunskap och på varje individs förmåga att
4680 utvecklas och nå sina mål.

4681 Vi behöver ställa oss frågan om vad skolans syfte egentligen ska vara. Ska det vara att eleverna måste
4682 spendera en viss tid på dygnet på en specifik plats? Eller ska syftet vara att möjliggöra för alla elever
4683 att på sitt vis nå sin fulla potential och lära sig det som eleven har rätt till? Nuvarande system gör att
4684 det är det förstnämnda som fokus hamnar på. Detta samtidigt som överpresterande elevers utveckling
4685 bromsas medan elever i behov av stöd inte får den hjälp de behöver.

4686 I Finland har man identifierat problemen med en "one-size-fits-all"-skola. Där har man bytt ut
4687 skolplikten mot en läroplikt där fokus, i stället för att ligga på närvaro, ligger på kunskaper och
4688 elevens utveckling. Detta system har bland annat möjliggjort för underpresterande elever att få extra
4689 stöd och för överpresterande elever att få nya utmaningar samt att lärare fått utökad möjlighet att vara
4690 just lärare. Ett införande av ett system med läroplikt i Sverige skulle även möjliggöra
4691 hemundervisning, något som är näst intill omöjligt i Sverige idag.

4692 Utbildningen behöver bli mer individanpassad. I Finland såg man möjligheterna med detta och har
4693 utefter det utformat ett framgångsrikt system som ser varje individ. Centerpartiet bör därför verka för
4694 att med inspiration från vårt grannland i öst utreda hur ett likande system skulle kunna utformas i
4695 Sverige. Det är dags att våga lyfta blicken och se andra lösningar utanför boxen och inte endast leta
4696 inne i den box som är dagens skolsystem är.

4697 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4698

4699 att Centerpartiet verkar för att utreda införandet av en läroplikt efter finländsk modell

4700

4701

4702 **Distriktets yttrande:**

4703 Utbildning och skolframgång är viktigt och på många sätt lägger det också grunden för innanförskap
4704 samt möjligheten att leva det liv som man själv vill leva. Samhället blir alltmer individualiserat och
4705 skolan är inget undantag. Utbildningen utgår idag i mycket högre grad utifrån elevens förutsättningar
4706 och möjligheter vilket lett till en mer individanpassad undervisning, vilket är bra. Det ställer samtidigt
4707 betydligt större krav på flexibilitet och utökade resurser. Under den rådande pandemin har även
4708 digitala verktyg använts i utökad omfattning, då även grundskolan använt distansundervisning i allt
4709 högre grad. Motionären lyfter behovet av en mer individanpassad utbildning, och menar också att
4710 skolplikten därför borde ersättas med läroplikt efter finsk modell.

4711

4712 Distriktsstyrelsen ställer sig positiv till motionärens beskrivning av att det finns behov av mer
4713 individuellt anpassad undervisning, men är mer tveksamma till att läroplikt skulle vara den bästa
4714 lösningen till detta. Skolan är också en plats där vi lär oss hur demokrati och samspel med andra
4715 fungerar, Under pandemin har vi kunnat se att våld i nära relation har ökat, och skolan fungerar som
4716 en trygg oas för många, och här finns stöd för de elever som behöver det. Distriktsstyrelsen anser att
4717 det ändå kan vara värdefullt att utreda effekter och konsekvenser av vad ett införande av läroplikt
4718 skulle innebära, och ställer sig därför bakom motionens intentioner.

4719

4720 Centerpartiet Dalarnas distriktsstämma beslöt

4721

4722 att instämma i motionens intentioner

4723

4724

4725

4726 [7.31: Konfessionella skolor](#)

4727 *Gustaf Forsberg, Enköping, Uppsala*

4728

4729 Människor i Sverige lever under religionsfrihet och det är viktigt att alla har rätt till sin tro och
4730 utövning av den (så länge den utövas inom lagens gränser). Men samtidigt har samhället starka skäl att
4731 motverka segregation av olika grupper i samhället. Ett av de viktigaste motmedlen mot segregation
4732 och misstro mellan grupper är att de skall lära känna varandra, samarbeta och därmed bättre förstå
4733 varandra och varandras värde. Det räcker inte att alla barn oavsett religion skall vara välkomna att gå i
4734 en konfessionell skola med en viss inriktning, eftersom det i praktiken inte leder till integration då
4735 mycket få elever som inte kommer från en viss konfession väljer en sådan skola. Skolan skall vara

4736 tydligt icke-konfessionell och religion skall inte få favoriseras eller utövas som en del av skolans
4737 verksamhet utan enbart privat. Det finns visserligen skolor med andra typer av inriktningar, så som
4738 idrott eller kultur, men deras inriktningar är av en annan dignitet än religionen. Att skilja på barn med
4739 olika religion utgör en betydligt större risk för segregation.

4740 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4741
4742 att inte tillåta några nya skolor med konfessionell inriktning

4743
4744 att existerande skolor med konfessionell inriktning skall övergå till att bli sekulära inom ett år, för att
4745 under den tiden ha möjlighet att flytta ut sina konfessionella inslag till andra verksamheter utanför
4746 skolan

4747

4748

4749 **Distriktets yttrande:**

4750 Distriktsstyrelsens föreslår att distriktsstämman besluta:

4751 Att avslå motionen

4752

4753 Motiv:

4754 Ett förbud mot konfessionella skolor enligt motionärens förslag skulle strida mot Europarådet
4755 konvention om de mänskliga rättigheterna, första tilläggsprotokollet artikel 2, där det bland annat står:
4756 ” Vid utövandet av den verksamhet som staten kan ta på sig i fråga om utbildning och undervisning
4757 skall staten respektera föräldrarnas rätt att tillförsäkra sina barn sådan utbildning och undervisning
4758 som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse.”

4759

4760 Det skulle dessutom i praktiken vara svårt att avgöra vad som är en konfessionell skola om den inte
4761 själv definierade sig som sådan.

4762

4763 I stället för ett förbud mot konfessionella skolor kan det finnas behov av ökade insatser från
4764 Skolinspektionen så att samtliga skolor i praktiken uppfyller de krav som finns i skollag, läroplan och
4765 kursplaner.

4766

4767

4768

4769

4770

4771 7.32: Konfessionella skolor

4772 *Fredrik Adolfsson, Stockholm, Stockholms stad*

4773

4774 Barnkonventionen blev svensk lag från och med den 1 januari 2020. Enligt barnkonventionen artikel
4775 14 ska Sverige respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. En viktig del i
4776 barnkonventionen är barns frihet och möjlighet att forma sig egna åsikter och egen livsfilosofi.
4777 Undervisningen i den obligatoriska grundskolan ska enligt lagen vara neutral och inte innehålla
4778 religiös predikan. Staten ska inte blanda sig i religionsutövning. Det är till exempel viktigt att
4779 religionsämnet undervisar om religion och inte i religion.

4780 Enligt skollagen (1kap. 7§) ska undervisningen vid fristående skolor, fristående förskolor och
4781 fristående fritidshem precis som vid skolor, förskolor och fritidshem med offentlig huvudman vara
4782 icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt får vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående
4783 fritidshem ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt.
4784 Det innebär att friskolor har ett undantag som gör att de får ha bönestunder och andra religiösa

4785 aktiviteter utanför lektionstid, t.ex. på fritids. Det gäller alla friskolor oavsett om de själva kallar sig
4786 för konfessionella eller inte.

4787 Enligt lagen måste alltså deltagandet vid de konfessionella inslagen vara frivilligt, men barn vittnar om
4788 att det i praktiken inte alltid är så. Barnen står dessutom ofta i en sådan beroendeställning till lärarna
4789 på skolan att de underkastar sig de olika aktiviteter som föreslås. Att det kan vara samma lärare som
4790 leder den faktabaserade undervisningen, bland annat om religion och biologi, som på rasten leder
4791 bönen om den ende gudens sanningar och de heliga regler man måste följa är problematiskt och bidrar
4792 till att barnen har svårt att ifrågasätta det som förs fram.

4793 Föräldrar ska självfallet ha rätt att utbilda sina barn i den religion de väljer, men det är inte lämpligt att
4794 detta genomförs i anslutning till den obligatoriska grundskolan. Barns religionsfrihet måste tas på
4795 allvar. Barn måste få en möjlighet att möta och själva värdera en annan syn på världen än den deras
4796 föräldrar har. Barn har rätt att inte utsättas för ensidig religiös påverkan i skolan. Många barn från
4797 slutna religiösa sekter har vittnat om att kontakten med det omgivande samhället via skolan var en
4798 fristad som räddade dem. Det är vårt ansvar som politiker att verka för att alla barn får möjligheter att
4799 själva välja väg i livet.

4800 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4801
4802 att Centerpartiet ska verka för att ta bort undantaget där fristående skolor, förskolor och fritidshem får
4803 ha konfessionell utbildning utanför lektionstid.

4804
4805

4806 **Distriktets yttrande:**

4807 Att barnkonventionen blir svensk lag från i år kommer påverka svensk lagstiftning under lång tid
4808 framöver när konsekvenserna av beslutet stegvis blir tydliga. Det finns mycket att vinna på att vi som
4809 nation har ett barnperspektiv som ett av de viktiga perspektiven i alla delar av lagstiftningsprocessen,
4810 myndighetsutövningen och granskningen av det offentliga agerande gentemot medborgarna.
4811 Religionsfriheten är en fundamental rättighet som är del av Sveriges grundlag. Dessutom är den
4812 återbekräftad i många internationella konventioner som Sverige har undertecknat och ratificerat. Den
4813 ger rätten både för individer och familjer att leva i enlighet med sin religiösa tro så länge som den inte
4814 kränker andra fundamentala rättigheter.

4815 När vi kombinerar samhälleliga mål som exempelvis rätten till utbildning, i Sverige också kopplat till
4816 skolplikt, och religionsfrihet uppstår ofta målkonflikter som kräver avvägningar. Över tid kommer
4817 justeringar av naturliga skäl behöva ske för att nå en bättre balans eller för att samhällets värderingar
4818 förskjuts över tid, i Sverige under de senaste decennierna oftast mot högre grad av individuell frihet.
4819 En av dessa målkonflikter manifesteras i att en mindre grupp skolor i Sverige sedan friskolereformen
4820 infördes i början av 90-talet har etablerat sig för att erbjuda det många familjer har eftersökt i balans
4821 mellan dessa mål. Inte sällan har många av familjerna önskat väldigt tydliga religiösa inslag direkt i
4822 undervisningen som inte är förenliga med den värdegrund som gäller enligt vår svenska skollag och
4823 som skulle beröva eleverna rätten till en konfessionsfri religionsundervisning eller på annat sätt inte
4824 göra att skolmiljön under rådande regler om skolplikt kan kränka deras individuella rättigheter både
4825 till religionsfrihet och andra friheter som exempelvis rätten att behandlas likvärdig oavsett kön,
4826 etnicitet, funktionshinder eller sexuell läggning.

4827 Några få av skolorna hade redan funnits under längre tid och i mångt och mycket levt i en oreglerad
4828 tillvaro, exempelvis judiska skolan i Stockholm. I och med att en reglering infördes ökade insynen,
4829 men samtidigt blev det också tydligt för fler att möjligheten att starta en skola på delvis konfessionell
4830 grund fanns. Med ökad etnisk och kulturell pluralitet i Sverige från slutet av 70-talet och framåt hade
4831 även trycket från en allt större grupp att få finna en balans mellan sitt mål att erbjuda bra skola till sina
4832 barn och få utöva sina religiösa rättigheter ökat. Regleringen får från början anses ha varit bristfällig
4833 men har stegvis skärpts och tydliggjorts under framförallt det senaste decenniet när antalet
4834 ansökningar och etableringar också har ökat.

4835 Sverige har undertecknat och ratificerat Europakonventionen där det slås fast
4836 att välja utbildning till sina barn som överensstämmer med familjens religiösa övertygelse. För att

4837 möta detta har Sverige försökt att hitta en reglering som inom ramen för skolplikten håller isär det
 4838 anses vara religiösa eller kulturella seder och föreställningar. Balansen har av naturliga skäl varit
 4839 att föräldrar har rätt
 4840 som är undervisning i enlighet med skollagens mål och värdegrund, från utbildning i det som kan
 4841 svår när det sker på samma plats och ibland av samma personal, och regelverket samt uttolkning
 4842 och praxis har ändrats över tid och blivit tydligare. Däremot kan inspektioner av de skolor som inte
 4843 klarat av balansen många gånger ha varit bristfällig.
 4844 Att införa ett förbud mot skolor som i balans erbjuder konfessionella inslag för att uppfylla
 4845 Europakonventionen kan därför vara svårt. Och flera bedömare har pekat på att Sverige
 4846 förmodligen kommer att förlora i ett utslag vilket kan resultera i en svagare reglering eller på att
 4847 kravet på att införa rätt till hemskolning på religiös grund kan bli resultatet. Det sistnämnda skulle
 4848 likt exempel i andra länder innebära att de elever som har familjer som inte vill ge dem en allsidig
 4849 undervisning skulle bli mer utsatta samtidigt som möjligheten till insyn och kontroll skulle bli
 4850 betydligt svårare. Religiösa sekter har ofta i Sverige ställt krav på att få göra just detta.
 4851 Nu har en statlig utredning lämnat sitt förslag där gränserna mellan undervisning och utbildning
 4852 ska bli klarare. Dessutom ska ett demokratikriterium införas som ställer ökat krav på alla
 4853 huvudmän att följa det som ger individuella rättigheter till alla elever och all personal inom skolan.
 4854 Huvudmännen ska i enlighet med det diskvalificeras från att driva en friskola om det finns
 4855 anledning att tro att de kommer utöva våld eller hot, diskriminera eller kränka barn eller elever.
 4856 Det finns också ett förslag i Januariavtalet om att införa ett etableringsstopp för nya skolor samt
 4857 förbud för befintliga att utöka sin verksamhet, vilket utredaren ser kan vara svårt. Utredaren pekar
 4858 också på att balansen mot Europakonventionen fortsätter att vara en utmaning.
 4859 I en jämförelse med andra länder i Norden och i Europa har de inte ett förbud mot konfessionella
 4860 fristående skolor eller inslag och på flera platser har det inte setts som lika problematiskt. Exempelvis i
 4861 områden med starka katolska inslag.
 4862 Med risken att resultatet kan bli att hemskolning införs som princip eller att familjer på annat sätt
 4863 undanhåller sina barn att delta i svensk skolverksamhet i enlighet med skollag och etablerad
 4864 värdegrund är det därför en rimlig balans att i enlighet med Januariavtalet och framlagd utredning
 4865 förbättra reglering och insyn för att på bästa sätt hitta en balans i målkonflikten som uppstår.
 4866
 4867 Därför föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman:
 4868
 4869 - Att avslå motionens att-sats 1
 4870
 4871 - att Centerpartiet ställer krav på en ökad insyn och förbättrad inspektion av de skolor som utöver
 4872 undervisning i enlighet med skollagen erbjuder konfessionella inslag i icke-obligatorisk
 4873 kompletterande utbildning
 4874
 4875 - att Centerpartiet tillser att ett eventuellt förbud mot nyetablering, utökning av konfessionella friskolor
 4876 eller krav på att samtligas verksamhet upphör inte resulterar i att hemskolning införs som rättighet så
 4877 att barn helt kan undantas från att delta i svensk skolundervisning i enlighet med skollagen
 4878
 4879
 4880 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:
 4881
 4882 - Att avslå motionens att-sats 1
 4883
 4884 - att Centerpartiet ställer krav på en ökad insyn och förbättrad inspektion av de skolor som utöver
 4885 undervisning i enlighet med skollagen erbjuder konfessionella inslag i icke-obligatorisk
 4886 kompletterande utbildning
 4887
 4888 - att Centerpartiet tillser att ett eventuellt förbud mot nyetablering, utökning av konfessionella friskolor
 4889 eller krav på att samtligas verksamhet upphör inte resulterar i att hemskolning införs som rättighet så
 4890 att barn helt kan undantas från att delta i svensk skolundervisning i enlighet med skollagen
 4891

4892 7.33: Hijab i skolan

4893 *Weckner Steffen, Uppsala, Uppsala*

4894

4895 **Sammanfattning:**

4896 Hijab är ett flick-/kvinnoförtryckande verktyg som inte har någon plats i svenska skolor.

4897 **Bakgrund:**

4898 I syftet att stödja att varje individ ska kunna bestämma över sitt liv genom egna och fria val, att alla
4899 skall kunna skapa sin egen framtid oavsett bakgrund, kön eller sexuell läggning, i linje med centerns
4900 fundament och skolans värdegrund, skall skolan värnas som en fristad för tankar och utveckling.

4901 Begränsningen för främst flickor men även pojkars frihet att göra egna livsval är idag väldokumenterat
4902 för många barn och ungdomar med minst en förälder född utanför Europa [Ung-18]. Välja i det stora,
4903 som val av livspartner eller i det lilla valet av kompisar, vem att prata, leka umgås med. Flickor som
4904 tvingas skyla sig i olika situationer, pojkar som tvingas övervaka att sina systrar och kusiner följer
4905 föräldrars och omgivningens begränsande regler. Och mycket mycket mer. Dessa begränsningar är
4906 hederskultur som historiskt härstammar från klan- och nomadsamhällen.

4907 I så kallade utanförskapsområden i många av våra städer har parallellsamhällen utvecklats var grupper
4908 av människor med avståndstagande mot västerländsk demokrati och därmed vår sekulära och
4909 demokratiska samhällsmodell. Många av de rättigheter och friheter som var och en av oss som är
4910 invånare i landet respekteras inte och accepteras inte. Det gäller framför allt jämlikhet och personlig
4911 frihet, men avspeglas också i krav på särskild klädsel, speciellt på flickor och kvinnor.

4912 Ett avståndstagande mot Hijab i skolan är också en viktig och tydlig signal om att denna
4913 kvinnoförtryckande kultur inte hör hemma Sverige.

4914 Idag är det oomstritt, borde vara i alla fall, att ett stort problem för integration av våra invandrare är de
4915 grupper som inte vill delta i landets samhällssystem utan kräver en teokratisk modell kopplad till sin
4916 religion. Accepteras inte de lagar och regler, levnadsregler, som gäller var man lever uppstår
4917 utanförskap. De ungdomar som växer upp i detta indoktrineras i motstånd, hat till samhällssystemet
4918 och skolas in i ett andra strukturer.

4919 Detta utnyttjas och drivs på av en medveten mission av en liten kärna av politiska extremister bla och
4920 speciellt av Muslimska Brödraskapet (MB) som har sin alldeles egen tolkning av politisk Islam som
4921 strävar mot ett fascistiskt teokratiskt samhälle (Ex: "Islamismen i Sverige" Johan Westerholm,
4922 "Erövringen" Sameh Egyptson, Magnus Ranstorp SVT2 Forum 14/1 11:25" mm mm). MB uttalar
4923 sig, utan substans, som representant för alla invandrare som har sina rötter i muslimska länder vilket så
4924 stor del av vårt samhälle bejakat för att vi sett en part att tala med. Den politiska rörelsen, MB,
4925 använder flickor och kvinnor som förtrupp i den medvetna och väl dokumenterade infiltrationen av det
4926 Svenska (även västerländska) samhället.

4927 Unga flickor i hijab lever i hedersförtryck. Hijab är ett uttryck för en förtryckande ideologi som
4928 flickorna indoktrinerats sen barnsben från sin familj och omgivning. Hijab skall skydda, avskärma
4929 henne från de som inte äger/ansvarar för henne. Dvs pappan, bröder och manliga släktingar fram till
4930 hon gifts var maken tar över. Flickan skolas in att vara underordnad männen helt i strid med Sveriges
4931 grundlag.

4932 Det är samhällets ansvar att se till att hjälpa flickor/kvinnor som lever i förtryck till den frihet som var
4933 individ som bor i landet skall åtnjuta. Mycket av förtrycket sker i det fördolda vilket gör det svårt för
4934 myndigheter.

4935 **Diskussion:**

- 4936 • Argumentet att Hijab är ett religiöst krav från Islam stämmer inte.
- 4937 ◦ Det finns många tolkningar av Islam och många muslimer som inte kräver detta.
- 4938 ◦ Det finns många andra sedvänjor inom olika inriktningar av politisk Islam som på inget sätt
4939 tolereras i Sverige – att kräva frihet för flickor i skolan är en mindre inskränkning.
- 4940 ◦ Ex: Att kvinnan har halva arvsrätten som en man, Att våldtäkt inte kan förekomma inom
4941 äktenskapet, Att könsstympning är rekommenderad/accepterad för flickor, Att otrohet straffas med
4942 stening, Att stöld straffas med stympning, mm mm
- 4943 • Påståendet att Hijab bara är ett plagg, att även mormor bar en schal och liknande faller på sin
4944 egen orimlighet.
- 4945 ◦ Mormor blev inte bestraffad eller kritiserad när/om hon tog av sig schalen
- 4946 ◦ Fanns inget krav på om mormor en gång tog på sig schalen att hon skulle behålla den på för
4947 resten av livet förutom i den närmaste familjen.
- 4948 ◦ Om det bara är ett plagg som vilket annat som helst varför då krav på att den skall sitta på även i
4949 skolan. Om det bara är ett plagg så är det väl ingen större inskränkning att inte bära plagget i skolan.
4950 Finns omskrivna fall i media hur flickor som tagit av sig hijab eller vägrat hijab blivit utsatta, bla
4951 misshandlade med ett basebollträ av sin bror.
- 4952 • Diskussionen om att en man inte ska komma och tala om hur en kvinna/flicka ska klä sig är
4953 bara ful identitetspolitik. Här handlar det om att skydda flickor från förtryck och ge alla flickor
4954 samma möjlighet att välja sitt liv.
- 4955 • Hijab på små barn är en otrevlig icke acceptabel sexualisering av unga flickor – men det är i
4956 allt det mindre problemet. Det verkliga problemet är frihetsförtrycket av flickan hur det
4957 begränsar hennes liv och möjlighet att själv göra livsval.
- 4958 • Barn indoktrineras från de jättesmå till underordning till att skyla sig är ett krav och det
4959 bestäms för dem antingen direkt eller indirekt. Så att påstå att barn väljer hijab av egen vilja är
4960 inte sant.
- 4961 • Argumentet att det inte är flickan som ska hanteras utan familjen stämmer. Det är ett krav mot
4962 föräldrarna att flickan inte skall bära hijab i skolan
- 4963 ◦ Om flickan tas ur skolan pga. detta begås ett lagbrott. Som ska hanteras som ett sådant, säkert
4964 med stöd av socialtjänsten till familjen.
- 4965 ◦ Om flickan tas ur förskolan pga detta är det en än tydligare signal att hedersförtryck föreligger
4966 och anledning till orosanmälan och hantering.
- 4967 • Ett tydligt avståndstagande mot Hijab på barn i skolan är en förutsättning för en fredlig och
4968 verklig religionsfrihet i ett sekulärt och demokratiskt land var får diktera krav på en annan
4969 individ utgående från religion. Din religion är din enskilda privatsak oavsett vilken tro du har.
- 4970 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 4971
- 4972 att inte hijab är ett plagg som får bäras i för- eller grundskola.
- 4973
- 4974 att inga stora/dominerande religiösa eller politiska symboler skall var tillåtna i kommunens skola

4975 **Distriktets yttrande:**

4976 Distriktsstyrelsens föreslår att distriktsstämman besluta:

4977 Att avslå motionen

4978

4979 Motivering

4980 Religionsfriheten som fastslås i regeringsformen och internationella konventioner innebär bland annat
4981 en rätt för enskilda att utöva sin religion. För barn och elever gäller rätten att utöva sin religion även i
4982 skolan, förskolan och fritidshemmet. Detta innebär att förbud mot egen religionsutövning, till exempel
4983 att inte tillåta bärandet av religiösa symboler under skoltid, är svårt att förena respekt för
4984 religionsfriheten.

4985

4986 Barnkonventionen, som numera är svensk lag, slår också fast staten ska respektera barnets rätt till
4987 tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Där slås också fast att staten ska respektera föräldrarnas
4988 och rättigheter och skyldigheter att ”på ett sätt som är förenligt med barnets fortlöpande utveckling ge
4989 barnet ledning då det utövar sin rätt”.

4990

4991 Om det finns tecken på missförhållanden i hemmet ska det anmälas till socialtjänst och, om det kan
4992 utgöra brott, till polisen.

4993

4994

4995

4996

4997 **7.34: Jämställdhetsarbete i skolan**

4998 *Jämtin Jessica, Mörbylånga, Mörbylånga*

4999 *Emmy Ahlstedt,*

5000 *Emma Halme*

5001

5002 Mäns våld mot kvinnor måste upphöra, det är ett av våra största samhällsproblem och enligt FN
5003 klassas det även som en pandemi som inte tas på allvar. Detta hotar halva befolkningens mänskliga
5004 rättigheter och frihet att forma och styra över sitt eget liv. Det behövs ett ännu större krafttag för att
5005 motverka dessa destruktiva maskulinitetsnormer.

5006 Destruktiva maskulinitetsnormer leder bland annat till våld och övergrepp mot både kvinnor och män,
5007 pojkar och flickor. Män är misstänkta för 79 procent av alla misshandelsbrott och 97 procent av alla
5008 sexualbrott. Vid misshandel mot kvinnor/flickor såväl som mot män/pojkar 2019 var majoriteten av de
5009 misstänkta, män (77 procent respektive 81 procent). Sedan sekelskiftet har omkring 300 kvinnor
5010 mördats av sin man, före detta man eller pojkvän. Var fjärde kvinna kommer någon gång i livet att
5011 utsättas för våld av en närstående, oftast en man.

5012 I skolans värld drabbar destruktiva maskulinitetsnormer killar i form av antipluggkultur medan tjejer
5013 vittnar om sexuella kränkningar som en del av deras vardag. En ofullständig skolgång är en av de
5014 största riskfaktorerna för utanförskap och psykisk ohälsa senare i livet. Den skadliga verkan som
5015 maskulinitetsnormer har börjar tidigt. Redan i förskolan byggs mönstret upp mellan pojkar och flickor.
5016 Destruktiva maskulinitetsnormer leder också till att män inte kan visa sin sårbarhet, och således
5017 drabbas värre av psykisk ohälsa. 70 procent av alla unga mellan 15 och 24 år som begår självmord är
5018 killar.

5019 I grunden bidrar dessa destruktiva normer till en normalisering av mäns våld mot kvinnor, i både hem
5020 och civilsamhälle, på jobb och i skolor. Till en stor, och ökande del, bidrar det även till en digital
5021 efterfrågan genom porr, grooming, sugardating samt vid sexköp där män nästan uteslutande står för
5022 efterfrågan. Under pandemin har den digitala verksamheten i jakten på lämpliga offer ökat. En av tio

5023 män har någon gång köpt sex enligt en undersökning gjord via folkhälsomyndigheten och 1 av 7 män i
5024 Sverige har en positiv inställning till sexköp enligt en SIFO-undersökning.

5025 Våldet gör att landets kvinnojourer varje år tar emot tusentals kvinnor och barn som behöver skydd
5026 från en man. Ungefär två barn i varje klass upplever pappas våld mot mamma. Bara i Sverige utförs
5027 100 våldtäkter varje dag. Våldtäkter mot barn (0–17 år) ökade hela 16 procent under 2020 vilket
5028 vittnar om att våldet ökar och likaså storleken på dess efterverkan.

5029 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5030
5031 att det införs ett normkritiskt förhållningssätt i skola (läroplan), förskola (läroplan) och
5032 idrottsföreningar (som krav för statliga medel/bidrag) kopplat till destruktiva maskulinitetsnormer och
5033 dess skadeverkningar

5034
5035 att barn i Sverige ska ha en trygg internetmiljö med statligt finansierat porrfilter och utan risk för olika
5036 typer av övergrepp som grooming och sugardating

5037
5038

5039 **Distriktets yttrande:**

5040 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

5041

5042 Att tillstyrka motionen.

5043 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

5044

5045

5046 7.35: Jämställdhetsarbete i skolan

5047 *Centerkvinnorna Förbundsstyrelse, Gagnef, Förbunds nivå*

5048 *Sofia Jarl, förbundsordförande*

5049 *Helena Vilhelmsson, vice förbundsordförande*

5050 *Malin Bergman, vice förbundsordförande*

5051 *Christina Bröms, förbundsstyrelseledamot*

5052 *Ebba Krumlinde, förbundsstyrelseledamot*

5053 *Elisabeth Johansson, förbundsstyrelseledamot*

5054 *Elizabeth Peltola, förbundsstyrelseledamot*

5055 *Emma Blomdahl Wahlberg, förbundsstyrelseledamot*

5056 *Golnoush Lundén Keshavarzi, förbundsstyrelseledamot*

5057 *Marie Wickberg, förbundsstyrelseledamot*

5058 *Trine Viking, förbundsstyrelseledamot*

5059

5060

5061 **Motion: En mer jämställd skola och fritid**

5062 Skolan utgör i hög grad grunden för individers kunskapsinhämtande, men det är också här som många
5063 formas till demokratiska samhällsmedborgare. Skolan är alltid ett viktigt ämne i svensk politik och det
5064 är här våra barn och unga får utbildning som kan vara avgörande för deras framtid. I denna motion
5065 fokuserar vi på jämställdhetsaspekter som Centerkvinnorna vill utveckla i svensk skola.

5066 Läroplanen för sexualundervisningen har reviderats enligt en överenskommelse mellan Centerpartiet
5067 och övriga januariavtalspartier. Många unga har varit besvikna över sexualundervisningen i svensk
5068 skola. En förbättring var efterlängtd och det tillkom många skrivningar som Centerkvinnorna
5069 välkomnar. Vi är också glada över att Centerpartiet drivit på att sexualundervisning ingår i
5070 lärarutbildningen. Dock ser vi ytterligare potential i att stärka sexualundervisning för unga.

5071 En bristfällig sexualundervisning drabbar alla, både pojkar, flickor och icke binära. Machokulturen
5072 tillsammans med pornografi riskerar att visa en ensidig och ofta felaktig bild av sex och relationer.
5073 Hårdast drabbas flickor, då de i högst utsträckning utsätts för sexualbrott. Genom att diskutera normer,
5074 värderingar, genus, lag och rätt inom ämnet sex- och relationskunskap skulle ungas kunskap om såväl
5075 kroppen som relationer öka, men diskussionerna skulle också kunna fungera brottsförebyggande.
5076 Centerkvinnorna vill därför att sexualkunskap, formellt sex- och relationsundervisning, blir ett enskilt
5077 och obligatoriskt ämne med en tydlig läroplan där normer, värderingar, relationer och befintlig
5078 lagstiftning ska diskuteras men även pornografins påverkan på individer, relationer och samhällen.

5079 Skolan är en plats som inte bara är kunskapens högborg, utan även den vanligaste brottsplatsen när det
5080 gäller anmälda fall av sexuellt våld mot unga. Att bli tafsad på i korridoren, bli kallad könsord i
5081 klassrummet eller utstå hat och hot på nätet, är vardag för många ungdomar i skolan, en verklighet
5082 som knappast skulle tolereras på en arbetsplats. Trakasserier sker både fysiskt i skolan och på
5083 internet, vilket ställer krav på ett aktivt och förebyggande värdegrundsarbete i skolorna.
5084 Värdegrundsarbetet syftar till att stävja och förebygga kränkningar, hat och hot, för såväl off- som
5085 onlinemiljöer. Alla har rätt till en trygg skolgång och då kan vi inte acceptera detta. Därför vill vi att
5086 förekomsten av sexuella övergrepp och sexuella trakasserier i skolan kartläggs. Utöver detta vill vi att
5087 det ska bli lättare att flytta de elever som utsatt andra elever för trakasserier eller övergrepp och att
5088 skolor som inte agerar mot sexuella trakasserier ska kunna åläggas vite eller stängas ned. Vi vill att
5089 Skolinspektionen tar fram en handlingsplan för hur skolan ska agera mot sexuella trakasserier och
5090 övergrepp, samt utvecklar en "visselblåsarfunktion" som alla huvudmän ska införa, samt årligen
5091 redovisar antalet anmälningar öppet.

5092 Psykisk ohälsa har stigit bland yngre kvinnor och tjejer. Det är en illavarslande trend som måste
5093 vändas. För att jobba mer förebyggande mot den växande psykiska ohälsan hos unga vill
5094 Centerkvinnorna att kunskapen om psykisk ohälsa ökar, exempelvis genom att sätta psykisk ohälsa på
5095 schemat i skolan samt stärka elev- och ungdomshälsan. Vi vill även att psykisk hälsa ska ingå i idrott-
5096 och hälsa samt sex- och relationsundervisningen.

5097 En annan oroväckande utveckling som berör våra ungdomar är studier som visar att barn och unga blir
5098 alltmer stillasittande, och att flickor är mycket mer stillasittande än pojkar. Rörelse och träning har
5099 betydande positiva effekter för att förhindra eller lindra depressiva symptom, en prisad svensk
5100 forskningsstudie har visat att regelbunden dans gav tydliga hälsoeffekter för tonårsflickor med
5101 stressrelaterade besvär. Vi vill därför att idrottsrörelsen ska stärka sitt jämställdhetsarbete, för att
5102 idrotten ska komma flickor till del i större utsträckning.

5103 **Centerkvinnorna föreslår att partistämman beslutar att Centerpartiet ska verka för:**

5104 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5105
5106 att grundskolans sex- och relationskunskap införs som ett enskilt och obligatoriskt ämne och även ska
5107 beröra pornografi kopplat till jämställdhet, hälsa, normer och allas lika rätt och värde.
5108
5109 att förekomsten av sexuella övergrepp och sexuella trakasserier i skolan ska kartläggas.
5110
5111 att Skolinspektionen ska kunna ålägga vite och därefter stänga ned skolor som undergräver
5112 demokratiska principer, jämställdhet och mänskliga rättigheter samt skolor som underlåter att agera
5113 mot sexuella trakasserier.

5114
5115 att Skolinspektionen tar fram en handlingsplan för hur skolan ska agera mot sexuella trakasserier och
5116 övergrepp och en "visselblåsarfunktion" som alla huvudmän i sin tur ska införa, samt årligen redovisar
5117 antalet anmälningar offentligt.

5118
5119 att det ska bli lättare att flytta elever som utsatt andra elever för sexuella trakasserier eller övergrepp.

5120
5121 att elev- och ungdomshälsan ska stärkas och att psykisk hälsa ska ingå i idrott-och hälsa samt sex- och
5122 relationsundervisningen.

5123
5124 att idrottsrörelsen ska skapa förutsättningar för en jämställd fysisk aktivitetsnivå bland elever.

5125
5126 att vikten av ett tydligt, förebyggande värdegrundsarbete i skolorna, i såväl offline- som onlinemiljöer,
5127 synliggörs.

5128
5129
5130 **Distriktets yttrande:**

5131 .
5132
5133

5134 7.36: Skolans hbtqi-arbete

5135 *Gzim Ramadani, Halmstad, Halland*
5136

5137 Att alla barn och unga ska känna sig inkluderande i våra skolverksamheter är en självklarhet. Men i
5138 praktiken är det inte alltid så. Allt fler HBTQI barn och unga upplever vardagsdiskriminering i skolan
5139 och risken för psykisk ohälsa är större bland HBTQI-personer.

5140 Att få vara sig själv utan att ifrågasättas borde vara en självklarhet! Med en HBTQI-certifiering av
5141 skolorna, skickas en tydlig signal till omvärlden att våra medarbetare inom skolan har en ökad
5142 kunskap om HBTQI-normer och HBTQI-personers livsvillkor samt har förhållningssätt för ett
5143 inkluderande bemötande.

5144 En certifiering av sådant slag ger konkreta verktyg för likabehandling och normer kopplat till alla
5145 diskrimineringsgrunder, som etnicitet, funktionsnedsättning, kön, könsöverskridande identitet och
5146 uttryck, religion, sexuell läggning och ålder. På så sätt får våra medarbetare och elever större kunskap
5147 och förståelse att respektera varandras olikheter och att alla människor ska behandlas jämlikt oavsett
5148 bakgrund.

5149 Utöver detta säkrar vi också att vi arbetar enligt de globala målen i Agenda 2030, närmare sagt mål 10:
5150 minskad ojämlikhet och mål 16: fredliga och inkluderande samhällen.

5151 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5152
5153 att Centerpartiet ska arbeta för att alla grundskolor ska bli HBTQI-certifierade

5154
5155 att Centerpartiet ska arbeta för att alla gymnasieskolor ska bli HBTQI- certifierade

5156
5157
5158 **Distriktets yttrande:**

5159 Distriktsstyrelsens yttrande
5160

5161 Det är skolornas absoluta uppdrag att alla elever oavsett vem dom är, ska behandlas lika och med
5162 respekt. Kunskapen om HBTQI behöver ökas och idag ingår inte någon djupare kunskap om detta i
5163 lärarutbildningen. Vi delar motionärens intentioner men detta är en större fråga än att lägga detta på en
5164 förening.

5165
5166 Centerpartiet arbetar för att HBTQI frågor ingår i lärarutbildningen samt att ämnet ingår i
5167 undervisningen både i grundskolan och gymnasiet. Fram tills dess kan skolorna med fördel använda
5168 RFSLs eller andras utbildningar i ämnet.

5169
5170 DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA

5171
5172 att instämman i motionens intentioner.

5173
5174 Distriktsstämmans beslut

5175
5176 BESLUTAS
5177 att instämman i motionens intentioner

5178
5179
5180

5181 7.37: Hem- och konsumentkunskap

5182 *Annalena Emilsson, Laholm, Halland*
5183

5184 Samtidigt som vårt samhälle vill ha starka, medvetna och kritiska konsumenter drabbas allt fler av
5185 skuldfällor, dold och lurig reklam, skräpmat, krångliga tekniska tjänster och långa avtalsvillkor samt
5186 dessutom den stora utmaningen att konsumera klimatsmart och hållbart.

5187 Att ge alla elever utbildning i Hem och konsumentkunskap värd namnet är en fråga om rättvisa. Om
5188 att förbygga och förhindra utslagning i framtiden. Om att ge alla en bra start som konsument oavsett
5189 var man bor, vem man är och vilka föräldrar man har. Det är även en fråga om att realisera Agenda
5190 2030 - de 17 målen som ska slå igenom allt.

5191 Hem och konsumentkunskap är idag grundskolan minsta ämne och omfattar 118 tim. av grundskolan
5192 totala 6900. I Skolverket senaste förslag till förändring av grundskolans timplan föreslås en ökning
5193 med ytterligare fyra timmar till totalt 122 tim. Detta är inte ens symboliskt.

5194 Blir detta förslag verklighet kommer Hem och konsumentkunskapen fortsätta att ha hälften så många
5195 timmar som ämnena Bild och Musik. Dessa proportioner är totalt orimliga på 2020-talet.

5196 Vi talar om ett skolämne med uppgift att förmedla nödvändig livskunskap för att motverka ohälsa,
5197 ekonomisk utslagning, ruffel och båg och ett leverne som förstör vår planet. Alltså ett av grundskolan
5198 viktigaste ämne.

5199 Det är hög tid att ointresset och okunskapen om detta skolämne får ett slut. Ämnet hem och
5200 konsumentkunskap måste stärkas.

5201 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5202
5203 att Centerpartiet i riksdagen och dess utskott arbetar för att ämnet Hem och konsumentkunskap stärks i
5204 svenska grundskolan

5205
5206

5207 **Distriktets yttrande:**
5208 Distriktsstyrelsens yttrande
5209
5210 Hem- och konsumentkunskap ska ge ungdomarna viktiga verktyg för att kunna göra medvetna val som
5211 konsumenter med hänsyn till hälsa, ekonomi och familj. I en värld där det hela tiden utvecklas fler och
5212 fler valmöjligheter blir denna kunskap allt viktigare. För Centerpartiet är friheten att kunna välja av
5213 central betydelse. Vi tror på människors förmåga att själva bestämma. Då är det också viktigt för oss
5214 att ge människor information och kunskap för att kunna göra valen. En väl fungerande Hem- och
5215 konsumentkunskap är därför en bra start för ungdomarna i livet.

5216
5217 DISTRIKTSSTYRELSENS FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA
5218

5219 att bifalla motionen
5220

5221 Distriktsstämmans beslut
5222

5223 BESLUTAS
5224 Attbifalla motionen
5225

5226
5227

5228 7.38: Elevhälsa

5229 *Lars Norén, Stockholm, Stockholms stad*
5230

5231 **Syfte**

5232 Syftet med anpassad elevhälsa är:

5233 · Att lärare online lättare ska kunna identifiera psykiska hälsoproblem hos sina elever

5234 · Att tillgängliggöra resurser för online-eleven

5235 · Att skolorna har riktlinjer för att hantera psykisk hälsa och online-elevens resultat

5236 **Förslag till beslut**

5237 Förslag till beslut är att Centerpartiet arbetar för att Sverige utformar digitala tjänster i form av en
5238 guide innehållande psykiska resurser som uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning
5239 för online-elever och online-lärare gällande psykisk hälsa.

5240 **Bakgrund**

5241 Den psykiska ohälsan bland elever ökar i Sverige. (Källa: SKR).

5242 Och ansvaret för barn och ungas välmående i Sverige är utspritt på flera olika verksamheter. Det gäller
5243 framför allt förskola, skola inklusive elevhälsa, socialtjänst, mödra- och barnhälsovård och
5244 ungdomsmottagningarna.

5245 T ex i Stockholms län får idag cirka två procent av länets barn och unga stöd och behandling genom
5246 första linjen (hjälp i ett tidigt skede vid lindrigare psykisk ohälsa hos barn och unga) som ligger
5247 utanför skolan och elevhälsan. Men behovet av insatser genom första linjen är stort och ökar. Samma
5248 gäller i stort för övriga landet.

5249 Samtidigt råder en utbredd enighet politiskt om att tillgängligheten borde öka och att fler barn och
5250 unga bör nås av insatserna som redan görs idag i Sverige. Satsningarna har som mål att bidra till att
5251 fler barn får stöd och behandling inom första linjen för barn och ungas psykiska ohälsa.

5252 För Sverige genomförs inom ramen för Januariavtalet en utredning om hur samordningen ska stärkas
5253 kring barn- och ungdomshälsan som ska vara klar senast 1 maj 2021. Och det finns många bra
5254 exempel runt om i Sverige på insatser som sker i syfte att skapa en samlad barn- och ungdomshälsa
5255 med fokus på första linjen.

5256 När det gäller elevhälsan i skolan är det rektorn som är ansvarig. Rektorn har en avgörande roll för att
5257 organisera ett effektivt och stabilt barn- och elevhälsoarbete. Här avgör tillgänglighet till
5258 skolsköterska, kurator och psykolog. Dels när det gäller förebyggande insatser, men också när det
5259 gäller att öka kunskapen om psykisk ohälsa.

5260 Psykisk ohälsa är omgärdat av stigmatisering som ofta beror på okunskap och fördomar baserade på
5261 historiska missuppfattningar.

5262 Skolorna delar idag på resurserna skolsköterska, kurator och psykolog vilket ökar utmaningen för en
5263 stabil barn- och elevhälsa. Skolorna behöver hjälp med att utveckla verktyg där eleven tar kommandot
5264 över arbetet med sin psykiska hälsa för att stötta i utbildningen.

5265 Och då skolan på grund av Coronaviruset har flyttat hem till eleverna har det blivit svårare för skolan
5266 och elevhälsan att upptäcka och motverka psykisk ohälsa på ett tidigt stadium, och arbeta
5267 förebyggande. Därför är det viktigt att skolan uppmuntrar och normaliserar identifiering och
5268 hänvisning för online-elever gällande psykisk hälsa. Och har ständig vaksamhet när det gäller att hålla
5269 studenter informerade om tillgängliga psykiska resurser.

5270 I en traditionell klassrumsmiljö har skolan möjligheten att visuellt observera elever och interagera
5271 ansikte mot ansikte. Denna direkta kontakt med elever gör det möjligt för lärare att uppfatta psykiska
5272 varningssignaler som försämring av hygien, senfärdighet och frånvaro, humörsvängningar, bisarra
5273 beteenden och förändrade nivåer av uppmärksamhet.

5274 I utbildningsmiljöer online saknas den direkta sensoriska kontakten mellan elever och lärare. Således
5275 behöver online-elever och online-lärare:

- 5276 · strategier för att identifiera psykiska hälsoproblem hos eleven
- 5277 · tillgängliga resurser för att erbjuda online-eleven
- 5278 · institutionella riktlinjer för mental hälsa och online-elevens resultat

5279 Lars Norén

5280 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5281 att på webbsidorna som beskriver online-program och kurser läggs självbedömningsverktyg ut för
5282 elever för att utvärdera deras beredskap för online-program. Fokus här ligger på de personliga
5283 egenskaper och arbetsvanor som krävs för att lyckas online och kan hjälpa till att förebygga problem
5284 efter det att kursen startat - Föranmälningstjänster

5285 att ge länkar till artiklar om frågor som är gemensamma för elever (t.ex. stress, trötthet, depression,
5286 ångest, ätstörningar, missbruk) - Utbildning i mental hälsa

5287 att visa framträdande onlinetjänster och telefonnummer för kris- och / eller självmordshotline -

5291 Kristjänster
5292
5293 att ge tillgång till verktyg för självutvärdering, med tillhörande artiklar om strategier för att hantera
5294 vanliga psykiska problem - Självhjälpstjänster
5295
5296 att ge länkar till var elever med funktionsnedsättning ska vända sig. Online-elever som är nya kan ha
5297 tidigare oadresserade funktionsnedsättningar som uppmärksamhetsstörning eller inlärningssvårigheter
5298 - Hänvisning till funktionsnedsättning-tjänster
5299
5300 att ge länkar till ett rådgivningscenter och ange tydligt vilka tjänster som är / inte är tillgängliga för
5301 online-elever. Återkopplingskanaler måste finnas på plats för att försäkra att elever eller lärare som gör
5302 förfrågningar om tjänster får ett personligt svar - Rådgivning
5303
5304
5305 **Distriktets yttrande:**
5306 Distriktsstyrelsens svar:
5307
5308 Distriktsstyrelsen delar motionärens övergripande bild av läget när det gäller den växande psykiska
5309 ohälsan bland unga. Den beror på många faktorer och det är komplext att förstå alla samband och sätta
5310 in rätt insatser i tid.
5311
5312 Skolan är den verksamhet som möter alla och är ur det perspektivet en viktig plats för att upptäcka och
5313 ge stöd och ingång till vård där det behövs. Ansvar är uppdelat mellan kommun och region i hela
5314 kedjan och det finns klara brister i hur samordningen fungerar. Det har det grönbåa samarbetet i båda
5315 parlamentet i Stockholm uppmärksammat och givit vår förvaltning i uppdrag att undersöka hur en
5316 samlad lättillgänglig ingång till elevhälsa kan se ut som eleven och föräldrar kan ha tillgång till utanför
5317 skoltid och online för att snabbt kunna söka hjälp och slussas rätt snabbt. Den ska givetvis inte ersätta
5318 det lokala arbetet utan vara sammanflätat.
5319
5320 Det är värt att notera att Centerpartiet inom ramen för Januariavtalet också förhandlar fram en
5321 nationell satsning för ett mer effektivt och tillgängligt arbete för att motverka psykisk ohälsa där unga
5322 är en särskilt utpekad målgrupp. Det blir viktigt att hitta vägar för samordning mellan detta och arbetet
5323 lokalt.
5324 Corona-pandemin har varit en stor omställning för skolan och som motionären uttrycker har det varit
5325 svårare för både lärare och elevhälsa att kunna följa eleverna på nära håll för att upptäcka tecken på
5326 ohälsa. Samtidigt kan distansen ibland ha gjort det lättare att snabbt ta enskilda samtal med elever som
5327 behöver det när det väl blivit tydligt att behovet finns. Det finns många nyttiga lärdomar att dra av
5328 dessa erfarenheter som kan användas för utveckling av elevhälsans metoder då det är troligt att
5329 undervisning i digital miljö och på distans kommer att bli mer vanligt framöver i en mer flexibel skola
5330 och inför kommande liknande omställningar.
5331
5332 Det finns stora behov av att utveckla fler verktyg, men de får samtidigt inte göras till för stora system
5333 som inte har en rimlig chans att sjösättas inom rimlig tid och till en kostnad som tränger ut elevhälsan
5334 på andra sätt. Metoderna måste vara evidensbaserade och som distrikt kan vi ge en inriktning och mål,
5335 men lämna den detaljerande utformningen till respektive organisation att lösa.
5336
5337 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:
5338
5339 - Att instämma i motionens intentioner
5340 - Att Centerpartiet verkar för att en nationell samordning sker för att stödja utvecklingen av
5341 tillgängliga tjänster som uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för elever och
5342 lärare gällande psykisk hälsa.
5343 - Att huvudinriktningen ska vara att det sker i digital miljö för att fungera vid distansundervisning och
5344 att den integreras med skolhuvudmännens och regionernas organisation och vårdkedja för skolelever.
5345

5346 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

5347

5348 - Att instämma i motionens intentioner

5349 - Att Centerpartiet verkar för att en nationell samordning sker för att stödja utvecklingen av

5350 tillgängliga tjänster som uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för elever och

5351 lärare gällande psykisk hälsa.

5352 - Att huvudinriktningen ska vara att det sker i digital miljö för att fungera vid distansundervisning och

5353 att den integreras med skolhuvudmännens och regionernas organisation och vårdkedja för skolelever.

5354

5355

5356

5357 7.39: Elevhälsa

5358 *Monica Hansson, Falkenberg, Halland*

5359

5360 Rapporter om att psykisk ohälsa bland barn och unga ökar beskrivs i media och av professionen. Allt

5361 fler mår psykiskt dåligt och klarar inte skolans och samhällets krav. Våra ungdomar är vår framtid och

5362 måste satsas på och ges möjligheter till god hälsa.

5363

5364 Folkhälsomyndigheten har kartlagt studier av skolans betydelse för elevers inåtvända psykiska

5365 problem: allt från lindriga problem som, som lättare oro och nedstämdhet, till allvarliga problem som

5366 diagnostiserad sjukdom som depression eller ångestsyndrom. Man beskriver i en rapport att sådana

5367 inåtvända psykiska problem är ganska vanliga bland barn och unga. "Vi vet att de som drabbas tidigt i

5368 livet riskerar negativa konsekvenser"

5369 Men när skolan lär barnen om psykisk hälsa och hur detta kan hanteras, - både egna och andras -

5370 minskar de inåtvända problemen visar Folkhälsomyndighetens rapport. Kartläggningen ger inte svar

5371 på frågan hur skolan kan gå tillväga. I bland annat Danmark och Finland bedriver skolan obligatorisk

5372 hälsoundervisning som inkluderar psykisk hälsa från förskoleklass och genom hela grundskolan.

5373 Skolan är en viktig del i arbetet att förebygga psykisk ohälsa. Detta kan vara en möjlighet att minska

5374 ohälsa bland barn och unga.

5375 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5376

5377 att obligatorisk hälsoundervisning enligt modell från Finland och Danmark införs inom förskola och

5378 grundskola

5379

5380

5381 **Distriktets yttrande:**

5382 Distriktsstyrelsens yttrande

5383

5384 Precis som motionären beskriver är medvetenheten kring hur vi bevarar psykisk hälsa viktig och att vi

5385 ges förutsättningar för återhämtning och tid i naturen. Förmågan att förebygga och hantera ohälsa

5386 behöver stärkas hos dagens ungdomar för att öka välbefinnandet. Erfarenheter från Danmark och

5387 Finland ska Sverige självklart dra lärdom av, men om deras lösning ska genomföras rakt av Sverige

5388 får studeras vidare när Sverige stakar ut sin väg. Media bidrar till kunskapsspridning men skolan är

5389 viktig för att sätta kunskapen hos alla ungdomar. I ämnet Idrott och hälsa bör detta vara en naturlig

5390 del.

5391

5392 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

5393

5394 att instämman i motionens intentioner

5395

5396 Distriktsstämmans beslut

5397

5398 BESLUTAS

5399 att instämman i motionens intentioner

5400

5401

5402

5403 7.40: Elevhälsa

5404 *Thomas Haraldsson, Alvesta, Kronoberg*

5405

5406 Låt kommunerna och övriga skolhuvudmän fokusera på bästa möjliga kvalitet på undervisningen.

5407 Arbetet mot den psykiska ohälsan hos landets barn och unga är värd mer än att hanteras som en

5408 budgetregulator.

5409 Allt fler barn och unga i Sverige söker vård för psykisk ohälsa. Sedan mitten av 1980-talet har andelen

5410 unga som uppger att de har återkommande psykosomatiska symtom fördubblats, och nästan hälften av

5411 15-åringarna har denna typ av besvär.

5412 Vad denna ökning beror på finns flera olika förklaringar till och varierar efter varje individ. Klart är

5413 ändå att kraven i skolan är höga, både vad gäller studieresultat och den psykosociala arbetsmiljön.

5414 Även en osäker situation på arbetsmarknaden för främst unga personer ökar pressen att lyckas i

5415 skolan. Den socioekonomiska miljö och situation som individen lever i har också stor påverkan på

5416 måendet. Exempelvis om föräldrarna är arbetslösa och lever med en ekonomisk utsatthet får det

5417 konsekvenser för barnen. Sist men inte minst har troligen sociala medier där barn och unga ständigt är

5418 uppkopplade stor påverkan på den psykiska hälsan.

5419 Eftersom skolan och dess kvalitet har stor påverkan på ungars mående är det viktigt att kvaliteten är

5420 hög och fokus läggs på att möta varje individ efter dennes förmåga och ger möjlighet att den utvecklas

5421 på bästa sätt efter sin förmåga.

5422 Enligt skollagen ska varje elev ha tillgång till elevhälsa där det ska finnas tillgång till skolläkare,

5423 skolsköterska, psykolog och kurator, men tyvärr finns det ingen närmare beskrivning av vad tillgång

5424 till de olika personalkategorierna innebär. Det finns inte heller några föreskrifter eller riktlinjer

5425 avseende tillgången till elevhälsa. Därför varierar tillgången mellan skolor och är ibland otillräcklig.

5426 OECD har upprepade gånger pekat på brister i elevhälsoarbetet vid svenska skolor med låg tillgång till

5427 personal. Det går ut över elevernas välmående och lärande.

5428 I svåra ekonomiska tider för skolhuvudmän finns det risk att verksamhet som inte anses vara inom

5429 kärnuppdraget så som elevhälsan, till viss del hanteras som en budgetregulator. Detta anser jag är

5430 kontraproduktivt eftersom vi vet att välmående och goda skolresultat har ett strakt samband. Detta i

5431 kombination med att jag anser att ett helhetsgrepp bör tas om orsak, verkan och åtgärder mot barn och

5432 ungdomars psykiska ohälsa. Eftersom stora delar av övrig sjukvård hanteras av landets

5433 regioner/landsting där då stora delar av kärnuppdraget just är hälso-/sjukvård bör vi utreda om

5434 huvudmannaskapet även för elevhälsa ska regionaliseras. Ett annat argument är även att om den

5435 psykiska ohälsan inte hanteras på ett bra sätt av elevhälsan är risken stor för att problemen blir värre

5436 och behovet av annan specialistsjukvård ökar.

5437 Låt kommunerna och övriga skolhuvudmän fokusera på bästa möjliga kvalitet på undervisningen.

5438 Arbetet mot den psykiska ohälsan hos landets barn och unga är värd mer än att hanteras som en

5439 budgetregulator.

5440 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5441

5442 att arbeta för att landets regioner/landsting blir huvudmän för elevhälsan

5443

5444

5445 **Distriktets yttrande:**

5446 Att förbättra fysisk och psykisk hälsa för barn och unga är en angelägen fråga. Mår eleverna bra
5447 presterar de också bättre i skolan. Skolan är elevernas arbetsplats. På samma sätt som en arbetsgivare
5448 har ansvar för personalens hälsa och välmående menar distriktsstyrelsen att kommunerna som
5449 huvudmän för sina skolor ska ha det fullständiga ansvaret för elevernas hälsa.

5450 Elevhälsan har ett stort ansvarsområde idag, övervägande delen är förebyggande arbete för att
5451 motverka ohälsa. De ska se elevernas enskilda behov av stöd och anpassningar och de ska vara en
5452 aktiv del av skolans arbete. Därför är det naturligt att kommunerna som huvudmän för skolorna också
5453 har ansvar för elevhälsan. Ofta tar man idag hjälp av regionerna både vad gäller utredningar och
5454 hälsovård. En del i problematiken inom elevhälsan är ofta den långa kötiden för utredningar kring
5455 diagnoser hos exempelvis regionens barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Innan rätt diagnos är ställd är
5456 det svårare att ge rätt stöd och insatser till eleven.

5457 Ett mer formellt uppdelat ansvar med Regionerna som huvudmän för elevhälsan skulle riskera att göra
5458 ansvarsutkrävandet för elevernas skolresultat svårare. Har kommunerna ansvar för utbildningen bör de
5459 ha helhetsansvar, dvs även för elevhälsan.

5460 Centerpartiet har en rad idéer för att förbättra hälsa för barn och unga och för att stötta de som
5461 behöver. Både vad gäller BUP och elevhälsan. Distriktsstyrelsen vill också skicka med sin
5462 uppmuntran till företrädare i såväl region Kronoberg som i kommunerna att stötta det pågående
5463 gemensamma arbetet inom ramen för "Barnens bästa gäller i Kronobergs län".

5464

5465 Distriktsstämman beslutar

5466 Att avslå motionen.

5467

5468

5469

5470

5471 7.41: Elevhälsa

5472 *Rödeby Centerparti Rödeby Centerkvinnor, Karlskrona, Blekinge*

5473

5474 Motion: Stärk lagstiftningen kring elevhälsan och höj minsta nivån på den kommunala
5475 vuxenutbildningen.

5476 Idag finns det ingen lagstiftning som omfattar elevhälsan på kommunal vuxenutbildningen oavsett
5477 kommunal eller privat huvudman. I skollagen fastslås att grundskolan ska ha en samlad elevhälsa med
5478 krav på tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator samt personal med
5479 specialpedagogisk kompetens. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas
5480 lärande, utveckling och hälsa. I lagen anges att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot
5481 utbildningens mål.

5482 Den kommunala vuxenutbildningen får erbjuda elevhälsa, men det är inget krav. Studenter på
5483 högskola däremot har rätt till tillgång till hälsovård, särskilt förebyggande sådan som främjar deras
5484 fysiska och psykiska hälsa. Deltagare på folkhögskola har rätt till kurativt stöd. Den kommunala
5485 vuxenutbildningen har alltså hamnat utanför lagstiftningen gällande elevhälsan. Eleverna på den
5486 kommunala elevhälsan har ju samma behov som andra studenter. Det finns elever på kommunala
5487 vuxenutbildningen som kommer från tidigare skolmisslyckande i grundskolan och gymnasiet. Dessa
5488 elever behöver elevhälsan ännu mer för att kunna få en skolframgång och en examen som kan leda till

5489 egen försörjning. Psykiska ohälsan är stor bland unga som vuxna ett led i att förebygga ohälsa är att
5490 arbeta förebyggande även på den kommunala vuxenutbildningen.

5491 Motionärarena yrkar på att Centerpartiet verkar för:

5492 - att utveckla och stärka elevhälsan på den kommunala vuxenutbildningen.

5493 - att utreda införandet, samt att en kostnadsberäkning tas fram vad elevhälsan (med samma
5494 förutsättningar som i grundskolan) skulle innebära ekonomiskt.

5495 /Centerpartiet och Centerkvinnorna i Rödeby

5496 **Svar: Motionen togs enhälligt på Rödeby avdelningarnas årsmöte. Motionerna skickas vidare**
5497 **till Centerpartiets förbundsstämma.**

5498 **Karlskrona Kretsstyrelsen yttrande**

5499 Likt motionären anser kretsstyrelsen att detta är något partiet bör arbeta för. Denna fråga har redan
5500 lyfts i riksdagen 2018. Då sa Riksdagen nej till ca. 60 förslag som gällde Vuxenutbildningen, med
5501 motivering att mycket arbete redan var igång. Därav anser kretsstyrelsen, att denna fråga bör lyftas på
5502 nytt då ingen utveckling skett när det kommer till elevhälsa vid vuxenutbildning.

5503 **Kretsstyrelsen i Karlskrona föreslår stämman;**

5504 Att bifalla motionen

5505 Skickas till Distriktet

5506 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5507
5508 att utveckla och stärka elevhälsan på den kommunala vuxenutbildningen.
5509
5510 att utreda införandet, samt att en kostnadsberäkning tas fram vad elevhälsan (med samma
5511 förutsättningar som i grundskolan) skulle innebära ekonomiskt.
5512
5513
5514 **Distriktets yttrande:**
5515 Motionärerna vill att lagstiftningen ska stärkas kring elevhälsan samt höja minstanivån på den
5516 kommunala vuxenutbildningen.
5517 Eftersom det oftast är myndiga personer som går på kommunal vuxenutbildning så har man som
5518 vuxen rätt att söka vård på vilken offentlig eller privat vårdcentral som helst.
5519 Det blir kostnadsdrivande att bygga upp en ny funktion för att erbjuda elevhälsa på vuxenutbildning,
5520 pengar som istället hade gjort mer nytta för att stärka utbildningen.
5521 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:
5522 Att avslå motionen.
5523
5524 Stämman beslutade enligt distriktsstyrelsens förslag.
5525
5526

5527 [7.42: Elevhälsa](#)

5528 *Fredrik Gradelius, Gotland, Gotland*
5529

5530 När det handlar om psykisk ohälsa så hänvisar vi till god tillgänglighet i vården och speciellt BUP
5531 (Barn och Ungdoms Psykiatri), denna motion handlar om att vi behöver göra insatser på ett bredare
5532 och förebyggande sätt. Kanske kan likställa med den fysiska hälsan där vi i skolan har ett eget ämne,
5533 vi förespråkar inte ett eget ämne för detta utan att detta arbete måste genomsyra skolan.

5534 Vi skulle gärna se att man som en del av ämnet idrott ägnar till mental återhämtning, yoga eller
5535 meditation eller liknande.

5536 Vi skulle gärna se att man som en del av ämnet hemkunskap förbereder sig i att det är okej att må
5537 dåligt när man går igenom jobbiga situationer i livet, men att man kommer igenom dessa situationer
5538 och då ofta stärkt av erfarenheten, man behöver inte alltid medicin för att komma igenom det.

5539 Vi skulle gärna se att man inom hela skolan jobbar med värdegrund och skapande av god självinsikt
5540 och självkänsla.

5541 Med ett lyckat arbete så borde vi ha stärkt de elever som går ut skolan och det skulle ge bättre
5542 förutsättningar för de får lyckade liv. Stressrelaterade sjukdomar skulle troligen också gå ned
5543 väsentligt, liksom depressioner.

5544 Denna motion är bifallen av:
5545 Lärbro-Hellvi Centeravdelning
5546 Norra Gotlands Centerkrets

5547 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5548
5549 att ge förutsättningar och verktyg för att hantera psykisk stress till skolbarnen inom befintliga ämnen.
5550

5551
5552 **Distriktets yttrande:**
5553

5554 Detta är viktiga frågor för Centerpartiet och det pågår arbete inom Barn- och ungdomsnämnden och
5555 inom regionen i motionens anda. Distriktsstyrelsen föreslår stämman anse motionen besvarad.
5556 Fredrik Gradelius föreslår att motionen ska bifallas och därmed arbetet intensifieras och motionen kan
5557 vara en signal till riks för att jobba vidare så det genomsyrar all verksamhet i skolan.
5558
5559
5560
5561

5562 [7.43: Stöd till elever med särskilda behov](#)

5563 *Malin Adell Kind, Växjö, Kronoberg*
5564 *Gudrun Holmberg*
5565 *Centerkvinnoravdelningen Ingeborg*
5566

5567 Alla elever i Sverige, oavsett bakgrund och andra förutsättningar, har rätt till en skolmiljö som skapar
5568 förutsättningar för lärande. Men så ser våra skolmiljöer inte ut, inte för alla elever.

5569 De elever som har den typen av funktionsvariationer som inte syns utanpå måste ofta arbeta hårt för att
5570 anpassa sig till en skolmiljö som inte är anpassad för dem. Det kan handla om att belysningen är för
5571 stark eller att för många störande ljud tränger in i klassrummet. Det kan handla om flimmer eller oljud
5572 i matsalen, att behöva vänta i kö som skapar oro och olustkänslor. Det kan handla om bord och stolar
5573 som inte fungerar ergonomiskt.

5574 De här eleverna behöver ofta mindre ytor att röra sig mellan lektionerna på, bra tysta grupprum, inga
5575 onödiga fönster i väggarna och tysta underlag som inte ger skrapljud och många andra saker.

5576 Om dessa elever får samma rättighet till en fungerande skolmiljö som alla andra elever så ökar både
5577 deras kunskapsinhämtning och deras självkänsla, vilket leder till bättre betyg och större chans att
5578 lyckas i livet.

5579 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5580

5581 att - vid varje nybyggnation och renovering av skolor ska ett underlag till planlösning tas fram med
5582 hjälp av speciallärare och skolhälsovården (skolsyster/läkare) för att anpassa den till alla elevers
5583 förutsättningar.

5584

5585 **Distriktets yttrande:**

5586 Motionärerna lyfter fram en viktig fråga gällande en likvärdig skola för alla. Hur en skolbyggnad
5587 utformas är en av dessa åtgärder för en likvärdig skolan, vilket man trycker på i motionen. Vi tror dock
5588 att det finns flera olika sätt att göra detta och det som motionärerna lyfter fram är redan möjligt att
5589 göra under samrådsprocessen vid ett bygglov. Vi tror också att det kan bli problematiskt att detaljstyra
5590 hur samrådet ska gå till med en viss typ av personal, särskilt eftersom inte alla skolor har en
5591 speciallärare.

5592

5593 Distriktsstämman att beslutar:

5594 Att instämma i motionens intentioner

5595

5596

5597 7.44: Stöd till elever med särskilda behov

5598 *Anette Ivarsson, Falkenberg, Halland*

5599

5600 **Bakgrund:**

5601 På 10 år har antalet barn som får en neuropsykiatrisk diagnos ökat med över 300 procent med en allt
5602 mer omfattande förskrivning av centralstimulerande medicin. Samtidigt börjar det också bli fler som
5603 vill avdiagnostiseras, vilket visar på att något inte stämmer. Barn och Ungdomspsykiatri (BUP) har
5604 en stor belastning där det är långa väntetider ibland flera år. Att barn fel- och överdiagnostiseras
5605 samtidigt som de är långa köer till BUP beror inte på att det är något fel på dagens barn, utan på att
5606 något är fel i samhället.

5607 Unga vuxna som kräver avdiagnostisering har upptäckt att diagnosen de fått som barn gör det svårare
5608 att få körkort, att de sällas bort från mönstring och kan även stoppas från vissa jobb som till exempel
5609 brandman, polis, pilot och lokförare. De känner inte igen sig i de utlåtanden som vuxenvärlden gjort
5610 om att de inte kunde koncentrera sig.

5611 Barn - och ungdomspsykiatrikern Christopher Gillberg säger att det är ”praktiska och politiska”
5612 ändrade rutiner för diagnos och behandling som gett en ökad medvetenhet bland läkare, föräldrar och
5613 lärare en överdiagnostisering och överförskrivningar av mediciner. Många krafter samverkar i ett

5614 invecklat myller och förstärker varandra tills ett närmast självspelande system växer fram. Hur mår
5615 barnen i detta?

5616 Inom Socialtjänsten och hälso - sjukvård kan man även se en tendens till att barn och ungdomar börjar
5617 missbruka sina mediciner som i vissa fall kan leda till missbruk, de centralstimulerande medicinerna är
5618 ofta narkotika klassade.

5619 Enligt skollagen har alla barn rätt till hjälp på sina villkor, men tyvärr ser det ut som behovet av
5620 diagnos är det som tvingar fram pengar till mindre grupper och ytterligare elevstöd. När det kanske
5621 istället är stora klasser, mycket stök och stress, hög ljudnivå och bristande struktur kan tära på barn
5622 som är känsliga än andra, har en särskild begåvning eller behöver lugn och tydliga ramar, är sällan de
5623 problem man verkar reflektera över. Istället läggs allt fokus och all skuld på det enskilda barnet.

5624 **Sammanfattning:**

5625 Forskare har i åratal varnat för att de så kallade bokstavsd diagnoserna ges för lättvindigt. Nu vill allt
5626 fler unga vuxna bli av med diagnoser som de inte känner igen sig i - och begränsar deras livsval. Vi
5627 måste sluta ställa diagnoser av sådant som inte är det. Ett första steg vore att skolan ser över
5628 lärmiljöerna istället för att göra det till en fråga för barnpsykiatrien.

5629 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5630

5631 att se över rutiner på diagnoser och förskrivningen av mediciner så att det blir en sista väg för att
5632 komma till rätta med vad barnet/ungdomen behöver

5633

5634 att se över rutiner och normer i skolan så att alla barn känner sig hemma och får den hjälp som
5635 barnet/ungdomen behöver efter sina villkor som det står i skollagen

5636

5637

5638 **Distriktets yttrande:**

5639 Distriktsstyrelsens yttrande

5640

5641 Att få en diagnos kan av många barn/unga och deras anhöriga upplevas som en lättnad, en bekräftelse
5642 av det man som familj har upplevt samt ger en ökad förståelse till beteenden i olika sammanhang.
5643 Man är inte sin diagnos, men att få diagnosen kan underlätta att gå vidare i livet.

5644

5645 För barn/ungdom som inte får mediciner föreskrivna i den utsträckning som behövs kan det lätt bli en
5646 inkörsport till att istället köpa illegala mediciner eller droger.

5647

5648 Precis som motionären beskriver behöver barn/ungdomar stöd efter sina villkor i skolan. Skolan är
5649 deras arbetsmiljö och behöver behandlas som en sådan utifrån de riktlinjer som finns i skollagen.

5650

5651 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

5652

5653 att avslå den första att-satsen

5654

5655 att instämma i den andra att-satsens intentioner

5656

5657 Distriktsstämmans beslut

5658

5659 **BESLUTAS**

5660 att avslå den första att-satsen

5661 att instämma i den andra att-satsens intentioner

5662

5663 7.45: Stöd till elever med särskilda behov

5664 *Mattias Peterson, Upplands-bro, Stockholms län*

5665 *Lars Thomasson, Upplands-Bro*

5666

5667 Summering:

5668 Det finns behov av akuta och nödvändiga förändringar med oändliga vinster för att säkerställa social
5669 hållbarhet och minimera utanförskap och otrygghet för en stor grupp barn och vuxna som idag kämpar
5670 utan stöd och förståelse från samhället.

5671 Bakgrund till problematik:

5672 Av Sveriges alla skolbarn har mellan 10–12% det som kallas NPF. Det står för neuropsykiatriska
5673 funktionsnedsättningar som är ett gruppnamn för ett flertal diagnoser och beskriver att hjärnan arbetar,
5674 utvecklas och fungerar annorlunda. Grundproblemen för dessa funktionsvariationer ligger svårigheten
5675 att bromsa impulser, som i sin tur påverkar utvecklingen av självstyrningen: de exekutiva
5676 funktionerna. De är viktiga för oss och utvecklas senare vid NPF men problemen kvarstår för ungefär
5677 hälften av alla upp i vuxen ålder. Däremot lär sig de flesta att kompensera dessa svagheter
5678 med styrkor och strategier via andra delar i hjärnan.

5679 Tyvärr ses NPF som en nedsättning eftersom samhället, och primärt skolan, idag inte är utformat för
5680 att dessa barns hjärnor kan ta till sig information optimalt. P.g.a. den stora okunskapen om
5681 NPS bland lärare, pedagoger och skolans huvudmän samt bristande resurser och rutiner, bemöts inte
5682 dessa barn på rätt sätt för att trivas och må bra.

5683 NPF bör istället ses som en personlighetsvariant. De vanligaste funktionsnedsättningarna är
5684 ADHD, ASD/Aspergers syndrom, Tourettes syndrom och språkstörning. Statistik visar
5685 att majoriteten av personer med denna diagnos har en förhöjd intelligens i jämförelse med andra och
5686 man räknar med att ungefär 85% av samtliga Nobelpristagare skulle, om utredning gjorts,
5687 fått en diagnos inom NPF.

5688 Ett stort problem som påverkar dessa barn (och vuxna) negativt är att man ofta endast talar om
5689 problem, men många personer med NPF har inte bara svårigheter, utan kan också
5690 beskrivas som superhjältar som klarar av mer än andra; är uppfinningsrika, kreativa, positiva, och
5691 aktiva.

5692 Nästan alla vuxna som har och har haft den här typen av svårigheter som barn, kan ofta berätta om
5693 personer som de haft stöd av, aktiviteter som de varit bra på, fått hjälp och stöd av duktiga
5694 klasskamrater som hjälpt dem att klara de svårigheter de haft. De berättar att skoltiden var tuff och att
5695 de tidigt fick känslan av att de var värdelösa som inte kunde lära sig i takt med sina kamrater och inte
5696 förrän långt senare när de själv kunde välja intressen och kunskaper att ta in inte alls hade några
5697 svårigheter med inläringen. Studier visar att för personer med NPF frigörs dopaminnivåerna i hjärnan
5698 på ett annat sätt och i större dos när något av intresse utförs. Uppgifter som inte presenteras på ett
5699 intressant sätt är 100 gånger svårare att utföra för någon med NPF.

5700 Att uppmuntra intressen och starka sidor är viktigt för alla, inte minst för att det stärker självkänslan
5701 och självförtroendet, men också för att motivationen och intresset är viktigt för att lyckas. Ska man
5702 träna på saker som är svåra, behövs verkligen rätt approach. Kraven i miljön, bemötandet och
5703 relationerna till omgivningen är också mycket viktiga faktorer för ett barns utveckling och
5704 det har avgörande betydelse vad vi gör för dessa barn för att få dem att klara sin skolgång och utveckla
5705 sina superkrafter.

5706 Lärarutbildningen:

5707 Så sent som hösten 2020 infördes för första gången NPF-kunskap som en grundläggande delkurs i
5708 lärarutbildningen. Bara några år tidigare adderades dessa kunskapskrav för första gången i utbildning
5709 till specialpedagog och speciallärare.

5710 Läroplanen idag:
5711 Våra barns rättigheter enligt dagens läroplan framgår i några exempel nedan. Trots dessa befintliga
5712 ramverk är problemen stora vilket gör att andra åtgärder behövs.

5713 I skollagen står det att barn, ungdomar och vuxna har rätt till utbildning av sådan kvalité att de får
5714 likvärdiga förutsättningar att nå utbildningens mål. I lagen slås även fast att alla barn och elever ska på
5715 möjlighet att utvecklas så långt som möjligt, utifrån sina egna förutsättningar. Att kunna
5716 individualisera undervisningen är kravet som ställs på skolan – och det är inte en lätt uppgift och har
5717 visat sig inte vara tillräcklig med snabbt stigande siffror på hemmasittande elever, eskalerande
5718 ansökningar om ökad budget för extra stöd och fler och fler barn med ångest och oro.

5719 Det står i läroplanen att ”den ska främja alla elevers utveckling och lärande, samt en livslång lust att
5720 lära”. Det är ett mycket bra och viktigt mål, utmaningen är att omsätta det i praktiken.

5721 Skolsituationen för barn och ungdomar med en fastställd NPF-diagnos, Neuropsykiatrisk
5722 funktionsnedsättning, är väldigt sårbar, än värre om barnen har särskilda behov men ännu inte har
5723 blivit diagnostiserade.

5724 Om man, som förälder, har tur så stöter man på en eldsjäl i skolan som ser eleven och dess behov.
5725 Anpassningar görs då kanske för den enskilde eleven, i bästa fall på ett övergripande sätt i alla ämnen.
5726 Ett av de stora problemen kring NPF idag är att ansvaret för att försöka hantera och möta
5727 kunskapskraven som ställs och för att lösa skolsituationen i huvudsak faller på enskilda föräldrars
5728 förmåga och ork. Detta leder i många fall till trasiga familjeförhållanden, sjukskrivning, arbetslöshet
5729 och utåtagerande barn och ungdomar.

5730

5731 Det behövs en nationell strategi som tidigt kan identifiera och fånga upp barn och ungdomar med
5732 särskilda behov. För elever med en NPF-diagnos måste det finnas möjlighet till en individuell
5733 anpassad läroplan och att siktet redan ifrån förskoleklass är inställt på att eleven ska klara av årskurs 9.
5734 Skolan behöver ha en flexibilitet kring att utveckla elevens intresse och styrkor kring den ”fyrkantiga”
5735 läroplanen.

5736 Oavsett om eleven har en fastställd diagnos eller inte, så ska det redan ifrån tidig skolålder, om
5737 skolpersonal/och eller föräldrar har uppmärksammat att eleven har särskilda behov, göras en skolsocial
5738 kartläggning när elevhälsoteamet har gått igenom alla exekutiva funktioner hos eleven.

5739 Det står i läroplanen att: ”Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart” och att
5740 ”Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och
5741 respekt för vår gemensamma miljö”.

5742 Förutsättningarna för att lyckas ge dessa barn samma möjlighet att klara av utbildning och sociala
5743 samspel på fritiden som andra barn kräver inte enbart akademisk kunskap utan ett helt nytt mindset för
5744 skolan kring flexibilitet, individuell anpassning och bortstädande av gamla principer. Det är
5745 naturligtvis grundläggande att huvudmannen och/eller skolledningen besitter en gedigen kunskap och
5746 erfarenhet kring NPF och att all personal regelbundet vidareutbildar sig i ämnet men det är också
5747 viktigt att samtliga vuxna som möter dessa barn i skolan och på fritiden; gör det med förståelse,
5748 tålamod och flexibilitet. Det behövs akuta insatser för att alla ska förstå hur sköra dessa barn är, hur

5749 snabbt ett felaktigt bemötande kan leda till skolvägran, frånvaro från aktiviteter, ångest, isolering och
5750 utanförskap.

5751 Fakta från Skolinspektionen:

5752 Enligt Skolinspektionens delrapport våren 2020 kring effekter av distansutbildningen för
5753 gymnasieelever framkom att: "Farhågor har funnits om hur distansundervisning ska påverka skoltrötta
5754 elever som ligger efter i skolan. Ett antal rektorer lyfter dock exempel på att distansundervisningen
5755 hittills och initialt har fungerat väl för flera elever som tidigare haft bristande motivation. Den tycks ha
5756 bidragit till att öka närvaro och deltagande i undervisningen hos elever med hög frånvaro, även om
5757 effekten på längre sikt är mer svårtolkad. En utmaning är att främja uthållighet hos elever som av olika
5758 skäl har svårigheter."

5759 Dessa få rader sammanfattar och styrker det vi i denna motion vill påvisa: med nya sätt till flexibilitet
5760 och individuell anpassning underlättar vi enormt för våra barn, oavsett diagnos eller svårighet, och kan
5761 säkerställa att många fler skolbarn klarar grundskolan vilket i sin tur kommer minska antalet
5762 hemmasittare, barn med ångest/depression och det utanförskap vi idag bibehåller genom att bara se till
5763 dessa barns begränsningar i vårt nuvarande föråldrade och fyrkantiga skolsystem och inläringsteknik
5764 som endast är optimal för ca 40% av eleverna och därigenom inte ger plats för dem som passar in i
5765 boxen.

5766 Det skulle krävas en pandemi för att införa alternativa inlärningsmetoder och få bevis för att barn som
5767 flytt skolan går att få med i undervisningen. På samma sätt kan vi genom anpassningar i skolan inte
5768 förbättra bara för barn med NPF – utan för alla. Flexibilitet i läroplansstrukturen, individuella
5769 inlärningsmetoder, avskaffning av gamla principer och regler skulle göra en värld av skillnad för alla
5770 skolbarn där siffror tydligt visar att akuta åtgärder krävs innan både barn och föräldrar totalt kraschar.

5771 Det är skolsystemet som behöver anpassas för att passa alla elever – det är både lättare, smartare och
5772 mer realistiskt än att anpassa alla elever efter ett och samma skolsystem.

5773

5774 Följder om förändring inte sker:

5775 • Fortsatt minskat deltagande och försämrade skolresultat bland skolbarn.
5776 • Ökat utanförskap och social distansering för en stor grupp barn som har potentialen att vara
5777 framtidens förändringsledare med sina unika styrkor och förmågor
5778 • Stora samhällskostnader i vård och sjukvård för barn och vuxna
5779 • Ytterligare eskalerande ohälsa och utbrändhet bland föräldrar som inte får stöd av skolan,
5780 förståelse från omgivningen eller resurser för avlastning

5781 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5782
5783 att Centerpartiet ska verka för att det tas fram en nationell strategi med mål att anpassa och förbättra
5784 skolgången för barn och ungdomar med NPF
5785
5786 att Centerpartiet ska verka för att staten tar sitt ansvar och bidrar med ökade resurser?
5787
5788 att det för varje barn ska upprättas och uppdateras en individuellt anpassad läroplan som dokumenterat
5789 barnets utmaningar, styrkor, behov, anpassningar samt vad lärare, elev och föräldrar behöver tänka
5790 på och göra för att nå bästa resultat
5791
5792
5793

5794 **Distriktets yttrande:**
5795 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla att-satserna 1 och 2, och
5796 att avslå att-sats 3.

5797
5798

5799 7.46: Stöd till elever med särskilda behov

5800 *Sofia Aktergård, Nyköping, Södermanland*
5801

5802 Många barn har inlärnings svårigheter i skolan, och oftast hinner de komma långt i sin utbildning innan
5803 man förstår vad som är problemen till inläring. På resan till att förstå barnets behov och
5804 inlärnings svårigheter har mycket missats i skolan och det blir svårt att hinna göra något åt saken.
5805 Många barn hinner få mycket dålig självkänsla och många konflikter har uppstått på vägen, konflikter
5806 som både berör barnet, föräldrar, familj, lärare och andra i skolan. Att ha ett barn som inte fungerar i
5807 skolan är ofta påfrestande för föräldrarna, så de blir slitna och mår dåligt på många sätt.

5808 Om skolan utförde en tidig analys (screening) av barnet för att identifiera inlärningsproblem, styrkor
5809 och svagheter så som språkstörningar, rädslor, oro, barnets förmågor till inläring. Detta skulle vara
5810 till vara till stor hjälp för barnets lärare föra att lyckas med studieinläring. En sådan screening kan
5811 vara till nytta för alla barn, för alla är olika och alla är unika.

5812 Denna screenings information skulle kunna följa barnet under skoltiden och uppdateras vid behov så
5813 att lärarna har kunskap om barnets funktion och inlärningsförmågor. I dag görs liknande analyser av
5814 barn men problemet i dag är att det görs ofta om när barnet byter skola, lärare eller klass. Viktigt att
5815 bra kunskap om barnet förs vidare och inte tappas bort på vägen som den ofta görs i dag. Men alltid
5816 med föräldrars godkännande!

5817 Vi är alla starka eller svaga inom olika områden. Resultatet kommer bli att många barn lättare klarar
5818 skolans mål, de kommer må bättre och blir starkare i sig själva. Vi kommer se lärare och föräldrar med
5819 mera tid och ork.

5820

5821 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5822
5823 att alla barn ska erbjudas en tidig analys/screening för att förstå barnets styrkor och svagheter.

5824
5825 att alla barn ska ha ett dokument som följer genom hela skoltiden, med föräldrarnas godkännande.

5826
5827 att alla lärare som arbetar med ett barn ska veta barnets inlärningsförmågor.

5828
5829

5830 **Distriktets yttrande:**

5831 Distriktsstyrelsens svar på motion:

5832 Stöd till elever med inlärnings svårigheter

5833 Motionären lyfter en angelägen fråga. Alla elever måste få stöd i sin
5834 inläring oavsett om de har lätt eller svårt för sig i skolan. Ett tidigt
5835 misslyckande i skolan är dåligt för alla. Att arbeta med screening har
5836 både för och nackdelar men vid felaktiga bedömningar riskerar
5837 eleverna att fara än mer illa.

5838 Lärare som arbetar i skolan är utbildade i pedagogik och att se
5839 elevernas styrkor och svagheter för att ge det individuella stöd som
5840 behövs. Pedagogernas förutsättningar att se varje elev och att kunna

5841 ge de individuellt stöd behöver öka. Här är vi överens med
5842 motionären. Men en felaktig tidig bedömning riskerar däremot att följa
5843 eleverna genom hela skoltiden.

5844 Vi ser istället att det är det lokala ledarskapet som behöver förbättras.
5845 Skolans ledarskap måste ge pedagogerna optimala förutsättningar för
5846 att arbeta med eleverna. Här har mycket skett genom åren i takt med
5847 att kunskapen runt bland annat Neuropsykiatriska
5848 funktionsnedsättningar, NPF, har ökat. Det är viktigt att ha tillräckligt
5849 många vuxna i skolan både under lektionstid och raster för att se varje
5850 elev och uppmärksamma om någon behöver stöd av något skäl. Här är
5851 lokalvårdare, vaktmästare och matsalspersonal lika viktiga som
5852 pedagoger och mentorer i klassrummet i att samtala och fånga upp
5853 elevers upplevelser. Att dela på uppdraget för pedagogerna när det
5854 gäller elevundervisning och mentorskap kan också vara en väg framåt
5855 för att frigöra resurser för att se varje enskild elevs förutsättningar och
5856 möjligheter till inläring.

5857 Vi vill förtydliga att vi självklart inte är emot att varje elev ska få
5858 individuellt stöd och bemötande utifrån sina behov. Men vi ser inte att
5859 en screening är vägen framåt. Det handlar mer om att styrka
5860 möjligheterna för pedagoger och andra vuxna i skolan att se varje elev
5861 och ge stöd utifrån individuella behov, oavsett om det handlar om
5862 inlärnings och/eller sociala svårigheter.

5863 Förslag till beslut:

5864 Att distriktsstämman beslutar avslå att-sats 1 och 2

5865 Att distriktsstämman beslutar instämna i intentionerna i att-sats 3

5866

5867

5868 Stämman beslutade att avslå att-sats ett och två, samt instämna i intentionerna i att-sats tre.

5869

5870

5871 7.47: Kunskap om NPF

5872 *Axel Östlund, Solna, Stockholms län*

5873

5874 Kunskapen och diagnostisering om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) har gjort
5875 successiva framsteg på senare år. NPF är en medfödd funktionsnedsättning och går inte över. I det
5876 perspektivet finns det ingen behandling som medicinskt botar eller läker problematiken. För en del
5877 finns en viss utsträckning av läkemedel med inriktning på att mildra vissa symptom. Men i allra högsta
5878 utsträckning består välfärdssystemets insatser av praktisk rådgivning och utbildning samt i vissa fall
5879 applicerad Kognitiv Beteende Terapi (KBT).

5880

5881 Tidiga insatser bedöms som viktiga, även avgörande, för individens möjligheter till självständighet
5882 och livskvalitet längre fram i livet. Primärvårdens behandling för barn med Autism Spectrum Disorder
5883 (ASD) utförs i regional regi i form av så kallad Habilitering. I vissa fall kan detta eventuellt
5884 tillhandahållas av lokal BUP, för t.ex. Stockholmsregionen är det Autismcenter Små Barn som
5885 ansvarar för habiliteringen. Sedan 2019 har Region Stockholm tagit beslut om att ej upphandla privata
5886 utförare av habiliteringstjänster och endast genomföra dessa i egen regi.

5887 Den behandling som erbjuds består av tre former huvudsakligen inriktad mot föräldrar och personal i
5888 förskola. Dessa tre är: öppna föreläsningar – vilket innebär kortare föreläsningar vid enskilda tillfällen
5889 på utvalda teman; Individuella Insatser – ett program där en särskild färdighet väljs ut och i ca 2 – 3

5890 månader, ca en gång var eller varannan vecka, handleds föräldrar i särskild KBT teknik för att träna
5891 barnet i färdigheten; Mångsidig Intensiv Inläring – under 1 – 3 år upp till att barnet börjar i
5892 förskoleklass kan barn med särskilda svårigheter antas till programmet där föräldrar och förskola
5893 dedikerar sig till att träna varierande färdigheter genom övningar grundade i KBT.

5894 Ingen annan typ av behandling ges och vården i sig utför ingen behandling direkt mot vårdtagaren utan
5895 denna är helt överlämnad till familj och personal i förskola/skola. När regionen beslutade att återta all
5896 behandling i egen regi gjorde man det med motiveringen att regionen kan i egen regi ge fler patienter
5897 vård för samma pengar. Beräkningen byggde dock på Habiliteringens samlade behandlingsformer och
5898 jämför ej samma enskilda behandling mellan olika utförare.

5899 KBT-behandlingen, inom habiliteringen utförd under beskrivningen IBT (Intensiv Beteende Träning)
5900 och i vissa fall TBA (Tillämpad Beteende Analys) samt vissa andra variationer av mer eller mindre
5901 samma format, bygger på repeterande övningar där barnet ombes utföra uppgifter mot belöning. Till
5902 en början är dessa ytterst enkla för att sedan byggas på till svårare uppgifter. En av de viktigaste
5903 eftertraktade resultaten är att lära barnet imitera annat beteende och att nyttja sina egna upplevelser av
5904 behov för att interagera med omgivningen.

5905 Att vården i praktiken har lämnat över hela ansvaret för vårdgivning på medborgarna liksom annan
5906 offentlig förvaltning (i synnerhet skola och förskola) bör ej anses som en fulländad och optimal
5907 lösning. Nödvändiga förändringar för en bättre organisation och framförallt förbättrade resultat för
5908 patienterna är omfattande och kräver ytterligare forskning. Tillsvidare är det viktigt att alla pedagoger
5909 vid förskola och skola får grundläggande utbildning i hantering, dvs bemötande och utbildning av-,
5910 barn med NPF i skolan.

5911 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5912

5913 Att tillse ökade anslag till forskning om Neuropsykiatriska Funktionsnedsättningar

5914

5915 Att tillse inrättandet av en grundkurs i TBA och IBT vid lärarprogrammet.

5916

5917

5918 **Distriktets yttrande:**

5919 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens
5920 intentioner.

5921

5922

5923 7.48: Kunskap om NPF

5924 *Tomas Selin, Huddinge, Stockholms län*

5925 Alla barn har rätt till ett gott och meningsfullt liv. Men alldeles för många barn får inte det stöd och de
5926 utmaningar de behöver. Framför allt barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar behöver möta
5927 en tillgänglig lärmiljö och kompetenta pedagoger. Tyvärr utgår fortfarande alldeles för stor del av
5928 svenskt skolväsende från att barn i lärsvårigheter i första hand ska ha individuella anpassningar eller
5929 gå i en särskild undervisningsgrupp, i stället för att ha som grund att tillgängliggöra lärmiljöerna och
5930 undervisningen. För barn är det avgörande att deras behov upptäcks tidigt och att de möts av en miljö
5931 där de får utvecklas, och av pedagoger som kan förstå deras lärandeprocesser och vad som främjar
5932 dem. Att en språkstörning upptäcks tidigt är viktigt för att rätt stöd ska kunna sättas in och barn kunna
5933 utveckla sitt språk. På samma sätt är det viktigt att lärmiljöer är tillgängliga redan i förskolan men
5934 givetvis också i resten av skolväsendet. Att stärka grundkompetensen minskar behovet av individuella
5935 anpassningar och är en smart investering för att minska senare behov av stödinsatser eller särskilda
5936 undervisningsgrupper, samtidigt är det en kompetens som kan minska konflikter och oroliga miljöer
5937 för barnen i förskola och skola. Att bättre förstå hur miljön påverkar barnen och att kunna identifiera

5938 triggers innebär också att lärare inte utsätts för samma stress i sitt yrke. Därför borde Centerpartiet
5939 verka för att Skolverket ska få ett uppdrag att genomföra ett NPF-lyft för förskola, grundskola,
5940 gymnasium och vuxenutbildning.

5941 Även om kunskapen om neuropsykiatriska funktionsvariationer och om hur vi kan skapa inkluderande
5942 och tillgängliga lärmiljöer som främjar alla elevers lärande har ökat, så finns det fortfarande många
5943 barn som inte får rätt stöd i skolan eller får uppleva en meningsfull fritid. Riksförbundet Attention har
5944 rapporterat att en lägre andel barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar idrottar jämfört med
5945 barn utan neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. För dessa barn är idrotten särskilt viktig, liksom
5946 att få uppleva en meningsfull fritid och att få bygga kompisrelationer även utanför skolan. Med ökad
5947 kunskap om hur vi kan skapa inkluderande miljöer även i föreningslivet, och hur vi kan stötta barn
5948 med NPF så skulle fler kunna få uppleva en sådan meningsfull fritid. Därför borde Centerpartiet verka
5949 för att göra en satsning på kompetenshöjande insatser även i föreningslivet, ett så kallat NPF-lyft.

5950 För att ge alla mer likvärdiga möjligheter till utbildning borde också en granskning göras av högre
5951 utbildning om hur inkluderande lärmiljöer de har och vad de kan göra för att stötta studenter med
5952 neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Därtill för Centerpartiet verka för att ställa högre krav på
5953 tillgängliga lärmiljöer även i högre utbildning.

5954 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5955

5956 att verka för ett uppdrag till Skolverket att genomföra ett NPF-lyft för förskola, grundskola,
5957 gymnasium och vuxenutbildning.

5958

5959 att verka för ett NPF-lyft för svenskt föreningsliv, med tillgänglig fortbildning för ledare och andra
5960 engagerade i idrottsföreningar och andra delar av föreningslivet.

5961

5962 att verka för att genom regleringsbreven till högre utbildning ställa krav på tillgängliga lärmiljöer även
5963 i högre utbildning.

5964

5965

5966 att verka för en granskning av hur högskolor och universitet klarar sitt uppdrag mot studenter med
5967 neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

5968

5969

5970 **Distriktets yttrande:**

5971 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

5972

5973

5974 7.49: Kompetensförsörjningen i skolan

5975 *Eva Nilsson, Stockholm, Stockholms stad*

5976 *Michaela Zankl*

5977 Utbildningen inom skolväsendet ska enligt skollagen vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i
5978 landet den anordnas. Likvärdig betyder att alla elever ska ges möjlighet att nå sin fulla potential,
5979 oavsett vilken skola de går i. Likvärdig innebär alltså inte att alla skolor ska vara likadana,
5980 garanteras samma resursfördelning eller drivs på samma sätt. Tyvärr blir likvärdigheten allt
5981 sämre över tid, både mellan och inom skolor och dessvärre håller landsbygdens skolor, generellt
5982 sätt, lägre kvalitet än storstadskommunernas skolor. Bristen på legitimerade lärare är stor redan idag
5983 och väntas förvärras under kommande år. Dessutom ökar den ”pedagogiska segregationen”, vilket
5984 innebär att lärare med stigande erfarenhet undervisar i allt mindre utmanande skolmiljöer. Elever med
5985 större utmaningar får alltså i högre grad undervisning av mindre välutbildade och mindre erfarna

5986 lärare. Lärare, och även skolledare har alltså ett karriärmönster som inte kopplar samman ökad
5987 erfarenhet och skicklighet med svårare arbetsuppgifter utan tvärtom.²

5988 Förutsättningen för att Sveriges elever ska få en god utbildning är att de undervisas av kompetenta och
5989 engagerade lärare. Centerpartiets grupp för skolutveckling i Stockholm har, både inom och utom
5990 gruppen, återkommande diskuterat frågan om läraryrkets attraktionskraft. Vi är helt eniga och
5991 övertygade om att den viktigaste parametern för att få människor att vilja utbilda sig till lärare och
5992 stanna kvar i yrket är att de har förutsättningar att nå goda resultat i sin undervisning och möjlighet
5993 att utveckla sin profession. Många lärare och skolledare tar sig gärna an skolor med stora utmaningar,
5994 utan lönetillägg. När lärare får ägna sig åt att undervisa och utveckla sin praktik, får stöd av en såväl
5995 fungerande organisation som ett gott ledarskap är de eniga i att de har världens bästa yrke.

5996 [1] <https://skolvarlden.se/artiklar/lararbrist-tungt-ansvar-vilar-pa-arbetsgivarna>

5997 [2] En mer likvärdig skola, SOU 2020:28

5998 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5999
6000 Att Centerpartiet verkar för att Skollagen 2 kap 8 b § ska innehålla en skrivning om att huvudmannen
6001 ska säkerställa resursfördelningen med stöd av lokala tvärkompetensråd bestående av alla skolans
6002 professioner som tillsammans ska utveckla bedömningen av respektive skolas resurstilldelning och
6003 resursanvändning för att säkerställa att rektor och dennes personal har förutsättningar att leva upp till
6004 krav och mål i de nationella styrdokument. Denna kunskap ska fungera som ett komplement till den
6005 kunskap om ekonomistyrning som finns på förvaltnings eller stabsnivå.

6006
6007 Att Centerpartiet verkar för att varje skola är rätt budgeterad så att skolor med stora elevutmaningar
6008 kan anställa lärare på tjänster som ger förutsättningar i relation till utmaningarna som t ex 2-
6009 lärarsystem.

6010
6011 Att Centerpartiet verkar för olika former av arbetscirkulation, utbytesmöjligheter och
6012 anställningssamverkan mellan skolor för att öka kunskapsutbytet och bidra till stärkt kompetens i såväl
6013 undervisning som bedömning av enheters förutsättningar och möjligheter.

6014
6015 Att Centerpartiet verkar för att 50 % av Skolverkets och Skolinspektionens tjänster som ex vis
6016 undervisningsråd som tillsätts framöver ska vara deltidstjänster där uppdraget på myndigheten
6017 kombineras med undervisning eller skolledning i verksamhet.

6018
6019 Att Centerpartiet verkar för att Skolinspektionens inspektioner främst riktar sig mot skolor med låg
6020 måluppfyllelse och att de bidrar med stöd till skolor med svårigheter.

6021
6022 Att Centerpartiet ska verka för att öka utbildningsplatserna på ledarutbildningen för blivande
6023 skolledare med fokus på att skapa skickliga pedagogiska ledare. Detta bör göras i kombination med att
6024 utveckla nuvarande befattningsutbildning till en kraftfull kompetensutvecklingsinsats.

6025
6026 Att Centerpartiet tillser att lärarutbildningen undervisar studenterna i att utveckla ett språk och
6027 kunskapsutvecklande arbetssätt genom hela utbildningen.

6028
6029 Att Centerpartiet tillser att lärarstuderande som i inledningen av lärarutbildningen bedöms ha
6030 kunskaper i svenska som är undermåliga sett till såväl studier som kommande yrkesutövning får
6031 möjlighet att kombinera lärarutbildningen med utbildning i yrkessvenska.

6032
6033 Att Centerpartiet tillser att obehöriga lärare som studerar till lärare ska kunna anställas under säkrare
6034 anställningsformer och lönekompenstras under studietiden.

6035

6036 **Distriktets yttrande:**

6037

6038 Distriktsstyrelsens svar:

6039

6040 Att garantera varje barns rätt till en bra skolgång är ett av samhället absolut viktigaste uppdrag. Ett
6041 viktigt uppdrag för förtroendevalda politiker är att säkerställa att varje skola har de resurser som krävs
6042 för att skolan ska klara sitt uppdrag och se till att alla elever klarar skolan.

6043

6044 Distriktsstyrelsen instämmer i motionärernas förslag i att förändra resurstilldelningssystemen för att
6045 göra de mer träffsäkra. Däremot anser vi att förslagen är delvis för deltaljerade för både en
6046 distriktstämma och en partistämma att fatta beslut om. Centerpartiets utgångspunkt är en närodlat
6047 politik och att beslut ska fattas så nära verksamheterna som möjligt. Kommunpolitiker i olika
6048 kommuner hanterar olika utmaningar i olika delar av landet och måste därför ha möjlighet att göra
6049 olika bedömningar, men också ha olika arbetssätt.

6050

6051 Med det inte sagt att förslagen från motionärerna är goda och att det är en god grund för den framtida
6052 politiken Centerpartiet bör driva i Stockholms stads utbildningsnämnd. I Stockholm har vi dels ett
6053 starkt socioekonomiskt stöd som gör att skolor i utsatta områden får mycket mer pengar än skolor i
6054 mer välbärgade områden. Det finns också ett starkt tilläggsbelopp som ges individuellt till elever med
6055 särskilda behov av stöd.

6056

6057 Tilläggsbeloppet betalas ut efter noggrann utredning av vad den enskilda eleven behöver för stöd,
6058 medan det socioekonomiska stödet betalas ut beroende på de socioekonomiska förhållanden i
6059 stadsdelen där skolan ligger. Distriktsstyrelsen tolkar motionärerna som att deras förslag är att varje
6060 skola ska göra en analys av vad skolan behöver för resurser baserat mer på den enskilda skolans och
6061 eleverna i skolans förutsättningar, än på de socioekonomiska förhållanden som råder. Det är ett bra
6062 förslag, och det som dagens system utgår från, att skolor i utsatta områden har större behov av
6063 resurser. Dock finns all anledning att utvärdera och analysera om dagens system slår rätt.

6064

6065 Motionärerna föreslår bland annat att alla skolor som behöver ska ha resurser till ett tvåläraarsystem.
6066 Detta är redan idag realiteten i många skolor i ytterstaden i Stockholm. Ett exempel är Kvarnbyskolan
6067 i Rinkeby, där alla klasser har tvåläraarsystem. Något som är möjligt för den enskilde rektorn att besluta
6068 om, tack vare resurstilldelningssystemet. Men detta inte sagt att resurstilldelningssystemet bör ses över
6069 och förfinas. Särskilt eftersom det framförts kritik mot dess effekter på elevernas kunskaper.
6070 Distriktsstyrelsen föreslår därför att motionärernas förslag lämnas över till Centerpartiets
6071 kommungrupp så att förslagen kan drivas lokalt i utbildningsnämnden och i kommande
6072 budgetförhandlingar.

6073

6074 När det gäller förslaget om arbetscirkulation, utbytesmöjligheter och anställningssamverkan mellan
6075 skolor för att öka kunskapsutbytet och bidra till stärkt kompetens i såväl undervisning som bedömning
6076 av enheters förutsättningar och möjligheter, anser distriktsstyrelsen att förslaget är bra men att det ska
6077 vara upp till varje rektor att besluta om dessa frågor.

6078

6079 Det samma gäller förslaget att 50 % av Skolverkets och Skolinspektionens tjänster som ex vis
6080 undervisningsråd som tillsätts framöver ska vara deltidstjänster där uppdraget på myndigheten
6081 kombineras med undervisning eller skolledning i verksamhet. Det måste vara upp till den enskilda
6082 arbetsgivaren, men också den anställde att besluta om detta. Däremot är det en mycket god idé att
6083 uppmuntra till detta.

6084

6085 Distriktsstyrelsen instämmer i förslaget att Skolinspektionens inspektioner främst ska riktar sig mot
6086 skolor med låg måluppfyllelse. Ingen elev ska riskera att gå i en skola som inte håller god kvalitet,
6087 vilket Skolinspektionen bör fokusera på.

6088

6089 Förslagen som rör utbildning av lärare och skolledare är bra, även om de också delvis är relativt
6090 detaljerade och ligger i linje med den politik Centerpartiet redan driver.

6091 Det sista förslaget om att obehöriga lärare som studerar till lärare ska kunna anställas under säkrare
6092 anställningsformer och lönekompenstras under studietiden är bra och något som Centerpartiet lokalt
6093 driver för undersköterskor, sjuksköterskor, barnskötare och förskolelärare.

6094
6095 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- 6096
6097 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
6098 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
6099 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
6100 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 4
6101 - Att bifalla motionens att-sats 5
6102 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 6
6103 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 7
6104 - Att bifalla motionens att-sats 8
6105 - Att bifalla motionens att-sats 9
6106 - Att Centerpartiet i Stockholm ska verka för en översyn och fördjupad analys av
6107 resurstilldelningssystemet för stadens skolor i syfte att säkerställa att resurserna fördelas utifrån
6108 elevernas behov där professionerna på respektive skola ges möjlighet att ge underlag till processen
6109

6110
6111 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

- 6112
6113 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
6114 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
6115 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
6116 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 4
6117 - Att bifalla motionens att-sats 5
6118 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 6
6119 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 7
6120 - Att bifalla motionens att-sats 8
6121 - Att bifalla motionens att-sats 9
6122 - Att Centerpartiet i Stockholm ska verka för en översyn och fördjupad analys av
6123 resurstilldelningssystemet för stadens skolor i syfte att säkerställa att resurserna fördelas utifrån
6124 elevernas behov där professionerna på respektive skola ges möjlighet att ge underlag till processen
6125

6126

6127 [7.50: Andra professioner i skolan](#)

6128 *Trine Vikinge, Linköping, Östergötland*
6129 *Elisabeth Lietha*

6130 Skolan är samhällets, vår gemenskaps, bästa verktyg att ge alla våra barn en bra grund för ett gott liv,
6131 som engagerade samhällsmedborgare med demokratiska värderingar och kunskapsörst.

6132 Den del av arbetstiden som lärare kan lägga på undervisning samt förberedelser och uppföljning har
6133 krympt. Bördan av administrativa plikter har ökat, och anpassning av undervisning och skolsituation
6134 för de allt fler barn som har NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsvariationer) tar också mer tid
6135 än tidigare.

6136 Många lärare vittnar också om hur alltmer tid går till att lösa konflikter, agera ordningsvakt,
6137 dokumentera och rapportera allt detta, samt ha dialog med föräldrar.

6138 Det är idag brist på lärare inom många ämnen och bristen spås bli ännu större i åren som kommer.
6139 Många lärare ska gå i pension, en del lämnar skolan för att göra annat, och allt för få unga söker sig till
6140 lärarutbildningarna.

6141 Situationen är nu så allvarlig att det är nödvändigt att lyfta frågan om andra professioner i skolan.

6142 Behöriga lärare är utbildade i att förmedla kunskap baserat på läroplanen samt att sätta betyg. De bör i
6143 mycket högre grad få egna sig åt detta. Övriga sysslor bör vi lyfta av från lärarna. Vi bör i mycket
6144 högre grad ta in och dra nytta av andra professioner i skolan. Engagera och rent av anställa människor
6145 med andra erfarenheter och kunskaper, människor med förmågor och färdigheter att göra det som
6146 behöver göras, som ligger utanför lärarnas kompetensområden.

6147 Vi vill ge några exempel:

6148 · Det finns en stor mängd administrativa sysslor, så som att ringa föräldrar, skriva skaderapporter,
6149 kopiera papper, mata in betyg, omdömen och andra uppgifter i datasystemen, som man inte behöver en
6150 lärarutbildning för att göra.

6151 · Det finns också stora behov av att hantera sociala svårigheter och konflikter. Konflikter kan vara
6152 uppenbara och fysiska på skolans område, men som också kan finnas i sociala medier där de ändå
6153 starkt kan påverka elevernas studiesituation.

6154 · Det finns elever som är högpresterande som behöver mer stimulans och större utmaningar, och
6155 det finns särbegåvade, ofta med någon NPF-diagnos, som behöver mötas på en mycket högre nivå
6156 inom sina särskilda intresseområden.

6157 Exempel på professioner som systematiskt bör lyftas in i skolan är beteendevetare, socionomer,
6158 fritidsledare, administratörer och administrativa assistenter. För att möta de elever som behöver större
6159 kunskapsutmaningar för att även de ska få förutsättningar för maximalt lärande, så bör modeller för
6160 mötesplatser mellan eleverna och forskare, och även studenter, vid universitet och högskolor tas fram.
6161 Både forskare med naturvetenskaplig och samhällsvetenskaplig expertis bör engageras.

6162 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6163
6164 att fler professioner systematiskt lyfts in i skolan
6165

6166
6167 **Distriktets yttrande:**

6168 Idag finns det oftast administratörer på skolans enheter men vilka arbetsuppgifter de utför varierar
6169 mellan skolor och huvudmän. I elevhälsoteamen på skolorna finns en kurator, som oftast är socionom
6170 eller beteendevetare, men utmaningen finns även här att använda resurserna på rätt sätt.

6171
6172 Distriktsstyrelsen håller med om att det både behövs fler vuxna i våra skolmiljöer samt att personalen
6173 och dess kunskaper skall användas på rätt sätt. Distriktsstyrelsen håller med om vikten av flera
6174 professioner i skolan för att öka måluppfyllelse hos våra barn och unga. Även kopplingen mellan
6175 skolor och högskolor behöver bli mer frekvent.

6176 Distriktsstämman föreslår partistämman bifalla motionen.

6177
6178

6179 [7.51: Fortbildningsprogram för lärare](#)

6180 *Jesse Ljung, Hudiksvall, Gävleborg*

6181
6182 När landsbygden mår bra mår hela Sverige bra. Tyvärr väntas klyftan mellan stad och land att fortsätta
6183 öka, enligt Statistiska Centralbyrån (SCB). Fler flyttar från landsbygden och de ekonomiska
6184 förutsättningarna blir sämre. Tillgång till fortbildning och främst kontinuerlig fortbildning för lärare
6185 varierar beroende på huvudman. Främst på grund av ekonomiska förutsättningar. Förlorarna är i regel
6186 de yrkesverksamma lärarna på landsbygden, främst dess elever. Att införa ett nationellt
6187 fortbildningsprogram säkerställer uppdaterade lärare, men även likvärdigheten i skolan nationellt.

6188 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6189
6190 att arbeta för att införa ett nationellt fortbildningsprogram för lärare

6191
6192
6193 **Distriktets yttrande:**

6194 DS föreslår stämman instämma i motionens intentioner.

6195
6196 Stämman beslutar att instämma i motionens intentioner i enighet med distriktsstyrelsens förslag.

6197
6198
6199

6200 [7.52: Legitimation för SYV](#)

6201 *Jesse Ljung, Hudiksvall, Gävleborg*

6202
6203 Under Utbildning på Centerpartiets hemsida finner man...

6204 "Stärk studie- och yrkesvägledarnas roll

6205 Skolinspektionen granskar de svenska skolorna och ska se till att alla skolor håller måttet. De har
6206 pekat på att det finns stora brister i skolornas studie- och yrkesvägledning. Studier har visat att de
6207 yngre barnens undervisning innehåller fler studie- och yrkesorienterande inslag. De inslagen blir sedan
6208 färre i de högre årskurserna. Det är inte bra. Studie- och yrkesvägledarna har en stor och viktig roll för
6209 att detta ska fungera bättre i skolorna. Vi vill att de i högre grad ska vara en länk mellan skola och
6210 arbetsliv. De ska inte bara hjälpa elever att välja språk och gymnasieskola utan de ska vara med i hela
6211 skolans verksamhet."

6212 För att nå detta mål behövs utbildade studie- och yrkesvägledare, men även krav på utbildning. Lärare
6213 måste ha lärarlegitimation för att bli tillsvidareanställda och få sätta betyg. För att få undervisa krävs
6214 oftast både legitimation och behörighet. Krav på legitimation finns inte idag för att arbeta som studie-
6215 och yrkesvägledare. Alla elever har rätt att vägledas av utbildade studie- och yrkesvägledare. Låt
6216 Centerpartiet visa vägen.

6217 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6218
6219 att arbeta för att införa ett liknande legitimationskrav för studie- och yrkesvägledaryrket som för
6220 läraryrket.

6221
6222
6223

6224 **Distriktets yttrande:**
6225 DS förslår stämman att bifalla motionen.
6226
6227 Stämman beslutar att bifalla motionen i enighet med distriktsstyrelsens förslag.
6228
6229
6230

6231 7.53: Treterminssystem

6232 *Andreas Bill, Lidköping, Skaraborg*
6233

6234 Då Sverige genom åren har kämpat med lägre resultat i PISA-undersökningar samtidigt som vi får
6235 rapporter från professionen att kunskap lätt tappas med långa lov tycker jag det är dags för förändring.
6236
6237 Men jag vill också lyfta en annan aspekt och det är att många unga kommer från hem som är långt
6238 ifrån trygga. En stor del som söker sig till våra elevhälsoteam vittnar om att skolan är i mångt och
6239 mycket den enda trygga punkt man har. Det är ett av få tillfällen där vi i samhället har chansen att
6240 fånga upp dessa ungdomar och hjälpa dem. Det kanske också är i många fall där den enda gången de
6241 får ett lagat mål mat om dagen.
6242
6243 Ur både ett kunskapsperspektiv men också ur ett välmåendeperspektiv anser jag att ett terminssystem
6244 kan vara en del av lösningen för en bättre tillvaro för våra barn & unga.

6245 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6246
6247 att införa treterminssystem genom hela utbildningskedjan från förskoleklass till universitet &
6248 högskolor
6249

6250
6251 **Distriktets yttrande:**
6252 En motion liknande denna behandlades på förra stämman, dock utan att beröra högre utbildningar.
6253 Partistyrelsen svar till motionären löd då:
6254 ”Motionären vill införa ett treterminssystem för att det enligt motionären skulle ge ett bättre
6255 pedagogisk upplägg. Undervisningstiden och antalet skoldagar fortsättningsvis vara detsamma.
6256 Centerpartiet har sedan tidigare beslut på att driva frågan om ett treterminssystem. Grunden till
6257 beslutet, förutom de skäl som motionären redan lyfter om att det kan finnas pedagogiska vinningar, är
6258 att svenska elever behöver mer tid i skolan. De svenska eleverna tillbringar i snitt kortare tid i skolan
6259 än elever i andra europeiska länder, detta samtidigt som kraven höjs. Att ge eleverna mer tid i skolan
6260 skulle kunna leda till att fler klarade målen och möjliggöra att andra delar som tidigare inte fått plats
6261 inom ramen för skolans ordinarie undervisning, så som utökad praktik och samarbete med
6262 arbetsmarknaden skulle kunna ges tid. Det skulle också kunna lätta på den stress som många elever
6263 känner över tidsbristen i skolan. Ytterligare leder det till att mindre skolarbete behöver genomföras
6264 hemma. För att frigöra mer tid vill därför partistyrelsen att det görs en översyn av grundskolans och
6265 gymnasiets terminer.”
6266
6267 Motionärens tanke att öka tryggheten och tidigt fånga upp ohälsa bland skolungdomar är också
6268 argument som talar till treterminssystemets fördel.
6269
6270 När det gäller högre utbildningar finns det dock andra överväganden att ta hänsyn till. Det pågår ett
6271 arbete, kallat Bolognaprocessen, som syftar till att harmonisera utbildningssystemen inom EU, vilket
6272 gör det svårt att ändra terminssystemet utan ett EU-gemensamt beslut.
6273 Ett alternativ till treterminssystem inom högre utbildning är att satsa på fler sommarkurser som man
6274 kan tillgodoräkna sig för att kunna läsa klart utbildningar snabbare och men som också ger möjlighet
6275 att läsa relevanta kurser under hela året.

6276
6277 Med hänvisning till ovanstående föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman besluta att:
6278 - anse motionen besvarad

6279
6280 Distriktsstämman behandlar motionen

6281
6282 Andreas Bill yrkar bifall till motionen

6283 Omröstning genomförs

6284 DS yrkande 40 röster Andreas Bills yrkande 29 röster 1 avstår

6285
6286 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag att anse motionen besvarad

6287

6288

6289

6290 7.54: Privatekonomi och företagande i skolan

6291 *Andreas Håkansson, Växjö, Kronoberg*

6292

6293 Det finns ett kunskapsglapp när det handlar om privatekonomi och idag är det mycket upp till
6294 individen själv att ta reda på rättigheter och möjligheter att ta hand om sin ekonomi på kort och lång
6295 sikt. 2016 var summan av alla skulder hos Kronofogden 72,4 miljarder kronor och framtill 2019 har
6296 skuldberget vuxit till 82,3 miljarder kronor. Med mer kunskap kan vi rusta såväl morgondagens unga
6297 som gamla och utjämna socioekonomiska bakgrunders betydelser som vi vet påverkar ens
6298 referensramar.

6299 Dagens skola erbjuder elever på högstadiet ämnet Hem-och konsumentkunskap och många nyttiga
6300 kunskaper får de med sig, men för många kommer mycket av kunskaperna för tidigt utan att det följs
6301 upp och fortsätter högre upp i åldrarna. Vi skulle vilja se en fortsättning in på gymnasienivå, där ett
6302 nytt ämne skapas kallat Privatekonomi.

6303 Privatekonomi innehåller många delar: Vilka rättigheter man har som hyresgäst, när ska man börja
6304 pensionsspara och vilka alternativ det finns för sparandet samt när kan man låna till sin bostad och hur
6305 fungerar det med räntor och mycket mer. Det är en djungel av möjligheter, regler, sparformer och
6306 därför är det viktigt att elever får med sig kunskaper kring hur hen tar hand om sin privatekonomi.
6307 Genom kunskaperna kan frihet skapas för framtiden och ens förutsättningar går att påverka mycket.
6308 Idag finns privatekonomin insprängt i ämnet samhällskunskap och vår uppfattning är att de viktiga
6309 kunskaperna i hög grad konkurrerar med mycket annat, också viktigt, innehåll. Vi vill i ett första steg
6310 förstärka privatekonomins roll i samhällskunskap, för att på längre sikt skapas ett nytt skolämne.
6311 Ämnet skulle t.ex. kunna införas som ett gymnasiegemensamt ämne genom en ändring i varje
6312 programs respektive poängplan.

6313 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6314

6315 att verka för en förstärkning av privatekonomi som ämnesområde i ämnet Samhällskunskap i
6316 gymnasieskolan

6317

6318 att det på längre sikt införs privatekonomi som ett obligatoriskt fristående ämne i gymnasieskolan

6319

6320

6321 **Distriktets yttrande:**

6322 Motionärerna lyfter ett angeläget ämne som berör alla i dagens samhälle. Kunskap innebär makt att
6323 kunna styra över sitt eget liv, något som tilltalar Centerpartiet som liberalt parti. Som motionärerna
6324 också påpekar finns det tecken som tyder på att inte minst unga människor har ett behov av att öka

6325 kunskaperna inom det privatekonomiska området, inte minst utvecklingen att skuldsättning hos
6326 Kronofogden blir vanligare bland yngre människor.
6327 Distriktsstyrelsen ser samtidigt att det finns flera angelägna ämnen som våra unga hade kunnat ha
6328 nytta av att få lära sig i skolan. Att bryta ut och diskutera enskilda ämnen som obligatoriska tillägg i
6329 kursplanen riskerar att snedvrider debatten. Sett vart och ett för sig kan många olika ämnesområden
6330 vara högst angelägna. Distriktsstyrelsen menar att det är utbildningen och kursplanen som helhet som
6331 är viktig att se till på nationell nivå. Lokalt finns det redan idag utrymme för respektive gymnasium att
6332 lägga till en lokal valbar kurs inom ramarna för olika gymnasieprogram, exempelvis privatekonomi.
6333 Ytterligare fokus på privatekonomi inom ämnet samhällskunskap kan vara motiverat men att enskilt
6334 arbeta för att lägga till ett särskilt ämne utan att revidera större delar av kursplanen bedömer vi vara en
6335 mindre lämplig hantering.

6336
6337 Distriktsstämman beslutar
6338 att bifalla motionens första att-sats
6339 att avslå motionens andra att-sats

6340
6341
6342

6343 7.55: Privatekonomi och företagande i skolan

6344 *Tommy Bengtsson, Trelleborg, Skåne*
6345

6346 När vi ser tillbaka på det senaste året så har utmaningarna blivit tydligare än någonsin.
6347 Klimathot, otrygghet, bosocial utsatthet, korruption, ansträngda kommunala budgetar,
6348 m.m. är bara några utmaningar vi står inför. Framtiden känns ryckig och nervös.
6349 I denna situation är idédrivna kooperativa företag en kärna av stabilitet och framtidshopp.
6350 Det kooperativa ägandet har alltid varit ett alternativ på landsbygden och har skapat
6351 möjligheter för hela landet att växa. De närmare 100 största kooperativa företagen och de
6352 ömsesidiga företagen i vårt land omsätter ca 400 miljarder om året och har ca 100 000
6353 anställda. Dessa utgör en kraftfull del av vårt näringsliv. De är verksamma i olika delar av
6354 vårt näringsliv som t.ex. inom lantbruk, skog, försäkringar, boende, bank och detaljhandel.
6355 Om detta får elever inom svenskt utbildningsväsende inte lära sig något. Svensk
6356 Kooperation har nyligen gjort en undersökning och konstaterat att undervisningen om
6357 Kooperation och ömsesidiga företag idag är obefintlig såväl inom grund och gymnasieskola
6358 som på universitet och högskolor.
6359 Denna företagsform skulle passa bra in på de ungas synsätt som i hög grad prioriterar
6360 engagemang och delaktighet. Dessa ungdomar skulle säkert se de idédrivna kooperativa
6361 företagen som ett modernt alternativ med sina rötter från tider där människor gick
6362 tillsammans för att utveckla sina idéer. I dessa värderingsstyrda företag finns hållbarhet,
6363 lönsamhet i kombination med ansvar, återinvestering och långsiktighet.
6364 Utbildningen och kunskapen om kooperativ och ömsesidiga företag skall vara ett självklart
6365 inslag i både gymnasieskolan och inom akademisk utbildning. Jämför vi oss med våra
6366 grannländer så kan vi bara konstatera att det redan är faktum i dessa länder.
6367 Vårt samhälle måste ständigt utvecklas och bristen på kunskap om värderingsdrivna
6368 företag kan medföra att vårt land hamnar på efterkälken i en internationell rörelse som
6369 alltmer efterfrågar idédrivna företag med stabilitet och framtidstro.
6370 Det är hög tid i vårt land att vi får en utbildning och lär känna det kooperativa företagande
6371 som ett attraktivt alternativ i samhället.

6372 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6373
6374 Att ge samma utbildning för kooperativa och ömsesidiga företag som andra företagsverksamheter
6375 inom grund- och gymnasieskolor samt på universitet och högskolor.
6376

6377 **Distriktets yttrande:**

6378 Enligt en rapport från Svensk Kooperation (5/11 2019) konstaterar man att det finns en väldigt tydlig
6379 obalans, där utbildningar helt missar de kooperativa och ömsesidiga företagen. Fastän vi väl känner till
6380 att dessa har funnits och verkat inom svenskt näringsliv sedan lång tid tillbaka.

6381 Den har en viktig och betydande del av arbetsmarknaden och samhällsekonomin i landet. I rapporten
6382 kan man också ta del av att undervisning om kooperativa och ömsesidiga företag idag är obefintligt
6383 inom hela utbildningsväsendet. Detta är mycket allvarligt när vi idag mer och mer har en efterfrågan
6384 av värderingsdrivna företag med olika ägarformer. Engagemang och delaktighet är ett viktigt synsätt
6385 för unga i samhället idag som skall ut i yrkeslivet. Den kooperativa formen kommer alltså vara en
6386 viktig del av det svenska näringslivet. Därmed behövs kunskap och förståelse för företagsformen.

6387
6388 Distriktsstämman beslutade att bifalla motionen

6389

6390

6391

6392 [7.56: Information om myndig elev](#)

6393 *Maria Comstedt, Örebro, Örebro*

6394 *Annika Tholster*

6395 Utifrån nuvarande lagstiftning så har föräldrar ansvar för försörjning och boende för sina barn t om att
6396 eleven slutar gymnasiet eller tar studenten.

6397 Samtidigt så har Sverige en myndighetsgräns vid 18 år, när individen ansvarar för sina egna
6398 handlingar och föräldrarna inte längre får tillgång till information från skolan. I en normal
6399 utvecklingen och kommunikation mellan föräldrar och barn går självständighetsprocessen bra och
6400 myndighetsgränsen är inget bekymmer.

6401 I de fall ungdomen hamnar i ett miss- eller riskbruk i någon form blir detta mycket problematiskt
6402 eftersom ungdomar kan hamna på glid och fastna i rejält i missbruk eftersom föräldrarna inte får
6403 någon information, trots att de enligt lagstiftningen har ansvar för försörjning och boende. Att en
6404 ungdom som hamnar i miss- eller riskbruk av substanser eller som mår dåligt av annat skäl inte vill att
6405 vårdnadshavarna ska veta, hör till sakens natur.

6406 Ett scenario idag är att när en ungdom börjar använda narkotika under gymnasietiden och skolan
6407 upptäcker och vidtar åtgärder så kan man bli avstängd under en viss tid. Allt detta utan
6408 vårdnadshavarna vetskap. Trots att de har ansvar och förväntas ta ansvar.

6409 För att ungdomar ska få bra förutsättningar i livet och kunna göra framtida val så är det viktigt att man
6410 får möjligheter att skapa sig ett liv med många valmöjligheter. En viktig faktor för att kunna
6411 kunna göra val i framtiden är att man har klarat gymnasiet. Om man i tonåren och under gymnasiet
6412 hamnar i sammanhang där det brukas droger så har samhället ett ansvar att stötta och hjälpa. Ett sådant
6413 sätt är att skola och föräldrar samarbetar kring ungdomens utmaningar

6414 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6415

6416 att skapa förutsättningar för gymnasieskolan och föräldrar att hitta samarbete och informationsutbyte
6417 trots myndighetsgränsen, i de fall ungdomar mår dåligt, använder droger och/eller är självdestruktiva
6418 på något sätt, är över 18 och bor hemma hos någon vårdnadshavare

6419

6420

6421 **Distriktets yttrande:**

6422 Då personen är myndig så är det personens egen information, därav inget som ska delas med någon
6423 annan. Det kan också vara så att hemsituationen och/eller föräldrarna är orsaken till att eleven mår

6424 dåligt. Genom att då söka informationsutbyte med föräldrarna kan skolan riskera att öka på elevens
6425 utsatthet och bidra till ett sämre mående.

6426 Det är redan idag möjligt att dela information om eleven samtycker.

6427

6428 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta

6429 - Att avslå motionen

6430 - Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma.

6431

6432

6433 Stämmans behandling:

6434 Maria Comstedt med flera yrkar

6435 Att Bifalla motionen

6436

6437 Xerxes Åkerfeldt med flera yrkar bifall till distriktsstyrelsens förslag, dvs avslag till motionen.

6438 Ordförande finner att det finns två förslag till beslut och ställer dessa mot varandra.

6439

6440 Stämman beslutar:

6441 Att Avslå motionen

6442 Att Vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma

6443

6444

6445

6446

6447 7.57: Skolutflykter

6448 *Håkan Stensson, Åtvidaberg, Östergötland*

6449

6450 Om en lärare tillsammans med några föräldrar vill göra utflykt med en skolklass i egna privatbilar är
6451 detta idag förbjudet. Skolan har knappast resurser till att hyra buss för sådana resor, varför sådan
6452 pedagogiskt värdefull verksamhet omöjliggörs.

6453 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6454

6455 att Skolutflykter med privatbilar måtte göras tillåtna.

6456

6457

6458 **Distriktets yttrande:**

6459 Idag finns regler om att skolutflykt med privatbilar inte ska göras med anledning av

6460 skolans/arbetsgivarens skadeståndsskyldighet. Därför rekommenderas i första läget gemensam resa

6461 med kollektivtrafik eller abonnerad buss. I undantagsfall kan privat resa ske om skriftlig tillåtelse finns
6462 från respektive barns förälder.

6463

6464 I Östergötland finns idag en specifik klassbiljett för skolutflykter. Den biljetten är för upp till 30
6465 personer, inklusive 4 vuxna och är rabatterad för skolor.

6466

6467 Distriktsstämman föreslår partistämman att instämma i motionens intentionerna.

6468

6469

6470

6471 7.58: Studiemedel YH-utbildningar

6472 *Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti,*
6473 *Karlskrona, Blekinge*
6474

6475 Motion: Öka antal CSN veckor (både bidrags- och lånedelen) för YH-utbildningar.

6476 Utöka CSN-veckorna för yrkeshögskoleutbildningarna (YH-utbildningar). Detta utan att minska
6477 antalet veckor för folkhögskoleutbildningar, gymnasiet eller högskoleveckorna. YH-utbildning är en
6478 snabb yrkesväxling, på 2år, som leder till egen försörjning. Idag har man rätt till studiemedel under 80
6479 veckor för studier på gymnasienivå, efter att man har gått på gymnasiet. I denna kategori ingår
6480 både studier på folkhögskolor och yrkesutbildningar. YH-utbildningar är relativt korta utbildningar
6481 (40–80 veckor). De leder ofta till arbete direkt efter studierna. Undervisning varvas med praktik.
6482 Utbudet av YH-utbildningar styrs av arbetsmarknadens behov. Dagens 80 CSN-veckor är för lite om
6483 personen först behöver plugga upp gymnasiebetygen för att komma in på en yrkesutbildning, vilket
6484 förekommer. Risken är då att personen först plugga upp gymnasiebetygen och sedan är CSN-veckorna
6485 slut och personen kan inte finansiera en yrkesutbildning som ger arbete. Här faller personen mellan
6486 stolarna och risken är att personen hamnar utanför arbetsmarknaden. Utöka därför antal CSN-veckor
6487 med 80 veckor (både bidrags- och lånedelen) och öronmärk dessa veckor för YH-utbildningar. Det
6488 totala antalet veckor för studier på gymnasienivå efter ordinarie gymnasietid blir då 160 veckor. Dessa
6489 utbildningar leder till arbete och är därför en viktig åtgärd för att fler ska få ett arbete och en egen
6490 försörjning.

6491 **Centerpartiet verkar för att:**

- 6492 • **öka antal CSN veckor (både bidrag- och lånedelen) för YH-utbildningar.**
6493 • **utreda införandet, inklusive ekonomisk kostnad, för att öka antal CSN-veckor (både**
6494 **bidrags- och lånedelen) för YH-utbildningar.**

6495 /Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti

6496 **Svar: Motionen togs enhälligt på Rödeby avdelningarnas årsmöte. Motionerna skickas vidare**
6497 **till Centerpartiets förbundsstämma.**

6498 **SVAR: Karlskrona-krets-styrelsens yttrande**

6499 Som motionären pekar på finns det ett hinder för någon att läsa upp sina gymnasiebetyg och sedan
6500 studera vidare på Yrkeshögskolan. När allt fler väljer att byta riktning i livet är det viktigt att det finns
6501 medel för detta. Därav anser kretsstyrelsen att detta är något som Centerpartiet bör verka för. Då
6502 Att:satserna pekar åt två håll så **förslår Kretsstyrelsen att** bifalla Att:sats 1. Kretsstyrelsen föreslår
6503 stämman; Att bifalla Att:sats 1 och att därmed anse Att:sats 2 besvarad Skickas till Distriktet

6504 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6505
6506 att öka antal CSN veckor (både bidrag- och lånedelen) för YH-utbildningar.

6507
6508 att utreda införandet, inklusive ekonomisk kostnad, för att öka antal CSN-veckor (både bidrags- och
6509 lånedelen) för YH-utbildningar.

6510
6511 **Distriktets yttrande:**

6512 Som motionären pekar på finns det ett hinder för någon att läsa upp sina gymnasiebetyg och sedan
6513 studera vidare på Yrkeshögskolan. När allt fler väljer att byta riktning i livet är det viktigt att det finns
6514 medel för detta. Därav anser kretsstyrelsen att detta är något som Centerpartiet bör verka för.

6515
6516 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:
6517 Att bifalla motionen i sin helhet.
6518
6519 Stämman beslutade enligt distriktsstyrelsens förslag
6520
6521
6522

6523 7.59: Högre studier och familjeliv

6524 *Amandah Andersson, Umeå, Västerbotten*
6525 *Caroline Löfström, Vindeln*

6526 Enligt statistik från Socialstyrelsen från 2019 är det vanligast med ekonomiskt bistånd till
6527 ensamstående kvinnor med barn, sett till hushållstyp totalt i befolkningen. Vi vet fortfarande inte om,
6528 och i sådana fall hur, Covid-19-pandemin påverkat det här. Detta är emellertid inte någonting nytt,
6529 trenden har varit framträdande i flera år - historiskt sett har ensamstående mödrar varit en ekonomiskt
6530 utsatt grupp.

6531 Kvinnors livsinkomst är i snitt 3,5 miljoner lägre än mäns. Förklaringarna är många. Kvinnor tar
6532 fortfarande ungefär 75 procent av all föräldraledighet, de vabbar oftare och arbetar oftare deltid för att
6533 kunna balansera arbetet med familjeliv. Dessutom är arbetsmarknaden könssegregerad, och
6534 kvinnodominerade branscher har ofta en lägre lönenivå än de manligt dominerade. Dessa villkor gäller
6535 givetvis för kvinnor som lever ensamma, och som finansierar ett hushåll på endast en inkomst.

6536 Att kvinnor tjänar mindre pengar ger både kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser. På kort sikt ger
6537 det henne mindre pengar i plånboken, som begränsar hennes möjligheter till ekonomisk frihet. På lång
6538 sikt påverkar inkomsten storleken på pensionen. Det är således ingen slump att de allra flesta av de så
6539 kallade "fattigpensionärerna" är kvinnor. Det krävs omfattande strukturella skillnader för att bryta den
6540 trenden – det är en förlustaffär för både individ och samhälle.

6541 En egen försörjning främjar både individens självständighet och frihet, därför borde det vara angeläget
6542 att stötta och ge möjligheter till egen försörjning, vilket studier är ett utmärkt verktyg för. Att studera
6543 är en möjlighet att öka inflytandet över både sina egna val och sina arbetsmöjligheter och för individen
6544 är utbildning ofta lönsam. Studier kan möjliggöra att byta jobb, eller att avancera inom sitt befintliga.
6545 Därför är det önskvärt att tillgängliggöra studier för ensamstående mödrar.

6546 Vi har ett generöst system för högre utbildning, men det innebär inte att det är helt utan trösklar. Att
6547 studera kan innebära ekonomiska uppoffringar och svårlöst markarbete. Om en person byter en
6548 heltidstjänst, om än en lågavlönad sådan, mot studielån kan det generera en lägre månadsbudget, trots
6549 tillägg och extra bidrag. Oavsett tidigare inkomst betyder även sommarperioden, då studielån och
6550 bidrag inte betalas, en utmaning för barnfamiljer. Att balansera familjeliv och arbete, eller studier, är
6551 utmanande för alla familjekonstellationer, men kanske ännu mer för familjer med bara en vuxen
6552 försörjare. För en förälder, som står utan avlastning, innebär det att denna måste jobba hela sommaren
6553 och barnen inte får något sommarlov, trots att det rekommenderas på de allra flesta skolor och
6554 förskolor. Vi kan inte anta att föräldrar som kvar föräldradagar att ta av, särskilt inte föräldrar som levt
6555 själv och som haft låg inkomst. Vissa kommuner kan erbjuda tillfälligt ekonomiskt bistånd, men
6556 ansökningsprocessen är ofta påfrestande och biståndet är villkorat.

6557 En enkel form för ensamstående föräldrar att kunna ge sina barn sommarlov under sina studier skulle
6558 vara att införa ett semesterlån. Ett semesterlån på förslagsvis fyra veckor per år kan adderas inom
6559 ramen för det befintliga studielånet och ansökas om på samma sätt som studielån. Semesterlånet kan
6560 betalas av tillsammans med studielånet. Detta skulle stärka ensamstående föräldrars möjlighet att
6561 kombinera studier och familj på ett sätt somagnar barnet, eller barnen.

6562 Att tillgängliggöra utbildning för ensamstående föräldrar är en vinst för både samhälle och individ,
6563 eftersom det kan hjälpa främst kvinnor ur ekonomisk utsatthet och även öka deras livsinkomst.

6564 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6565
6566 att Centerparitet verkar för att inom ramen för det befintliga studielånet införa möjligheten till ett
6567 semesterlån för ensamstående föräldrar.

6568

6569

6570 **Distriktets yttrande:**

6571 I artikel 31 i Barnkonventionen står det att barnen har rätt till vila och fritid, till lek och rekreation och
6572 det är inte enkelt för ensamstående föräldrar att tillgodose det om de måste jobba under sommaren för
6573 att de inte har studielån under den tiden.

6574

6575 Intentionerna i motionen är naturligtvis hedervärda och det är viktigt att alla föräldrar erbjuds
6576 möjlighet till ledighet med sina barn, men att föreslå semesterlån är fel väg att gå. Denna motion
6577 bryter mot en mycket grundläggande "regel", nämligen att aldrig låna till konsumtion. Det är olämpligt
6578 att vi som politiker uppmuntrar och bidrar till högre skuldsättning hos våra mest utsatta medborgare
6579 (oavsett att det är ett lån med generösa villkor). För att hjälpa personer med ett besvärligt ekonomiskt
6580 läge finns bättre alternativ som ligger närmare centerpartiets politik, det kan vara bättre/utökad
6581 utbildning kring ekonomi i skolan, ett starkt civilsamhälle som har möjlighet att stötta osv.

6582

6583 På samma sätt så kan olika former av sökbara stöd vara bättre för de som omfattas av motionens
6584 andemening än system som bidrar till ökad skuldsättning

6585

6586 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att avslå motionen.

6587

6588 Madelaine Jakobsson reserverar sig för bifall till motionen med följande motivering:

6589 I artikel 31 i Barnkonventionen står det att barnen har rätt till vila och fritid, till lek och rekreation och
6590 det är inte enkelt för ensamstående föräldrar att tillgodose det om de måste jobba under sommaren för
6591 att de inte har studielån under den tiden.

6592

6593 Distriktsstämmans behandling av motionen:

6594 Förslag som lämnas under distriktsstämman

6595 • Madelaine Jakobsson, distriktsstyrelsen, Amandah Andersson, Umeå, Caroline Löfström, Vindeln,
6596 och Fredrik Sandin, Vännäs, föreslår bifall till motionen.

6597 • Desiree Coulton, Robertsfors, yrkar enligt distriktsstyrelsens förslag att avslå motionen.

6598

6599 Beslutsordning:

6600 Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, distriktsstyrelsens förslag till beslut om avslag
6601 till motionen, samt Madelaine Jakobssons, Nordmalings, mfl förslag om bifall till motionen.

6602 Ordföranden föreslår att förslagen ställs mot varandra, distriktsstämman godkänner beslutsordningen.

6603

6604 Omröstning genomförs.

6605 Resultatet av omröstningen redovisas:

6606 80 av 89 ombud har röstat.

6607 59 ombud röstar för distriktsstyrelsens förslag till beslut.

6608 20 ombud röstar för Madelaine Jakobssons, Nordmalings, mfl förslag till beslut att bifalla motionen.

6609

6610 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

6611

6612

6613

6614 [7.60: Teckenspråkstolk eftergymnasial utbildning](#)

6615 *Alexandra Royal, Örebro, Örebro*

6616 ”Teckenspråkstolkning på yrkesutbildningar och kurser inom Komvux – en självklarhet eller?”

6617 Idag måste kommunen stå för tolkkostnader om det finns döva antagna på Komvux eller
6618 yrkesutbildningar. På senare åren har man tvingats säga nej till antagna döva studenter på grund av att
6619 man inte kunnat avsätta medel till teckenspråkstolkar som de behöver.

6620 Det beror på att det är dyrt att anlita tolkar och då tillkommer höga administrationsavgifter att det till
6621 slut blir icke hanterbart och i en tid av stora effektiviseringar gör att många nämnder måste göra beslut
6622 som missgynnar vissa grupper. Ett exempel kan påvisas här att ett tjänstemannabeslut som fattats
6623 under hösten 2020 i en kommun att det måste vara minst 4 (5?) döva sökanden på en och samma
6624 kurs/utbildning. Man har då tittat på hur Riksgymnasiet för döva och hörselskadade gör då paragrafen
6625 tillämpas om man kan starta en utbildning/program. Skillnaden är ändå avsevärt stor för till
6626 Riksgymnasiet är det ett riksintag varje år och vi talar om ca en hundra nya elever varje år som väljer
6627 att studera på Riksgymnasiet och det gör att det blir genomförbart med paragrafen. Det blir inte bra
6628 kvalitet om man går i så små klasser på 2-3 elever i tre år så paragrafen är bra just av den anledningen

6629 Är man döv och har kanske ett betyg som inte räcker och som behöver kompletteras och vill påbörja
6630 studier på Komvux och då får man vara beredd på att studera tillsammans med hörande och då är man
6631 i behov av teckenspråkstolkar för att hänga med. Det som är problematiskt idag är att det blir en stor
6632 ekonomisk belastning för en nämnd/förvaltning att stå för tolkkostnader att man blir tvingade att neka
6633 antagna döva att starta deras utbildningar. Det *är* en demokratisk fråga, men om det inte finns avsatta
6634 medel till teckenspråkstolkningar får döva inte ens möjligheten att påbörja utbildningen.

6635 Staten bör stå för utbildningstolkar även på gymnasiala nivå, och inte bara för högskole,- och
6636 universitetsstudier för då blir det med automatik likvärdiga förutsättningar för alla. Dagens system
6637 bygger på att döva inte får samma möjligheter att studera vidare eller göra yrkeskarriär om inte till
6638 exempel kommun, utbildningsanordnare eller arbetsgivare betalar därför föreslår jag partistämman

6639 att Centerpartiet ska arbeta för att döva medborgare ska ha samma rättigheter och
6640 möjligheter som övriga medborgare att utbilda sig, omskola sig eller byta yrkesbana.

6641 att Centerpartiet ska verka för att tolkkostnader på Komvux/yrkesutbildningar ska
6642 bekostas av staten för att skapa lika förutsättningar för alla medborgare, på samma sätt som det gör
6643 med teckenspråkstolkningar på högskole,- och universitet.

6644 att bevaka en pågående tolkutredning (S 2020:11 Förstärkt tolktjänst för jämlikhet och
6645 delaktighet) som ska bli klar senast 15 januari 2022 att det även ingår utbildningstolkning på
6646 gymnasial nivå (Komvux och yrkesutbildningar).

6647 Alexandra Royal, Centerpartiet Örebro

6648 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6649
6650 att Centerpartiet ska arbeta för att döva medborgare ska ha samma rättigheter och möjligheter som
6651 övriga medborgare att utbilda sig, omskola sig eller byta yrkesbana.

6652
6653 att Centerpartiet ska verka för att tolkkostnader på Komvux/yrkesutbildningar ska bekostas av staten
6654 för att skapa lika förutsättningar för alla medborgare, på samma sätt som det gör med
6655 teckenspråkstolkningar på högskole,- och universitet.

6656 att bevaka en pågående tolkutredning (S 2020:11 Förstärkt tolktjänst för jämlikhet och delaktighet)
6657 som ska bli klar senast 15 januari 2022 att det även ingår utbildningstolkning på gymnasial nivå
6658 (Komvux och yrkesutbildningar).

6659
6660

6661 **Distriktets yttrande:**

6662 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta
6663 - Att bifalla motionen
6664 - Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma.

6665
6666

6667 Distriktsstämman beslutar:
6668 Att Bifalla motionen
6669 Att Vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma

6670
6671
6672

6673 [7.61: Anpassad högskola](#)

6674 *Simon Hällström, Stockholm, Stockholms stad*

6675

6676 **Lika rätt till samma utbildningsnivån inom eftergymnasial utbildning Inskickad av: Simon**
6677 **Hällström**

6678 **Vilken politisk nivå berör motionen: Rikspolitik**

6679 I dag är Yrkeshögskolorna på Seqf 5 nivå och får inte räknas som en högskola men gör högskolan och
6680 universitet som ligger på Seqf 6. I dag finns det 2 eftergymnasiala utbildningsvägar jag vill skapa en
6681 till utbildningsväg en så kallad sär Högskola och skapa samma poängsystem för alla tre och att alla tre
6682 är på nivå SEQF 6 som i dag yrkeshögskolorna inte är i dag är yrkeshögskolorna på SEQF 5 och där
6683 de akademiska studenterna går före när man söker jobb samt att de med en funktionsvariation hamnar
6684 under stolarna när det gäller jobb.

6685 I dagens samhälle vill jag ej att företag och offentliga verksamheter, branscher, regioner och hela
6686 Sverige halkar efter när det gäller potentiell arbetskraft så måste vi satsa på en skola för alla oavsett
6687 funktionshinder och vilken utbildning typ man kommer i från. Man ska även kunna studera vidare
6688 oavsett man går på särskola eller yrkeshögskola vilket fall inte är som det ser ut i dag.

6689 Det är därför av vikt för både samhället, Sverige och varenda enskild aktör att vi kommer till rätta med
6690 den här nya reformen av eftergymnasial utbildning. En tidigare satsning på särhögskola finns men den
6691 är otydlig därför vill jag slå ett slag för särhögskolan att jag som funtionsnedsatt inte ska hindras att
6692 utbilda mig så att alla ska kunna utbilda sig och få jobb

6693

6694 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6695
6696 att yrkeshögskolorna blir SEQF 6
6697
6698 att det ska vara en mer jämställd eftergymnasial utbildning
6699
6700 att skapa en särhögskola för funktionsnedsatta
6701

6702 **Distriktets yttrande:**

6703 Distriktsstyrelsens svar:

6704

6705 Motionen beskriver bra hur systemet idag inte tar tillvara all den kompetens som finns. Många med
6706 olika funktionsnedsättningar får inte möjlighet att läsa rätt saker så de lättare kan komma ut på
6707 arbetsmarknaden. Det sämre både för individen som vill läsa och för samhället.

6708

6709 Systemet med särskola finns för att den som har en funktionsnedsättning ska kunna läsa på det sätt
6710 som passar dem bättre än i de skolor de flesta elever går i. Som det står i motionen är det viktigt att det
6711 finns vägar vidare vartefter man lär sig mer.

6712

6713 De olika nivåerna i utbildningssystemet finns för att fylla olika behov både för samhället och för den
6714 som läser. Yrkehögskolorna ska främst ge kunskaper för vissa specifika yrken och vilka utbildningar
6715 som finns styrs framförallt av i vilka branscher det finns behov och saknas tillräckligt många som kan.
6716 Universitetens uppgift är att utbilda och forska för att samhället ska få fram ny kunskap och utveckla
6717 helt nya sätt för samhället att fungera. Därför blir det svårt att ge dem samma uppgift och samma
6718 system för hur man söker då den som läser på en yrkehögskola ska ha rätt kunskaper för de kurserna
6719 och de på universiteten för de man läser där.

6720

6721 För den elev som har gått i gymnasiesärskolan går det att få behörighet till universitetens kurser och
6722 utbildningar genom att läsa in mer kunskap på folkhögskolor och Särvox. Vissa yrkehögskolor har
6723 också kurser som de har anpassat till den som har en funktionsnedsättning. Vi tycker det är viktigt att
6724 de vägarna finns.

6725

6726 Vi ser också att det finns behov av att fler som har en funktionsnedsättning har möjlighet att läsa
6727 vidare efter gymnasiesärskolan även om de inte har en behörighet till universiteten. Därför vill vi
6728 utveckla fler vägar till Yrkesutbildningar och även att Centerpartiets förslag om att inrätta en
6729 Särhögskola om nämns i motionen blir verklighet.

6730

6731 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

6732

- 6733 - Att avslå motionens att-sats 1
- 6734 - Att instämma i motionens att-sats 2
- 6735 - Att bifalla motionens att-sats 3

6736

6737

6738 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

6739

- 6740 - Att avslå motionens att-sats 1
- 6741 - Att instämma i motionens att-sats 2
- 6742 - Att bifalla motionens att-sats 3

6743

6744

6745 [7.62: Lärcentrum](#)

6746 *Maria Persdotter, Motala, Östergötland*

6747

6748 Motion till Centerpartiets riksstämma 2021, antagen vid kretsårsmöte i Motalacentern 2021 02 18, för
6749 vidarebefordran till distriktets årsmöte 2021

6750 Stämman föreslås besluta

6751 - Att verka för att svenska universitet etablerar campus i närliggande orter, för att sprida högre
6752 utbildning till fler och göra akademiska studier möjliga även utanför universitetsorterna.

6753 Många orter har, likt min hemstad Motala, en befolkning med förhållandevis låg utbildningsnivå,
6754 svårigheter att attrahera nya arbetsgivare och låg eller ingen tillväxt. En framgångsfaktor när det gäller
6755 att vända en negativ utveckling är tillgången till högre utbildning.

6756 Under ganska många år har högskolor fått universitetsstatus, en utveckling som stundtals mötts av
6757 kritik. Nivån på utbildningarna sjunker, har det hävdats. Man kan diskutera den kritiken, det är samma
6758 kritik som kom när vårt utbildningssystem demokratiserades och akademiska studier blev tillgängliga
6759 för många fler. Men visst finns det en viss sanning i att ett lärosäte behöver hålla en hög nivå och ha
6760 en god kvalitet på både grundutbildning och forskning. Vårt förslag handlar därför om att de
6761 etablerade universiteten ska sprida sin kunskap till fler, inte att det ska etableras fler universitet. Det
6762 handlar om att Centerpartiet ska verka för fler campusetableringar i Sverige.

6763 Det finns några exempel på lyckade campussatsningar: Norrköping (Linköpings universitet),
6764 Helsingborg (Lunds universitet). Men det skulle kunna finnas betydligt fler. Att akademiska
6765 utbildningar ska finnas på många platser, att lärosätena utvecklar samarbeten med kommuner där
6766 sådana utbildningar inte finns idag, det är riktigt god centerpolitik!

6767 I stämmobesluten från den senaste riksstämman finns ingenting formulerat kring akademisk
6768 utbildning. Handlar det om bristande intresse för utbildningsfrågor? Här behöver det hända något! En
6769 bred satsning på campusetableringar runtom i landet är ett stort och viktigt steg när det gäller
6770 decentralisering, demokratisering och tillgängliggörande av högre utbildning och borde vara en
6771 självklarhet i Centerpartiets arsenal av åtgärder för att hela landet ska leva.

6772 Maria Persdotter, vice ordförande i Centerpartiets Motalakrets

6773 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6774

6775 Att verka för att svenska universitet etablerar campus i närliggande orter, för att sprida högre
6776 utbildning till fler och göra akademiska studier möjliga även utanför universitetsorterna.
6777
6778
6779

6780 **Distriktets yttrande:**

6781 Distriktsstyrelsen håller med motionären om vikten av att sprida utbildningsmöjligheten till fler. Det
6782 skulle vara till stor nytta gällande utmaningen med kompetensförsörjningen.
6783

6784 Distriktsstämman föreslår partistämman att bifalla motionen.
6785
6786
6787

6788 [7.63: Nordisk högskola](#)

6789 *Wihlman Thomas, Stockholm, Stockholms stad*
6790

6791 Coronapandemin har visat på stora skillnader mellan de nordiska länderna i hur man hanterat
6792 pandemin. Graden av central styrning och hur denna utförs tycks skilja sig åt, myndigheternas roll
6793 varierar, liksom resurser, kompetens o.s.v. Men skillnaderna innebär också en möjlighet till lärande,
6794 till att erfarenheter dras och kommer till nytta.

6795 Ett område som i det här sammanhanget drar till sig särskilt intresse är folkhälsan och förebyggande
6796 arbete. I coronapandemin har det t.ex. blivit än mer tydligt att underliggande sjukdomar påverkar
6797 möjligheterna att klara av de påfrestningar som denna sjukdom innebär.

6798 Slutsatsen blir att det nordiska samarbetet och utbyte av erfarenheter är värdefullare än någonsin. Då
6799 kan man också konstatera att Nordiska ministerrådets beslut 2014 att lägga ned Nordiska Högskolan
6800 för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg var ett misstag.

6801 Vid NHV bedrevs folkhälsovetenskaplig forskning och den fungerade som ett kunskapscentrum för
6802 myndigheter och det övriga samhället. Kännetecknande för Högskolans forskning var stora
6803 gemensamma nordiska projekt och jämförande forskning. Exempel på forskningsområden
6804 var epidemiologi, barnhälsovetenskap, hälso- och sjukvårdsadministration och management, health
6805 promotion, global hälsa, public mental health, läkemedelsepidemiologi, smittskydd/vårdhygien,
6806 universell design, migration och hälsa, funktionshinder och hälsosamt åldrande. Idag hade denna
6807 högskola kunnat spela stor roll i forskningen t.ex. kring behandlingen och rehabiliteringen vid
6808 långtidssjukdomar såsom långtids-covid och ME (myalgisk encefalomyelit).

6809 Vid NHV bedrevs alltså både tvärvetenskaplig samnordisk forskning och gavs utbildning av central
6810 betydelse som hade varit en värdefull tillgång vid pandemin och kunnat leda till ny insiktsfull
6811 forskning. Den typen av uppdrag finns idag inte vare sig vid den svenska Folkhälsomyndigheten eller
6812 vid någon annan institution. Nedläggningen får alltså anses vara ett misstag och en felbedömning.
6813 Slutsatsen måste bli att en ny samnordisk högskola med liknande inriktning som NHV bör upprättas,
6814 något som nu sannolikt också kan göras enklare och effektivare med den utvecklade digitala tekniken.

6815 Vi kan dessutom i anslutning till pandemin konstatera att ytterligare två särskilda
6816 utbildningssatsningar behövs. Inom skolan bedöms rektorsutbildningen vara så central, att man inrättat
6817 Rektorsprogrammet, en statlig reglerad befattningsutbildning för rektorer, förskolechefer och andra
6818 med motsvarande ledningsfunktioner. Programmet om 30 poäng innehåller skoljuridik och
6819 myndighetsutövning, styrning, organisering och kvalitet, samt skollärdarskap. En fördel är också att
6820 nätverksbyggande och erfarenhetsutbyte stimuleras.

6821 IVO har i sina rapporter visat att finns påtagliga brister i hur äldreomsorgen leds även om vi kan också
6822 konstatera att det finns exempel på god och förtjänstfull ledning. Det är dock uppenbart att
6823 äldreomsorgens enhetschefer inte har en utbildning motsvarande den statliga rektorsutbildningen att
6824 tillgå. Med den allt viktigare roll äldreomsorgen får, inte minst p.g.a. ett ökat antal äldre, kan en sådan
6825 utbildning vara en viktig beståndsdel för att höja kvaliteten. Det bör alltså vara ett krav att alla
6826 enhetschefer (eller motsvarande) har denna särskilda omsorgsledarutbildning. Genom att höja
6827 utbildningsnivån för ledande befattningar kan också attraktivitet och status för uppdraget som
6828 äldreomsorgschef höjas.

6829 Verksamheter bör inte få bedrivas utan att ansvarig chef har genomgått denna utbildning eller kan
6830 uppvisa att motsvarande kompetens inhämtats på annat sätt. Självfallet måste övergångslösningar och
6831 innehållet i utbildningen planeras noga.

6832 För att ytterligare bidra till ökad kompetens och kvalitetshöjning behövs också ett särskilt mot
6833 äldreomsorg inriktat Kompetenscenter, där forskning och utbildning bedrivs i nära samarbete med
6834 äldreomsorgens verksamheter. I dag är äldreomsorgsforskningen splittrad mellan olika högskolor och
6835 universitet och kanske inte kopplad till grundutbildning. Det bör utredas om detta kompetenscenter
6836 kan kopplas till det nya NHV eller vara mer fristående. I det senare fallet kan det vara kopplat till
6837 Mälardalens högskola (MDH) och dess Akademi för Hälsa, Vård och Välfärd (HVV). Genom
6838 överenskommelsen Samhällskontraktet sker redan ett nära samarbete mellan bl.a. Eskilstuna kommun,
6839 Västerås stad, Region Sörmland och Region Västmanland. Inte minst utvecklar MDH i samarbete med
6840 vården och omsorgen nya digitala lösningar med patienten/omsorgstagaren i fokus. Med dagens
6841 erfarenheter av digitala möten och andra lösningar finns det också möjligheter att bedriva utbildning

6842 på nya sätt, vilket kan bli både effektivt och kostnadsbesparande. Sammantaget innebär dessa förslag
6843 att Centerpartiet ska verka för att stärka forskning och utbildning inom folkhälsa och äldreomsorg.

6844 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6845

6846 att Centerpartiet ska arbeta för att en verksamhet motsvarande Nordiska Högskolan för

6847 Folkhälsovetenskap återupprättas, i nära samarbete med andra nordiska länder.

6848

6849 att Centerpartiet ska verka för att den återupprättade högskolan också får ett särskilt uppdrag att bidra
6850 till forskningen kring långtidssjukdomar och konsekvenser för rehabilitering m.m., t.ex. långtids-covid
6851 och ME (myalgisk encefalomyelit).

6852

6853 att en högre statlig omsorgsutbildning för äldreomsorgens chefer inrättas liksom ett särskilt

6854 Kompetenscenter för äldreomsorg.

6855

6856

6857 **Distriktets yttrande:**

6858 Distriktsstyrelsens svar:

6859

6860 Motionen tar upp många viktiga insikter om behovet av forskning inom folkhälsa och äldreomsorg,
6861 som brutalt framkommit under pandemin. Inför arbetet inför nästa forskningsproposition eller
6862 motsvarande forum för beslut om nationell hälsoforskning, finns goda argument att beakta motionens
6863 två första att-satser. Tredje att-satsen om högre utbildning för äldreomsorgens chefer och inrättande av
6864 särskilt kompetenscenter för äldreomsorg är också värdefulla förslag för att kvalitetssäkra vård och
6865 omsorg för våra äldsta nu och framöver.

6866

6867 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

6868

6869 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1

6870 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2

6871 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3

6872

6873

6874 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

6875

6876 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1

6877 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2

6878 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3

6879

6880

6881 [7.64: Tullhögskola](#)

6882 *Karin Green, Kungsbacka, Halland*

6883

6884 Tullverket är den myndighet som kontrollerar vad som förs in över våra gränser. De bevakar att inte
6885 vapen och droger kommer in i landet. De kontrollerar att de internationella konventioner följs, som
6886 Sverige förbundit sig till. De bevakar att inte handel sker med otillåtna varor och att de varor som
6887 importeras är säkra. De samarbetar efter behov med t ex Livsmedelsverket, Skattemyndigheten och
6888 Polisen. Dessutom har de samarbete med andra Tullmyndigheter i vår omvärld och följer upp tips från
6889 allmänhet och företag.

6890 Tullverket ser även till att företag och privatpersoner betalar moms och avgifter enligt gällande

6891 svenskt regelverk. De bedriver utbildningar i tullhantering, erbjuder rådgivning och kvalificerade IT-

6892 baserade tjänster. Allt för att vår utrikeshandel ska flyta så smidigt som möjligt för våra export- och
6893 importföretag. Och handelsstatistiken baseras på Tullverkets registreringar. Verksamheten är alltså
6894 omfattande och mycket betydelsefull för vår säkerhet och hälsa.

6895
6896 Många länder har tillskapat Tullhögskolor för att tillgodose behovet av kunnig personal. Men i Sverige
6897 finns ännu ingen särskilt anpassad utbildning för denna komplicerade och viktiga verksamhet.
6898 Personalen lärs upp internt. För en del tjänster är det efter gymnasiet, för andra efter t ex en
6899 högskoleutbildning till jurist, ekonom eller liknande.

6900
6901
6902 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6903
6904 att Sverige inrättar en Tullhögskola som förbereder elever för arbete i Tullverket
6905
6906

6907 **Distriktets yttrande:**

6908 Distriktsstyrelsens yttrande
6909

6910 Tullverket har de senaste åren tillskrivits en ökad budget och har förstärkt med fler anställda. De har
6911 inte några problem med att få nya medarbetare och verket har egna utbildningar inom verksamheten.
6912 Utbildningen är anpassad till verksamheten och de förutsättningar som ibland ändras. Vi bedömer inte
6913 att den särskild högskola varken skulle bli bättre eller effektivare.

6914
6915 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**
6916

6917 att avslå motionen
6918

6919 Distriktsstämmans beslut
6920

6921 **BESLUTAS**

6922 att avslå motionen

6923 [7.65: Åldersdiskriminering](#)

6924 *EVA Andersson, Nyköping, Södermanland*
6925

6926 **Centerpartiet arbetar för att påverka beteendet genom att samla och sprida kunskap om den**
6927 **skeva synen på äldre.**

6928 Alla människors lika rätt och värde är grunden för Centerpartiets politik. Det är viktigt att
6929 Centerpartiet arbetar för att vända inställning till seniorer. Sverige har ett särskilt stort problem med
6930 ålderism vid jämförelser med andra länder. Det kan man läsa i ett slutbetänkande som lämnats till
6931 regeringen. Hur ser det ut med ålderism i Sverige? Bilden är nedslående. Det finns en väldig fixering
6932 vid ålder i Sverige. Media skriver ofta ut intervjupersoners ålder trots att det saknar relevans och äldre
6933 medarbetare är klart underrepresenterade inom media och i riksdagen. Under det amerikanska
6934 presidentvalet var det väldigt fokus på presidentkandidaternas ålder i Sverige. Det skulle förmodligen
6935 inte vara möjligt för någon partiledare som är 70+ att bli statsminister i Sverige. I ett slutbetänkande
6936 som är överlämnats till regeringen framgår att Sverige har större problem med ålderism än andra
6937 länder. Enligt World Values Survey, som citeras i betänkandet, hör Sverige till de länder där det
6938 förekommer mest ålderism och där respekten för äldre är låg. Faktum är att Sverige är det femte
6939 sämsta landet i världen på att respektera äldre. Bara 20 procent av svenskarna ser med respekt på
6940 medmänniskor över 70 år. I Sverige avvecklar även Public Service medarbetare som når 65 års ålder.
6941 Arbetsgivare har generellt en negativ attityd när de pratar med medarbetare som närmar sig 65, med

6942 utgångspunkten att ”nu när du snart närmar dig pensionen...”, Många vill fortsätta jobba. Detta trots
6943 att en undersökning från SCB av personer som gått i pension i åldersgruppen 55–69 år visar att nästan
6944 30 procent hade velat fortsätta arbeta. Bland männen var andelen 25 procent och bland kvinnorna 35
6945 procent. Ålderismen riskerar att få samhällsekonomiska konsekvenser eftersom vi lever allt längre. I
6946 Sverige finns det idag 2 065 367 som är över 65 år och äldre. Dessa personers kunskaper är en stor
6947 resurs för vårt land och måste bättre tas tillvara.

6948 Jag föreslår Centerpartiet besluta.

6949 att Centerpartiet arbetar för att påverka beteendet genom att samla och sprida kunskap om den skeva
6950 synen på äldre.

6951 Eva Andersson

6952 Centerpartiet Nyköping

6953 Centerpartiet arbetar för att påverka beteendet genom att samla och sprida kunskap om den skeva
6954 synen på äldre.

6955

6956 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6957

6958 att Centerpartiet arbetar för att påverka beteendet genom att samla och sprida kunskap om den skeva
6959 synen på äldre.

6960

6961

6962 **Distriktets yttrande:**

6963 Distriktsstyrelsen svar på motion:

6964 Centerpartiet arbetar för att påverka beteendet genom att samla
6965 och sprida kunskap om den skeva synen på äldre.

6966 Att diskriminering sker är aldrig accepterat av Centerpartiet
6967 oavsett för diskriminering. Att ha en politisk representation som
6968 motsvarar hur befolkningen är sammansatt är viktigt för att
6969 bevara demokratin. Som motionären påpekar är det viktigt att vi
6970 fortsätter arbeta längre upp i åldrarna än vad vi gör idag. Det
6971 gynnar både den enskilda personens självbild och vårt
6972 pensionssystem eftersom ju högre medellivslängd vi får i Sverige
6973 ju fler år ska pensionen räcka.

6974 Att Centerpartiet ska ta på sig rollen att samla in och sprida
6975 kunskapen om den skeva synen på äldre ser vi inte som möjligt.
6976 Däremot är det viktigt att alla våra politiska företrädare i
6977 Centerpartiet motverkar diskriminering och har flera perspektiv
6978 med sig in i beslutsfattandet för att minska bland annat den
6979 ålderism som finns i Sverige. Vi har alla ett ansvar att motverka
6980 diskriminering varhelst vi ser den.

6981 Med skälet att vi inte anser att Centerpartiet ska peka ut
6982 enskilda diskriminerade grupperingar och sprida kunskap om
6983 enbart dessa, utan ska ta ställning mot diskriminering varhelst
6984 den uppstår, föreslår vi stämman att avslå motionen.

6985 Förslag till beslut:

6986 Att distriktsstämman beslutar avslå motionen.

6987

6988 Stämman beslutade att avslå motionen.

6989 7.66: Åldersdiskriminering

6990 *Charlotte Wennerberg Liljeblad, Kungsbacka, Halland*

6991

6992 *Monica Hansson, Heberg, Falkenberg*

6993 *Lars-Roland Svensson, Oskarström, Halmstad*

6994 *PeO Cristenson, Onsala, Kungsbacka*

6995 *Ulf Persson, Brändome, Kungsbacka*

6996

6997 **Inför SENIORSKOLA som en åtgärd mot ÅLDERSDISKRIMINERING**

6998 Seniortiden är en stor del av människans liv.

6999 Många pensionerar sig långt senare än vid 65-års ålder, och det är tillåtet att arbeta längre numera.

7000 I Halland blir vi äldst i Sverige, 84,7 år för kvinnor. Under hela 100 år har vi i Halland haft högst
7001 medellivslängd i Sverige och Seniortiden kan bli ungefär en tredjedel av livet. Det är faktiskt så att 27
7002 % av väljarkåren är över 65 år. Det är hög tid att attityden till Seniortiden förändras, och blir
7003 genomsyrd av positivism, för det handlar om en lång tid av gott mognande i en människas liv.

7004 Åldersdiskriminering är inte bara omodernt och otrevligt, det kostar också mycket pengar.

7005 Det är viktigt att komma ihåg att det Seniora livet inte kan likställas med ett sysslolöst pensionärliv.

7006 Det Seniora livet kan vara en blandning av lagom mycket arbete och lagom mycket rekreation och
7007 återhämtning, samt inte minst nya lärodomar och erfarenheter.

7008

7009 En Seniorskola skulle välkomna Seniorer till något att se fram emot. Seniorskolan kan erbjuda olika
7010 ämnen; exv. råd och inspiration för motion och styrketräning, tips för nyttig och god mat, digital
7011 undervisning, ekonomi/pensionsfrågor samt hälso- och tandvårdskontroll. Seniorskolan ska också
7012 samverka med arbetslivet och andra aktörer i syfte att bredda sitt utbud. Seniorskolan kommer att vara
7013 en värdefull resurs som en Seniorernas erfarenhetsbank, en stolt institution, dit yngre kan vända sig för
7014 att få ta del av Seniorernas erfarenhet.

7015 Det finns exempel på 3-D klassrum och Senioruniversitet i Asien där utvecklingen redan gått långt.

7016 Seniorskolan ger också möjlighet att undvika ensamhet, eftersom ett rikt socialt kontaktnät från
7017 arbetslivet, kan ha upphört efter pensioneringen.

7018 Jag/vi föreslår partistämman besluta

7019

7020 Att inför valet 2022 lyfta och prioritera frågor som kan motverka åldersdiskrimineringen genom
7021 upplysning och utbildning på olika nivåer i samhället.

7022

7023 att det inrättas Seniorskolor som ett led i att motverka åldersdiskrimineringen.

7024

7025 att Seniorskolor erbjuder Seniorer ett välkomnande till den Seniora tiden, som något att se fram emot.

7026

7027 att det inrättas Seniorskolor, som blir stolta institutioner där Seniorer också kan ge
7028 erfarenhetsåterföring till de yngre.

7029

7030 att seniorskolor i sin undervisning har bl.a. digital utbildning, motions- och kostråd.

7031

7032 att hälsokontroll och tandvårdskontroll erbjuds kostnadsfritt.

7033

7034

7035 **Distriktets yttrande:**

7036 Distriktsstyrelsens yttrande

7037

7038 Fler och fler lever ett allt längre och friskare liv. Det sägs att det nya 70 är 50, det vill säga att dagens

7039 70-åringar är som gårdagens 50-åringar. Fler och fler arbetar längre och deltar aktivt i samhällets

7040 utveckling långt upp i åldrarna, vilket är mycket glädjande. Ålder är bara en siffra och har inget med

7041 att göra hur aktiva man kan vara. Åldersfixeringen i Sverige är däremot stor och det råder en tendens

7042 att sätta olika åldrar i olika fack. Ett resursslöseri att inte bättre ta tillvara erfarenheten från vitala

7043 ålderkvinnor- och män, som vill fortsätta utveckla samhället. Distriktsstyrelsen delar motionärens

7044 uppfattning att åldersdiskrimineringen måste bort genom upplysning och utbildning. Om det ska ske

7045 via seniorskolor eller inte låter vi det kommunala självstyret avgöra. En del av motionärens förslag

7046 gällande hälsan hanteras redan idag av många kommuner genom att äldre erbjuds förebyggande

7047 hälsosamtal.

7048

7049 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

7050

7051 att bifalla första att-satsen

7052

7053 att i övrigt avslå motionen

7054

7055 Distriktsstämmans beslut

7056

7057 **BESLUTAS**

7058 att bifalla första att-satsen

7059 att i övrigt avslå motionen

7060

7061 [7.67: Regionalt tillväxtarbete](#)

7062 *Erik-Widar Andersson, Östersund, Jämtland*

7063

7064 Centerpartiets Östersundskrets

7065 Motion

7066 Sverige behöver förstärka och anpassa insatserna för tillväxtarbetet till regionala

7067 förutsättningar. Sveriges tillväxtarbete regleras av en nationell politik för tillväxtskapande insatser.

7068 Tillämpningen tydliggörs i en nationell strategi, en nationell innovationsstrategi, och

7069 nationella program och finansieringsformer för att genomföra den nationella

7070 tillväxtpolitiken.

7071

7072 Emellertid finns det goda skäl att arbeta med två strategier och två principer för

7073 tillämpningen av den nationella politiken för tillväxtskapande insatser – en för stora

7074 arbetsmarknader, större städer och områden där staten gör stora investeringar i forskning

7075 och som attraherar kommersiellt kapital, och , en tillväxtpolitik och innovationsstrategi som

7076 är utformad för landsbygdsregioner och mindre städer, där förutsättningarna är andra,

7077 beroende på att statliga insatser i form av forskningsinvesteringar och svagare

7078 infrastruktur ger näringslivet andra förutsättningar att utvecklas.

7079
7080 För att förbättra förutsättningarna för att hela Sverige skall bidra till tillväxten inrättas två
7081 spår i tillväxt- och innovationsfrämjande insatser – en för stora städer och
7082 arbetsmarknader och en för landsbygden och mindre städer. Universitetens och högskolornas
7083 förutsättningar avviker i så stor omfattning mellan arbetsmarknader av olika storlek. Förutsättningarna
7084 att upprätthålla utbildningar inom legitimationsyrken, ingenjörer, vårdpersonal m.m. kan säkras av
7085 staten genom anpassningar av studentpeng och forskningsanslag som möjliggör forskningsanknutna
7086 lärarkollegier.

7087
7088 OECD har i två studier (2017) analyserat tillväxtpolitikens funktion och i detalj beskrivit de
7089 brister som en enhetlig nationell tillväxtpolitik resulterat i. Ett sätt att se på det är givetvis
7090 att Sverige är ett rikt land, som har råd med eftersläpande regioner, där företag och de
7091 som bor där inte kan prestera bättre, och att det är så det skall vara. God Centerpolitik ser
7092 de utmaningar för tillväxt som utmärker små arbetsmarknader, och vidtar åtgärder för att
7093 motverka de mekanismer som blir så tydliga i skogs och landsbygdsregioner. Det handlar
7094 om kapitalmarknadens ointresse för skogs- och landsbygdsregionerna, sårbarheten i
7095 kompetensförsörjning, svaga länkar till FoU-institutioner, låga investeringar i företagen och
7096 svaga kopplingar till såväl en inre marknaden, som globala värdekedjor.

7097 Jag/vi föreslår partistämman besluta

7098
7099 att - Sveriges tillväxt- och innovationsfrämjande insatser utformas utifrån regionala förutsättningar i
7100 storstadsregioner och landsbygdsregioner genom skilda strategier för regional tillväxt och innovation.

7101
7102 att - Statliga myndigheter (tillväxtverket, Vinnova, Sektorsmyndigheter) och FoU-resurser
7103 Universiteten och RI.SE tilldela uppdrag och resurser för att aktivt skapa förutsättningar för tillväxt i
7104 hela landet.

7105
7106 att - Universiteten tilldelas regleringsbrev som tydligt säger att Universitetens samverkansplattformar
7107 och Holdingbolag tillåts och uppmuntras att aktivt medverka till samarbete med regionalt
7108 tillväxtansvariga och regionalt/lokalt näringsliv med syfte att medverka till ökade investeringar i
7109 kompetens, produkter och tjänster i hela Sverige.

7110
7111 att - Universitet och högskolor som är verksamma på små arbetsmarknader tilldelas resurser för
7112 forskning och utbildning, med anpassning av studentpeng till de förutsättningar som
7113 studentgruppernas storlek motsvarar, samt en tilldelning av forskningsmedel som möjliggör
7114 forskningsanknytning för lärare i prioriterade yrkesutbildningar.

7115

7116

7117 **Distriktets yttrande:**

7118 Distriktsstämman bifaller motionen.

7119

7120 [7.68: Digital vägledningstjänst](#)

7121 *Jörgen Dyssvold, Stockholm, Stockholms stad*

7122

7123 *Marcus Wangel*

7124 *Fredrik Adolfsson*

7125 *Eva von Wernstedt*

7126 *Joakim Sjunesson*

7127 *Pia Andreasson*

7128

7129 Idag är det många elever som inte går ur skolan med den kunskap som krävs för att kunna tillvarata
7130 sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter. En hög takt på utvecklingen gör att kunskap allt mer
7131 blir färskvara. Vi lever och kommer troligen arbeta längre vilket gör att vi kommer vilja eller behöva
7132 byta bana flera gånger i livet. Bristen på kompetens inom många branscher är också redan idag en stor
7133 samhällsutmaning.

7134 Viktiga nycklar till inflytande och makt över både livet och samhället är bildning och kunskap. Idag
7135 känner få till vilka utbildningsmöjligheter som finns efter grundskola och gymnasium. Det är svårt att
7136 hitta information om vem som är kvalificerad att söka, hur man söker, vilken väg som är rätt för ett
7137 banbyte, vilken insats som krävs i pengar och tid, hur studierna kan finansieras och vilken avkastning
7138 ett banbyte kan ge i exempelvis högre lön.

7139 Det här skulle man kunna lösa genom att ge varje medborgare en digital kompetensvilling eller ett
7140 kunskapskonto. Förutom att tvillingen eller kontot visar vilka utbildningar och erfarenheter man redan
7141 har kan systemet föreslå olika vägar till uppgraderingar inom det egna yrket, eller beskriva hur byte till
7142 en helt ny bana, som anställd eller företagare, kan gå till.

7143 Systemet kan också berätta vilka yrken som just nu och kommande år ger störst chans att få
7144 anställning. Därefter vad insatsen och avkastningen skulle vara om man gör dessa val, allt baserat på
7145 kunskap och erfarenheter personen redan har. Systemet skulle också med hjälp av AI kunna validera
7146 kunskaper och erfarenheter någon skaffat sig utanför ordinarie utbildningssystem, exempelvis i ett
7147 annat land eller genom självstudier.

7148 Jag/vi föreslår partistämman besluta

7149

7150 att Centerpartiet tar initiativ till att sätta samman en grupp (eller låter ett befintligt nätverk) som kan
7151 vidareutveckla idén om personliga kunskapskonton eller digitala kompetensvillningar.

7152

7153 att Centerpartiet har som mål att senast våren 2021 kunna presentera ett förslag på detta för riksdag
7154 eller regering.

7155

7156

7157 **Distriktets yttrande:**

7158 Distriktsstyrelsens svar:

7159

7160 Motionärerna lyfter en viktig fråga inom området kompetensutveckling, både ur individens perspektiv
7161 och samhällets. Ur individens synvinkel handlar det om att kunna hantera de utmaningar som dagens
7162 arbetsliv ställer, i relation bland annat till att kunskap kan vara en färskvara. Ur arbetsmarknadens
7163 synvinkel handlar det om att i rätt tid kunna få tillgång till rätt kompetens.

7164

7165 Det finns visserligen i dag, via nätet, en omfattande tillgång till information om utbildning och
7166 kompetensutveckling, också i relation till arbetsmarknaden med mera, på sajter som t.ex.

7167 allastudier.se. Men förslaget tillför komponenter som validering av kunskap och erfarenheter, samt
7168 konkreta förslag till individen om uppgraderingar inom det egna yrket eller byte till en helt ny bana. I
7169 botten finns också ett tänkande om AI som en teknisk möjlighet för att kunna genomföra förslaget.

7170
7171 Det är distriktsstyrelsens uppfattning att förslaget bör diskuteras i relation till, eller kanske som en
7172 komponent i, arbetsmarknadspolitiken, där C i mångt och mycket varit drivande och även i relation till
7173 möjligheten att forma särskilda konton, där en del av lönesumman avsätts för att senare kunna
7174 disponeras av den enskilde för kompetensutveckling eller för att kunna byta yrkesbana. En eventuell
7175 utredning kan behöva resurser som arbetsförmedlande företag/organisationer, de fackliga
7176 organisationerna, gymnasieskolans resurser för studie- och yrkesvägledning osv. Vidare bör noteras att
7177 olika former av kompetensutveckling äger rum i dag internt i offentlig verksamhet och i näringslivet,
7178 inklusive överföring av s.k. tyst kunskap, vilket inte tas upp i motionen.

7179
7180 Med andra ord: motionen innehåller intressanta idéer som behöver utvecklas ytterligare. Detta arbete
7181 är något som t.ex. Stockholms stads digitaliseringsnätverk skulle kunna göra.

7182
7183 Därför föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman:

- 7184
7185 - Att instämma i motionens intentioner
7186 - Att skicka motionen till politikutvecklingsgruppen för arbetsmarknad att skicka motionen till AI- och
7187 digitaliseringsnätverket
7188 - Att skicka motionen till partistämman

7189
7190 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

- 7191
7192 - Att instämma i motionens intentioner
7193 - Att skicka motionen till politikutvecklingsgruppen för arbetsmarknad att skicka motionen till AI- och
7194 digitaliseringsnätverket
7195 - Att skicka motionen till partistämman

7196 7.69: Digital vägledningstjänst

7197 *Jörgen Dyssvold, Stockholm, Stockholms stad*

7198 *Marcus Wangel*

7199 *Fredrik Adolfsson*

7200 *Eva von Wernstedt*

7201 *Joakim Sjunesson*

7202 *Pia Andreasson*

7203

7204 Den främsta och viktigaste anledningen till att digitalisering och automatisering inom många områden
7205 tar tid eller uteblir är att man saknar kunskap. Många företagsledare, ledare inom offentlig verksamhet
7206 och andra känner idag inte till de möjligheter och utmaningar som AI och digitalisering medför.

7207 Det här får till följd att företag och offentliga verksamheter, branscher, regioner och hela Sverige
7208 halkar efter och tappar konkurrenskraft. Istället för att vara de som leder och går före ställs man istället
7209 inför att digitalisera när det inte längre går att undvika. Det kan få stora konsekvenser i form av tappad
7210 konkurrenskraft, att omställning blir kostsam och smärtsam eller i värsta fall att en hel verksamhet slås
7211 ut.

7212 Det är därför av vikt för både samhället, Sverige och varenda enskild aktör att vi kommer till rätta med
7213 den här kunskaps- och insiktsbristen. En tidigare satsning på bildning och kunskapslyft inom IT-
7214 området som varit lyckad var den satsning på datakörkort som genomfördes i början av 2000-talet.

7215 Baserat på samma modell skulle ett nytt kunskapslyft, denna gång inom digitalisering och AI, kunna
7216 genomföras. Det skulle handla om ett ”datakörkortet 2.0” där man fastställer vilka
7217 grundkunskapsnivåer olika aktörer behöver ha, vilka vägar som finns för att skaffa dem och slutligen
7218 en möjlighet att validera att man besitter dessa grundkunskaper vilket intygas genom att man får
7219 ”datakörkortet 2.0”.

7220 Jag/vi föreslår partistämman besluta

7221
7222 att Centerpartiet tar initiativ till att sätta samman en grupp (eller ta hjälp av ett befintligt nätverk) som
7223 kan utveckla idén om ett ”datakörkortet 2.0 – ett kunskapslyft inom AI och digitalisering”.

7224
7225 att Centerpartiet har som mål att senast under 2021 kunna presentera ett förslag på detta för riksdag
7226 eller regering.

7227

7228

7229 **Distriktets yttrande:**

7230 Distriktsstyrelsens svar:

7231

7232 Distriktsstyrelsen delar motionärernas slutsatser att kunskapsnivån vad gäller möjligheterna med
7233 digitaliseringen och AI behöver höjas kraftigt i samhället, och att både företag och i synnerhet svenska
7234 myndigheter har stor potential att förbättra användandet av digitala verktyg i vardagen.

7235 Digitaliseringens möjligheter var en viktig del av det program om ekonomi och arbetsmarknad som
7236 antogs på centerstämman 2019.

7237

7238 Samtidigt noterar distriktsstyrelsen att kunskapen om digitala verktyg, både bland allmänheten och
7239 bland beslutsfattare, trots allt ökat kraftigt under tjugo år, och är väsentligt högre idag än när
7240 ”Datakörkortet” var aktuellt i början av 2000-talet. Gränssnitt och analysverktyg har också förbättrats
7241 så att digitala verktyg, även AI-baserade, är mer tillgängliga för en bredare allmänhet.

7242

7243 Det finns dock ett stort behov att systematiskt kartlägga och analysera hur de digitala
7244 grundkunskaperna kan höjas bland allmänheten, myndigheter och företag, och att detta, åtminstone i
7245 viss utsträckning, kan vara del av ett offentligt uppdrag.

7246

7247 Distriktsstyrelsen tycker att det är ett bra förslag att utveckla idén i en arbetsgrupp. Dock brukar
7248 varken distriktsstämma eller partistämma fatta beslut om att tillsätta arbetsgrupper för att utreda idéer.
7249 Däremot välkomnar vi att existerande nätverk utvecklar idéer och för fram dessa till stämmor eller
7250 politiska instanser. Stockholms stads existerande AI- och digitaliseringsnätverk får gärna utveckla idén
7251 och återkomma. Annars anser distriktsstyrelsen att Centerpartiet på lokal och nationell nivå kan driva
7252 frågan om ett kunskapslyft utan att vidareutveckla detaljerna för hur detta ska göras. Detta föreslår vi
7253 också i en särskild att-sats.

7254

7255 Därför föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman:

7256 - Att instämma i intentionen i motionens första att-sats

7257 - Att avslå att-sats två

7258 - Att Centerpartiet ska verka för att ett kunskapslyft, inom digitalisering och AI införs

7259 - Att motionen skickas till partistämman

7260

7261 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

7262

7263 - Att instämma i intentionen i motionens första att-sats

7264 - Att avslå att-sats två

7265 - Att Centerpartiet ska verka för att ett kunskapslyft, inom digitalisering och AI införs

7266 - Att motionen skickas till partistämman

7267

7268